

JAROSŁAW STRUNIAWSKI

PRACA SZTABOWA W POLICJI

Akademia WSB

Bielska Białka, Kraków, Częstochowa, Zyrardów, Gliwice, Olkusz, Tymbark

WSB University

JAROSŁAW STRUNIAWSKI

PRACA SZTABOWA W POLICJI

Wydawnictwo Naukowe Akademii WSB

Dąbrowa Górnicza 2024

dr hab. **Jarosław Struniawski**, prof. AWSB

Praca sztabowa w Policji

Recenzja

prof. dr hab. **Kuba Jałoszyński**

ISBN e-book 978-83-67673-46-4

Wydawca

Wydawnictwo Naukowe Akademii WSB

ul. Cieplaka 1c

41-300 Dąbrowa Górnicza

tel. 32 295 93 59

e-mail: wydawnictwo@wsb.edu.pl

www.wsb.edu.pl

© Copyright by Akademia WSB

Kopiowanie w całości lub we fragmentach zabronione

Dąbrowa Górnicza 2024

Projekt okładki/DTP publikacji

Patrycja Krzemień

Druk i korekta tekstu

Drukarnia Wydawnictwa Nowiny

ul. Azotowa 21

41-503 Chorzów

www.drukarnia.nowiny.pl

Wstęp	5
1. Historia powstania sztabów	9
2. Struktura i zadania komórek sztabowych Policji	19
<i>Zadania komórek sztabowych</i>	19
<i>Struktura komórek sztabowych</i>	24
3. Sztab dowódcy akcji/operacji policyjnej	27
<i>Charakterystyka form działań policyjnych</i>	28
<i>Sztab dowódcy akcji/operacji policyjnej</i>	35
<i>Planowanie zabezpieczeń policyjnych</i>	39
4. Organizacja sztabu dowódcy akcji/operacji policyjnej	49
<i>Struktura sztabu akcji (operacji) policyjnej</i>	52
5. Stanowiska dowodzenia działaniami Policji	59
<i>Centrum Operacyjne Komendanta Głównego Policji</i>	64
<i>Policyjne Centrum Dowodzenia i Centrum Wymiany Informacji</i>	69
<i>Mobilne punkty wspierające dowodzenie</i>	72
<i>Mobilne Centra Monitoringu</i>	75
6. Służba dyżurna	77
<i>Zadania obsady Stanowiska Kierowania (SK)</i>	78
<i>Zasady postępowania służby dyżurnej w związku z przyjęciem zgłoszenia o wydarzeniu</i>	82
<i>Przyjmowanie zgłoszeń o wydarzeniu</i>	82
<i>Reakcja na zgłoszone wydarzenie</i>	84
<i>Wyposażenie stanowiska kierowania</i>	92
<i>Przykładowe wyposażenie stanowiska kierowania</i>	95
<i>Narzędzia informatyczne na stanowisku kierowania</i>	97
7. System Wspomagania Dowodzenia	101
8. Lotnictwo Policji (LP)	113
<i>Geneza powstania lotnictwa policyjnego</i>	113
<i>Flota lotnictwa policyjnego</i>	115
<i>Charakterystyka śmigłowców Lotnictwa Policji (LP)</i>	116
<i>Black Hawk S-70i</i>	116
<i>Bell 407 GXi</i>	117
<i>Bell 206B-III Jet Ranger</i>	118
<i>PZL W-3 „SOKÓŁ”</i>	119
<i>Zadania LP</i>	121
<i>Współpraca</i>	123
<i>Działalność operacyjna – zasady użycia statków powietrznych LP</i>	125

9. Oddziały Prewencji Policji (OPP)	129
<i>Struktura OPP</i>	130
<i>Zadania</i>	131
<i>Wyposażenie</i>	138
<i>Szkolenie</i>	139
10. Przygotowania obronne w Policji	143
11. Nieetatowe komórki sztabowe	153
<i>Spotters</i>	153
<i>Zespół Antykonfliktowy (ZAK)</i>	159
<i>Krajowy Punkt Informacyjny do spraw imprez sportowych (National Football Information Point NFIP)</i>	163
<i>Grupy rozpoznania minersko-pirotechnicznego (NGRM-P)</i>	166
<i>Bezzałogowe Statki Powietrzne</i>	167
12. Policja w systemie zarządzania kryzysowego	173
<i>Zadania poszczególnych ogniw sztabu kryzysowego</i>	181
<i>Infrastruktura krytyczna</i>	184
<i>Gotowość Policji do działań w związku z zagrożeniem terrorystycznym</i>	186
<i>Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania (KSWSiA)</i>	191
<i>Organizacja współpracy w zakresie zarządzania kryzysowego</i>	191
13. Dokumenty sztabowe	197
<i>Rodzaje dokumentów sztabowych</i>	198
<i>Praca na mapach</i>	204
<i>Praca z mapami</i>	207
<i>Posługiwanie się mapą</i>	211
<i>Mapy cyfrowe</i>	212
<i>Zarządzanie poszukiwaniami z wykorzystaniem map cyfrowych</i>	213
14. Szkolenie sztabowe w Policji	215
<i>Zakończenie</i>	225
<i>Bibliografia</i>	227
<i>Załączniki</i>	237

Wstęp

Możliwość wystąpienia zagrożeń społecznych, ale także katastrof naturalnych i awarii technicznych powoduje wzrost oczekiwań społecznych co do zapewnienia rozlegle rozumianego bezpieczeństwa¹. Każde państwo jest zobowiązane do stworzenia odpowiednich warunków chroniących zdrowie i życie ludzi oraz mienie i środowisko² nie tylko podczas codziennego funkcjonowania, lecz również w trakcie sytuacji kryzysowych.

Głównym podmiotem zapewniającym te dobra w Polsce jest Policja, której podstawowym obowiązkiem jest dążenie do wypracowania takich mechanizmów działania, aby skutkowały utrzymaniem bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jej działania ukierunkowane są na zapobieganie wystąpienia zagrożeń, a w przypadku ich zaistnienia uniemożliwienie przekroczenia ich dopuszczalnego poziomu ryzyka i utraty nad nimi kontroli³. Możliwe jest to tylko dzięki wszechstronnemu przygotowaniu, które rzutuje na sprawne i skuteczne prowadzenie działań⁴, co pozwoli na osiągnięcie zakładanych celów. Za powyższe odpowiadają przede wszystkim komórki sztabowe.

W Policji występują dwa zasadnicze modele funkcjonowania sztabów. Pierwszy model opiera się na działalności sztabu jako samodzielnej komórki organizacyjnej w jednostce Policji (umiejscowione w służbie prewencyjnej). Natomiast drugi, polega na powołaniu go w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, w których trakcie wymagane jest prowadzenie działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Mimo występujących różnic form organizacyjnych spełniają one jednak takie same funkcje, tj. organizacyjną i pomocniczą. Ich realizacja polega m.in. na prowadzeniu prognoz w zakresie wystąpienia potencjalnych zagrożeń oraz zarządzanie bieżącymi informacjami

¹ J. Struniawski, *Bezpieczeństwo zorganizowanych zbiorowości społecznych*, Szczytno, 2017, s. 7.

² K. Sienkiewicz-Małyjurek, *Rola samorządów lokalnych w kształtowaniu bezpieczeństwa publicznego*, „Samorząd Terytorialny” 2010, nr 7-8, s. 123-139.

³ T. Reiman, C. Rollenhagen, *Human and organizational biases affecting the management of safety*, „Reliability Engineering & System Safety” 2011, vol. 96 (10), s. 1263-1274; M.N. Vinodkumar, M. Bhasi, *A study on the impact of management system certification on safety management*, „Safety Science” 2011, vol. 49 (3), s. 498-507.

⁴ A. Chrostowski, P. Szczepankowski, *Planowanie [w:] Zarządzanie. Teoria i praktyka*, A.K. Koźmiński, W. Piotrowski (red.), Warszawa 2004, s. 178.

stanowiącymi niezbędny czynnik podejmowania racjonalnych decyzji. Informacja często decyduje o powodzeniu lub niepowodzeniu wszelkich zamierzeń dowódców do podjęcia trafnych decyzji oraz możliwości sprawowania kontroli w celu koordynowania i monitorowania działań podległych sił.

Organizacja optymalnych struktur sztabów oraz metod ich pracy powinna mieć na celu zapewnienie wysokiej jakości i szybkości w realizacji procesu dowodzenia⁵.

W ciągu wielu lat w toku wykonywania podstawowych obowiązków sztabu wykrystalizowała się dokładna i precyzyjna metoda pracy, dzięki której wszelkie sprawy podlegające kompetencji sztabu są rozpatrywane w określony sposób⁶. Dzisiaj określamy to jako pracę sztabową.

Celem przeprowadzonych badań jest przedstawienie sztabu policyjnego na różnych poziomach organizacyjnych oraz kompetencji i zadań tego typu komórek organizacyjnych. W opracowaniu przedstawiono charakterystykę struktur etatowych oraz funkcjonujących w ich ramach poszczególnych zespołów zadaniowych (nieetatowych) oraz sposób funkcjonowania sztabu jako organu pomocniczego dowódcy akcji lub operacji policyjnej w trakcie różnych sytuacji kryzysowych/ zdarzeń szczególnych. W opracowaniu zaprezentowano również sposób tworzenia dokumentacji służbowej wykonywanej na potrzeby realizacji zorganizowanych działań policyjnych.

Publikacja napisana została na podstawie ponad dwudziestoletnich doświadczeń zawodowych, w tym dydaktycznych zdobytych w trakcie prowadzenia zajęć na kursach specjalistycznych dla dowódców akcji i operacji policyjnych oraz dla funkcjonariuszy realizujących zadania sztabowe prowadzone w Akademii Policji w Szczytnie oraz podczas udziału w krajowych i międzynarodowych badaniach naukowych.

Zgromadzenie informacji wymagało również zastosowania określonych metod badawczych, m.in. metody analizy i krytyki źródłowej, tu jako podstawowej metody badawczej. Krytyczny przegląd literatury przedmiotu badań (niestety dość ubogo reprezentowanej w opracowaniach naukowych), dotyczącej organizacji i funkcjonowania sztabów w Policji, pozwolił na ustalenie stanu wiedzy w tym zakresie. Badania dokumentów, głównie obowiązujących regulacji prawnych, wytycznych, procedur i dokumentów pozwoliły na pogłębienie znajomości tego stanu.

Z kolei metodą sondażu diagnostycznego, techniką wywiadu jakościowego pozyskano opinie ekspertów dotyczące funkcjonowania komórek sztabowych. Niezbędnym wymogiem

---

⁵ J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby. II wojna światowa i współczesność*, Warszawa 1986, s. 340.

⁶ J.D. Hittle, *Sztab wojskowy. Zarys historyczny*, Warszawa 1961, s. 17.

wiarygodności takich badań jest zawsze odpowiedni dobór reprezentatywnej próby badawczej, by opinie pochodziły od rzeczywistych specjalistów realizujących zadania sztabowe. Próbę badawczą stanowili funkcjonariusze komórek sztabowych i dowódczych w Policji. Na wybór konkretnych ekspertów miało wpływ przede wszystkim doświadczenie zdobyte na kierowniczych i wykonawczych stanowiskach służbowych na poziomie komend miejskich i wojewódzkich (stołecznej) Policji oraz Komendy Głównej Policji. Badaniami objęto m.in.: czterech policjantów Komendy Głównej Policji (zastępca dyrektora, naczelnik wydziału, radca i specjalista Głównego Sztabu Policji Komendy Głównej Policji), czterech naczelników i trzech ekspertów sztabów komend wojewódzkich Policji i Stołecznego Stanowiska Kierowania Komendy Stołecznej Policji oraz dwóch dowódców i zastępcę Oddziałów Prewencji Policji. Chcąc uzyskać wiarygodne i wyczerpujące odpowiedzi, badania należało przeprowadzić osobno z poszczególnymi respondentami. Zaletami zastosowanej metody były bezpośredni kontakt z osobami badanymi, a także zadawanie pytań uzupełniających.

Sformułowane przez ekspertów oceny i uwagi co do funkcjonowania oraz organizacji poszczególnych komórek sztabowych i im podległych, pozwoliły na przedstawienie ich w poszczególnych rozdziałach opracowania.

Edytorskie ujęcie pracy zawarte zostało w czternastu rozdziałach. Zawarto w nim historię powstania sztabów, a ponadto treści o strukturach i podstawowych zadaniach komórek sztabowych oraz komórek przez nie nadzorowanych. Jego dopełnieniem są wzory dokumentów planistycznych sporządzanych na potrzeby organizacji i prowadzenia zorganizowanych działań policyjnych.

Historia powstania sztabów

Pierwsze komórki sztabowe powstawały na potrzeby struktur wojskowych. Na podstawie analizy literatury należy stwierdzić, że nie jest możliwe dokładne ustalenie czasu powstania sztabu jako elementu organizacji wojskowej. Można stwierdzić tylko, że został on powołany do życia wówczas, kiedy jeden człowiek nie mógł podołać licznym obowiązkom związanym z prowadzeniem walki⁷ – „pierwszy sztab wojskowy narodził się, gdy pewien nieznaną przywódca wojowników zwrócił się do jednego ze swych towarzyszy broni o pomoc lub radę”⁸.

Funkcjonowanie sztabów nierozdzielnie związane jest z problematyką dowodzenia. Dowodzenie i sztaby kształtowały się w dwóch etapach. Pierwszy rozwinął się w epoce rozpadu wspólnoty pierwotnej, kiedy na czele oddziałów zbrojnych stał wódz, wybrany przez radę starszych rodu lub plemienia i sprawujący swą władzę tylko podczas działań wojennych. Dowodzenie miało wtedy charakter sprawowania przywództwa. Rada starszych oraz rada wojowników ograniczały działania wodza (mógł być odwołany). Nie miał on początkowo żadnych pomocników⁹. Dowódca był osobą decydującą o wszystkim i o wszystkim myślącą. Sprawy operacyjne, a więc najważniejsze, były wyłączną domeną dowódcy, a zbliżał się czas, kiedy system dowodzenia realizowany przez jednego człowieka był już wyraźnie niewystarczający¹⁰. Coraz liczniejsze i przedłużające się w czasie wojny stały się przyczyną zmian w sztuce dowodzenia. Nastąpił drugi etap rozwoju sztabów. Jego cechą charakterystyczną było pojawienie się obok dowódcy zespołu pomocników. Od czasu powstania armii stałych, wraz ze wzrostem ich liczebności, powiększały się i różnicowały zadania dowodzenia, rozbudowywały się struktury organizacyjne, powstawały pierwsze sztaby. Jeden dowódca nie był już w stanie dowodzić i jednocześnie brać udziału w bitwie. Początki rozwoju struktur sztabowych przypadają na okres wczesnej starożytności.

⁷ J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby. II wojna światowa i współczesność*, Warszawa 1980, s. 360.

⁸ J.D. Hittle, *Sztab wojskowy. Zarys historyczny*, Warszawa 1961, s. 16.

⁹ J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby*, Warszawa 1974, s. 46.

¹⁰ J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby. II wojna...*, wyd. cyt., s. 361.

Już wtedy dowódca oceniał położenie i podejmował decyzję na podstawie pracy swojego sztabu. Trzon sztabu wojskowego stanowiło kilku oficerów, którzy mieli ustalony podział pracy oraz pracowali pod bezpośrednim kierownictwem wodza¹¹. Sztaby odgrywały rolę doradczą i przejmowały na siebie część obowiązków dowódcy, przede wszystkim w zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia działań, zakładania obozów warownych, zdobywania informacji o przeciwniku, spraw administracyjnych, porządkowych, ubezpieczenia wojsk inżynierskich, utrzymywania łączności, a później i innych. Pomocnicy ci stworzyli mu warunki do pełnej koncentracji uwagi na sprawach operacyjnych, na planowaniu walki i kierowaniu nią¹². O sukcesach na polu walki decydowały fachowe umiejętności dowódców i oficerów sztabu na każdym szczeblu dowodzenia. Armie wymagały szkolenia i nieustannych ćwiczeń przygotowujących do wojny¹³. W starożytności przykładami takiego funkcjonowania sztabów była organizacja armii Aleksandra III Macedońskiego, Hannibala, czy Juliusza Cezara¹⁴.

Z punktu widzenia historii sztuki wojennej rozwój sztabów towarzyszył postępowi w dziedzinie organizacji wojsk. Dzięki sztabom możliwe stało się zwiększenie zakresu bitwy, co z kolei zmusiło dowódcę do większego wykorzystania oficerów sztabu. Wybitni dowódcy odnosili wielkie zwycięstwa, a sukcesy były w dużej mierze owocem ich pracy myślowej przed bitwą oraz planowania dokonanego przez sztab¹⁵. Znaczenie sztabu wzrastało wraz z rozwojem sił zbrojnych, pozwalających na bardziej różnorodne ich wykorzystanie. Sztab był produktem usprawnień dokonywanych w ciągu wieków. Powstał w wyniku zrozumienia, że wielkie armie nie mogą być doskonalsze od kierujących nimi instytucji, a podział obowiązków w sztabie powinien być ustalany według zadań (funkcji). Obszar działań wojennych, ich dynamika, wykorzystywanie w walce nowoczesnych środków walki, m.in. zautomatyzowanych systemów dowodzenia do zbierania i przetwarzania informacji, przekraczały psychiczne i fizyczne możliwości dowódców i sztabów w sprawowaniu kontroli nad polem bitew. Znaczenia nabierał czynnik planowania i dążenia do optymalizacji decyzji. Zauważalną tendencją zmian w strukturach sztabowych było rozwijanie pracy sztabowej w kierunku konkretnej specjalizacji – powstawało w sztabach coraz więcej działów fachowych. Dobrze zorganizowany i sprawnie działający sztab był ważnym czynnikiem sukcesów wielu dowódców (armii).

---

¹¹ J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby*, wyd. cyt., s. 51.

¹² J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby. II wojna...*, wyd. cyt., s. 361.

¹³ J. Michniak (red.), *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowiskach dowodzenia wojsk lądowych*, Warszawa 2000, s. 19-20.

¹⁴ J.D. Hittle, *Sztab...*, wyd. cyt., s. 33.

¹⁵ Tamże, s. 26.

Spośród wszystkich nowożytnych mocarstw europejskich żadne nie przywiązywało takiej jak Niemcy wagi do zagadnień doskonalenia metod wojskowych. Niemieccy dowódcy wojskowi kładli nacisk na zagadnienia organizacji sztabu, jako podstawy sprawnie działającej maszyny wojennej¹⁶.

Rozpoczęta w 1813 r. reforma wojskowa armii pruskiej przyczyniła się do powstania Sztabu Generalnego. Zadaniem było przekształcenie koncepcji głównodowodzącego w rozkazy, polegającym nie tylko na przekazaniu ich do wojsk, lecz przede wszystkim na drobiazgowym rozpracowaniu wszystkich szczegółów i „zaoszczędzeniu tego niewdzięcznego trudu głównodowodzącemu”¹⁷. Sztab spełniał zasadniczą rolę w dowodzeniu i był głównym organizatorem działań wojsk, a szef sztabu był równorzędnym partnerem dowódcy, współodpowiedzialnym za dowodzenie. Praktyka potwierdziła celowość i konieczność istnienia jednej nadrzędnej komórki sztabowej – Sztabu Generalnego, koordynującego działania wszystkich rodzajów sił zbrojnych w myśl jednolitego planu.

Za jednego z najwybitniejszych dowódców wojskowych, który był organizatorem pierwszego na świecie nowoczesnego sztabu uważa się Helmutha Karla Bernharda von Moltkego¹⁸. Według niego, do rozwiązywania skomplikowanych zagadnień wojny ery nowożytnej konieczne było zorganizowanie sztabu na bazie dobrze wyszkolonych oficerów kształcących się w akademiach wojskowych.

Również teoretycy wojskowi Anglii w XIX w. zauważyli, że o wyniku wojny nie decydowali już jedynie żołnierze, uzbrojenie, amunicja i żywność. Pojawienie się kolei żelaznych oraz rewolucja przemysłowa tak dalece komplikowały charakter wojny, że skuteczne prowadzenie operacji stało się możliwe pod warunkiem posiadania grupy ludzi zdolnych do kierowania złożoną maszyną współczesnej armii¹⁹. Zdano sobie sprawę z konieczności szkolenia oficerów angielskiej armii przewidzianych na stanowiska w Sztabie Generalnym. Zdobywanie wymaganego zasobu wiedzy wojskowej wymagało kierowania ich na odpowiednie przeszkolenie do akademii wojskowej. Musieli się oni zapoznać z zasadami teorii i praktyki sztabowej. W akademii tej opracowano doktrynę sztabową, która służyła za podstawę organizacji i zasad działania brytyjskich sztabów w latach pierwszej wojny światowej²⁰.

¹⁶ Tamże, s. 57.

¹⁷ H. Bronsart v. Schellendorf, *Der Dienst des Generalstabes*, Berlin 1995, s. 3.

¹⁸ Pruski generał i feldmarszałek, reformator Armii Pruskiej i Armii Cesarstwa Niemieckiego (26.10.1800 r.-24.04.1891 r.)

¹⁹ A. Polak, *Geneza i ewolucja zasad sztuki wojennej*, Warszawa 2003, s. 19-26.

²⁰ J.D. Hittle, *Sztab...*, wyd. cyt., s. 144-145.

Francuska myśl wojskowa wskazywała na to, że dobry system sztabowy jest podstawowym warunkiem sprawnej organizacji wojskowej. W armii Napoleona Sztab Generalny odgrywał podwójną rolę. Był to bowiem nie tylko wojskowy sztab generalny państwa, ale także Sztab Generalny teatru działań wojennych²¹. Jednak sztab był wyłącznie organem wykonawczym, niemającym żadnych uprawnień do podejmowania decyzji i całkowicie uzależnionym od woli dowódcy.

Po przegranej w 1871 roku wojnie francusko-pruskiej francuscy teoretycy wojskowości doszli do wniosku, że jedną z przyczyn klęski była zła organizacja sztabów. Wrócili zatem do podstaw nauki sztabowej opracowanej na podstawie dzieł opisujących podstawy wiedzy i praktyki sztabowej, tj. Louisa Alexandre Berthiera, Antoine-Henri Jominia. Jednym z najbardziej znaczących podręczników sztabowych jest napisany przez Thiebaulta, który powstał na podstawie własnych doświadczeń i studiów. Zawiera on podstawy wiedzy i praktyki sztabowej w armiach Napoleona oraz szczegółowe dane dotyczące funkcji wszystkich oficerów sztabu, organizacji sztabu, sposobów podziału pracy i wreszcie wzory dokumentów sztabowych.

W 1900 roku w armii francuskiej wprowadzono do użytku regulamin służby sztabów. W myśl jego postanowień szef sztabu odpowiadał za kierowanie wszystkimi dziedzinami pracy sztabu. Struktura wewnętrzna sztabu składała się z trzech oddziałów (biur)²²:

1. Oddział I (organizacja jednostki, w tym dowództwa i stanowisk dowodzenia i jej dyslokacja, liczebność, straty, ewakuacja rannych, rekrutacja, przeniesienia, awanse, dyscyplina, żandarmeria wojskowa, sądownictwo, zaopatrzenie);
2. Oddział II (informacje o przeciwniku, służba topograficzna);
3. Oddział III (planowanie i organizowanie działań, opracowanie rozkazów i zarządzeń, ewidencja prowadzonych działań, przeglądy i ceremonie).

Do chwili przystąpienia USA do I wojny światowej struktury organów dowodzenia w Siłach Zbrojnych USA były dalekie od doskonałości. Konieczność zorganizowania sztabów mogących sprostać wymaganiom współczesnej wojny widział dowódca Amerykańskiego Korpusu Ekspedycyjnego generał John Pershing. W swojej pracy kierował się doświadczeniami armii francuskiej i częściowo brytyjskiej. W konsekwencji wspomnianych powyżej zdarzeń sztab Amerykańskiego Korpusu Ekspedycyjnego oraz sztaby poszczególnych armii przyjęły strukturę obejmującą pięć wydziałów oznaczonych literą G (Sztab Generalny). Były to²³:

---

²¹ Tamże, s. 87-103.

²² J. Kręcikij, J. Lewandowski, *Organizacja dowodzenia na poziomie strategicznym i operacyjnym*, Kraków 2015, s. 50.

²³ Tamże, s. 54-55.

- G-1 – oddział administracyjny odpowiadający za organizację przewozów morskich, uzupełnienie żołnierzy i koni, ewidencję uzbrojenia i sprzętu, organizowanie obozów jenieckich, utrzymanie dyscypliny i morale wojsk;
- G-2 – oddział wywiadowczy;
- G-3 – oddział operacyjny;
- G-4 – oddział zaopatrywania wojsk, odpowiedzialny za koordynację pracy służb zaopatrzeniowych, służby inżynieryjno-budowlane, służby sanitarne, służby transportowe;
- G-5 – oddział szkoleniowy, sprawujący ogólne kierownictwo nad szkoleniem w podległych wojskach.

Ponadto amerykańskie uczelnie wojskowe wprowadziły metody nauczania oparte na ćwiczeniach aplikacyjnych. Metoda aplikacyjna stanowi do dzisiaj podstawową formę nauczania we wszystkich szkołach wojskowych²⁴.

W Związku Radzieckim koncepcja funkcjonowania sztabów i doboru do nich oficerów również opierała się na wszechstronnym wyszkoleniu. Teoretycy i wyżsi dowódcy radzieccy uważali, że oficer sztabu nie może zamienić się w planistę, specjalistę od pisania rozkazów lub zarządzeń, „specja od sporządzania dokumentów”. Oczywiście „techniczna strona pracy sztabowej powinna stać na wysokim poziomie”, ale oficer sztabu musi być również wykształcony taktycznie i – w zależności od potrzeb – operacyjnie, by mógł samodzielnie ocenić sytuację w skali związku czy oddziału, w którym pracuje. Tylko pod tym warunkiem może on być właściwym pracownikiem sztabu, mogącym udzielić dowódcy konkretnej pomocy w każdej skomplikowanej sytuacji²⁵. Duże znaczenie przywiązywano do szybkiego podejmowania trafnej decyzji przez dowódcę w warunkach gwałtownego rozwoju sytuacji na polu bitwy. Widziano w tym ważną rolę sztabu. Skrętne gromadzenie danych napływających z pola walki o przeciwniku i wojskach własnych, wrysowanie ich na mapę, sporządzenie zestawień, tabel i notatek, które bez głębszej analizy przedstawia się w określonym czasie dowódcy, powoduje, że niejednokrotnie dowódca otrzymuje wiadomości ze znacznym opóźnieniem, co oznacza, że jego decyzje będą także spóźnione. Do obowiązków sztabu należy informowanie dowódcy w sposób ciągły i aktualny. Im lepiej pracuje sztab, im skuteczniej zapewnia ciągłość informowania dowódcy, tym mniej będzie potrzebował dowódca dodatkowych danych do powzięcia decyzji bez obszernych analiz i referatów, zwięźle i merytorycznie²⁶.

²⁴ J.D. Hittle, *Sztab...*, wyd. cyt., s. 178.

²⁵ J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby. Okres międzywojenny (1918-1939)*, Warszawa 1980, s. 271-272.

²⁶ M. Tuchaczewski, *Pisma wybrane*, t. I, Warszawa 1966, s. 226-227.

W okresie międzywojennym dokonano dalszego poważnego kroku w doskonaleniu organów dowodzenia i zwiększaniu ich roli. Wielki wpływ wywarły na ten proces nowe techniczne środki walki zbrojnej, a zatem i nowe warunki organizacji dowodzenia. Ogromną rolę w pracy organów dowodzenia odgrywał stopień przygotowania dowódcy i szefa sztabu do pełnienia swoich funkcji, ich autorytet u podwładnych, umiejętność stwarzania atmosfery koleżeńskiej, a jednocześnie wysokiej wymagalności od siebie i podwładnych²⁷.

W trakcie II wojny światowej niezwykle skomplikowany proces jej planowania rozumiany był jako obmyślenie sposobów i form działania państwa w wojnie, dostosowanych do ustalonego celu i przewidywanych okoliczności. Była to próba spojrzenia w przyszłość, w celu zorientowania się w niej i zbudowania na tej podstawie struktury działania w niezwykle złożonym układzie warunków, środków i celów działania²⁸. Sztabowcy wojskowi kierowali się w procesie planowania operacji własnym doświadczeniem wyniesionym z minionych wojen, analizowali podobne rozwiązania, wykorzystywali bogatą wiedzę zdobytą w uczelniach wojskowych, pogłębiając w toku indywidualnych studiów literatury światowej w tej sprawie i wyniesioną z ćwiczeń.

Techniczne środki walki używane w trakcie działań zbrojnych warunkowały konieczność specjalizacji oficerów sztabów i stwarzały potrzebę zwiększenia obsady kadrowej tych sztabów. Wzrosły wymagania wobec kadr dowódczych i sztabowych, tj.:

- fachowość, przede wszystkim zmysł analityczny, umiejętność prognozowania rozwoju sytuacji i zdolności planistyczne;
- dokładność i szybkość pracy, w tym dokładność i zwięzłość informowania przełożonych o rozwoju sytuacji na polu walki;
- pomysłowość i inicjatywa;
- odporność psychiczna i fizyczna – ze względu na długotrwały proces przygotowania i planowania działań.

Ponadto szybkie tempo działań, związane z dużą liczbą występujących zdarzeń, szybkością zmieniania się sytuacji, pojawianiem się coraz to nowych zagrożeń, spowodowało skracanie czasu na przygotowanie działań oraz konieczności podejmowanie szybkich decyzji i właściwego organizowania współdziałania.

Zdano sobie sprawę, że dowodzący podejmując strategiczne, operacyjne, taktyczne decyzje, powinien je konsultować z dowódcami rodzajów wojsk, szefów służb i oficerów sztabu. Wzrost fachowych problemów, które należało przedyskutować i rozstrzygnąć,

---

²⁷ J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby. Okres...*, wyd. cyt., s. 343.

²⁸ J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby. II wojna...*, wyd. cyt., s. 10.

powodował, że wyższy dowódca – jak nigdy dotąd – potrzebował wsparcia w formie informacji i rady. Rady przekazywane wyższemu dowódcy dotyczyły trzech zasadniczych przedsięwzięć:

- przekazywania mu obiektywnej informacji o położeniu wojsk własnych i przeciwnika;
- przedstawiania propozycji decyzji związanej z realizacją otrzymanego zadania, wynikających z analizy wariantów działań określonych przez dowódcę lub własnych przemyśleń;
- samodzielnego decydowania w sprawach mniejszej wagi, w ramach posiadanych kompetencji²⁹.

Cechą charakterystyczną dowodzenia w okresie II wojny światowej był fakt, że w związku z ogromnymi potokami informacji, płynącymi do ośrodków dowodzenia, współpraca poszczególnych szczebli dowodzenia wymagała przede wszystkim rzetelności we wzajemnym szybkim informowaniu się o rozwoju sytuacji. Współpraca sztabów w nieprzerwanym obiegu informacji wymagała wielkiej odpowiedzialności wobec przełożonych. W związku z ważnością tego problemu od każdego dowódcy i oficera sztabu wymagano:

- obiektywności spojrzenia na rozwój sytuacji, a więc zabarwienia jej własnymi odczuciami;
- prawdomówności podwładnych i innych współpracowników;
- bystrości umysłu;
- szybkości orientacji;
- zdolności do pracy zespołowej;
- umiejętności przedstawiania procesów i stanów faktycznych w sposób zwięzły i precyzyjny³⁰.

Obecnie przygotowanie i prowadzenie współczesnych operacji wojskowych odbywa się w zupełnie innych warunkach. Ich cechą charakterystyczną stał się ogromny wzrost roli czynnika czasu, który niebywale się skurczył. To, co w II wojnie światowej można było planować w ciągu dni, dziś wymaga godzin, decyzje, które mogły być wypracowywane w ciągu godzin, dziś muszą być podejmowane w ciągu minut, niekiedy sekund, a ponadto trzeba pamiętać, że wzrósł zakres pracy sztabów, że zmieniły się metody pracy dowódców i sztabów, że powstała konieczność dokładnych obliczeń i prognoz rozwoju sytuacji³¹.

Analiza zmian zachodzących w strukturach sztabów i realizowanych przez nie zadań pokazuje, że siła ich opierała się nie tylko na właściwej teorii i organizacji, lecz także na

²⁹ Tamże, s. 338.

³⁰ Tamże, s. 341.

³¹ Tamże, s. 365.

dobrze zorganizowanym szkolnictwie wojskowym. Wysoki poziom wykształcenia i systematycznie prowadzone ćwiczenia, treningi oraz wnikliwy dobór oficerów do pracy w sztabach jest warunkiem pomyślnej pracy w tych komórkach organizacyjnych. Historia potwierdza podstawową tezę, że w warunkach równowagi walczących sił, przebieg i rezultat walk, bitew i operacji w ogromnym stopniu zależy od stanu dowodzenia wojskami, a tym samym od sprawnej pracy sztabów.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że rzeczowość, operatywność, umiejętność wydawania zarządzeń, zdolność do przewidywania ewentualnych przeszkód w przekazywaniu rozkazów, meldunków, dowozu, przegrupowań itp. oraz umiejętność podejmowania z awansu odpowiednich środków profilaktycznych, nawyk kontroli wykonywania rozkazów i ogólnego planu działań – jest podstawą pracy sztabowej³².

Znaczny rozwój sztabów wojskowych (armii niemieckiej, angielskiej, francuskiej, Stanów Zjednoczonych, rosyjskiej, a następnie radzieckiej) obejmuje okres od XVII w. – wybuch pierwszej rewolucji przemysłowej, do okresu powojennego – po II wojnie światowej. Metody ich pracy i struktura noszą znamiona współczesności, przynajmniej w zasadniczych rysach.

Zmiany ustrojowe w Polsce, które nastąpiły w 1989 r., wpłynęły również na strukturę i funkcjonowanie Policji. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji wydzieliła z pionu prewencyjnego komórki sztabowe, które obecnie odgrywają zasadniczą rolę w organizacji i koordynacji wszelkich działań policyjnych.

Organizacja sztabu wojskowego, jego struktura i zadania, pełnione przez niego funkcje, stały się z pewnością punktem odniesienia, względem którego kierowano się, organizując i powołując sztaby w Policji. Ich kształt i forma, oczywiście w określonym zakresie i obszarze działania, jest zbieżna z tego typu komórkami wojskowymi. Wspólną cechą pracy sztabów wojskowego i policyjnego jest złożoność sytuacji, która – dla osiągnięcia założonych celów – wymaga właściwego zorganizowania pracy sztabowej. Ponadto podobieństwa w ich funkcjonowaniu zauważalne są m.in. w występowaniu zhierarchizowanych struktur sztabowych, planowaniu, wykorzystywaniu w trakcie prowadzenia działań środków informatycznych i łączności czy organizacji ćwiczeń.

W siłach zbrojnych sztab jest głównym organem dowodzenia występującym w oddziałach i związkach wszystkich rodzajów sił zbrojnych oraz na szczeblu centralnym. Na czele sztabu stoi szef sztabu podlegający bezpośrednio dowódcy. W okresie pokoju głównym zadaniem sztabu jest organizowanie szkolenia wojsk i zapewnienie im warun-

---

³² Por. J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby. Okres...*, wyd. cyt., s. 371.

ków utrzymania wysokiego stopnia gotowości bojowej³³. Potocznie słowo „sztab” funkcjonuje także jako określenie miejsca, gdzie podejmuje się decyzje. Sztab przeznaczony jest do zapewnienia dowódcy doradztwa i pomocy oraz zapewnienia wsparcia podległym dowódcom. Sztab nie posiada władzy sam z siebie; czerpie władzę od dowódcy i sprawuje ją w jego imieniu.

W większości państw spotykamy się z dwoma rodzajami sztabów. Pierwszy z nich składa się z grupy oficerów opracowujących zasadnicze plany związane z polityką wojskową danego państwa, drugi składa się z grupy oficerów będących pomocnikami dowódcy związków taktycznych lub operacyjnych, tj. tworzących sztaby dowódców tych związków³⁴. Tożsama sytuacja funkcjonowania sztabów istnieje również w Policji. Na co dzień funkcjonują one jako komórki organizacyjne w komendach: głównej, wojewódzkich i miejskich/powiatowych/rejonowych, natomiast w przypadku powołania akcji lub operacji policyjnej tworzone są jako ogniwo pomocnicze dowódcy (utworzone decyzją o zarządzeniu przedmiotowych działań policyjnych przez właściwego kierownika jednostki Policji w celu wspomagania dowodzenia). Natomiast różnice w funkcjonowaniu tych sztabów to przede wszystkim dynamika prowadzonych działań, a w związku z tym czas prowadzenia działań sztabowych, mniejsza skala operacji policyjnych – działania policyjne realizowane na terenie kraju mają charakter lokalny i przybierają postać interwencji, zabezpieczenia prewencyjnego lub akcji policyjnej, co przekłada się na dowodzenie mniejszymi liczebnościami Policji.

³³ M. Laprus (red.), *Leksykon wiedzy wojskowej*, Warszawa 1979, s. 435.

³⁴ J.D. Hittle, *Sztab...*, wyd. cyt., s. 18.

Struktura i zadania komórek sztabowych Policji

Zadania komórek sztabowych

Komórki sztabowe w jednostkach policyjnych umiejscowione są w służbie prewencyjnej. Na poziomie strategicznym – w Komendzie Głównej Policji powołany jest Główny Sztab Policji (GSP KGP), realizujący zadania na poziomie strategicznym przy współdziałaniu z innymi podmiotami administracji publicznej i wojskowej, organizacjami pozarządowymi i instytucjami oraz biurami Komendy Głównej Policji oraz innymi jednostkami organizacyjnymi Policji w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa państwa.

Zadaniem Głównego Sztabu Policji KGP jest zarządzanie bieżącymi informacjami o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz podejmowanie działań w razie wystąpienia poważnych zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym³⁵:

1. gromadzenie i przetwarzanie informacji o bieżących zdarzeniach i zagrożeniach na terenie kraju;
2. podejmowanie działań służących zapobieganiu i eliminowaniu poważnych zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie kraju;
3. zarządzanie i koordynowanie działaniami Policji o zasięgu ogólnokrajowym, w tym organizowanymi w ramach Systemu Powiadamiania Ratunkowego;
4. zarządzanie statkami powietrznymi Lotnictwa Policji;
5. opracowywanie procedur i planów reagowania w sytuacjach kryzysowych oraz dotyczących ratownictwa i ochrony ludności;
6. inicjowanie, koordynowanie, planowanie i nadzorowanie w jednostkach organizacyjnych Policji przygotowań obronnych na czas zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz wojny;

³⁵ § 21 zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 kwietnia 2016 r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji, Dz. Urz. KGP z 2016 r., poz. 13 ze zm.

7. opracowywanie nowych metod i form działania oraz standaryzowanie funkcjonowania: Lotnictwa Policji, oddziałów i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji, komórek organizacyjnych właściwych do spraw sztabowych i dyżurnych w jednostkach organizacyjnych Policji;
8. obsługa Biura Spraw Wewnętrznych Policji, Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości i Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, w ramach funkcjonowania Stacji Szyfrów KGP;
9. organizowanie pozaoperacyjnej międzynarodowej współpracy Policji w zakresie bezpieczeństwa imprez masowych oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym wykonywanie zadań punktów kontaktowych i informacyjnych;
10. nadzorowanie i koordynowanie wykorzystania bezzałogowych statków powietrznych w Policji.

Jako centralna komórka sztabowa Policji zapewnia funkcjonowanie:

- Stanowiska Kierowania Komendanta Głównego Policji;
- Centrum Operacyjnego Komendanta Głównego Policji;
- Centrum Zarządzania Kryzysowego Komendanta Głównego Policji;
- Stacji Szyfrów KGP;
- Zespołu Kierowania Militaryzacją Policji – w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.

GSP podejmuje również działania (na poziomie krajowym) zmierzające do poprawy bezpieczeństwa imprez masowych. Przedstawiciele GSP uczestniczą w pracach wojewódzkich zespołów interdyscyplinarnych, które są organami pomocniczymi wojewody. Zespoły mają charakter opiniująco–doradczy, a w ich skład oprócz przedstawicieli wojewodów i Policji wchodzi przedstawiciele władz samorządowych, Państwowej Straży Pożarnej, Państwowego Inspektora Sanitarnego, ratownictwa medycznego, wojewódzkich i powiatowych inspektorów budowlanych, prokuratur i sądów okręgowych, podmiotów świadczących uczestnikom imprez sportowych usługi transportu publicznego, Straży Ochrony Kolei, a także związków i klubów sportowych. Rolą zespołów jest wspomaganie ww. podmiotów w realizacji obowiązków związanych z analizą stanu bezpieczeństwa podczas imprez masowych, bezpieczeństwem infrastruktury obiektów sportowych, procedurami i wspólnymi działaniami operacyjnymi, eliminowaniem zagrożeń i reagowaniem w przypadkach łamania prawa, czy wreszcie przedsięwzięciami edukacyjnymi i budową społecznego poparcia dla inicjatyw służących bezpieczeństwu.

Współpraca interdyscyplinarna nie tylko zaktywizowała wszystkie podmioty i służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo imprez sportowych, lecz także przyniosła konkretne efekty

w postaci wypracowania i wdrożenia ujednoczonych wspólnych strategii bezpieczeństwa imprez sportowych w poszczególnych województwach, dokonania przeglądu procedur dystrybucji biletów i wchodzenia na stadion, wypracowania standardów regulaminów imprez masowych i stadionów, przygotowania wykazu przewoźników autokarowych, zapewnienia bezpośredniej kontroli przebiegu meczów piłkarskich przez obserwatorów z ramienia samorządów i wojewodów, wprowadzenia „weekendowo-kolejkowych” dyżurów prokuratorów w czasie rozgrywek piłkarskich³⁶.

Rolą GSP jest również organizowanie pozaoperacyjnej międzynarodowej współpracy Policji w zakresie bezpieczeństwa imprez masowych oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym wykonywanie zadań krajowych punktów kontaktowych do spraw:

- imprez masowych (Krajowy Punkt Informacyjny ds. Imprez Masowych);
- wymiany danych o profilach DNA;
- wymiany danych daktyloskopijnych ze zautomatyzowanych systemów identyfikacji daktyloskopijnej;
- współpracy przy wymianie danych rejestracyjnych pojazdów;
- wymiany danych osobowych i nieosobowych;
- intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej;

a także punktów kontaktowych oraz informacyjnych wynikających z odrębnych przepisów i postanowień funkcjonujących w związku z krajową i międzynarodową współpracą Policji w celu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, wykrywania i ścigania sprawców przestępstw oraz zapobiegania przestępczości i jej zwalczania.

W ramach współpracy międzynarodowej funkcjonariusze GSP biorą aktywny udział m.in. w pracach Think Tanku – Paneuropejskiej Grupy Ekspertów do spraw Bezpieczeństwa Meczów Piłki Nożnej (Pan European Group of Football Safety and Security Experts) oraz w pracach Grupy Roboczej do spraw Egzekwowania Prawa Rady Unii Europejskiej (LEWP). W wyniku prac gremium przyjęto konkluzje Rady UE określające kierunki działania oraz zakres współpracy z krajami trzecimi w zakresie bezpieczeństwa imprez sportowych. W ramach prac grupy, z inicjatywy polskiej, udało się wypracować uniwersalną umowę międzynarodową regulującą kwestie pobytu policjantów zagranicznych w kraju organizującym daną imprezę sportową. Ponadto na spotkaniach omawiana jest również strategia rozwoju działania sieci Narodowych Punktów Informacyjnych ds. Piłki Nożnej

³⁶ J. Redzicka, *Wojewódzkie zespoły interdyscyplinarne ds. bezpieczeństwa imprez sportowych*, „Kwartalnik policyjny” 2014, nr 1, s. 54.

(z ang. *National Football Information Point* – NFIP), które pierwotnie zostały powołane jedynie do współpracy w zakresie piłki nożnej, a obecnie rozszerzyły swoje działanie również na inne dyscypliny sportowe. Ważnym elementem spotkań są ustalenia dotyczące rozwiązań prawnych w zakresie uniemożliwienia wyjazdu na mecze piłki nożnej kibicom stwarzającym zagrożenie, realizacji szkoleń w zakresie zabezpieczenia imprez sportowych przez Europejską Akademię Policyjną (CEPOL), zapewnienia bezpieczeństwa na planowanych imprezach międzynarodowych oraz przygotowanie do współpracy policyjnej w tym zakresie. W węższym gronie eksperci ds. bezpieczeństwa imprez sportowych spotykają się w ramach grupy Think Tank i omawiają bieżące kwestie związane z zapewnieniem bezpieczeństwa imprez, a także aspekty dyskutowane na forach europejskich oraz światowych.

Doświadczenia polskie zebrane w trakcie przygotowania i realizacji policyjnego zabezpieczenia turnieju finałowego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 (i innych organizowanych na terytorium kraju mistrzostwach świata i Europy, m.in. szczyty klimatyczne, wizyty głów państw i przedstawicieli kościoła katolickiego) przyczyniły się również do wzrostu aktywności polskiej na forum międzynarodowym w zakresie szkoleniowym. Eksperci z Polski przekazują swoje doświadczenia na seminariach i konferencjach organizowanych w różnych krajach europejskich, wspierając tym samym działania takich instytucji, jak: Komisja Unii Europejskiej (instrument Taix), Europejska Akademia Policyjna (CEPOL) czy Europejski Urząd Policji (EUROPOL)³⁷.

W ramach współpracy międzynarodowej przedstawiciele GSP KGP uczestniczą w zabezpieczeniach meczów piłki nożnej reprezentacji w Polsce i za granicą, współdziałając z lokalną policją i wspierając proces komunikacji z polskimi kibicami.

Wszelkie tego typu działania umożliwiają polskim policjantom nawiązywanie kontaktów ze swoimi odpowiednikami z zagranicy, wymianę doświadczeń i poznanie rozwiązań innych krajów w danej dziedzinie, co przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa i lepszego wykonywania działań przez polskich policjantów w kraju i za granicą³⁸.

Wejście Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r. oraz 21 grudnia 2007 r. do Strefy Schengen, spowodowało zniesienie kontroli na granicach wewnętrznych UE. Umożliwiło to przemieszczanie się mieszkańców UE bez wiz czy paszportów po krajach Wspólnoty w celach turystycznych czy podróżniczych (a także w celu uczestnictwa w międzynarodowych imprezach sportowych). Jednak taka sytuacja niesie również za sobą wystąpienie zagrożeń

---

³⁷ P. Pinda, *Współpraca międzynarodowa*, „Kwartalnik policyjny” 2014, nr 1, s. 53.

³⁸ Tamże, s. 54.

bezpieczeństwa, tj. przemytu towarów zabronionych – wyrobów tytoniowych, alkoholu, narkotyków, broni oraz handlu ludźmi. Ponadto Polska jako kraj z zewnętrzną granicą UE narażony jest na zagrożenia związane z nielegalną migracją ludzi, przede wszystkim z Afryki i Azji, a co się z tym wiąże – możliwy napływ terrorystów. Fakt wystąpienia tego typu przestępstw może warunkować konieczność prowadzenia, na terytorium Polski i krajów sąsiednich, pościgów transgranicznych. Wykonywanie działań w ramach pościgu transgranicznego uregulowane jest przez przepisy Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen³⁹, unijne akty prawne powiązane bądź wynikające z dorobku prawnego Schengen, dotyczące współpracy policyjnej, a także umowy bilateralne i porozumienia z państwami-członkami strefy Schengen.

Ostatnie lata w obszarze bezpieczeństwa diametralnie zmieniły sytuację zarówno krajową, jak i międzynarodową. Wpływ na to miały przede wszystkim – pandemia COVID-19, kryzys migracyjny na granicy z Białorusią oraz wojna w Ukrainie.

Pandemia wywołana przez koronawirusa SARS-CoV-2 przez długi czas oddziaływała na realizację działań Policji. Przyczyniła się do zwiększenia zakresu jej zadań związanych z wykonywaniem czynności kontrolnych, represyjnych, jak również niosących bezpośrednią pomoc dla osób tego potrzebujących w warunkach szczególnej ostrożności. Wpłynęła również na absencję kadrową związaną z zachorowalnością funkcjonariuszy większości jednostek policyjnych, co znacząco wydłużało czas reakcji podejmowanych interwencji. Z kolei kryzys migracyjny na granicy z Białorusią w woj. podlaskim i lubelskim, związany z próbami nielegalnego i siłowego przekraczania granicy państwowej oraz prowokacji ze strony służb białoruskich, spowodował konieczność podejmowania działań porządkowo-ochronnych przez pododdziały prewencji Policji. Kolejny kryzys migracyjny, z którego skalą mieliśmy do czynienia po raz pierwszy w historii, spowodowała wojna w Ukrainie. Tu również funkcjonariuszom Policji postawiono zadania związane z organizacją i zabezpieczeniem konwojów, czy udzielaniem niezbędnej pomocy uchodźcom.

Powyższe sytuacje, jak również przewóz materiałów promieniotwórczych przez terytorium RP oraz zdarzenia spowodowane katastrofami naturalnymi (m.in. powodzie, pożary) lub awariami technicznymi (awarie systemów elektroenergetycznych, łączności, sieci teleinformatycznych) warunkują konieczność koordynacji działań policyjnych na szczeblu centralnym.

³⁹ Konwencja wykonawcza do układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, Dz. Urz. UE L239/19 z 22 września 2000 r.

Struktura komórek sztabowych

W strukturze organizacyjnej GSP KGP wyodrębniono kierownictwo, składające się z dyrektora biura i jego dwóch zastępców, a także z komórek organizacyjnych, tj.: Zarząd Lotnictwa Policji, Wydział Operacyjny, Sekcja Przygotowań Obronnych Policji, Wydział Dyżurnych.

Zarząd Lotnictwa Policji odpowiedzialny jest za prowadzenie działań obserwacyjnych, poszukiwawczych, transportowych i łącznikowych oraz desantowych pododdziałów kontrterrorystycznych i grup ratowniczych.

Wydział Operacyjny wykonuje zadania związane z: podnoszeniem standardów działań policji w obszarze bezpieczeństwa imprez masowych; opracowywaniem i wdrażaniem systemowych rozwiązań prawnych i organizacyjnych usprawniających proces zarządzania działaniami policyjnymi, przetwarzanie informacji dotyczących wystąpień o charakterze masowym oraz zapewnienie współpracy w zakresie podejmowanych przez policję działań zabezpieczających; udziałem w opracowywaniu projektów aktów normatywnych i dokumentów decyzyjnych regulujących problematykę działań policyjnych w szczególności w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego; opracowywaniem dokumentacji planistycznej na potrzeby strategicznych działań policyjnych; prowadzeniem pozaoperacyjnej współpracy międzynarodowej w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas masowych imprez sportowych; współpracą z narodowymi punktami wymiany informacji do spraw bezpieczeństwa meczów piłki nożnej państw Unii Europejskiej (oraz stowarzyszonych); analizowaniem i koordynowaniem procesu szkolenia i doskonalenia zawodowego w etatowych i nieetatowych oddziałach i samodzielnych pododdziałach prewencji Policji, opracowywanie procedur taktyki ich działania; analizowaniem stanu wyposażenia i uzbrojenia oddziałów Policji – określaniem standardów wyposażenia i koordynowanie zaopatrzenia w sprzęt, wdrażanie nowego sprzętu.

Wydział zarządzania kryzysowego i przygotowań obronnych Policji odpowiada za: wypracowanie i wdrażanie rozwiązań systemowych dla jednostek organizacyjnych Policji w zakresie zarządzania kryzysowego ratownictwa i ochrony ludności oraz przygotowań obronnych; opracowywanie, aktualizacja procedur i planów reagowania w sytuacjach kryzysowych; opracowywanie zasad sprawowania przez Policję ochrony infrastruktury krytycznej; inicjowanie, planowanie i nadzorowanie w jednostkach organizacyjnych Policji przygotowań obronnych na czas zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz wojny; koordynowanie, organizowanie oraz prowadzenie szkoleń i ćwiczeń z podmiotami kra-

owymi i międzynarodowymi z zakresu zarządzania kryzysowego oraz przygotowania Policji do funkcjonowania w stanach nadzwyczajnych zagrożeń państwa; koordynowanie oraz nadzór nad przygotowaniem negocjatorów do prowadzenia negocjacji policyjnych i działań negocjacyjnych; koordynowanie wykorzystania bezzałogowych statków powietrznych w Policji.

Wydział Dyżurnych zapewnia funkcjonowanie całodobowego Stanowiska Kierowania KGP i Stacji Szyfrów KGP. Odpowiada również za zarządzanie i koordynowanie działaniami Policji o zasięgu ogólnokrajowym oraz monitoruje procesy związane z wykonywaniem zadań przez służby dyżurne w jednostkach organizacyjnych Policji. Pełni nadzór nad funkcjonowaniem Systemu Wspomagania Dowodzenia Policji, w tym terminowość, poprawność, zasadność wprowadzanych danych a także w zakresie analizy i gromadzenia danych. Ponadto monitoruje zmiany w przepisach prawa, inicjuje prace legislacyjne oraz opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawnych.

W ramach posiadanej właściwości merytorycznej GSP KGP realizuje funkcje Komendy Głównej Policji w obszarze wykonawczym, regulacyjnym, standaryzującym, koordynującym, wspierającym i doradczo-konsultacyjnym oraz nadzorczo-kontrolnym w odniesieniu do jednostek organizacyjnych Policji szczebla KWP/ KSP, Akademii Policji w Szczytnie i szkół policyjnych.

W jednostkach organizacyjnych Policji komórki sztabowe (wydziały) występują również na poziomie komend wojewódzkich, miejskich i niektórych KPP/ KRP. Jest to uzależnione od specyfiki zagrożeń spowodowanych zdarzeniami kryzysowymi na terenie odpowiedzialności danej jednostki, jednakże zadania komórek sztabowych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych są tożsame. Ponadto ze względu na różne struktury organizacyjne komend wojewódzkich (określone w regulaminach organizacyjnych) struktury komórek sztabowych są rozszerzone, np. o sekcje lotnicze, a w związku z tym również zakres zadań jest rozszerzany o zadania realizowane przez te komórki. Natomiast w jednostkach organizacyjnych policji, w których nie wyodrębniono komórek sztabowych, zadania te wykonują wyznaczeni funkcjonariusze komórek prewencyjnych.

Ponadto komórki sztabowe na podstawie uprawnień przekazanych przez KGP i KWP mogą sprawować bezpośredni nadzór nad OPP i SPPP w zakresie ich celowego wykorzystania w zdarzeniach kryzysowych do działań w charakterze formacji zwartych⁴⁰.

W przypadku zaistnienia sytuacji, w wyniku której doszło lub może dojść do utraty życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, a także zagrożenia bezpieczeństwa lub porządku publicznego,

⁴⁰ M. Dąbrowski, J. Gampf, *Wybrane zagadnienia pracy sztabowej w Policji, wyd. II poprawione*, Szczytno 2004, s. 4.

w szczególności imprez o charakterze masowym (sportowym lub artystyczno-rozrywkowym), przemieszczania się uczestników tej imprezy, zgromadzeń, zorganizowanych działań pościgowych, zbiorowego naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego lub ćwiczeń, Komendant Główny Policji może powołać Centrum Operacyjne Komendanta Głównego Policji⁴¹. Do zadań Centrum należy w szczególności:

1. monitorowanie przebiegu zdarzeń szczególnych;
2. systematyczne analizowanie uzyskanych informacji o zdarzeniu oraz aktualizowanie danych o siłach i środkach policyjnych wykorzystywanych do działań;
3. przyjmowanie informacji o zdarzeniu, realizowanych przedsięwzięciach i podjętych decyzjach;
4. wymiana informacji, w tym ze służbami lub instytucjami spoza Policji realizującymi działania w związku ze zdarzeniem;
5. przygotowywanie meldunków z przebiegu zdarzenia.

Realizacja powyższych zadań następuje w szczególności przez:

1. analizowanie informacji o zdarzeniu przy wykorzystaniu policyjnych systemów teleinformatycznych;
2. inicjowanie działań w zakresie poszerzenia uzyskanych informacji o zdarzeniu przez ich wymianę z jednostkami organizacyjnymi Policji, a także z podmiotami spoza Policji;
3. zapewnienie właściwego obiegu informacji o zdarzeniu;
4. wykonywanie czynności zleconych do realizacji w ramach instruktażu;
5. dokumentowanie wykonanych czynności, podjętych decyzji, wydanych i otrzymanych poleceń.

W celu koordynacji działań i przepływu informacji przy realizacji zadań w związku ze zdarzeniami szczególnymi na terenie województwa, decyzją komendanta wojewódzkiego Policji, można również tworzyć Centrum Operacyjne Komendanta Wojewódzkiego Policji.

---

⁴¹ Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 lutego 2017 r. w sprawie Centrum Operacyjnego Komendanta Głównego Policji, Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 7.

Sztab dowódcy akcji/ operacji policyjnej

We współczesnym świecie na każdym kroku spotykamy się z różnymi rodzajami niebezpieczeństw. Przyczyn takiego stanu rzeczy jest wiele. Jedną z nich jest dynamiczny rozwój wielu dziedzin życia. Niewątpliwie daje on możliwości korzystania z nowych technologii, które ułatwiają, czy uatrakcyjniają nam codzienne funkcjonowanie, ale również mogą powodować powstanie właśnie tych niebezpieczeństw. Źródłem takiego stanu rzeczy jest również postępująca zmienność natury, ale także jesteśmy my sami. Przez swoje niewłaściwe decyzje, zachowanie, lekkomyślność, brak kontroli wpływamy negatywnie na zagrożenia już występujące, a także staję się to przyczyną powstawania nowych.

Niebezpieczeństwa te w języku potocznym określamy zagrożeniami, które określamy jako stan, z którym mamy do czynienia z aktualnie występującym lub w dużym stopniu prawdopodobnym zakłóceniem uznawanych za bezpieczne warunków funkcjonowania danego podmiotu⁴².

Zagrożenia towarzyszą człowiekowi od zarania dziejów. Zmienia się jedynie w większości przypadków charakter ich występowania i sposób ich postrzegania. Należy je odnosić przede wszystkim do okoliczności (zjawisk, sytuacji, wydarzeń, działań), które negatywnie oddziałują na podmiot, godząc w jego wartości i interesy podmiotu, stwarzając niebezpieczeństwo dla jego podstaw egzystencjalnych i warunków jego funkcjonowania, a także osłabienia możliwości rozwoju.

Konsekwencją powyższego mogą być negatywne następstwa, gdyż każdy podmiot charakteryzuje się określonymi podatnościami, słabościami, pozwalającymi na przekształcenie potencjalnego zagrożenia w szkodę⁴³. Kumulowane i nierozwiązane na czas zagrożenia mogą prowadzić do zaistnienia sytuacji kryzysowych⁴⁴.

Możliwość wystąpienia zagrożeń, przede wszystkim dla bezpieczeństwa i porządku publicznego powoduje wzrost oczekiwań społecznych co do zapewnienia rozlegle rozumianego

⁴² W. Fehler, *Bezpieczeństwo wewnętrzne współczesnej Polski. Aspekty teoretyczne i praktyczne*, Warszawa 2012, s. 20.

⁴³ J. Dworzecki, *Bezpieczeństwo w ruchu lądowym na Śląsku*, Bielsko-Biała 2010, s. 18.

⁴⁴ K. Ficoń, *Inżynieria zarządzania kryzysowego. Podejście systemowe*, Warszawa 2007, s. 76.

bezpieczeństwa. Każde państwo jest zobowiązane do stworzenia odpowiednich warunków zapewniających ochronę prawną i fizyczną obywatelom nie tylko podczas codziennego funkcjonowania, lecz też w trakcie zdarzeń niecodziennych. W związku z powyższym obowiązek ten został nałożony m.in. na Policję do podjęcia odpowiednich czynności mających na celu niedopuszczenie do powstania zagrożeń, a w przypadku ich ujawnienia podejmowanie natychmiastowych działań w celu opanowania i ich eliminacji. W ujęciu policyjnym sytuacje, które generują poważne zagrożenia określa się jako zdarzenia szczególne, tj.:

1. imprezy masowe podwyższonego ryzyka;
2. zgromadzenia lub inne wydarzenia o charakterze masowym, w związku z którymi istnieje zagrożenie wystąpienia zbiorowego naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego;
3. wystąpienie zamachu na obiekty infrastruktury krytycznej skutkujące zagrożeniem dla życia lub zdrowia ludzkiego, mienia znacznej wartości lub wystąpieniem poważnych zakłóceń w funkcjonowaniu obiektu;
4. masową i niekontrolowaną migrację osób usiłujących nielegalnie przekroczyć granicę kraju;
5. zdarzenia o charakterze terrorystycznym w rozumieniu ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (działania policyjne prowadzi się w formie operacji policyjnej);
6. inne wydarzenia, do przeciwdziałania lub likwidacji których niezbędne jest jednoczesne skierowanie pododdziałów zwartych Policji i pododdziałów kontrterrorystycznych Policji.

Ponadto podejmowanie działań policyjnych mających na celu przeciwdziałanie bezprawnym zamachom mogącym spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi albo mienia, będzie również związane z sytuacjami powodowanymi przez klęski żywiołowe lub awarie techniczne.

Charakterystyka form działań policyjnych

W zależności od rodzaju zagrożenia, jego skali i obszaru występowania działania te przybierają określone formy działań policyjnych, tj.:

1. zabezpieczenie doraźne;
2. zabezpieczenie prewencyjne;
3. akcja policyjna;
4. operacja policyjna.

Możliwość określenia kierownikom jednostek organizacyjnych Policji właściwej formy ma Komendant Główny Policji, natomiast komendant wojewódzki Policji takie uprawnienie posiada w odniesieniu do działań policyjnych prowadzonych na obszarze województwa.

Decyzja o powołaniu danej formy działań wymaga wydania zarządzeń i konieczności sporządzenia odpowiedniej dokumentacji.

Zabezpieczeniem doraźnym określamy wykonywanie zadań służbowych przez siły będące aktualnie w dyspozycji komendy powiatowej Policji⁴⁵ właściwej terytorialnie dla miejsca zdarzeń szczególnych w celu przeciwdziałania tym zdarzeniom lub ich likwidacji, gdy z posiadanych informacji wynika bardzo niskie ryzyko ich wystąpienia, a podjęcie skutecznych działań nie wymaga zastosowania działań taktycznych pododdziałów Policji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa lub naruszenia porządku publicznego.

Zarządzenie zabezpieczenia doraźnego następuje w kolejności, na podstawie polecenia kierownika jednostki organizacyjnej Policji właściwej terytorialnie dla miejsca zdarzeń szczególnych, jego zastępców lub wyznaczonego przez nich kierownika komórki organizacyjnej służby prewencyjnej lub kryminalnej a także dyżurnego jednostki Policji. Określa ono w szczególności:

1. cel zabezpieczenia doraźnego;
2. dowódcę zabezpieczenia doraźnego, którym może być wyznaczony policjant z jednostki organizacyjnej Policji właściwej terytorialnie do miejsca zdarzeń szczególnych oraz jego podstawowe zadania;
3. niezbędne do realizacji zabezpieczenia siły i środki;
4. zadania dla policjantów uczestniczących w zabezpieczeniu;
5. zakres współdziałania z podmiotami spoza Policji właściwymi dla rodzaju i miejsca zdarzeń szczególnych;
6. tryb przekazywania właściwemu przełożonemu meldunków o sytuacji i realizowanych działaniach.

Polecenie zarządzenia zabezpieczenia doraźnego oraz realizację zadań w ramach prowadzonego zabezpieczenia dokumentuje się w szczególności w policyjnych systemach informatycznych.

Zabezpieczenie prewencyjne to zespół przedsięwzięć organizacyjnych polegających na wykonywaniu zadań służbowych przez siły będące aktualnie w dyspozycji komendy

⁴⁵ Policjanci ze stanu komendy powiatowej Policji lub policjanci spoza potencjału tej jednostki organizacyjnej Policji, w tym ze stanu pododdziałów prewencji Policji przydzieleni przez komendanta wojewódzkiego Policji do dyspozycji komendanta powiatowego Policji.

powiatowej Policji właściwej terytorialnie dla miejsca zdarzeń szczególnych w celu przeciwdziałania tym zdarzeniom lub ich likwidacji, gdy z posiadanych informacji wynika zwiększone ryzyko ich wystąpienia, a podjęcie skutecznych działań nie wymaga zastosowania działań taktycznych pododdziałów Policji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa lub naruszenia porządku publicznego.

Zarządzenie zabezpieczenia prewencyjnego następuje na podstawie polecenia kierownika jednostki organizacyjnej Policji właściwej terytorialnie dla miejsca zdarzenia szczególnego lub na podstawie polecenia jego zastępców. Na jego dowódcę wyznacza się: kierownika jednostki organizacyjnej Policji właściwej terytorialnie dla miejsca zdarzeń szczególnych lub wyznaczonego przez niego policjanta.

Dopuszcza się podział zabezpieczenia prewencyjnego na odcinki związane z różnymi zdarzeniami, jeżeli są one jednocześnie ukierunkowane na realizację celu głównego zabezpieczenia.

Realizację zadań w ramach prowadzonego zabezpieczenia w formie zapisów dokumentuje się w szczególności w policyjnych systemach informatycznych, a na polecenie zarządzającego działania, dodatkowo sporządza raport z przebiegu zabezpieczenia.

Akcja policyjna to zespół przedsięwzięć organizacyjnych, taktycznych i materiałowo-technicznych polegających na wykonywaniu zadań służbowych przez siły podległe komendantowi wojewódzkiemu Policji lub komendantowi powiatowemu Policji właściwemu terytorialnie do miejsca wystąpienia zdarzeń szczególnych, do prowadzenia których może być wymagane użycie przydzielonych sił wsparcia⁴⁶, w celu przeciwdziałania lub likwidacji tym zdarzeniom, gdy z posiadanych informacji wynika wysokie i przewidywalne ryzyko ich wystąpienia, a podjęcie skutecznych działań nie wymaga zastosowania działań kontrterrorystycznych, o których mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych⁴⁷.

Zarządzenie akcji następuje na podstawie pisemnej decyzji komendanta wojewódzkiego Policji lub komendanta powiatowego Policji, właściwych terytorialnie dla miejsca zdarzenia szczególnego. Ponadto komendant wojewódzki Policji zarządza akcją w przypadku zadysponowania do działań sił i środków spoza potencjału komendy wojewódzkiej Policji właściwej dla miejsca zdarzenia szczególnego lub kiedy zdarzenie szczególne obejmuje swoim zasięgiem obszar większy niż jednej komendy powiatowej. Zarządzenie w szczególności określa:

---

⁴⁶ Siły pododdziałów prewencji Policji, policjantów służby prewencyjnej lub policjantów służby kryminalnej spoza potencjału komendy wojewódzkiej Policji właściwej terytorialnie do miejsca zdarzeń szczególnych, przydzielone do dyspozycji dowódcy akcji lub operacji na każdym etapie działań.

⁴⁷ Dz. U. z 2019 r., poz. 796.

1. cel akcji;
2. dowódcę akcji (komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy Policji lub ich zastępcy, a także posiadający przeszkolenie w zakresie dowodzenia wyznaczony komendant komisariatu Policji, kierownik komórki organizacyjnej Policji służby prewencyjnej lub służby kryminalnej) oraz jego podstawowe zadania;
3. zastępcę dowódcy akcji (zastępca komendanta wojewódzkiego Policji, komendant powiatowy Policji komendant komisariatu Policji lub ich zastępcy, a także posiadający przeszkolenie w zakresie dowodzenia wyznaczony policjant) oraz jego podstawowe zadania, w przypadku gdy potrzeba jego powołania uzasadniona jest rodzajem zdarzeń szczególnych;
4. zastępcę dowódcy akcji do spraw taktyki działania (dowódca oddziału prewencji Policji lub jego zastępcy, dowódca samodzielnego pododdziału prewencji Policji lub jego zastępcy, pomocnik dowódcy oddziału prewencji Policji, dowódca nieetatowego oddziału prewencji Policji lub jego zastępca, dowódca nieetatowego pododdziału prewencji Policji lub jego zastępca, dowódca kompanii lub jego zastępca) oraz jego podstawowe zadania;
5. szefa sztabu oraz jego podstawowe zadania, w przypadku, gdy potrzeba jego powołania uzasadniona jest rodzajem zdarzenia szczególnego;
6. inne stanowiska lub zespoły oraz ich podstawowe zadania, w przypadku, gdy potrzeba ich powołania uzasadniona jest rodzajem zdarzenia szczególnego;
7. rodzaj i zakres użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz tryb uzyskania zezwolenia na użycie tych środków.

Dopuszcza się podział akcji na odcinki ukierunkowane na realizację głównego celu akcji, odcinka na pododcinki ukierunkowane na realizację celu odcinka.

Operacja policyjna jako najwyższa forma organizacyjna działań policyjnych to zespół przedsięwzięć organizacyjnych, taktycznych i materiałowo-technicznych polegających na wykonywaniu zadań służbowych przez siły przynależne do różnych rodzajów służb Policji, w celu przeciwdziałania lub likwidacji zdarzeniom szczególnym, gdy z posiadanych informacji wynika wysokie i przewidywalne ryzyko ich wystąpienia.

Zarządzenie operacji następuje na podstawie pisemnej decyzji Komendanta Głównego Policji lub komendanta wojewódzkiego Policji właściwego terytorialnie dla miejsca zdarzenia szczególnego, którzy mogą być również wyznaczeni na funkcję dowódcy operacji. Zarządzenie w szczególności określa:

1. cel operacji;
2. dowódcę operacji oraz jego podstawowe zadania;

3. zastępcę dowódcy operacji oraz jego podstawowe zadania;
4. zastępcę dowódcy operacji do spraw taktyki działań oraz jego podstawowe zadania;
5. szefa sztabu dowódcy operacji oraz jego podstawowe zadania;
6. stanowiska lub zespoły sztabu oraz ich podstawowe zadania;
7. inne stanowiska lub zespoły oraz ich podstawowe zadania w przypadku, gdy potrzeba ich powołania uzasadniona jest rodzajem zdarzeń szczególnych;
8. rodzaj i zakres użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz tryb uzyskania zezwolenia na użycie tych środków;
9. polecenia dla kierowników jednostek organizacyjnych Policji i komórek organizacyjnych w zakresie realizacji zadań na potrzeby operacji określonych przez dowódcę operacji.

Na funkcję dowódcy operacji może być powołany Komendant Główny Policji, komendant wojewódzki Policji lub ich zastępcy. Zastępcą dowódcy operacji może być zastępca Komendanta Głównego Policji lub komendant wojewódzki Policji, kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji, dowódca jednostki organizacyjnej Policji służby kontrterrorystycznej, komendant powiatowy Policji lub ich zastępcy albo posiadający przeszkolenie w zakresie dowodzenia wyznaczony policjant w korpusie oficerów. Natomiast na zastępcę dowódcy operacji do spraw taktyki działań wyznacza się Zastępcę Komendanta Głównego Policji nadzorującego służbę prewencyjną, kierownika komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw sztabowych lub jego zastępcę, dowódcę oddziału prewencji Policji lub jego zastępców, dowódcę samodzielnego pododdziału prewencji Policji lub jego zastępców. Przy zarządzaniu operacji przez Komendanta Głównego Policji, decyzję o potrzebie wyznaczenia w strukturze organizacyjnej działań policyjnych zastępcy dowódcy operacji do spraw taktyki działań podejmuje Komendant Główny Policji.

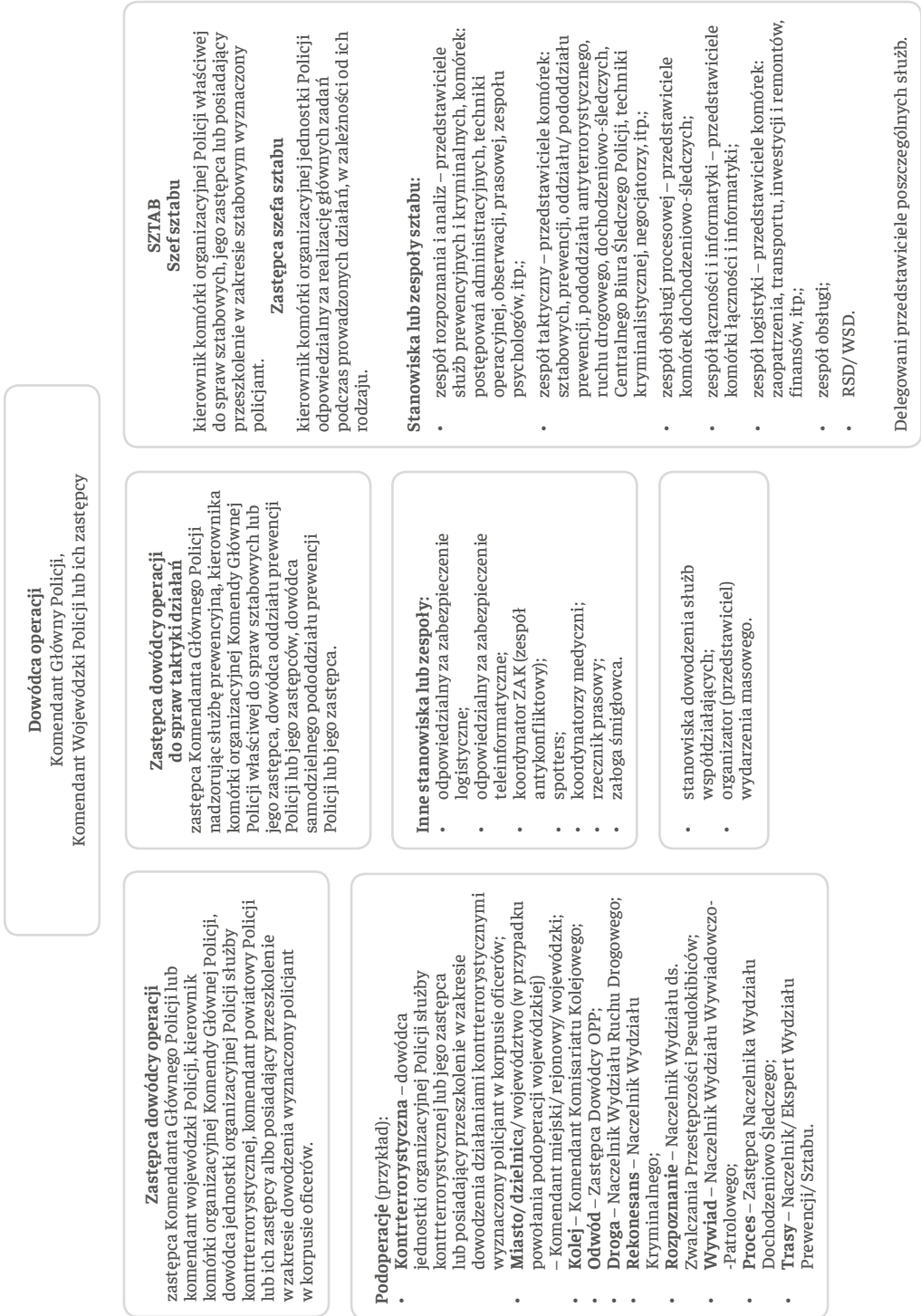
Istnieje możliwość podziału operacji na podoperacje ukierunkowane na realizację głównego celu operacji. W ramach podoperacji dopuszcza się podział na odcinki ukierunkowane na realizację celu podoperacji oraz pododcinki ukierunkowane na realizację celu odcinka, a także obszary ukierunkowane na realizację celu pododcinka.

W przypadku podziału operacji na podoperacje, na dowódcę podoperacji można wyznaczyć komendanta wojewódzkiego Policji, kierownika komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji, kierownika komórki organizacyjnej komendy wojewódzkiej Policji, komendanta powiatowego Policji, ich zastępców, lub policjanta w korpusie oficerów posiadającego przeszkolenie w zakresie dowodzenia. Natomiast na potrzeby podoperacji realizowanej przez komendę wojewódzką Policji powołuje się zastępcę dowódcy podoperacji do spraw taktyki działania, a także inne stanowiska lub zespoły, gdy potrzeba

ich powołania uzasadniona jest rodzajem zdarzeń szczególnych, a na zastępcę dowódcy podoperacji do spraw taktyki działań wyznacza się policjanta spełniającego wymagania tej funkcji, tak jak ma się to w przypadku akcji policyjnej (schemat 1 – na kolejnej stronie).

W sytuacji powołania podoperacji kontrterrorystycznej (zarządzonej w związku z wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym) na jej dowódcę wyznacza się dowódcę jednostki organizacyjnej Policji służby kontrterrorystycznej lub jego zastępcę lub posiadającego przeszkolenie w zakresie dowodzenia działaniami kontrterrorystycznymi wyznaczonego policjanta w korpusie oficerów.

Schemat nr 1. Schemat struktury dowodzenia operacją policyjną

Powyższe formy prowadzonych działań umożliwiają kierownikom terenowych jednostek organizacyjnych Policji swobodne podejmowanie decyzji co do ich wyboru. Wybór określonej formy uzależniony jest od charakteru zdarzenia, zagrożeń im towarzyszącym, rejonu zagrożonego zdarzeniem. Przewidziano również wyjątkowe sytuacje, w których z uwagi na rodzaj zdarzenia i towarzyszące mu okoliczności, po wydaniu odpowiedniej decyzji, istnieje możliwość płynnego przejścia do wyższej formy działań policyjnych.

Z kolei zaistnienie nagłego zdarzenia kryzysowego uniemożliwiającego przygotowanie działań, np. brak możliwości opracowania planu dowódcy akcji lub operacji, powoduje, że prowadzenie działań może nastąpić na podstawie ustnej decyzji właściwego kierownika jednostki organizacyjnej Policji – niezwłocznie potwierdzonej pisemnie, a plan może być ograniczony do elementów gwarantujących osiągnięcie celu akcji lub operacji. Natomiast w przypadku nagle zaistniałego zdarzenia szczególnego, opracowanie planu działania dowódcy zabezpieczenia prewencyjnego nie jest wymagane. W takiej sytuacji proces uruchamiania sztabu rozpoczyna dyżurny jednostki policji, który powiadamia w trybie alarmowym osoby wyznaczone przez kierownika jednostki Policji przy wykorzystaniu technicznych środków łączności lub poprzez łączników (w przypadku braku łączności). Z chwilą przybycia pierwszych osób następuje rozwinięcie systemów łączności przewidzianych do tego typu działań oraz stopniowe przejmowanie zadań związanych ze zdarzeniem, dotychczas realizowanych przez dyżurnego. Powołane siły jednostki, po osiągnięciu gotowości do działań, sztab kieruje do rejonu wyczekiwania i podporządkowuje dowódcy, wyznaczonemu przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji.

Sztab dowódcy akcji/operacji policyjnej

Działania policyjne wymagają gruntownego i starannego przygotowania. Na tym etapie najczęściej korzysta się z rozwiązań sprawdzonych już w przeszłości. Należy mieć świadomość, że każda sytuacja jest inna, występują jednak pewne schematy działań oraz powtarzające się zagrożenia, do których można się odpowiednio wcześniej przygotować⁴⁸. Rozpoczynają się one zaraz po otrzymaniu zadania, w zależności od poziomu operacji – ze sztabu KGP, KWP/ KSP, KPP/ KMP. Zadania i sposób organizacji sztabu określają wyznaczeni dowódcy akcji/operacji policyjnych. Są to m.in.:

⁴⁸ J. Struniawski, *Dowodzenie w trakcie operacji policyjnych w zakresie imprez masowych i zgromadzeń publicznych*, Szczytno 2014, s. 173.

- opracowanie decyzji w sprawie zarządzenia akcji/ operacji;
- gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących przygotowanych i planowanych działań oraz wypracowywanie na ich podstawie wniosków i prognoz rozwoju sytuacji;
- opracowanie propozycji zabezpieczenia policyjnego, w tym określenie sił i środków niezbędnych do wykonania zadania – współpraca z komendami, z terenu których będą przemieszczać się uczestnicy, określenie zakresu udziału śmigłowca w operacji; wnioski do KGP o wsparcie sił;
- wskazanie zadań policjantom pionu kryminalnego pod kątem rozpoznania, w tym rodzajów i miejsc zagrożeń mogących spowodować zakłócenia (nie tylko obiekty, ale również trasy przemieszczenia się i grupowania uczestników);
- współpraca z policyjnymi punktami kontaktowymi w kraju, opracowanie i dystrybucja kart zapytania na kraj i województwo;
- ustalenie składu i zakresu czynności zespołów monitorujących;
- wypracowanie taktyki działania sił wsparcia;
- zorganizowanie rekonesansu na terenie działań, przekazanie zadań do wykonania;
- wypracowanie zasad współdziałania z zakresu przewozu osób zatrzymanych;
- ustalenie zasad udziału nietatowych pododdziałów policji i kontrterrorystycznych;
- wyznaczenie odwołu sił i środków;
- wypracowanie form współdziałania ze strażą miejską, SOK, PKP, prokuraturą i sądem, komunikacją publiczną, szpitalami;
- ustalenie zmian organizacji ruchu drogowego w rejonach przy stadionie/ miejscu zgromadzenia;
- opracowanie planów działania;
- zorganizowanie stacjonarnego lub ruchomego stanowiska dowodzenia;
- powołanie akcji policyjnych na terenie powiatów będących na trasach przejazdu kibiców;
- zorganizowanie zaplecza medycznego (w przypadku operacji policyjnej);
- zorganizowanie zabezpieczenia logistycznego (posiłki, toalety, zakwaterowanie, tankowanie, naprawa pojazdów, holowanie, pobyt załogi śmigłowca w trakcie przerwy w lotach, strojenie łączności, przekaz wizyjny);
  - zapewnienie stanowisk komputerowych do zgrywania materiałów od patroli zabezpieczających, zespołów monitorujących, sił wsparcia;
  - trasowanie połączeń PKP, wyznaczanie miejsc parkingowych, odległości pomiędzy pociągami;

- wyznaczenie:
  - operatorów wideo (podział na rejony odpowiedzialności, osobne kamery do filmowania działaczy i zawodników);
  - osoby do kontaktu ze spikerem zawodów sportowych, kierownikiem ds. bezpieczeństwa, przewodniczącym zgromadzenia i przedstawicielem organu gminy;
- wzmocnienie w dniu imprezy masowej/ zgromadzenia obsady monitoringu, izby dziecka, pomieszczeń dozoru osób zatrzymanych.

Na etapie przygotowań do zabezpieczeń policyjnych przeprowadzana jest lustracja obiektów i terenów, na których są organizowane wydarzenia masowe. W przypadku imprez masowych lustracja⁴⁹ ma na celu ocenę przygotowania organizatora do zabezpieczenia danego wydarzenia. Sprawdzeniu poddaje się miejsca, w których można ukryć niebezpieczne przedmioty oraz materiały wybuchowe mogące służyć do ataku na policjantów lub przeciwników. Po wykonaniu tych czynności sporządza się notatkę urzędową (załącznik nr 1), w której zawiera się m.in.: ocenę stanu technicznego obiektu lub terenu, na którym ma być przeprowadzona impreza masowa i ocenę zachowania warunków bezpieczeństwa, ocenę przedsięwzięć organizatora związanych ze spełnieniem warunków bezpieczeństwa oraz służących zachowaniu porządku publicznego w trakcie prowadzonej imprezy masowej oraz wnioski, spostrzeżenia oraz zalecenia, w tym w zakresie poprawy bezpieczeństwa. W sytuacji stwierdzenia uchybień należy bezwzględnie egzekwować od organizatora ich usunięcie przed udostępnieniem miejsca uczestnikom wydarzenia. O każdym takim znarzeniu należy informować właściwy organ administracji wydający zezwolenie na organizację imprezy.

Na podstawie przeprowadzonej lustracji wydawana jest opinia⁵⁰ (załącznik nr 2) przez komendanta miejskiego/ rejonowego/ powiatowego Policji (przygotowywana przez komórkę sztabową), która sporządzana jest na podstawie analizy ryzyka⁵¹, określająca przewidywane zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego mogące wystąpić w związku z imprezą masową (załącznik nr 3). Na tej podstawie organ wskazany w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych⁵² (wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce przeprowadzenia imprezy masowej) wydaje lub odmawia wydania zezwolenia na jej organizację.

W przypadku zgromadzeń publicznych, kontrola miejsca ich organizacji pozwala na przygotowanie policji i organu gminy głównie pod kątem zabezpieczenia technicznego.

⁴⁹ art. 28 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych..., wyd. cyt.

⁵⁰ Tamże, art. 25 ust. 1 pkt 2.

⁵¹ Tamże, art. 28 ust. 2.

⁵² Tamże, art. 24.

Jest to planowanie rozstawienia specjalistycznych środków technicznych w postaci ogrodzeń mobilnych, barier, słupków, zapór betonowych, blokad w pobliżu miejsc grupowania się ludzi.

Kolejną czynnością podejmowaną na etapie przygotowania do konkretnej akcji lub operacji policyjnej jest udział przedstawiciela Policji (z jednostki, na terenie której przedsięwzięcia są zgłoszone) w spotkaniu z podmiotami organizującymi i odpowiedzialnymi za zapewnienie bezpieczeństwa i współpracującymi w zakresie sprawnej realizacji zabezpieczenia (m.in. zarządcy dróg, transportu publicznego, zarządcy terenami zieleni miejskiej⁵³). Celem spotkania przeprowadzonego w czasie poprzedzającym rozpoczęcie np. imprezy masowej, czy zgromadzenia publicznego jest ostateczne uzgodnienie szczegółów planowanego przedsięwzięcia, m.in. przedstawienie oczekiwań wobec organizatorów oraz innych podmiotów i ich obowiązków. Wyjaśnienie oczekiwań wszystkich podmiotów na początku pozwala w przyszłości uniknąć niepotrzebnych nieporozumień.

W celu właściwego przygotowania policyjnego zabezpieczenia imprez, zgromadzeń lub innych wydarzeń, których organizacja może powodować zagrożenia dla życia, zdrowia lub mienia, a także dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, Komendant Główny Policji, komendant wojewódzki Policji i komendant powiatowy Policji mogą pisemnie powoływać na czas określony nieetatowy zespół koordynujący proces przygotowania działań. Do zadań zespołu w szczególności należy:

1. zdefiniowanie zagrożeń istotnych dla bezpieczeństwa i porządku publicznego;
2. przygotowanie wstępnych założeń organizacyjnych, taktycznych i materiałowo-technicznych niezbędnych do realizacji policyjnego zabezpieczenia, ze wskazaniem terminów ich realizacji oraz wyznaczeniem osób odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych zadań;
3. koordynowanie procesu przygotowań w zakresie zaplanowanych do realizacji zadań policyjnych;
4. wypracowanie wniosków i propozycji działań, w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania potencjalnym zagrożeniom;
5. monitorowanie procesu przygotowań do działań policyjnych, w tym bieżące analizowanie stanu bezpieczeństwa.

Po rozpoczęciu zabezpieczenia policyjnego oraz po jego zakończeniu (faza odbudowy) sztab odpowiedzialny jest za:

---

⁵³ J. Górczyński, *Praktyczne aspekty zapewnienia przez Policję bezpieczeństwa zgromadzeń w Polsce* [w:] M. Jurgielewicz (red.), *Bezpieczeństwo zgromadzeń i imprez masowych w Polsce. Teoria i praktyka*, Warszawa 2021, s. 107-108.

1. przygotowywanie dokumentów decyzyjnych określonych przez dowódcę akcji lub operacji;
2. przekazywanie decyzji wydanych przez dowódcę działań dla podległych sił policyjnych;
3. zorganizowanie obiegu informacji w związku z prowadzonymi działaniami i bieżące informowanie dowódcy działań o aktualnej sytuacji;
4. sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań przez podległe siły na etapie przygotowania i realizacji działań;
5. sprawowanie nadzoru nad osiągnięciem pełnej gotowości podległych sił do działań;
6. współdziałanie z podmiotami spoza Policji uczestniczącymi w działaniach lub których funkcjonowanie może wpłynąć na sprawność podejmowanych działań policyjnych;
7. dokumentowanie przebiegu działań policyjnych;
8. przygotowywanie okresowych i doraźnych meldunków.

Po zakończeniu zabezpieczenia (faza odbudowy) sztab odpowiedzialny jest za zebranie wszelkiej dokumentacji od poszczególnych dowódców podoperacji, odcinków czy pododcinków. Na tej podstawie opracowywany jest raport końcowy, zawierający analizę przeprowadzonych działań wraz z wnioskami do akceptacji dowódcy akcji lub operacji i jego przedłożenie do zapoznania kierownikowi jednostki organizacyjnej Policji lub jego zastępcom.

Planowanie zabezpieczeń policyjnych

Zorganizowane działania policyjne związane z wystąpieniem zdarzeń szczególnych oraz sprawne nimi dowodzenie wymaga odpowiedniego zaplanowania, które wpływa na dalsze podejmowane decyzje. Planowanie jest procesem polegającym na świadomym ustalaniu kierunków działania oraz podejmowaniu decyzji opartych na celach, faktach i dobrze przemyślanych ocenach⁵⁴. Określa również sposób reakcji na zagrożenie oraz działania mające na celu zgromadzenie wymaganego potencjału sił i środków niezbędnego do efektywnego reagowania. Oparte jest na identyfikacji i analizie aktualnych warunków działania oraz przewidywaniu przyszłych, oczekiwanych.

Efektom czynności planistycznych jest plan stanowiący podstawę przedsięwzięć organizacyjnych umożliwiających jego realizację⁵⁵. Plan stanowi przewodnik lub mapę, gdzie podany jest kierunek, zasoby oraz działania potrzebne do osiągnięcia pożądanego celu lub

⁵⁴ A. Chrostowski, P. Szczepankowski, *Planowanie* [w:] A.K. Koźmiński, W. Piotrowski (red.), *Zarządzanie. Teoria i praktyka*, Warszawa 2004, s. 178.

⁵⁵ J. Kręcikij, *Analiza procesu decyzyjnego w organizacji zhierarchizowanej od kątem jego algorytmizacji*, Warszawa 2006, s. 21.

zakończenia. Zawiera „zbiór informacji sterujących wykonaniem zadań przez poszczególne komórki organizacyjne”⁵⁶. W zależności od szczebla dowodzenia i specyfiki operacji policyjnej sporządzany jest plan główny (dowódcy operacji/ akcji) i plany pomocnicze (dowódców podoperacji/ odcinków). Są one wyznacznikami tworzenia struktury działania oraz racjonalizowania procesów koncepcyjnych i wykonawczych na kolejnych, niższych szczeblach dowodzenia⁵⁷. Plany muszą być ze sobą zintegrowane, aby przyczyniały się do podejmowania trafnych decyzji, osiągnięcia zamierzeń oraz bieżącej kontroli ich realizacji.

Wymóg sporządzenia planów dotyczy zabezpieczeń policyjnych prowadzonych w formie zabezpieczenia prewencyjnego, akcji oraz operacji policyjnej.

Plan akcji i operacji policyjnej jest dokumentem określającym cele i organizację działań policyjnych, rodzaj i sposób wykonywania szczegółowych zadań, użyte lub wykorzystane do działań siły i środki Policji oraz określającym podległość służbową oraz zasady współdziałania i koordynacji w trakcie działań (załącznik nr 4). Jest on przygotowany przez szefa sztabu dowódcy operacji/ akcji, a zatwierdzany przez dowódcę operacji/ akcji. W przypadku niepowoływania w akcji szefa sztabu zadanie związane z przygotowaniem planu działania dowódcy akcji realizuje kierownik komórki organizacyjnej Policji realizującej zadania sztabowe lub jego zastępca.

Plan działania dowódcy operacji policyjnej zawiera również sposób zabezpieczenia logistycznego działań. Składa się na nie (zwłaszcza w przedłużającej się operacji) konieczność zapewnienia policjantom opieki socjalnej:

- zaspokojenie ich potrzeb osobistych;
- zapewnienie miejsc wypoczynku, zakwaterowania i wyżywienia;
- zabezpieczenie medyczno-sanitarne w czasie działań i w miejscu zakwaterowania;
- bieżące uzupełnianie zużytych środków;
- wymiana tych części wyposażenia, których wykorzystywanie powoduje ich zużycie (akumulatory, baterie);
- wymiana zniszczonych części wyposażenia indywidualnego.

Oprócz części opisowej planu sztab wykonuje również część graficzną. Informacje w formie tabelarycznej nanosi się na mapy, szkice, plany miast. Dotyczą one:

- podziału operacji na podoperacje, odcinki, itp.;
- dyslokacji sił;
- dyslokacji służby porządkowej organizatora;

---

⁵⁶ Tamże, s. 9.

⁵⁷ T. Majewski, M. Strzoda, W. Zawadzki, *Planowanie w organizacji*, Warszawa 2003, s. 34.

- stanowisk dowodzenia;
- miejsc i odcinków wzmocnionych środkami technicznymi;
- rozmieszczenia środków łączności przewodowej i bezprzewodowej (schematy);
- tras głównych i zapasowych przewidzianych dla uczestników imprezy, a także tras i kierunków dojścia i rozśrodkowania;
- innych elementów, takich jak: parkingi, punkty pomocy medycznej, ruchome i stałe punkty policyjnych izb dziecka, zestawienia liczbowe sił i środków, tabele sygnałowe;
- załączników dotyczących działań, np.: dokumentacji dotyczącej przemieszczenia sił na większe odległości, dokumentacji graficznej przyjęcia i rozmieszczenia sił.

Z kolei plan zabezpieczenia prewencyjnego przygotowany przez kierownika komórki organizacyjnej realizującej zadania sztabowe, zatwierdzany jest przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji właściwej terytorialnie dla miejsca zdarzeń szczególnych lub jego zastępcę i zawiera w szczególności:

1. ogólną ocenę sytuacji operacyjnej;
2. podstawę prawną;
3. cel działania;
4. planowane do działań siły i środki;
5. strukturę organizacyjną działań policyjnych;
6. wskazanie zadań do realizacji;
7. rodzaj i zakres użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
8. postanowienia końcowe, w tym czas i miejsce odpraw, umundurowanie i wyposażenie do działań, tryb przekazywania właściwemu przełożonemu meldunków o sytuacji i realizowanych działaniach.

W sytuacji nagle zaistniałego zdarzenia szczególnego, opracowanie planu działania dowódcy zabezpieczenia prewencyjnego nie jest wymagane.

Plan zawiera postanowienia wydanej wcześniej pisemnej decyzji o powołaniu danej formy działań policyjnych. Podstawą jego opracowania są wyniki aktualnego rozpoznania, ocena zagrożenia i doświadczenia oraz spostrzeżenia z poprzednich podobnych zabezpieczeń. W związku z tym, że przeznaczony jest głównie dla wykonawcy, to korzystanie z niego powinno być łatwe ze względu na jego przejrzystość i czytelność. Plan może być ograniczony do elementów gwarantujących osiągnięcie celu akcji lub operacji.

W przypadku braku możliwości opracowania planu działania dowódcy akcji lub operacji prowadzenie działań może nastąpić odpowiednio na rozkaz dowódcy (działania w trybie

natychmiastowym). W tym przypadku dowódca akcji lub operacji zobowiązany jest do dokumentowania przebiegu działań i wydawanych poleceń w szczególności w policyjnych systemach informatycznych.

Na potrzeby koordynacji działań związanych z przygotowaniem i realizacją zadań w przypadku zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub mienia albo bezpieczeństwa publicznego na poziomie ogólnokrajowym (Komenda Główna Policji) oraz wojewódzkim (właściwie terytorialnie komendy wojewódzkie Policji) istnieje możliwość opracowania planu przedsięwzięć. Może on zawierać elementy, które będą dostosowane do rodzaju i charakteru zdarzenia szczególnego i powinien być opracowany według zasad, które pozwolą na osiągnięcie zamierzonego celu. Plan przedsięwzięć (zarządzenie operacji policyjnej na poziomie KGP) zawiera polecenia, rekomendacje dla komend wojewódzkich Policji co do sposobu organizacji i prowadzenia działań policyjnych. Natomiast w przypadku wystąpienia sytuacji na terenie danego województwa, które należy objąć nadzorem policyjnym, a nie wymagających zarządzenia akcji czy operacji policyjnej (np. wybory samorządowe i inne), to plan przedsięwzięć określa zamiar realizacji zadań.

Planowanie na wypadek zagrożeń powinno odnosić się do tzw. najgorszego scenariusza, a zatem musi uwzględniać wystąpienie wszelkich, nawet najmniej prawdopodobnych zagrożeń. Scenariuszem określa się budowanie kilku wersji przebiegu przyszłości, czyli konstruowanie logicznego, przypuszczalnego opisu zdarzeń, jakie mogą wystąpić⁵⁸. Obecnie w przepisach policyjnych nie ma obowiązku pisemnego tworzenia scenariuszy, jednak są one podstawą do określenia właściwych celów i przygotowania odpowiedniej strategii działania.

Proces planowania składa się z kilku etapów, których właściwe przeprowadzenie pozwoli na prawidłową realizację postawionych wcześniej celów.

Pierwszym z nich jest postawienie celu działania. Cel jest określany przedmiotowo i podmiotowo. Jest to przyszły, pożądaný stan rzeczy, możliwy i przewidziany do osiągnięcia w określonym przedziale czasu lub terminie⁵⁹. W przypadku działań policyjnych cel strategiczny (główny) jest niezmienny, gdyż działania muszą zawsze zmierzać do ochrony życia, zdrowia i mienia oraz zapewnić bezpieczeństwo i porządek publiczny. Dodatkowe cele szczegółowe są wyznaczane już dowódcom poszczególnych podoperacji/ odcinków, których niezrealizowanie (zadania cząstkowego) może utrudnić lub uniemożliwić osiągnięcie celu (wykonanie zadania) przez ich przełożonego.

---

⁵⁸ J. Struniawski, *Dowodzenie...*, wyd. cyt., s. 186.

⁵⁹ L.J. Krzyżanowski, *O podstawach kierowania organizacjami inaczej*, Warszawa 1999, s. 248.

Podjęcie stosownych przedsięwzięć zmierzających do eliminacji zagrożeń lub niedopuszczenia do ich powstania przez dowodzącego i jego sztab jest uwarunkowane uzyskaniem informacji wyprzedzających dotyczących planowanego zabezpieczenia policyjnego. Niezbędne jest więc wcześniejsze posiadanie wystarczającej ilości informacji, które w różny sposób – pozytywnie bądź negatywnie – wpływać mogłyby na realizację otrzymanego zadania. W tym zakresie sztab prowadzi niezbędne rozpoznanie, które można określić jako zdobywanie, zbieranie i opracowywanie wszelkich informacji o interesujących zjawiskach, zdarzeniach, miejscach, obiektach. Dane te można uzyskać ze składanych do organów gminy zawiadomień organizatorów zgromadzeń publicznych oraz wniosków o wyrażenie zgody na przeprowadzenie imprez masowych, jak również z własnego rozpoznania. Wszystkie informacje uzyskane w trakcie rozpoznania powinny być weryfikowane i oceniane. Z kolei rozpoznanie osobowe (ilość, struktury grup, ich zamiary, itp.) przez komórkę organizacyjną właściwą do spraw kryminalnych, pozwala na wykonanie analizy zagrożeń – informacja zawierająca wynik procesu rozpoznania i oceny prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzeń szczególnych, a także ich następstw. Polega ona również na ustaleniu faktycznego poziomu ryzyka zagrożeń, które ocenia się jako: małe, średnie, duże. Jest to określenie ilościowych lub jakościowych wartości ryzyka związanego z konkretną sytuacją. Ocenie zostają poddawane również inne czynniki typu: warunki terenowe, atmosferyczne, infrastruktura, czas.

Na podstawie zebranych informacji opracowywana jest szczegółowa ocena sytuacji, czyli szczegółowa analiza przyszłego zadania precyzuje, co i w jakim celu należy wykonać, aby zrealizować otrzymane zadanie.

Wnioski z dokonanych ocen pozwalają również na określenie kolejności (etapów, faz) realizacji głównych przedsięwzięć prowadzących do wykonania zadania⁶⁰, a także prowadzą do wyspecyfikowania kilku realnych sposobów jego wykonania, czyli wariantów działania sił własnych. Wariant działania jest ogólnym zarysem jednego z możliwych sposobów wykonania zadania (załącznik nr 5). Liczba wariantów uzależniona jest od znajomości prognoz dotyczących interesujących nas aspektów w rozpatrywanym czasie, czyli od przewidywanych sytuacji mogących zdarzyć się w trakcie działań. Każdy z wariantów może powodować zwykle znaczną liczbę skutków, które mogą być różnie oceniane. Niektóre skutki są pożądane, gdyż sprzyjają osiągnięciu celu. Istnieją też oczywiście inne skutki – niepożądane, do których wyeliminowania lub przynajmniej zminimalizowania dąży decydent⁶¹.

⁶⁰ J. Kręćkij, J. Wolejszo (red.), *Podstawy...*, wyd. cyt., s. 95.

⁶¹ Tamże, s. 83

Warianty działań opracowane są przez zastępcę dowódcy do spraw taktyki działań, w szczególności w odniesieniu do sytuacji związanych z zagrożeniem dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, jako sposoby postępowania zmierzające do uzyskania zakładanego celu. Mogą one być przygotowywane do każdej fazy działań sił policyjnych, a ich liczba powinna być adekwatna do liczby przewidywanych zagrożeń bezpieczeństwa podczas określonego zdarzenia. Wariant powinien wskazywać dowódcę, siły i środki przewidziane do przywrócenia naruszonego porządku publicznego, a na podstawie przypuszczalnego opisu zdarzeń także sposób – taktykę wykonania działań.

Przy opracowywaniu wariantów działań i w zależności od rodzaju zdarzenia i przewidywanego zagrożenia można stosować następujące kryteria:

1. ilościowe (dotyczy przewidywanej liczby osób uczestniczących w zdarzeniu);
2. miejscowe (dotyczy miejsca wystąpienia potencjalnych zagrożeń);
3. zagrożenia (dotyczy charakteru zdarzenia).

Planowanie zorganizowanych działań policyjnych polega na przewidywaniu i opracowywaniu wariantów działań przeciwnika i wariantów własnych przeciwdziałań. Istotą oceny przeciwnika jest przewidywanie najbardziej prawdopodobnego w danej sytuacji scenariusza sposobu jego działania. Należy poddawać analizie jego zamiary, możliwości dokonywania przez niego manewru. Z tego względu ważne są również informacje na temat cech osobowych przywódcy (o ile są komukolwiek znane), aby przewidywać jego ruchy. Głęboka i wszechstronna ocena sił własnych umożliwi dokonanie obiektywnego porównania z siłami przeciwnika i określenie stosunku sił. Pozwoli to na wybór odpowiedniego sposobu prowadzenia działań taktycznych do konkretnie zaistniałej sytuacji, a tym samym ustalić najskuteczniejsze sposoby uzyskania przewagi ilościowej i jakościowej nad stroną przeciwną.

Trudność w prognozowaniu stanowi fakt, iż trzeba przewidywać nie tylko „za siebie”, ale również i „za nieprzyjaciela”, narzucając mu swoją wolę, swój plan działania, że stopień dokładności danych o przeciwniku jest zawsze wątpliwy, ponieważ stosuje on dezinformację i utrzymuje w ścisłej tajemnicy ważne dane, zwłaszcza dotyczące jego potencjału. Ponadto musimy brać pod uwagę najrozmaitsze trudne do przewidzenia i niejednokrotnie zaskakujące sytuacje, które mogą wywrzeć istotny wpływ na charakter przyszłych działań⁶².

Podczas planowania, na podstawie wniosków z oceny sytuacji operacyjnej, określone są potrzeby w zakresie sił i środków do realizacji założonych celów. Jeżeli bilans sił i środków jest ujemny tzn. potrzeby przewyższają możliwości, należy szukać źródeł uzupełnienia. Siły i środki wsparcia mogą być organizowane ze szczebla nadrzędnego Policji, od organu

---

⁶² Por. J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby. Okres międzywojenny (1918-1939)*, Warszawa 1980, s. 17.

samorządowego (straż miejska, gminna) lub wojskowych organów porządkowych, jeżeli będą spełnione odpowiednie warunki formalno-prawne⁶³. Najczęściej wykorzystywaną formą wsparcia będą siły policyjne kierowane ze szczebla nadrzędnego. Jednostka nadrzędna Policji dokonuje rozdziału posiadanych sił między jednostki, które zwróciły się o wsparcie, biorąc pod uwagę stopień zagrożenia i prognozy rozwoju sytuacji. W przypadku, gdy posiadane siły są zbyt małe, aby zabezpieczyć potrzeby jednostek powiatowych, komendant wojewódzki Policji zwraca się o dodatkowe wsparcie z zasobów będących w dyspozycji Komendanta Głównego Policji. Zapotrzebowanie na siły wsparcia powinno być uzasadnione i oparte na racjonalnych kalkulacjach wykorzystania sił do realizacji zadań policyjnych.

Plany działania dowódcy akcji lub operacji mogą być uzupełniane załącznikami tj.:

1. dokumenty graficzne przewidywanych i prowadzonych działań;
2. harmonogramy obrazujące kolejność i czas trwania poszczególnych czynności;
3. tabele, wykresy, notatki itp.

Wykonane plany powinny cechować się wykonalnością, racjonalnością, kompletnością, komunikatywnością, spójnością i elastycznością – nie mogą one krępować wykonawców, zwłaszcza wtedy, gdy stały się nierealne z powodu nieprzewidzianej zmiany sytuacji operacyjnej. Przykładem elastyczności planu może być zawarty w nim zapis: „Mając na uwadze nieprzewidywalność zachowań kibiców piłkarskich – warianty działania sił policyjnych mogą ulec zmianie. Decyzja o wyborze wariantu zostanie podjęta na bieżąco przez Dowódcę akcji z uwzględnieniem rozwoju bieżącej sytuacji operacyjnej”⁶⁴. Dzięki temu możliwe jest przeprowadzenie w trakcie realizacji planu koniecznych zmian, gdy nie sprawdzają się prawdopodobne (przewidywane) scenariusze zagrożeń⁶⁵. Jednakże plan powinien być przygotowywany indywidualnie dla każdego konkretnego zdarzenia. Przy ich cyklicznym odbywaniu się nie należy powielać i naśladować szablono-wo wzorów i rozwiązań już stosowanych, nawet wówczas, gdy dawały one pozytywne rezultaty. Trzeba bowiem pamiętać, że te dobre efekty osiągnano w przeszłości w konkretnych uwarunkowaniach. Każda nowa sytuacja ma swoją niepowtarzalną specyfikę i właściwości⁶⁶.

Jednakże analiza dokumentacji planistycznej – planów zabezpieczeń policyjnych wskazuje, że większość z nich nie obejmuje szczegółowych informacji dotyczących danego zdarzenia, które Policja obejmuje nadzorem. Policjanci sporządzający dokumentację zawierają

⁶³ Art. 18 a ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji, Dz. U. z 1990 r., nr 30, poz. 179 ze zm.

⁶⁴ Na podstawie planu działania dowódcy akcji policyjnej zarządzanej przez komendanta miejskiego Policji we Wrocławiu.

⁶⁵ J. Kosiński, *Planowanie jako funkcja zarządzania* [w:] M. Przybyła (red.), *Organizacja i zarządzanie*, Wrocław 2001, s. 125-127.

⁶⁶ K. Nożko, *Walka...*, wyd. cyt., s. 233.

bardzo ogólne informacje, trzymając się sztywno wzorów ujętych w przepisach policyjnych. Sprawia to, że dokumenty te są mało czytelne i nie przedstawiają prawidłowego sposobu prowadzenia działań policyjnych.

Rozpoczęcie pracy sztabu funkcjonującego w ramach akcji/ operacji policyjnej rozpoczyna się od odprawy służbowej, na której zapoznaje się członków sztabu przez jego szefa z zaistniałą sytuacją. Przekazywane informacje dotyczą:

- oceny zdarzenia i dotychczas wykonanych przedsięwzięć;
- ogólnej charakterystyki przewidywanych działań;
- czasu i miejsca działań;
- zadań dla zespołów sztabowych;
- terminów realizacji zadań, a w tym czasu i miejsca przedstawienia propozycji do decyzji dowódcy akcji/ operacji oraz czasu przygotowania stanowiska dowodzenia (wysuniętego stanowiska dowodzenia).

W trakcie realizacji prowadzonych planowych działań policyjnych, szczególnie przy akcjach lub operacjach dynamicznych o dużej skali, wskazane jest rozmieszczenie członków sztabu (jeżeli warunki na to pozwalają) przy wysuniętym stanowisku dowodzenia. Będzie to pomocne w sytuacjach szybkiego podejmowania decyzji wymagających konsultowania ich w szerszym zakresie.

Niezbędnym warunkiem dokonania analizy sytuacji i analizy zadania jest dysponowanie aktualną informacją. W efekcie dokonanej analizy sztabowej powstaje projekt decyzji, opracowany w kilku wariantach tak, aby dowodzący działaniami policyjnymi miał możliwość wyboru takiego wariantu, który uzna za najlepszy. Zadaniem szefa sztabu jest przedstawienie propozycji wariantów decyzji i wskazanie na ich negatywne i pozytywne strony. Opracowywana jest ona na podstawie sformułowanego przez dowódcę zamiaru działania i udzielonych wytycznych. Dowódca po zapoznaniu się z propozycją decyzji może ją zatwierdzić w całości wybierając któryś z jej wariantów. Wypracowaną i zatwierdzoną decyzję sztab przekazuje wykonawcom do realizacji i sprawuje nadzór nad jej wykonaniem. Ponadto sztab koordynuje i monitoruje działania podległych sił, a w zależności od specyfiki prowadzonych działań, zapewnia współdziałanie i współpracę z określonymi podmiotami, m.in. z organami administracji publicznej, organizatorami imprez masowych, zgromadzeń publicznych, strażą miejską, Państwową Strażą Pożarną, prokuraturą i sądem, dowództwem jednostek wojskowych i innymi kompetentnymi podmiotami oraz ciągle informuje dowódcę o bieżącej sytuacji. Sztab podejmuje działania w imieniu dowódcy, z jego uprawnień korzysta wyłącznie w czasie, gdy występuje w jego imieniu⁶⁷.

⁶⁷ J.D. Hittle, *Sztab wojskowy. Zarys historyczny*, Warszawa 1961, s. 17

Sposób, w jaki prowadzi się analizę zadania oraz wnioski, do jakich dochodzi się w jej wyniku, wpływają zasadniczo na organizację i dalszą pracę dowództwa. Błędy popełnione podczas realizacji tej czynności mają negatywny wpływ na całokształt pracy i w konsekwencji mogą doprowadzić nawet do niewykonania zadania – „Jeżeli niewłaściwie zidentyfikowane zostaną zagrożenia oraz błędnie określony poziom ryzyka, prawdopodobne jest, że dowódca podejmie niewłaściwą decyzję, bazując na niekompletnych i nieściśłych informacjach”⁶⁸.

Ważnym elementem efektywności działań jest zorganizowanie systemu przepływu rozkazów i meldunków. Systematyczny dopływ meldunków od podległych wykonawców obrazujących rozwój wydarzeń i przebieg działań ma duże znaczenie dla prognozowania rozwoju sytuacji oraz przygotowania sił i środków, a tym samym ma istotny wpływ na pomyślny przebieg działań. Na podstawie meldunków sztab przygotowuje wnioski i propozycje ewentualnych zmian w dyslokacji sił, sposobu działania oraz przedstawia je dowódcy zabezpieczenia. Taka organizacja pracy powinna w szczególności odznaczać się szybkością przepływu informacji, wiernym przekazywaniem ich treści, zachowaniem tajemnicy i prostotą wykonania.

Ważną sprawą dla szybkości przepływu meldunków i rozkazów jest przekazywanie ich przez środki łączności radiowej lub telefonicznej, które powinny być gotowe do natychmiastowego wykorzystania. W związku z tym sztab ma za zadanie zorganizowanie sprawnej łączności przewodowej lub bezprzewodowej, w tym satelitarnej, a w działaniach angażujących znaczne siły może być niezbędne wyznaczenie wydzielonego kanału lub odrębnych telefonów wyłącznie do przekazywania pilnych rozkazów i poleceń. Ponadto ze składu sztabu wydziela się służbę dyżurną na stanowisku dowodzenia, która odpowiada za utrzymanie ciągłości dopływu informacji i zapewnienie jej prawidłowego obiegu oraz dokumentowania całej korespondencji.

W sytuacjach przedłużających się w czasie sztab pracuje w systemie całodobowym, zapewniając bieżące monitorowanie sytuacji oraz przekazywanie wykonawcom decyzji i poleceń dowódcy operacji.

W zależności od czasu przewidzianego na realizację przedsięwzięć przygotowawczych sztab powinien koncentrować swoje działania również na kontroli i udzielaniu pomocy jednostkom i komórkom organizacyjnym. Prowadzona kontrola powinna dotyczyć:

- zgodności przyjętych koncepcji planowanych działań przez jednostki, komórki organizacyjne z decyzją dowódcy operacji;

⁶⁸ K. Frąciak, *Narzędzia oceny ryzyka w podejmowaniu decyzji* [w:] J. Wołęjszo i in. (red.), *tak Podejmowanie...*, wyd. cyt., s. 129.

- stopnia przygotowania do działań sił i środków (ukompletowanie sprzętu, wyposażenie policjantów);
- organizacji i funkcjonowania systemów łączności oraz wariantów rozwiązań awaryjnych;
- zabezpieczenia logistycznego oraz medyczne sił planowanych do działań;
- organizacji współdziałania z innymi podmiotami biorącymi udział w działaniach.

Jednak nie może ona ograniczać się tylko do wytknięcia błędów i niedociągnięć, lecz wskazywać na sposób (sposoby) rozwiązania problemu.

Po zakończeniu działań wszystkie sporządzone dokumenty wykonane przez sztab i wykonawców podlegają skompletowaniu, co umożliwi uzasadnienie decyzji podjętych w czasie działań (w przypadku zgłaszanych później wątpliwości) oraz służy do opracowania raportu końcowego i dokonania analizy przebiegu operacji.

Prawidłowe zaplanowanie działań policyjnych, rozpoznanie zagrożeń, właściwy przepływ informacji między poszczególnymi komponentami policyjnymi i pozapolicyjnymi, odpowiednia liczba sił i środków skierowanych do działań, adekwatnie opracowana struktura dowodzenia do wariantów działań, przyczyniają się do właściwego przygotowania i realizacji zabezpieczeń policyjnych, a tym samym do osiągnięcia założonych celów.

Organizacja sztabu dowódcy akcji/operacji policyjnej

Czynności organizacyjne związane z przygotowaniem Policji do prowadzenia działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w trakcie zdarzeń szczególnych obejmują m.in. działania zmierzające do tworzenia struktur jako pewnych całości, w których poszczególne elementy składowe są odpowiednio uporządkowane, powiązane i przygotowane do realizacji wyznaczonych zadań. Strukturą organizacyjną działań policyjnych określamy układ i wzajemne zależności pomiędzy powołanymi stanowiskami i zespołami, ujęty w ścisłe ramy organizacyjne, wskazujący hierarchię oraz specjalizację zadań służbowych w ramach prowadzonych działań policyjnych⁶⁹.

Ważnym elementem tej struktury jest sztab – zespół powołany decyzją o zarządzeniu akcji lub operacji przez właściwego kierownika jednostki organizacyjnej Policji, w celu wspomagania dowodzenia, w szczególności w zakresie przygotowania, planowania i realizacji działań policyjnych.

Poszukiwanie optymalnych struktur dowództw i sztabów oraz metod ich pracy powinno mieć na celu zapewnienie przede wszystkim wysokiej jakości i szybkości w realizacji procesu dowodzenia⁷⁰. Struktura dowodzenia powinna być jak najprostsza i elastyczna. Sztab stanowi organ pomocniczo-wykonawczy dowódcy działań policyjnych. Jest swego rodzaju pośrednikiem pomiędzy wykonawcami zadań – policjantami, a kierującymi nimi przełożonymi⁷¹.

Powołanie sztabu dowódcy akcji (operacji) policyjnej polega na rozbudowie sztabowych komórek organizacyjnych Policji, tj. w Komendzie Głównej Policji – biura Główny Sztab Policji, w komendach: wojewódzkich, miejskich, powiatowych, rejonowych – wydziałów sztab

⁶⁹ § 2 pkt 4 zarządzenie nr 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji, Dz. U. z 2007 r., nr 18, poz. 135 ze zm.

⁷⁰ J. Orzechowski, *Dowodzenie i sztaby. II wojna...*, wyd. cyt., s. 340.

⁷¹ M. Dąbrowski, J. Gampf, *Wybrane zagadnienia pracy sztabowej w Policji*, Szczytno 2004, s. 5.

Policji, o dodatkowe zespoły (stanowiska) specjalistów ze służby kryminalnej, prewencyjnej i wspomagającej na potrzeby konkretnych działań. Natomiast w przypadku organizowania sztabu na potrzeby działań prowadzonych na obszarze komendy powiatowej Policji, w której nie funkcjonuje wyodrębniona etatowa komórka sztabowa, sztab organizowany jest na bazie komórki prewencyjnej właściwej jednostki Policji.

W przypadku prowadzenia operacji powołanie sztabu jest obowiązkowe. Natomiast kierownik jednostki organizacyjnej Policji właściwy dla miejsca prowadzenia pozostałych form działań, gdy nie wymaga tego rodzaj zdarzeń szczególnych, może odstąpić od powoływania sztabu.

Głównymi zadania sztabu dowódcy akcji (operacji) jest⁷²:

1. gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących przygotowanych i planowanych działań oraz wypracowywanie na ich podstawie wniosków i prognoz rozwoju sytuacji;
2. kalkulacja niezbędnych sił i środków policyjnych;
3. przygotowywanie dokumentów decyzyjnych określonych przez dowódcę akcji lub operacji;
4. przekazywanie decyzji wydanych przez dowódcę działań dla podległych sił policyjnych;
5. zorganizowanie obiegu informacji w związku z prowadzonymi działaniami i bieżące informowanie dowódcy działań o aktualnej sytuacji;
6. sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań przez podległe siły na etapie przygotowania i realizacji działań;
7. sprawowanie nadzoru nad osiąganiem pełnej gotowości podległych sił do działań;
8. współdziałanie z podmiotami spoza Policji uczestniczącymi w działaniach lub których funkcjonowanie może wpłynąć na sprawność podejmowanych działań policyjnych;
9. dokumentowanie przebiegu działań policyjnych;
10. przygotowywanie okresowych i doraźnych meldunków;
11. opracowanie raportu końcowego, zawierającego analizę przeprowadzonych działań wraz z wnioskami do akceptacji dowódcy akcji lub operacji i jego przedłożenie do zapoznania kierownikowi jednostki organizacyjnej Policji lub jego zastępcom.

W okresie poprzedzającym zarządzenie określonej formy działań policyjnych lub po jej zakończeniu, w fazie przygotowania lub odbudowy, zadania sztabu, o których mowa pkt 1-2 i 9-11, wykonuje komórka organizacyjna Policji realizująca zadania sztabowe.

Powołany sztab na czas akcji (operacji) policyjnej, spełnia funkcje zbliżone do funkcji etatowych komórek sztabowych, lecz z zakresem zadań dostosowanych do charakteru prowadzonych działań.

---

⁷² § 12 ust. 7 zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi, Dz. Urz. KGP Z 2020 r., poz. 35.

Specyfika zabezpieczenia policyjnego określonego zdarzenia szczególnego oraz ilość sił zaangażowanych do prowadzonych działań wpływają na liczbę, rodzaj i skład ogniw sztabowych. Mogą to być komórki jednoosobowe lub wieloosobowe, którymi kieruje wyznaczony policjant. Ważne jest jednak, aby liczba osób wyznaczonych do pracy w sztabie powinna zapewniać ciągłość realizacji zadań w czasie prowadzenia długotrwałych działań.

Efektywną organizację pracy sztabowej osiągnąć można w ramach przemyślanego podziału dokładnie określonych obowiązków i praw między poszczególnych jego członków według specjalności. W taki sposób zorganizowany sztab posiada możliwość zapewnienia sprawność dowodzenia w zakresie podejmowanych decyzji oraz właściwego obiegu informacji między wszystkimi poziomami dowodzenia (wykres nr 2).

W przypadku powołania akcji/ operacji policyjnej (m.in. w ramach imprez masowych) powoływany jest sztab dowódcy (na poziomie KWP/ KSP) oraz wysunięte stanowisko dowodzenia, składające się z policjantów realizujących zadania sztabowe w ramach danej podoperacji/ odcinka (np. w control roomie). Do zadań realizowanych na Wysuniętym Stanowisku Dowodzenia można zaliczyć:

- zorganizowanie systemu obiegu informacji w związku z prowadzonymi działaniami i bieżące informowanie dowódcy podoperacji/ odcinka o bieżącej sytuacji;
- przygotowywanie doraźnych i okresowych meldunków dla dowódcy podoperacji/ odcinka;
- przygotowywanie dokumentów decyzyjnych dowódcy podoperacji/ odcinka, dotyczących działań podległych sił;
- przekazywanie podjętych decyzji siłom podległym i współdziałającym;
- współdziałanie ze służbami i podmiotami, których funkcjonowanie może wpłynąć na sprawność działań;
- nawiązanie i utrzymanie kontaktu z przedstawicielem organizatora, odpowiedzialnym za bezpieczeństwo uczestników – kierownikiem ds. bezpieczeństwa, celem ustalenia zasad i warunków współpracy, w tym rozważenia możliwości poprawy bezpieczeństwa na terenie imprezy;
- dokumentowanie przebiegu działań policyjnych;
- realizację innych zadań zleconych przez dowódcę podoperacji/ odcinka;
- opracowanie raportu końcowego, zawierającego analizę przeprowadzonych działań wraz z wnioskami i przedłożenie raportu dowódcy podoperacji/ odcinka – osobą wyznaczoną do kontaktu ze sztabem dowódcy akcji/ operacji w sprawie zgodności i kompletności danych zawartych w raporcie końcowym.

Członkowie sztabu powinni mieć dokładnie określone obowiązki, prawa i zakres odpowiedzialności. Na podstawie meldunków sztab przygotowuje wnioski i propozycje o ewentualnych zmianach w dyslokacji sił, sposobie działania i przedstawia je dowódcy zabezpieczenia. W przypadkach poważnego zakłócenia porządku publicznego dowódca zabezpieczenia powinien mieć do pomocy osoby posiadające wiedzę specjalistyczną oraz uprawnienia do podejmowania decyzji np. o włączaniu lub wyłączaniu zasilania elektrycznego. Osobami takimi mogą być upoważnieni pracownicy służb technicznych miasta, innych (np. poczty, telekomunikacji) bądź administratora obiektu⁷³.

Struktura sztabu akcji (operacji) policyjnej

Pracą sztabu kieruje szef sztabu – kierownik komórki organizacyjnej Policji właściwej do spraw sztabowych, jego zastępca lub posiadający przeszkolenie w zakresie sztabowym wyznaczony policjant.

Zastępcą szefa sztabu może być kierownik komórki organizacyjnej jednostki Policji odpowiedzialny za realizację głównych zadań podczas prowadzonych działań, w zależności od ich rodzaju.

Ponadto obsadę sztabu mogą stanowić policjanci komórki organizacyjnej Policji realizującej zadania sztabowe, a także inne osoby, gdy potrzeba ich powołania uzasadniona jest rodzajem zdarzenia szczególnego, np. kierownicy zespołów funkcjonalnych sztabu – osoby wyznaczone w decyzji kierownika jednostki zarządzającej akcją (operację), odpowiedzialne za realizację zadań przez podległe im zespoły, tj.:

- zespół rozpoznania i analiz – przedstawiciele służb prewencyjnych i kryminalnych, komórek: postępowań administracyjnych, techniki operacyjnej, obserwacji, prasowej, zespołu psychologów, itp.;
- zespół taktyczny – przedstawiciele komórek: sztabowych, prewencji, oddziału/pododdziału prewencji, pododdziału antyterrorystycznego, ruchu drogowego, dochodzeniowo-śledczych, Centralnego Biura Śledczego Policji, techniki kryminalistycznej, negocjatorzy, itp.;
- zespół obsługi procesowej – przedstawiciele komórek dochodzeniowo-śledczych;
- zespół łączności i informatyki – przedstawiciele komórki łączności i informatyki;

---

⁷³ *Procedury postępowania Policji w zakresie taktyki działania i dowodzenia oddziałami Policji w przypadku zagrożeń naruszenia porządku publicznego lub zbiorowego zakłócenia porządku publicznego*, Komenda Główna Policji, Warszawa 2000.

- zespół logistyki – przedstawiciele komórek: zaopatrzenia, transportu, inwestycji i remontów, finansów, itp.;
- zespół obsługi – przedstawiciele komórek: zaopatrzenia, transportu, prezydialnych, kancelarii tajnych.

Zadania poszczególnych ogniw sztabu:

1. Zadania szefa sztabu dowódcy akcji/operacji:

- określenie organizacji stanowisk lub zespołów sztabu, które powinny być odpowiednio dostosowane do skali prowadzonych działań oraz zadysponowanych w tym zakresie sił i środków policyjnych;
- zorganizowanie i kierowanie pracą sztabu;
- zorganizowanie systemu obiegu informacji w związku z prowadzonymi działaniami i bieżące informowanie dowódcy akcji/operacji o sytuacji;
- przygotowywanie doraźnych i okresowych meldunków dla dowódcy akcji/operacji;
- przygotowywanie dokumentów decyzyjnych dowódcy akcji/operacji, dotyczących działań podległych sił;
- przekazywanie podjętych decyzji siłom podległym i współdziałającym;
- współdziałanie ze służbami i podmiotami, których funkcjonowanie może wpłynąć na sprawność działań;
- dokumentowanie przebiegu działań policyjnych;
- realizacja innych zadań zleconych przez dowódcę akcji/operacji;
- opracowanie raportu końcowego, zawierającego analizę przeprowadzonych działań wraz z wnioskami i przedłożenie raportu dowódcy akcji/operacji.

2. Zadania zastępcy szefa sztabu:

- bezpośredni nadzór nad pracą zespołu taktycznego w zakresie merytorycznego przygotowania dokumentów decyzyjnych oraz przygotowania raportu końcowego z prowadzonych działań;
- wykonywanie zadań zleconych przez szefa sztabu;
- zastępowanie szefa sztabu podczas jego nieobecności.

3. Zadania zespołu rozpoznania i analiz:

- zadanie główne: pozyskiwanie z wszystkich dostępnych źródeł informacji związanych ze zdarzeniem oraz prognozowanie rozwoju sytuacji – dla potrzeb zespołu taktycznego;
- zadania szczegółowe:
  - przetwarzanie (zbieranie, analizowanie, selekcja, przekazywanie) informacji związanych z sytuacją;

- określanie zadań dla podległych sił w zakresie uzyskiwania wszelkich dostępnych informacji istotnych z punktu widzenia prowadzonych działań, w tym z wykorzystaniem osobowych źródeł informacji i baz danych;
- przygotowywanie dla potrzeb zespołu taktycznego danych, na podstawie uzyskanych informacji, do wykorzystania przy opracowywaniu wariantów działania dowódcy akcji (operacji);
- budowa portretu psychologicznego osoby lub grupy osób, wobec których prowadzone są działania policyjne;
- zorganizowanie dokumentowania przebiegu działań, w tym w sposób niejawni;
- podejmowanie przedsięwzięć w sytuacjach traumatycznych powstałych w wyniku działań sił policyjnych;
- przygotowywanie informacji o realizowanych działaniach oraz komunikatów dla środków masowego przekazu i apeli do ludności;
- współpraca z innymi organami (służbami) w zakresie pozyskiwania informacji mogących wpływać na przebieg działań, i – udział w opracowywaniu meldunków i informacji o prowadzonych działaniach;
- udział w opracowaniu raportu końcowego z prowadzonych działań.

4. Zadania zespołu taktycznego:

- zadanie główne: określenie taktyki prowadzenia działań oraz wykorzystania sił i środków;
- zadania szczegółowe:
  - określanie wariantów taktyki działania oraz planowanie użycia sił i środków do realizacji zadań;
  - określanie potrzeb jednostek uczestniczących w działaniach oraz przygotowywanie danych do projektów decyzji;
  - przygotowywanie decyzji, rozkazów i zarządzeń dowódcy operacji i przekazywanie ich wykonawcom;
  - koordynowanie i nadzorowanie realizacji przekazanych zadań;
  - organizowanie stanowisk dowodzenia dowódcy akcji (operacji);
  - współdziałanie z innymi podmiotami (służbami) w zakresie przygotowania i realizacji przyjętej taktyki działania;
  - organizowanie i prowadzenie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie konfliktu bez konieczności stosowania rozwiązań siłowych;
  - prowadzenie dokumentacji działań (w tym dziennika działań i map roboczych) oraz wykonywanie innych dokumentów sztabowych;

- opracowywanie meldunków o aktualnej sytuacji oraz o działaniach prowadzonych przez jednostki i siły podległe i przydzielone;
  - opracowanie raportu końcowego, zawierającego analizę przeprowadzonych działań wraz z wnioskami.
5. Zadania zespołu obsługi procesowej:
- zapewnienie odpowiedniej liczby funkcjonariuszy do grup(y) dochodzeniowo-śledczej gwarantującej sprawne wykonanie czynności procesowych wobec zatrzymanych osób;
  - koordynowanie i prowadzenie czynności dowodowo-wykrywczych na potrzeby postępowań przygotowawczych;
  - bieżąca rejestracja i systematyczne przekazywanie informacji do szefa sztabu dowódcy prowadzonej operacji dotyczących liczby osób zatrzymanych w związku z prowadzonymi działaniami;
  - bieżące rozpoznanie podejmowanych interwencji przez służby medyczne w rejonach prowadzonych działań, celem systematycznego informowania szefa sztabu dowódcy prowadzonej operacji o liczbie osób hospitalizowanych, oraz którym udzielono pomocy lekarskiej;
  - opracowanie planu zabezpieczenia dochodzeniowo-śledczego, zawierającego planowane siły i środki, ich rozmieszczenie oraz szczegółowe zadania dla policjantów i przedłożenie go do zatwierdzenia dla szefa sztabu;
  - zlecenie przeprowadzania badań kryminalistycznych;
  - współdziałanie z innymi podmiotami (służbami) w zakresie przygotowania i realizacji czynności dochodzeniowo-wykrywczych, w szczególności z prokuratorami, sądami, CBŚP, ABW;
  - opracowanie bezpośrednio po zakończeniu akcji (operacji) raportu końcowego, zawierającego analizę przeprowadzonych działań wraz z wnioskami oraz informacje:
    - wykaz osób doprowadzonych i zatrzymanych;
    - wykaz szkód i strat w mieniu, w tym policyjnym;
    - wykaz osób hospitalizowanych, poszkodowanych, w tym policjantów.
6. Zadania zespołu łączności i informatyki:
- zadanie główne: zorganizowanie i utrzymanie systemu łączności zapewniającego sprawne dowodzenie i współdziałanie w realizacji przyjętej taktyki działań, realizowane w porozumieniu z kierownikiem właściwej terytorialnie komórki organizacyjnej ds. łączności i informatyki;

- zadania szczegółowe:
  - opracowanie schematu struktury organizacji łączności dowodzenia, współdziałania, alarmowania oraz zorganizowanie systemu łączności na potrzeby akcji (operacji);
  - zapewnienie funkcjonowania policyjnych systemów łączności, w tym ich współdziałania z systemami łączności innych organów i służb, wykorzystywanych na potrzeby akcji (operacji);
  - zabezpieczenie potrzeb sztabu i sił biorących udział w działaniach w techniczne środki łączności i informatyki, realizowane w porozumieniu z kierownikiem właściwej terytorialnie komórki organizacyjnej ds. łączności i informatyki;
  - zapewnienie łączności i funkcjonowania informatycznych baz danych dla potrzeb stanowisk dowodzenia, zapewnienie funkcjonowania środków łączności oraz zapewnienie dostępu do informatycznych baz danych dla potrzeb stanowisk dowodzenia;
  - udział w opracowaniu raportu końcowego.

7. Zadania zespołu logistycznego:

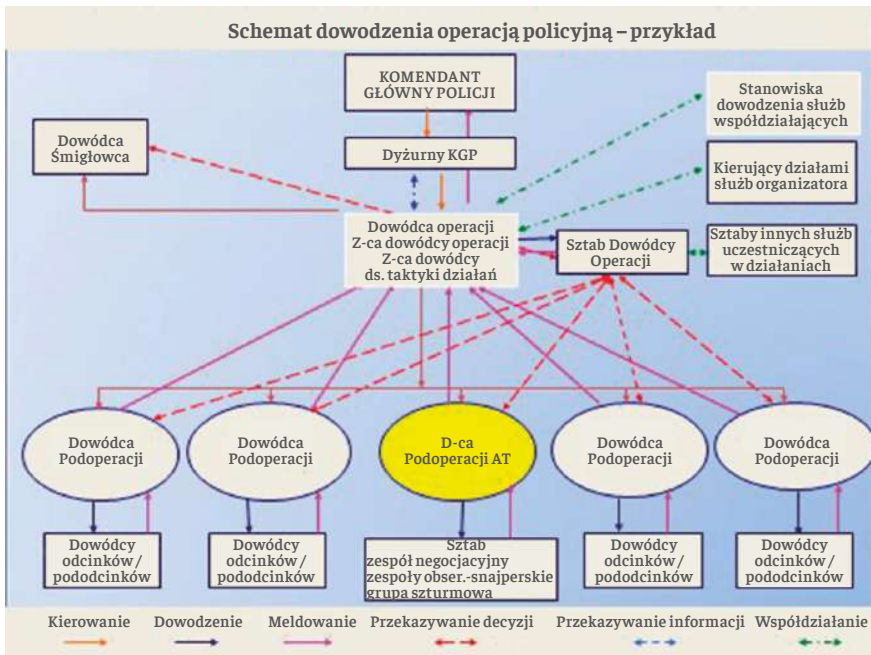
- zadanie główne: zorganizowanie i zapewnienie wsparcia logistycznego operacji (akcji);
- zadania szczegółowe:
  - zabezpieczenie logistyczne sił uczestniczących w działaniach w zakresie materiałowo-technicznym, medycznym i finansowym;
  - koordynacja przedsięwzięć związanych z uzupełnieniem potrzeb i odpoczynkiem zaangażowanych sił i środków;
  - udział w organizowaniu pomocy materiałowej dla poszkodowanej ludności;
  - udział w opracowaniu raportu końcowego.

8. Zadania zespołu obsługi sztabu:

- zadanie główne:
  - zapewnienie warunków do pracy sztabu;
- zadania szczegółowe:
  - prowadzenie spraw związanych z obiegiem dokumentów, ich ewidencjonowaniem, przechowywaniem i udostępnianiem;
  - zaopatrywanie sztabu w wydawnictwa topograficzne;
  - zapewnienie obsługi techniczno-biurowej oraz kwatermistrzowskiej sztabu;
  - uporządkowanie i skompletowanie po zakończeniu działań całej dokumentacji sztabu, zgodnie z obowiązującymi zasadami archiwizacji.

Na potrzeby akcji/operacji policyjnych należy również uwzględnić obecność rzecznika prasowego.

Wykres nr 2. Umieszczenie sztabu dowódcy operacji w schemacie dowodzenia operacją policyjną

Źródło: Opracowanie własne.

Stanowiska dowodzenia działaniami Policji

W celu zapewnienia właściwych warunków pracy dowódcy i sztabu organizuje się stanowiska dowodzenia (SD). Są to miejsca, gdzie wykonuje się wszelkie prace związane z przygotowaniem działań i kierowaniem, tj. gromadzeniem i opracowaniem informacji o sytuacji operacyjnej oraz podejmowaniem i wydawaniem decyzji oraz kontrolą ich wykonania. Powinny one zapewniać niezakłóconą łączność dowódcy zarówno z siłami podległymi, jak i z jednostką nadrzędną oraz innymi podmiotami biorącymi udział w zabezpieczeniu, urządzenia umożliwiające podgląd i dokumentowanie sytuacji z miejsca prowadzonych działań, jak również gwarantować bezpieczeństwo osób przebywających na stanowisku dowodzenia.

Na miejsce funkcjonowania SD w operacjach złożonych, powodujących angażowanie znacznych sił i środków oraz działań przedłużających się w czasie wykorzystuje się pomieszczenia służby dyżurnej – Stanowiska Kierowania. Natomiast w przypadku możliwości lokalowych jednostek policyjnych, organizuje się na te potrzeby osobne miejsca (zdjęcie nr 1). Mogą to być świetlice, sale odpraw lub inne pomieszczenia służbowe, które po odpowiednim wyposażeniu m.in. w gniazda do podłączenia aparatów telefonicznych, terminal komputera, czy przenośnego radiotelefonu, zapewniają odpowiednie warunki sprawnego obiegu informacji. Wymogiem organizacji pracy w tego typu miejscach jest zapewnienie również możliwości zorganizowania odrębnej sieci łączności dowodzenia, współdziałania i alarmowania oraz funkcjonalne rozmieszczenie zespołów sztabowych. W taki sposób przygotowane pomieszczenia pozwolą na skrócenie do minimum czasu potrzebnego na techniczne uruchomienie sztabu, a czynności organizacyjne ograniczą się do podłączenia urządzeń i rozmieszczenia stanowisk pracy poszczególnych zespołów.

Schemat rozmieszczenia zespołów sztabowych i urządzeń łączności radiotelefonicznej, który powinien zapewniać pokrycie całego obszaru działania jednostki, należy umieścić w odpowiednich dokumentach planistycznych.

Zdjęcie nr 1. Sztab dowódcy akcji/operacji KSP

Źródło: <https://wirtualnemazowsze24.pl/zakonczyla-sie-modernizacja-stolecznego-stanowiska-kierowania/>.

Przy organizacji w jednostce policyjnej osobnego SD, ważne jest aby członkowie sztabu i służba dyżurna na bieżąco informowali siebie o podejmowanych decyzjach w ramach prowadzonych działań. Pozwoli to z jednej strony na uniknięcie powielania zbierania i przekazywanych informacji do przełożonych, a z drugiej uniknięcie sytuacji, gdzie te informacje nie będą przekazywane w przeświadczeniu, że zrobi to dyżurny z drugiego stanowiska.

Stanowiska dowodzenia organizuje się również poza jednostką policji, w bezpośrednim rejonie zabezpieczenia policyjnego. Podyktowane jest to prowadzeniem działań w jednym miejscu i na stosunkowo niewielkim terenie. Bezpośredni wgląd w rejon prowadzonych działań pozwala na natychmiastową ocenę sytuacji i umożliwia szybkość podejmowania odpowiednich decyzji oraz śledzenia ich rezultatów, a dzięki temu właściwe kierowanie podległymi siłami i skuteczne likwidowanie powstałych zakłóceń. W tym celu komórki sztabowe mają obowiązek zorganizowania wysuniętego stanowiska dowodzenia (WSD), zarówno stacjonarnego (zdjęcie nr 2) i ruchomego stanowiska dowodzenia (RSD) (zdjęcie nr 3, 4, 5, 6). Stanowiska te powinny być wyposażone w środki łączności, które zapewniają kontakt dowódcy zarówno z siłami podległymi, jak również z jednostką nadrzędną oraz z innymi podmiotami biorącymi udział w zabezpieczeniu. Obligatoryjnie uruchamia się RSD, kiedy konieczne jest przemieszczanie się dowodzącego w celu prawidłowego realizowania zabezpieczenia policyjnego.

Zdjęcie nr 2. Wysunięte stanowisko dowodzenia (WSD) – namiot

Źródło: <https://isp.policja.pl/isp/aktualnosc/13292,Cwiczenia-quotGarda-2018quot.html>.

Zdjęcie nr 3. Wyposażenie RSD KWP w Katowicach

Źródło: Zbiory własne autora.

Zdjęcia nr 4., 5., 6. RSD KWP w Gorzowie Wielkopolskim

Źródło: Zbiory własne autora.

Sytuacją warunkującą organizację ruchomego stanowiska dowodzenia jest prowadzenie dynamicznych działań policyjnych na dużym terenie, których istotne elementy będą

realizowane w różnych miejscach i w różnym czasie. Takimi stanowiskami mogą być pojazdy specjalistyczne wyposażone w odpowiedni sprzęt łączności i umożliwiające pracę zespołu sztabowego. Powinny to być uniwersalne wozy dowódczo-sztabowe zdolne do poruszania się w każdym terenie. Ich wyposażenie w środki łączności powinno zapewnić dowodzenie siłami i środkami w każdych warunkach i z każdego miejsca. Istnieje możliwość wyposażenia tego typu pojazdów w kamery, z których obraz za pomocą, np. nieskomplikowanego komunikatora internetowego, opartego na technologii przetwarzania danych – Skype, jest dostarczany na stanowisko kierowania w jednostce Policji. W przypadku braku sprzętu specjalistycznego można wykorzystać inne samochody służbowe, przystosowując je do potrzeb.

W przypadku imprez masowych organizowanych w halach widowiskowo-sportowych i stadionach piłkarskich, pomieszczenia dla dowódcy i jego sztabu ma obowiązek zapewnić organizator tych przedsięwzięć. Powinno być ono zorganizowane w centralnym punkcie obiektu, niedostępne dla osób postronnych oraz umożliwiać dobry widok na wnętrze obiektu/stadionu i jego trybuny. Wymaga się, aby została określona do niego kontrola dostępu i regulamin/procedury jego funkcjonowania. Na wyposażeniu tego pomieszczenia muszą znajdować się:

- urządzenia nadawcze systemu komunikatów głosowych;
- system kontroli dostępu, przekazujący na bieżąco informacje z bramek wejściowych (m.in. zliczanie liczby wchodzących uczestników);
- stały system monitoringu wizyjnego, obejmujący obszar wewnątrz i na zewnątrz stadionu;
- wyposażenie komunikacyjne (telefony, w tym zewnętrzne i wewnętrzne, system komunikacji radiowej);
- ekrany video i ekrany do wyświetlania wiadomości;
- systemy rejestracji danych.

Ponadto istnieje możliwość zorganizowania tzw. Control roomu (np. w przypadku imprez masowych organizowanych na Stadionie Narodowym w Warszawie – zdjęcie nr 7), przeznaczonego dla przedstawicieli służb kierujących zabezpieczeniem imprezy masowej, a w szczególności dla kierownika do spraw bezpieczeństwa oraz funkcjonariuszy służb ratowniczych. Zintegrowane stanowisko dowodzenia zapewnia koordynację działań prowadzonych w związku z zapewnieniem bezpieczeństwa imprezy oraz monitorowanie i rejestrację zachowań osób uczestniczących na stadionie oraz wokół niego.

Wybór umiejscowienia SD uzależniony jest przede wszystkim od specyfiki prowadzonych działań policyjnych oraz możliwości technicznych stanowisk – podglądu działań

policyjnych dzięki urządzeniom pozwalającym dokumentować przebieg działań (kamery monitoringu miejskiego, kamery zamontowane przez policjantów w miejscu zabezpieczenia, kamery przenośne lub zamontowane na statkach powietrznych). Od umiejętności wyboru miejsca a później przygotowania stanowiska dowodzenia, w głównej mierze zależy sprawność działania i powodzenie dowodzenia w trakcie zabezpieczenia policyjnego, a tym samym osiągnięcia postawionych celów działania.

Zdjęcie nr 7. Control room – Stadion Narodowy w Warszawie

Źródło: <https://dziennikpolski24.pl/operacja-mecz-na-narodowym/ga/3612187/zd/4367365>.

Centrum Operacyjne Komendanta Głównego Policji

Sytuacje kryzysowe występujące na terenie Polski oraz poza granicami naszego kraju, wymagają podjęcia odpowiedniego procesu przygotowań zabezpieczeń policyjnych na poziomie centralnym – Komendy Głównej Policji. Zdarzenia te, obejmujące znaczną część obszaru oraz zasobów ludzkich, determinują również zapewnienie właściwej koordynacji i monitorowania przebiegu działań. W ramach zarządzania tym procesem – w warunkach niewymagających powołania sztabu – powoływane jest Centrum Operacyjne Komendanta Głównego Policji (CO KGP)⁷⁴ Głównego Sztabu Policji KGP. Centrum podejmuje działania

---

⁷⁴ Zarządzenie Komendanta Głównego Policji z dnia 1 lutego 2017 r. w sprawie Centrum Operacyjnego Komendanta Głównego Policji, Dz. Urz. KGP z 2017 r., nr 7.

na polecenie Komendanta Głównego Policji, jego zastępców oraz dyrektora GSP KGP, któremu jest podległe.

Głównym zadaniem centrum jest monitorowanie zdarzenia – sytuacji, w wyniku której doszło lub może dojść do utraty życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, a także zagrożenia bezpieczeństwa lub porządku publicznego, w szczególności w trakcie imprez o charakterze masowym (sportowym lub artystyczno-rozrywkowym), przemieszczania się uczestników tych imprez, zgromadzenia publicznego, zorganizowanych działań pościgowych, zbiorowych naruszeń bezpieczeństwa i porządku publicznego lub ćwiczeń. W ramach powyższego CO KGP odpowiada m.in. za⁷⁵:

- systematyczne analizowanie uzyskiwanych informacji przy wykorzystaniu policyjnych systemów teleinformatycznych o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz aktualizowanie danych o siłach i środkach policyjnych wykorzystywanych do działań;
- przyjmowanie informacji o zdarzeniu, realizowanych przedsięwzięciach i podjętych decyzjach;
- wymiana informacji, w tym ze służbami lub instytucjami spoza Policji realizującymi działania w związku ze zdarzeniem;
- przygotowywanie meldunków z przebiegu zdarzenia;
- weryfikacja zapotrzebowań na siły i środki zgłaszanych przez komendy wojewódzkie Policji;
- dokumentowanie wykonanych czynności, podjętych decyzji, wydanych i otrzymanych poleceń;
- zapewnienie właściwego obiegu informacji o zdarzeniu;
- przekazywanie właściwym adresatom do wykonania decyzji, podjętych przez kierowników KGP;
- informowanie Dyrektora Głównego Sztabu Policji KGP lub osoby wyznaczonej o zaistniałych wydarzeniach.

CO KGP współdziała przede wszystkim z jednostkami organizacyjnymi Policji szczebla wojewódzkiego (dyżurni KWP, centra operacyjne powołane decyzją komendanta wojewódzkiego Policji), ale również z innymi służbami, instytucjami i podmiotami odpowiedzialnymi za zapewnienie bezpieczeństwa na terenie kraju. Niejednokrotnie współpraca obejmuje swoim zasięgiem przedstawicieli policji innych krajów oraz organizacji o charakterze

⁷⁵ Załącznik do zarządzenia nr 1401 Komendanta Głównego Policji z 16 grudnia 2004 r. – Regulamin Centrum Operacyjnego Komendanta Głównego Policji.

międzynarodowym. W tym celu wykorzystuje się narzędzia w postaci „DNI”, aplikacji SWD, poczty elektronicznej, jak również systemów telefonicznych.

Przebieg służby dokumentuje się w formie elektronicznej w policyjnych systemach informatycznych lub w formie papierowej.

Obsadę Centrum stanowi dyżurny Centrum oraz w zależności od sytuacji i liczby zdarzeń, zastępca dyżurnego Centrum (wyznaczeni przez Dyrektora Głównego Sztabu Policji KGP policjanta wykonującego obowiązki służbowe w Głównym Sztabie Policji KGP) lub pomocnik dyżurnego Centrum (policjanta z rezerwy osobowej Centrum – policjant wyznaczonych przez Komendanta Głównego Policji, na wniosek Dyrektora Głównego Sztabu Policji KGP, policjantów z komórek organizacyjnych KGP). O składzie i liczebności obsady Centrum decyduje Dyrektor Głównego Sztabu Policji KGP lub osoba przez niego wyznaczona.

Obsadę Centrum można zwiększyć również o oficerów innych jednostek Policji, pracowników obsługi informatycznej i techniczno-biurowej oraz osoby, których obecność ze względu na posiadane przez nich umiejętności lub wiedzę jest niezbędna. Nabór policjantów z komórek organizacyjnych KGP przeprowadza się cyklicznie (obecnie, co pół roku).

Personel CO KGP pracuje według ściśle określonego harmonogramu, ustalonego z sześciomiesięcznym wyprzedzeniem. Każdy z zespołów wykonuje obowiązki zgodnie z planem tygodniowych dyżurów, z uwzględnieniem możliwości pełnienia służby poza wyznaczonym terminem w sytuacjach nagłych, wymagających zapewnienia ciągłości funkcjonowania CO KGP. W przypadku zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie kraju istnieje możliwość wprowadzenia dyżurów dla osób stanowiących obsadę Centrum – są one zobowiązane do stawienia się do służby w trybie alarmowym.

Od osób wyznaczonych do obsady Centrum wymaga się odpowiednich kwalifikacji z zakresu pracy sztabowej, znajomości przepisów, procedur z zakresu pracy sztabowej i działań Policji w sytuacjach kryzysowych oraz obsługi środków łączności i systemów informatycznych.

Do zadań dyżurnego Centrum należy w szczególności:

- podział zadań pomiędzy pozostałych policjantów wchodzących w skład obsady Centrum i nadzór nad realizacją zadań;
- egzekwowanie rzetelnego i terminowego sporządzania dokumentacji oraz właściwego jej obiegu;
- utrzymywanie łączności z Dyrektorem Głównego Sztabu Policji KGP lub z osobą wyznaczoną w sposób i w zakresie z nią ustalonym;
- kierowanie obsadą Centrum.

Z kolei do zadań obsady Centrum należy w szczególności:

1. sprawdzenie funkcjonowania środków łączności i urządzeń informatycznych przed rozpoczęciem służby;
2. przejęcie dokumentacji znajdującej się w bieżącej realizacji;
3. zapoznanie się z aktualną sytuacją związaną ze zdarzeniem;
4. monitorowanie przebiegu zdarzenia;
5. systematyczne analizowanie uzyskanych informacji o zdarzeniu oraz aktualizowanie danych o siłach i środkach policyjnych wykorzystywanych do działań;
6. przyjmowanie informacji o zdarzeniu, realizowanych przedsięwzięciach i podjętych decyzjach;
7. wymiana informacji, w tym ze służbami lub instytucjami spoza Policji realizującymi działania w związku ze zdarzeniem;
8. przygotowywanie meldunków z przebiegu zdarzenia;
9. informowanie Dyrektora Głównego Sztabu Policji KGP lub osoby wyznaczonej, o przyjęciu i przebiegu służby, a także o zaistniałych wydarzeniach.

W przypadku zaistnienia zdarzeń podczas imprez sportowych koniecznym pozostaje ustalenie przez CO KGP m.in. takich danych jak: czas i miejsce zdarzenia, ZIW, kwalifikacja czynów zabronionych, liczba osób zatrzymanych i ich dane (imię, pierwsza litera nazwiska, liczba lat, miejsce zamieszkania – miasto-miejscowość), liczba osób legitymowanych, liczba nałożonych mandatów/ kwota, liczba policjantów skierowanych do zabezpieczenia, klasa rozgrywek, ugrupowania/ drużyny uczestniczące, planowana i faktyczna liczba uczestników, kategoria imprezy, RIM oraz inne działania bądź dodatkowe uwagi.

W przypadku działań policyjnych, w trakcie których koniecznym jest opracowywanie określonych meldunków, raportów, map, zestawień, szkiców sytuacyjnych, notatek itp., zadaniem CO KGP będzie (na podstawie nadesłanych danych z KWP/ KSP) sporządzenie wymaganej dokumentacji, stanowiącej podsumowanie realizowanych przez Policję działań.

Rozpoczęcie, przebieg i zakończenie służby przez CO KGP oraz polecenia do wykonania przekazane przez pracowników zmiany poprzedzającej, rejestrowane jest w książce służby oraz w systemie SWD.

Centrum Operacyjne KGP to łącznie 7 stanowisk pracy z miejscami przeznaczonymi dla innych służb i podmiotów wspomagających pracę Policji oraz stanowisko ochrony dokumentów niejawnych. Centrum jest wyposażone w nowoczesny sprzęt teleinformatyczny, konsole dyspozytorskie umożliwiające wykonanie połączeń zarówno telefonicznych,

jak i radiowych, a także odbiornik monitoringu wizyjnego miasta stołecznego Warszawy z funkcją nagrywania obrazu na elektronicznych nośnikach danych. Infrastruktura CO KGP przewiduje doraźną oraz stałą rozbudowę sieci IT o dodatkowe narzędzia teleinformatyczne, m.in. o systematycznie wykorzystywany odbiornik strumienia wizyjnego przesyłanego ze statku powietrznego. Ponadto w jednym z pomieszczeń znajduje się sala konferencyjna wyposażona w terminal do nawiązywania połączeń wideokonferencyjnych. Do głównych zadań, jakie zostały postawione przed obsadą CO KGP, należy monitorowanie przebiegu przedsięwzięć i niezwłoczne przekazywanie gromadzonych informacji kierownictwu Komendy Głównej Policji.

Na potrzeby prawidłowego funkcjonowania Centrum opracowano regulamin Centrum Operacyjnego Komendanta Głównego Policji. W regulaminie określono m.in. obowiązki obsady Centrum, do których należą w szczególności:

- zapoznanie się z aktualną sytuacją związaną z działaniami oraz z wydarzeniami zaistniałymi od zakończenia swojej poprzedniej służby;
- zapoznanie się z doraźnymi poleceniami przełożonych;
- przejęcie spraw znajdujących się w realizacji;
- przejęcie wyposażenia i dokumentacji oraz sprawdzenie funkcjonowania środków łączności i urządzeń informatycznych przed przyjęciem służby.

W zależności od charakteru monitorowanych zagadnień ustalenie wymaganych danych określone jest w trakcie instruktażu przez Dyrektora GSP KGP na specjalnej odprawie dla kierowników zmian lub indywidualnie w przeddzień służby przez zmianę, CO KGP. Instruktaż do służby powinien zawierać w szczególności następujące elementy:

- cel podejmowanych działań;
- źródła i sposoby pozyskiwania informacji oraz priorytety do analizy sytuacji;
- zasady obiegu informacji, w tym formę, zawartość i terminy składania meldunków;
- zasady współdziałania z innymi podmiotami zaangażowanymi w działaniach;
- harmonogram służby oraz zasady przekazywania obowiązków służbowych przez poszczególne zmiany (służba jest pełniona w systemie zmianowym – 12. godzinnym).

Dotychczas CO KGP funkcjonowało m.in. w trakcie: największych masowych imprez sportowych (np. Finałowego Turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 czy meczów reprezentacji Polski w piłce nożnej), poszczególnych kolejek rozgrywek piłkarskich, finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, zgromadzeń publicznych (np. uroczystości związane ze Świętem Niepodległości, generalnego strajku „Solidarności”,

rocznicy katastrofy smoleńskiej), spotkań organizacji międzynarodowych z udziałem osób o statusie VIP oraz wizyt głów państw (np. Prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki Baraka Obamy i Prezydenta Federacji Rosyjskiej Władimira Putina) czy zwierzchnika Kościoła katolickiego.

Organizacja CO na poziomie Komendy Głównej Policji potwierdziła swoją skuteczność, czego efektem jest tworzenie tożsamyh struktur na poziomie komend wojewódzkich Policji. W tym wypadku jest ono tworzone na podstawie decyzji komendanta wojewódzkiego Policji w celu koordynacji działań i przepływu informacji związanych z realizacją zadań podczas prowadzonych akcji i operacji policyjnych na terenie województwa⁷⁶. Przepisy policyjne nie narzucają konieczności jego tworzenia oraz nie ograniczają możliwości jego powołania w sytuacjach innych niż prowadzenie akcji lub operacji policyjnej. Zadania Centrum Operacyjnego komendanta wojewódzkiego Policji są tożsame z zadaniami Centrum KGP – oczywiście odpowiednio do poziomu prowadzonych działań.

Centra Operacyjne (Komendanta Głównego Policji oraz wojewódzkie CO) podczas swojego funkcjonowania wykorzystują narzędzie teleinformatyczne dedykowane do wsparcia działań związanych z dokumentacją przebiegu działań policyjnych – Dedykowane Narzędzie Informatyczne (DNI). Służy ono do przygotowywania meldunków informacyjnych przez CO KGP, w oparciu o informacje przekazywane przez poszczególne komendy wojewódzkie Policji przy użyciu właściwości funkcjonalnych przedmiotowego systemu.

Policyjne Centrum Dowodzenia i Centrum Wymiany Informacji

Dla zapewnienia współdziałania i koordynacji działań krajowych i zagranicznych podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa międzynarodowych imprez sportowych oraz innych operacji policyjnych o skomplikowanej strukturze dowodzenia, stworzony został na poziomie strategicznym centralny system zarządzania bezpieczeństwem oraz wymiany informacji. Na szczeblu krajowym jest to Policyjne Centrum Dowodzenia (PCD), które każdorazowo jest ono powoływane decyzją Komendanta Głównego Policji. Zapewnia ono obsługę dowódcy operacji policyjnej.

PCD swoje funkcjonowanie opiera na bazie kwaterymistrzowskiej Centrum Szkolenia Policji w Legionowie. Kadre PCD szczebla średniego stanowią policjanci Głównego

⁷⁶ § 16 ust. 1 zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod..., wyd. cyt.

Sztabu Policji KGP oraz przeszkoleni do obsługi Centrum pracownicy dydaktyczni CSP w Legionowie.

W skład PCD wchodzi Centrum Dowodzenia Operacją (CDO), którego głównym zadaniem jest koordynacja działań prowadzonych przez Policję w związku z tym wydarzeniem na terenie całego kraju oraz Centrum Wymiany Informacji (CWI), które ukierunkowane jest na prowadzenie współpracy i wymiany informacji, w szczególności międzynarodowej.

W Centrum Wymiany Informacji zadania realizują funkcjonariusze zagranicznych sił wspierających działania polskiej Policji, zaproszeni do współpracy na mocy międzynarodowych uregulowań oraz przedstawiciele podmiotów pozapolicyjnych. W oparciu o przyjęte rozwiązania współpraca obejmowała również przedstawicieli organów ścigania innych państw europejskich oraz organizacje i instytucje o charakterze międzynarodowym, tj. Interpolowskie Grupy Wsparcia Wydarzeń Wysokiej Rangi (IMEST) oraz Europol. Zadaniem tych podmiotów było wspieranie działań i realizowanie przedsięwzięć służby kryminalnej. Odbywało się to w zakresie przekazywania informacji za pośrednictwem międzynarodowych kanałów wymiany informacji.

W ramach struktury funkcjonalnej PCD został wyodrębniony zespół dedykowany współpracy pozapolicyjnej. Jego głównym zadaniem było prowadzenie działań związanych z rozpoznaniem oraz opracowywaniem analiz zagrożeń. W strukturze zespołu zostały utworzone stanowiska pracy dla przedstawicieli poszczególnych służb i instytucji odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie kraju. W jego skład wchodziło przedstawicieli Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmerii Wojskowej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Ochrony Kolei, a także Ministerstwa Obrony Narodowej (Dowództwo Wojsk Specjalnych i Dowództwo Operacyjne Sił Zbrojnych RP). Przyjęcie takiego rozwiązania umożliwiło stałą dystrybucję informacji oraz pozyskiwanie istotnych danych bez zbędnej zwłoki.

Na potrzeby operacji policyjnych w strukturze Policyjnego Centrum Dowodzenia wyodrębniono również zespoły funkcjonalne, do zadań których należy m.in.:

- koordynowanie działań związanych z zabezpieczeniem logistycznym;
- koordynowanie przedsięwzięć związanych z zabezpieczeniem finansowym;
- bieżące monitorowanie mediów i prowadzenie obsługi medialnej.

Ponadto w strukturach PCD wyodrębniono zespół koordynacji eskort (w trakcie mistrzostw Europy w piłce nożnej UEFA EURO 2012). Głównym zadaniem utworzonego zespołu funkcjonalnego było monitorowanie i koordynowanie przemieszczania

się reprezentacji narodowych uczestniczących w rozgrywkach, sędziów oraz członków kierownictwa europejskich i światowych federacji sportowych oraz innych osób podlegających szczególnej ochronie.

Uruchomienie PCD na czas operacji policyjnej „Hat Trick 2012” powołanej w związku z odbywającymi się na terenie Polski Mistrzostwami Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, wymagało przeprowadzenia szeregu testów urządzeń informatycznych, łącznościowych zainstalowanych w Centrum oraz przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla jego przyszłej obsady. Mając to na uwadze w dniu 6 kwietnia 2011 r. komendant główny Policji zatwierdził dokument „Założenia w sprawie przygotowania obsady, w tym naboru oraz postępu uruchamiania Policyjnego Centrum Dowodzenia – sztabu dowódcy operacji policyjnej”. Dokument określał ramy przygotowania policjantów i pracowników Policji do realizacji zadań w strukturze sztabu dowódcy operacji policyjnej, Policyjnego Centrum Dowodzenia.

W ramach tych przygotowań obsada PCD została przygotowana podczas 9. edycji, tygodniowych warsztatów na przełomie stycznia i kwietnia 2012 r. Ponadto Główny Sztab Policji KGP prowadził bieżącą współpracę z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie w przedmiocie naboru i organizacji kursów specjalistycznych dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych oraz dla policjantów – dowódców operacji policyjnych. Kursy adresowane były do policjantów, którzy realizowali w trakcie EURO UEFA 2012 zadania m.in. dowódców podoperacji policyjnych oraz zadania w ramach bieżącego funkcjonowania sztabów Policji w jednostkach organizacyjnych Policji.

Dotychczas operacje policyjne, w których Komendant Główny Policji sprawował dowodzenie wykorzystując funkcjonalność PCD, to:

- międzynarodowe imprezy sportowe:
  - 2012 r. Finał Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012;
  - 30 sierpnia-21 września 2014 r. – 18. Mistrzostwa Świata w Piłce Siatkowej Mężczyzn;
- zgromadzenia publiczne:
  - uroczystości związane ze Świętem Niepodległości;
- listopad 2014 r. – wybory samorządowe;
- spotkania organizacji międzynarodowych z udziałem osób o statusie VIP oraz wizyty głów państw (np. Prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki Baraka Obamy i Prezydenta Federacji Rosyjskiej Władimira Putina) czy zwierzchnika Kościoła katolickiego;

- 14-16 maja 2014 r. – Spotkania Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju w Warszawie, z udziałem około 2.500 delegatów z 80 krajów, w tym osób podlegających ochronie BOR;
- 19. Sesja Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych;
- 8 lipca-9 lipca 2016 r. – Szczyt NATO;
- 27-31 lipca 2016 r. – Światowe Dni Młodzieży.

Po przeprowadzeniu powyższych operacji kierownictwo KGP dokonało oceny funkcjonalności PCD, realizującego zadania sztabu dowódcy operacji policyjnej⁷⁷. Koordynacja działań i współpraca polskiej Policji z innymi zaangażowanymi w zabezpieczenia służbami i podmiotami oceniona została bardzo wysoko. Prawidłowa organizacja pracy Centrum (w tym zaplecze logistyczne) oraz sprawne dowodzenie w trakcie operacji policyjnych pozwoliło na właściwy i proporcjonalny dobór i przygotowanie sił policyjnych do planowanych operacji oraz gwarantowało zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na najwyższym poziomie wszystkim uczestnikom przedmiotowych przedsięwzięć. Ponadto właściwie przygotowana obsada PCD gwarantowała optymalny przepływ informacji i dokumentacji w związku z prowadzonymi operacjami policyjnymi, zarówno w płaszczyźnie międzynarodowej, jak i wewnątrz Policji.

*Mobilne punkty wspierające dowodzenie*⁷⁸

Sprawne i skuteczne prowadzenie działań policyjnych w postaci operacji może być efektywne tylko przy wykorzystaniu środków technicznych, które wraz z organizacją i realizacją dowodzenia stanowią najważniejsze elementy systemu dowodzenia. Do najtrudniejszych spraw w tym zakresie należy zwykle właściwa organizacja łączności między uczestnikami akcji oraz ich aprowizacja. Zbudowanie sieci łączności radiowej, umożliwiającej skuteczne dowodzenie operacją policyjną, to podstawowe zadanie komórek sztabowych. Aby to zadanie mogło być prawidłowo wykonane, konieczne jest wykorzystanie wszelkich dostępnych i najbardziej odpowiednich do sytuacji środków łączności.

W warunkach wysokiej dynamiki sytuacji kryzysowych podjęcie ostatecznej decyzji wymaga przewidywania przyszłych wydarzeń, identyfikacji czynników, które będą na nią

---

⁷⁷ *Raport końcowy przygotowanie i realizacja policyjnego zabezpieczenia Turnieju Finałowego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012*, Komenda Główna Policji, Warszawa 2013, s. 180.

⁷⁸ Na podstawie: J. Struniawski i inni, *Commanding Police operations using a Mobile Distribution Point of ICT Infrastructure*, „Internal Security” 2021, nr 13(1): 171-180.

wpływać, przy uwzględnianiu konsekwencji własnych decyzji i działań. Niezbędne jest zatem korzystanie z technicznych systemów wspomaganie dowodzenia. Rozwój technologii telekomunikacyjnych oraz mediów elektronicznych stwarza potencjalne możliwości dla usprawnienia komunikacji i zwiększenia dostępu do informacji.

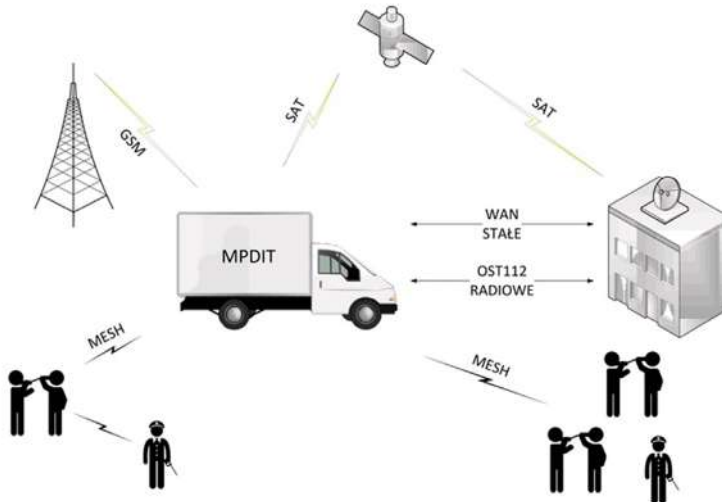
Warunkiem sprawności i skuteczności dowodzenia jest poszukiwanie nowych, alternatywnych, innowacyjnych rozwiązań technicznych. Przykładem tego jest Mobilny Punkt Dystrybucyjny Infrastruktury Teleinformatycznej (MPDIT)⁷⁹. Stanowi on autonomiczny węzeł integrujący zaawansowane technologicznie usługi teleinformatyczne jak transmisja głosu, danych i obrazu, pozycjonowanie GPS, na potrzeby mobilnych stanowisk dowodzenia oraz zapewnienia infrastruktury teleinformatycznej na określonym obszarze. Węzeł zapewnia łączność w technologii światłowodowej, elektrycznej, satelitarnej, komórkowej, lokalnej bezprzewodowej, m.in. z telekomunikacyjną infrastrukturą MSW jak np. OST112. Składa się on ze standaryzowanych urządzeń łączności i pozycjonowania, zintegrowanego modułu konwersji sygnałów, ich przetwarzania i przesyłu, archiwizacji i udostępniania oraz komunikatorów użytkowników zapewniających równoczesny dostęp w czasie rzeczywistym. Jego modułowość umożliwia łatwą rozbudowę części sprzętowej i oprogramowania.

Potrzeba posiadania węzła wynika z konieczności dostarczania zaawansowanych narzędzi i usług (System Wspomaganie Dowodzenia Policji, dostęp do policyjnych i pozapolicyjnych baz danych) służbom realizującym zadania ratownicze, poszukiwawcze, akcje/ operacje policyjne, imprezy plenerowe, inne związane z szeroko rozumianym bezpieczeństwem państwa na obszarze o niskim poziomie infrastruktury teleinformatycznej lub obszarze pozbawionym infrastruktury (tereny niezurbanizowane, zniszczone w czasie klęsk żywiołowych, katastrof technicznych, zdarzeń komunikacyjnych wielkich rozmiarów).

System MDPI składa się z trzech zasadniczych komponentów funkcjonalnych:

1. samochodu operacyjnego z zabudową, który ma zainstalowane elementy systemu łączności spełniające zadania zintegrowania systemu łączności;
2. zestawu stacjonarnego umożliwiającego łączność z MPDIT wraz z wideofonami;
3. Systemu Łączności Patrolowej opartej o terminale z zaimplementowanym oprogramowaniem pracującym w systemie MESH.

⁷⁹ Wykonany w ramach projektu rozwojowego finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, nr DOB-BIO9/02/01/2018, wykonawca J. Struniawski.

Rys. 1. Schemat funkcjonalny warstwy rozwiązań technicznych MPDIT oparty na użyciu sieci typu MESH i innych kanałów.

Samochód operacyjny został wyposażony w niezbędny sprzęt telekomunikacyjny, tj.: podsystemy łączności satelitarnej, łączności GSM, łączności radiotelefonicznej, sieciowy WAN/LAN, łączności z patrolami w systemie MESH, radioliniowy, videofoniczny IP, Wi-Fi, rejestracji korespondencji oraz stanowisko operatora umożliwiające m.in. zobrazowanie sytuacji operacyjnej na mapie cyfrowej. Węzeł zapewnia również integrację z systemami łączności radiowej Policji oraz innych służb i podmiotów (TETRA, DMR).

Wykorzystanie Mobilnego Punktu Dystrybucyjnego Infrastruktury Teleinformatycznej pozwala na:

- podniesienie skuteczności realizowanych zadań;
- poprawę bezpieczeństwa uczestników akcji (stały kontakt, dokładna lokalizacja);
- wsparcie przy tworzeniu dokumentacji procesowej (ogłędziny miejsca zdarzenia, zabezpieczenie materiałów stanowiących wartość dowodową);
- oszczędności wynikające z racjonalnego wykorzystania sił i środków według potrzeb;
- tworzenie rezerwy umożliwiającej doraźne zastąpienie infrastruktury uszkodzonej lub zniszczonej na potrzeby instytucji państwa.

Mobilne Centra Monitoringu

W trakcie zdarzeń szczególnych sztaby wykorzystują Mobilne Centrum Monitoringu (MCM) – pojazdy przeznaczone do monitorowania działań policyjnych (zdjęcie 13, 14). Wyposażone są one w: kamery zainstalowane na maszcie wysuwanym z pojazdu na wysokość 3 metrów powyżej linii dachu; kamery obrotowe sterowane i przekazujące obraz drogą radiową w systemie analogowym; kamery sterowane i przekazujące obraz drogą cyfrową; kamerę ręczną z możliwością przekazu obrazu drogą radiową w systemie analogowym. Osoby obsługujące pojazd mają możliwość podglądu materiału nagrywanego. Standardowo w pojeździe pracują 3 osoby – kierowca i dwóch operatorów. Łączność z pojazdem zapewniają radiostacje stacjonarne (Motorola, Ericsson, Tetra) oraz radiostacje przenośne (Ericsson, Tetra) oraz radiotelefon umożliwiający kontakt po linii wewnętrznej Policji z dowolnego miejsca w kraju, a także fax i Internet.

Zdjęcie nr 13. Mobilne Centrum Monitoringu KWP Wrocław

Źródło: <https://zycie.nastyku.pl/artykul/mobilne-centrum-monitoringu-wychwytuje-wykroczenia-drogo-we,2880,1,5aa7c.html>.

Zdjęcie nr 14. Wyposażenie Mobilnego Centrum Monitoringu KSP

Źródło: Zbiory własne autora.

MCM pełni funkcję samochodu-studia. Bierze udział w policyjnych akcjach i operacjach prowadzonych w ramach imprez masowych, zgromadzeń publicznych lub innych wydarzeniach wymagających zorganizowania zabezpieczenia policyjnego, w działaniach operacyjnych – na podstawie bieżących poleceń bezpośrednich przełożonych lub odrębnego harmonogramu. Wykorzystywany jest również jako sprzęt wspomagający w działaniach Policji kryminalnej. Czynności te skupiają się na obserwacji: osób, w szczególności podejrzanych lub typowanych do popełnienia przestępstw (w oparciu o tzw. rozpoznanie); miejsc, kradzionych pojazdów, konkretnej rzeczy (sprzęt elektroniczny itp.). Ponadto za pomocą MCM prowadzona jest również obserwacja ruchu drogowego i rejestrowanie wykroczeń popełnionych przez prowadzących pojazdy mechaniczne oraz pieszych uczestniczących w ruchu.

Mobilne Centra Monitoringu kierowane są w takie miejsca, aby mieć dostęp do informacji z potencjalnie najtrudniejszych odcinków zabezpieczeń. Ma to duży wpływ na szybkość i prawidłowość podejmowanych decyzji przez dowodzących działaniami policyjnymi. Mają one za zadanie przede wszystkim służyć poprawie bezpieczeństwa i w dużej mierze przyczyniają się do poprawy jakości i efektywności pracy Policji. Funkcjonariusze obsługujący monitoring podejmują działania w zależności od występujących potrzeb na terenie danego województwa. Najczęściej monitorowane są obiekty sportowe i tereny bezpośrednio przyległe do nich oraz trasy dojścia i rozejścia się grup kibiców, obiekty użyteczności publicznej i rządowej. MCM wykorzystywany jest również do realizacji zadań związanych z ochroną urzędów centralnych, ambasad czy siedzibami władz centralnych RP.

Pomimo wyposażenia MCM w najnowocześniejsze technologie teleinformatyczne należałoby rozważyć zainstalowanie w nich statków bezzałogowych – dronów. W znacznym stopniu poprawiłoby to komunikację i dostęp do miejsc szczególnie zagrożonych w czasie dużych wydarzeń masowych.

Służba dyżurna

Sprawność działania Policji w dużej mierze zależy od prawidłowej komunikacji i wymiany informacji między jej jednostkami, komórkami organizacyjnymi, społeczeństwem a także z innymi służbami i podmiotami pozapolicyjnymi realizującymi zadania z dziedziny bezpieczeństwa. W tym zakresie służba dyżurna jednostki organizacyjnej Policji ma bardzo duży wpływ na sprawne funkcjonowanie każdej policyjnej jednostki, gdyż nierozzerwalnie związana jest z obiegiem zarówno informacji przychodzących spoza Policji, jak i informacji wewnętrznych, tzw. resortowych – jest ona podstawowym elementem systemu reagowania. Głównym zadaniem obsady policyjnych stanowisk kierowania (służby dyżurnej) jest zapewnienie natychmiastowej reakcji Policji na zgłoszone przestępstwa, wykroczenia, zagrożenia lub inne fakty istotne dla stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, które nie muszą mieć znamion czynu zabronionego. Zadanie to polega na jak najszybszej reakcji na zgłoszenie, przejęciu kontroli nad sytuacją i niedopuszczeniu do eskalacji zjawisk niepożądanych. Ważnym warunkiem powodzenia działań policyjnych jest wyciągnięcie właściwych wniosków i szybkość reakcji na zaistniałe zdarzenie.

Służba dyżurna w strukturze jednostki Policji funkcjonuje w pionie prewencji. W przypadku KGP, KWP, KMP i niektórych komend rejonowych komórką odpowiedzialną za funkcjonowanie stanowisk kierowania i służby dyżurnej jest sztab Policji, natomiast w strukturach większości KPP nieposiadających wydziałów sztab Policji za te zadania odpowiadają komórki prewencji. Stanowiska kierowania, potocznie określane „dyżurkami”, mogą również być tworzone w Centralnym Biurze Śledczym Policji. Komórki te w większości przypadków funkcjonują w siedzibach jednostek Policji, mogą być jednak umieszczane poza siedzibami własnymi komend czy komisariatów lub siedzibami podległymi komendantom miejskim, powiatowym, rejonowym, komisariatów lub komisariatów specjalistycznych Policji.

Zadanie organizowania, koordynowania i nadzorowania funkcjonowania służb dyżurnych w jednostkach Policji należy do zakresu działania komendy głównej/ wojewódzkiej/ powiatowej (miejskiej, rejonowej) Policji⁸⁰. Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestię zadań oraz sposobów ich realizacji przez policjantów pełniących służbę na stanowisku kierowania oraz wyposażenia tego stanowiska jest kilkakrotnie nowelizowane zarządzenie nr 1173 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji⁸¹. Przepis ten określa metody i formy wykonywania przez policjantów zadań obsady stanowiska kierowania.

Służba dyżurna pełniona jest na stanowisku kierowania (SK), które jest wyodrębnionym, odpowiednio wyposażonym i zabezpieczonym miejscem pełnienia służby dyżurnego, zastępcy dyżurnego lub pomocnika dyżurnego oraz miejscem wykonywania zadań przez operatora zgłoszeń alarmowych.

Zadania obsady Stanowiska Kierowania (SK)

Z praktycznego punktu widzenia można stwierdzić, że dyżurny w przypadku nieobecności komendanta niejako kieruje jednostką Policji. Z racji zajmowanego stanowiska pełni on funkcję zarządzającego, nadzorującego oraz kontrolującego pracę podległych sobie funkcjonariuszy⁸². Istotą funkcji kierowania jest w szczególności formułowanie celu działania, planowanie, czyli organizowanie toku czynności, pozyskiwanie i rozmieszczanie potrzebnych zasobów (ludzkich i rzeczowych), czyli organizowanie struktur oraz kontrolowanie realizacji celów⁸³. W teorii zarządzania kierowanie jest to oddziaływanie jednego obiektu (kierującego) na inny obiekt (kierowany) zmierzające do tego, aby obiekt kierowany dążył do osiągnięcia postawionego przed nim celu⁸⁴. W praktyce oznacza to odpowiednie oddziaływanie na ludzi przez kontaktowanie się z nimi, przekazywanie im informacji, motywowanie ich do pracy czy wreszcie kontrolowanie osiągniętych wyników.

Kierowanie odbywa się poprzez formułowanie i zlecenie bieżących zadań policjantom, bieżące egzekwowanie prawidłowej realizacji zleconych zadań oraz zgłaszanie uwag

---

⁸⁰ § 30 zarządzenia nr 1041 Komendanta Głównego Policji z 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji, Dz. Urz. KGP z 2007 r., nr 18, poz. 135 ze zm.

⁸¹ Dz. Urz. KGP z 2004 r., nr 21, poz. 132 ze zm.

⁸² Por. J.A.F. Stoner i in., *Kierowanie*, Warszawa 2001, s. 39.

⁸³ J. Penc, *Systemowe zarządzanie organizacją*, Szczytno 2007, s. 19.

⁸⁴ L. Pasieczny i in. (red.), *Encyklopedia organizacji i zarządzania*, Warszawa 1981, s. 205.

i wniosków przełożonemu. Ponadto do zadań dyżurnego jednostki Policji należy zapewnienie natychmiastowej reakcji Policji na zgłoszone zdarzenie, tj.:

- bieżące przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach oraz informacji uzupełniających;
- niezwłoczne inicjowanie działań po przyjęciu zgłoszenia lub informacji o zdarzeniu;
- bieżące kierowanie będącymi w jego dyspozycji siłami i środkami jednostki Policji;
- dokonywanie zmian w dyslokacji służby stosownie do zaistniałych potrzeb;
- podejmowanie decyzji i wydawanie poleceń w zakresie kompetencji określonych przez kierownika jednostki Policji oraz wynikających z odrębnych przepisów;
- zapewnienie właściwego obiegu informacji o zdarzeniu;
- kierowanie siłami policyjnymi do czasu wyznaczenia policjanta odpowiedzialnego za prawidłową realizację zadań w związku z zaistniałym zdarzeniem.

Dyżurny podejmując decyzję dotyczącą kolejności wyboru realizowanych czynności musi kierować się priorytetami:

1. ratowanie życia i zdrowia ludzi oraz ograniczenie ewentualnego zagrożenia dla otoczenia,
2. ratowanie mienia,
3. zabezpieczenie śladów na miejscu zdarzenia.

Zadaniem dyżurnego jest również współdziałanie z dyżurnymi innych jednostek Policji poprzez:

- bieżącą wymianę informacji niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań;
- udzielanie wsparcia w zakresie posiadanych sił i środków w celu zapewnienia natychmiastowych oraz adekwatnych do zaistniałego zdarzenia działań policyjnych;
- zgłaszanie, w zależności od okoliczności zaistniałego zdarzenia, dyżurnemu jednostki Policji wyższego szczebla potrzeby użycia sił i środków będących w jego wyłącznej dyspozycji wraz z określeniem dla nich zakresu przewidywanych zadań;
- koordynowanie działań dyżurnych jednostek niższego szczebla;
- informowanie dyżurnego innej jednostki Policji o obecności na jego terenie sił i środków będących w dyspozycji jednostki zawiadamiającej.

Dyżurny wykonuje czynności zlecone przez dyżurnego wyższego szczebla i w tym zakresie zleca zadania i czynności policjantom będącym w jego dyspozycji. Ma również obowiązek informowania dyżurnego jednostki Policji wyższego stopnia o stanie ich realizacji. Ponadto, w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej, współpracuje on ze sztabami kryzysowymi, a także innymi podmiotami zaangażowanymi w prowadzenie akcji ratowniczej.

Obsada SK składa się również z zastępcy i pomocnika dyżurnego oraz operatora zgłoszeń alarmowych.

Zastępcą dyżurnego jest policjant wspomagający realizację zadań dyżurnego jednostki Policji. Do jego obowiązków należy wykonywanie zadań w zakresie określonym przez dyżurnego, tj.:

- zapewnienie natychmiastowej reakcji Policji na zgłoszone zdarzenie;
- realizowanie poleceń dyżurnego jednostki Policji wyższego stopnia;
- współdziałanie z dyżurnymi jednostek Policji oraz realizacja zadań dyżurnego podczas jego krótkotrwałej nieobecności na SK.

Natomiast pomocnikiem dyżurnego może być policjant, pracownik Policji lub inna osoba niebędąca policjantem oraz pracownikiem Policji, pełniąca służbę albo świadcząca pracę na SK na podstawie umowy lub porozumienia, której obowiązkiem jest wspomaganie realizacji zadań dyżurnego, w szczególności w zakresie obsługi technicznej SK. Jego zadania określa kierownik komórki realizującej zadania sztabowe i może pełnić następujące funkcje:

- dyspozytora służby;
- radiooperatora;
- operatora pogotowia policyjnego przyjmującego zgłoszenia;
- operatora systemów nadzoru i kierowania ruchem drogowym;
- operatora systemów informatycznych;
- personelu realizującego zadania związane z obsługą interesanta (funkcja recepcyjna);
- inne, zapewniające właściwą realizację zadań dyżurnego.

Funkcje te, w zależności od potrzeb i warunków organizacyjnych jednostki Policji, mogą być łączone lub pełni je zastępca dyżurnego (z wyłączeniem funkcji operatora systemów nadzoru i kierowania ruchem drogowym).

Operatorem zgłoszeń alarmowych jest osoba niebędąca policjantem lub pracownikiem Policji wyznaczona do przyjmowania, kwalifikowania, przekazywania lub przekierowywania zgłoszeń dokonanych za pośrednictwem numeru alarmowego;

Powyższe obowiązki służby dyżurnej są zadaniami typowymi dla dyżurnego każdej jednostki Policji, natomiast zadania inne niż ww. wynikają z odrębnych przepisów wydanych przez Komendanta Głównego Policji.

Służba na SK jest pełniona w obsadzie minimum dwuosobowej przez dyżurnego i jego zastępcę. W jednostkach Policji, w których normatyw etatowy nie przekracza 60 osób, służba na SK może być pełniona w obsadzie jednoosobowej. W pozostałych jednostkach komendant wojewódzki/stołeczny Policji może wyrazić zgodę na pełnienie służby w obsadzie jednoosobowej. Niedopuszczalne natomiast jest pełnienie służby w obsadzie jednoosobowej w jednostkach Policji, w których dyżurny sprawuje bezpośredni nadzór nad pomieszczeniami

dla osób zatrzymanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Odbywa się ona w systemie zmianowym⁸⁵, najczęściej 12-godzinnym. Natomiast w jednostce Policji, w której służba na SK pełniona jest w obsadzie minimum dwuosobowej przez dyżurnego i zastępcę dyżurnego, w trakcie absencji w służbie dyżurnego, do wykonywania jego zadań w szczególności wyznacza się policjanta z obsady SK lub z rezerwy kadrowej⁸⁶, posiadającego większe doświadczenie w zakresie pełnienia służby na SK. Wyznaczone osoby w celu utrzymania gotowości lub doskonalenia umiejętności w zakresie pełnienia służby lub świadczenia pracy na SK, powinny pełnić służbę lub świadczyć pracę na tym stanowisku nie rzadziej niż raz na kwartał⁸⁷.

Funkcjonariusze pełniący służbę dyżurną są obowiązani nosić broń palną krótką⁸⁸. Obowiązek ten nie dotyczy zastępców lub pomocników dyżurnego, którzy pełnią równocześnie służbę ochronną w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. W takiej sytuacji są zobowiązani pozostawić odpowiednio zabezpieczoną broń poza tymi pomieszczeniami⁸⁹.

Policjant obsady stanowiska kierowania przed objęciem służby ma obowiązek zapoznania się z aktualnymi zdarzeniami i wykonać niezbędne czynności, w tym sprawdzić:

- liczbę osób zatrzymanych i przyjęte depozyty (dotyczy jednostek, gdzie nie ma etatowej ochrony pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych);
- książkę kontroli osób zatrzymanych i zapoznać się z terminami zwolnień lub konwojowania (doprowadzania) osób zatrzymanych;
- zweryfikować i ujednoczyć godzinę wskazywaną przez zegary znajdujące się w pomieszczeniach SK;
- stan techniczny posiadanych środków oraz wyposażenie stanowiska kierowania, w tym stan ilościowy broni i amunicji znajdującej się na stanie SK (w tym również broń znajdującą się w depozycie u dyżurnego);
- stan bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz fakt zamknięcia pomieszczeń służbowych (jeżeli służba zaczyna się po godzinach urzędowania);
- stan i kompletność dokumentacji niejawnej przechowywanej na SK.

⁸⁵ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 września 2020 r. w sprawie rozkładu czasu służby policjantów, Dz. U. z 2020 r., poz. 1574.

⁸⁶ Policjanci lub pracownicy Policji wyznaczeni przez kierownika jednostki Policji, posiadający niezbędne uprawnienia i kwalifikacje, przewidziani do pełnienia służby lub świadczenia pracy na SK w tej jednostce w trakcie absencji obsady SK lub w innych uzasadnionych sytuacjach.

⁸⁷ Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 stycznia 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji, Dz. Urz. KGP z 2018 r., poz. 4.

⁸⁸ § 7 zarządzenia nr 852 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów, Dz. Urz. KGP z 2011 r., nr 6, poz. 38.

⁸⁹ § 8 zarządzenia nr 130 Komendanta Głównego Policji z 7 sierpnia 2012 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, Dz. Urz. KGP z 6 sierpnia 2012 r., poz. 34, ze zm.

Zasady postępowania służby dyżurnej w związku z przyjęciem zgłoszenia o wydarzeniu

Przyjmowanie zgłoszeń o wydarzeniu

W trakcie służby zadaniem dyżurnego jest właściwe przyjęcie zgłoszonego zdarzenia⁹⁰, niezbędne dla prawidłowego biegu dalszych czynności służbowych oraz zorganizowania pracy podległym policjantom. W ramach zgłoszenia należy:

- określić kwalifikację zdarzeń (jako przestępstwo lub wykroczenie);
- podjąć decyzje w związku z zaistniałym zdarzeniem, w tym określić tryby ścigania i formy postępowania;
- formułować i zlecać zadania dla podległych sił;
- stosować przepisy prawne związane z zaistniałym zdarzeniem;
- zapewnić prawidłowy obieg informacji;
- weryfikować dokumenty związane ze zdarzeniem.

Podczas przyjmowania ustnego zgłoszenia o zdarzeniu, dyżurny powinien dążyć do ustalenia w kolejności:

- rodzaju zdarzenia, jego okoliczności, czasu, miejsca, uczestników i skutków;
- danych osobowych sprawcy, jego cech charakterystycznych, miejsca przebywania oraz w przypadku ucieczki, kierunku i sposobu przemieszczania się (nie dot. operatora zgłoszeń alarmowych);
- danych osoby zgłaszającej, którą informuje się w niezbędnym zakresie o przewidywanych działaniach policyjnych oraz w razie potrzeby udziela się wskazówek co do dalszego postępowania w związku ze zdarzeniem.

Dyżurny obsługując interesantów musi mieć na uwadze m.in. różne kategorie pokrzywdzonych wymagające szczególnego podejścia i traktowania, tj.: ofiary zgwałcenia, ofiary handlu ludźmi, dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne fizycznie i psychicznie oraz ich prawa i obowiązki. Ma obowiązek znać także zasady postępowania z osobami posiadającymi szczególny status prawny (nieletnich, posiadających immunitety, cudzoziemców, osób szczególnie chronionych). Ponadto osobę zgłaszającą informuje się w niezbędnym zakresie o przewidywanych działaniach policyjnych oraz w razie potrzeby udziela się wskazówek co do dalszego postępowania w związku ze zdarzeniem. W sytuacji gdy podczas przyjmowania

---

⁹⁰ Przekazane telefonicznie, drogą elektroniczną, pisemnie, osobiście lub za pośrednictwem innych dostępnych środków komunikacji obsadzie SK informacja o zaistniałym lub mającym nastąpić zdarzeniu (w przeważającej części przypadków, ze względu na charakter służby są to zgłoszenia telefoniczne).

zgłoszenia (ustnego, telefonicznego lub poprzez osobiste stawiennictwo) o zdarzeniu zostanie stwierdzona właściwość rzeczowa lub terytorialna innej jednostki Policji, do obowiązków dyżurnego należy poinformować osobę zgłaszającą o przyjęciu zgłoszenia oraz pouczyć ją o konieczności osobistego zgłoszenia się do najbliższej jednostki Policji w celu przeprowadzenia z jej udziałem czynności procesowych lub administracyjnych. Ponadto powiadamia on telefonicznie właściwą jednostkę Policji, gdy zachodzi konieczność niezwłocznego podjęcia czynności policyjnych oraz sporządza i przekazuje notatkę urzędową właściwej jednostce Policji.

Dodatkowo w przypadku zgłoszenia telefonicznego należy:

- a. poinformować osobę zgłaszającą o przyjęciu zgłoszenia oraz pouczyć ją o konieczności osobistego zgłoszenia się do najbliższej jednostki Policji w celu przeprowadzenia z jej udziałem czynności procesowych lub administracyjnych;
- b. przyjąć zgłoszenie w SWD⁹¹ Policji, a następnie przekazać je do właściwej jednostki Policji i w razie konieczności powiadomić dyżurnego tej jednostki telefonicznie;
- c. na żądanie dyżurnego właściwej jednostki Policji, w szczególności w przypadku możliwości popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, sporządzić i przekazać mu notatkę urzędową;
- d. odnotować fakt wykonanych czynności w dokumentacji przebiegu służby;

a w przypadku zgłoszenia poprzez osobiste stawiennictwo w jednostce Policji dyżurny powinien:

- a. wyznaczyć policjanta do przyjęcia zgłoszenia;
- b. powiadomić telefonicznie właściwą jednostkę Policji;
- c. odnotować fakt wykonanych czynności w dokumentacji przebiegu służby.

Natomiast gdy ustalenie powyższych danych i okoliczności jest niemożliwe z powodu zerwania kontaktu telefonicznego lub utrudnione ze względu na stan psychofizyczny osoby zgłaszającej, a w szczególności jej nietrzeźwość, stan pod wpływem środków odurzających lub psychotropowych, szok lub obrażenia ciała, dyżurny jednostki niezwłocznie poleca sprawdzenie informacji uzyskanych podczas zgłoszenia, określając jednocześnie policjantom zakres czynności i sposób informowania go o wynikach sprawdzenia. Tego typu sprawdzenie przeprowadza się także w przypadku, gdy informacja

⁹¹ System Wspomagania Dowodzenia Policji stanowi system teleinformatyczny wspierający wykonywanie zadań ustawowych podejmowanych w szczególności na podstawie zgłoszeń przyjmowanych przez dyżurnych jednostek organizacyjnych Policji i innych policjantów, ustaleń dokonywanych przez poszczególne służby policyjne w związku z tymi zgłoszeniami oraz informacji uzyskanych w związku z obsługą zgłoszeń alarmowych otrzymywanych z centrów powiadamiania ratunkowego. SWD Policji prowadzi się w Komendzie Głównej Policji jako zbiór informacji wspierających kierowanie działaniami Policji obejmujący zakresem działania terytorium całego kraju – §1 zarządzenia nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie Systemu Wspomagania Dowodzenia Policji, Dz. Urz. KGP z 2020 r., poz. 23 ze zm.

pisemna lub ustna o wydarzeniu została przekazana anonimowo, a jej treść uzasadnia przypuszczenie, że wydarzenie już zaistniało lub nastąpi.

Powyższe elementy stanowią najbardziej podstawową formę przyjęcia zgłoszenia o zdarzeniu. Pominięcie któregoś z nich może znacznie pogorszyć jakość obsługi zdarzenia. Należy zaznaczyć, że nie jest to katalog zamknięty i przy określonym zdarzeniu może zaistnieć konieczność ustalenia jeszcze innych elementów.

Reakcja na zgłoszone wydarzenie

W przypadku, gdy wiarygodność zgłoszenia o wydarzeniu nie budzi wątpliwości lub zostanie ono potwierdzone poprzez sprawdzenie, dyżurny jednostki niezwłocznie inicjuje podjęcie działań przez będące w jego dyspozycji siły i środki policyjne, określając jednocześnie zakres czynności oraz sposób informowania go o ich wynikach. W zależności od rodzaju zdarzenia, dyżurny:

1. zawiadamia o zdarzeniu właściwe służby ratownicze o konieczności podjęcia przez nie działań;
2. powiadamia dyżurnego jednostki Policji wyższego szczebla o zaistnieniu zdarzenia o potrzebie włączenia do działań policjantów z innych jednostek Policji;
3. melduje kierownikowi jednostki Policji o wydarzeniu i podjętych działaniach, na bieżąco informuje o innych istotnych ustaleniach;
4. realizuje polecenia wydane przez kierownika jednostki Policji i dyżurnego jednostki Policji wyższego stopnia;
5. zawiadamia podmioty zobowiązane lub uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do udziału w czynnościach związanych z wydarzeniem;
6. utrzymuje bieżący kontakt z kierownikiem grupy prowadzącej czynności na miejscu wydarzenia, któremu w razie potrzeby organizuje niezbędne wsparcie;
7. wskazuje sposób i termin przekazania przez policjantów dokumentacji sporządzonej z czynności realizowanych w związku ze zgłoszeniem o wydarzeniu;
8. na bieżąco dokumentuje wykonywane czynności;
9. wyznacza policjanta dowodzącego interwencją w przypadku skierowania do działań więcej niż jednego patrolu, a w przypadku wyznaczenia takiego policjanta przez kierownika jednostki Policji zawiadamia o tym wyznaczonego policjanta oraz pozostałych policjantów będących na miejscu zdarzenia i kierowanych do jego obsługi.

Realizacja zadań obsady SK, w szczególności w zakresie wykonanych czynności, podjętych decyzji, wydanych i otrzymanych poleceń, jest na bieżąco dokumentowana

w Systemie Wspomagania Dowodzenia Policji, zgodnie z zasadami funkcjonowania tego systemu określonymi w przepisach w sprawie form i metod przetwarzania informacji wspomagających kierowanie niektórymi działaniami Policji podejmowanymi w celu wykonania zadań ustawowych. W przypadku braku dostępu do SWD Policji spowodowanego przerwą techniczną lub awarią, dokumentowanie realizacji zadań obsady SK odbywa się w postaci papierowej lub elektronicznie, w zakresie umożliwiającym uzupełnienie przetwarzanych danych poprzez ich niezwłoczne wprowadzenie do SWD Policji, bezpośrednio po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej korzystanie z tego systemu. Dokumentowanie przebiegu służby prowadzi się zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony i przetwarzania danych osobowych.

Ważną umiejętnością policjantów wytypowanych do pracy na SK jest prawidłowe przyswajanie, przetwarzanie oraz przekazywanie informacji. Rolą dyżurnego jest aktywne pozyskiwanie informacji, uzupełnienie danych w określonym czasie i trybie. Zebrane informacje o zdarzeniu pozwalają na prawidłowe i sprawne przekazywanie ich dyżurnemu jednostki stopnia wyższego. Dyżurny KPP, KMP, KRP ma obowiązek bez zwłoki poinformowania dyżurnego Komendy Wojewódzkiej Policji o zdarzeniach, które określone są w katalogu zawierającym rodzaj zdarzeń oraz tryb meldowania dyżurnemu komendy wojewódzkiej Policji. Katalog zdarzeń, w drodze decyzji, określają komendanci wojewódzcy Policji. Również dla dyżurnych komend wojewódzkich Policji ustalono Katalog zdarzeń⁹² podlegających meldowaniu dyżurnemu Komendy Głównej Policji (załącznik nr 6). Podczas tworzenia katalogu i kategoryzacji informacji uwzględniono charakter zdarzenia, jego pilność i wagę. Dyżurny komendy wojewódzkiej Policji lub Komendy Stołecznej Policji (po otrzymaniu informacji o tym zdarzeniu od dyżurnego podległej jednostki Policji) jest zobligowany do poinformowania dyżurnego Komendy Głównej Policji w czasie do 60 minut od momentu ich potwierdzenia. Przekazanie informacji odbywa się za pośrednictwem SWD Policji. Opis zdarzenia mającego charakter przestępstwa wprowadza do KSIP do zbioru danych „Fakt/ Wydarzenie” w czasie określonym obowiązującymi przepisami (Zarządzenie nr 70 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 grudnia 2019 r. w sprawie Krajowego Systemu Informacyjnego Policji). Natomiast gdy czynności związane z ustaleniem rodzaju i okoliczności zdarzenia trwają dłużej niż określone czasy rejestracji zdarzenia w KSIP, należy wprowadzić informację częściową z przeprowadzonych ustaleń z adnotacją „czynności trwają”, a po ich zakończeniu należy ją uzupełnić.

⁹² Załącznik do Zarządzenia nr 2 Komendanta Głównego Policji z 15 stycznia 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji – Katalog zdarzeń podlegających meldowaniu dyżurnemu Komendy Głównej Policji przez dyżurnego komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji.

Podczas awarii lub przerw technicznych SWD Policji albo konieczności uzupełniania szczegółów zdarzenia przekazanie informacji odbywa się telefonicznie. W przypadku braku łączności telefonicznej należy wykorzystać łączność radiową lub inne narzędzia wymiany informacji funkcjonujące w Policji.

Obowiązkiem dyżurnych KGP jest przekazywanie kluczowych informacji o zdarzeniach i zagrożeniach podlegających raportowaniu, uzyskanych od podległych służb (w formie raportów dobowych) bezpośrednio do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (RCB). Zdarzeniami podlegającymi takiemu meldowaniu są:

- przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej i obronności;
- zdarzenia naruszające bezpieczeństwo powszechne;
- przestępstwa kryminalne;
- zdarzenia zakłócające lub mogące mieć wpływ na porządek publiczny;
- zdarzenia w ruchu lądowym, powietrznym i wodnym;
- inne przestępstwa i zdarzenia;
- zdarzenia nadzwyczajne w obiektach resortu spraw wewnętrznych lub z udziałem policjantów.

Dla powyższych zdarzeń opracowano modelowe algorytmy postępowania dyżurnych komend powiatowych, miejskich, rejonowych i wojewódzkich Policji⁹³.

Obowiązkiem dyżurnych KGP jest przekazywanie meldunków o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego i zagrożeniach, uzyskanych od podległych służb (w formie raportów dobowych) bezpośrednio do służby dyżurnej Centrum Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych⁹⁴.

Oprócz konieczności składania meldunków jednostkom nadrzędnym, dyżurni komend powiatowych, miejskich, rejonowych i wojewódzkich Policji obsługując dane zdarzenie, zobowiązani są postępować według opracowanych algorytmów⁹⁵.

Pojęcie „algorytm” może być rozumiane jako przepis postępowania prowadzący do rozwiązania ustalonego problemu, określający ciąg czynności elementarnych, które należy w tym celu wykonać, lub zbiór reguł postępowania określających sposób rozwiązania

---

⁹³ Pismo Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2007 r. nr GS-d-60/2007 na temat wdrożenia algorytmów postępowania dyżurnych jednostek organizacyjnych Policji; pismo Komendanta Głównego Policji z dnia 31 stycznia 2012 r. nr GS-d-265/12 KGP do KWP/ KSP dotyczącego postępowania w przypadku uzyskania informacji o okrutnym traktowaniu zwierząt, Decyzja nr 137 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 kwietnia 2013 r. w sprawie procedur postępowania w przypadku odnalezienia osoby lub przedmiotu na skutek wglądu do danych SIS.

⁹⁴ Zarządzenie nr 21 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie utworzenia Centrum Zarządzania Kryzysowego ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Dz. Urz. MSW z 2012, nr 2.

⁹⁵ Pismo Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2007 r. nr GS-d-60/2007..., wyd. cyt.

postawionego problemu w skończonej liczbie kroków⁹⁶. Procedury należy traktować jako materiał pomocniczy o charakterze instrukcji postępowania służby dyżurnej w związku z przyjęciem zgłoszenia o zdarzeniu. Skonstruowane są one na zasadzie przewodnika i pozwalają na niezwłoczne odszukanie najistotniejszych w danym momencie informacji niezbędnych do prawidłowej obsługi zdarzenia. Nakreślają dyżurnym kierunki działania, wskazują obszary zainteresowań w przypadku zaistnienia zdarzenia, dając gwarancję szybkiego, sprawnego, optymalnego w czasie i możliwie najbardziej jednorodnego, w skali całego kraju postępowania. Algorytmy stanowią najbardziej wiarygodne narzędzie pomocnicze w pracy dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji. Uzupełnione zostały o wskazanie podmiotów współdziałających na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i porządku na danym terenie działania, ich adresy, numery telefoniczne i faksowe oraz e-mailowe. Dla zachowania najbardziej czytelnej i prostej w wykorzystaniu formy algorytmy zostały opracowane jako tabele składające się z następujących części:

- część I – oznaczenie algorytmu – nr algorytmu, tytuł algorytmu – jakiego dotyczy;
- część II – wspólna dla wszystkich dyżurnych, np. ustalenie niezbędnych danych, zapewnienie dopływu informacji, dokumentowanie zdarzenia w książce przebiegu służby, itp.;
- część III – kompetencje dyżurnych jednostek organizacyjnych Policji w zakresie kierowania sił i środków, meldowania, powiadamiania oraz alarmowania, w odniesieniu do właściwego poziomu zarządzania.

W obowiązkach dyżurnego pełniącego służbę na SK znajduje się również szereg szczegółowych zadań ważnych dla prawidłowego przebiegu służby. Jednym z nich jest podejmowanie czynności w zakresie prowadzonych w jednostce policji postępowań przygotowawczych. W ramach tego nadzoruje przyjęcie zawiadomienia o przestępstwie i często jest pierwszym policjantem, który otrzymuje komplet wstępnych materiałów do zarejestrowania. Innym jego zadaniem jest koordynowanie ewentualnych działań po skutkowym użyciu środków przymusu bezpośredniego oraz broni przez policjantów (zastosowanie niektórych środków przymusu bezpośredniego może wymagać zgody lub decyzji dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji). Zadaniem dyżurnego jednostki Policji – za zgodą kierownika jednostki Policji, w przypadku niemożliwości przeprowadzenia rozliczenia ze służby przez kierownika komórki właściwej do spraw ruchu drogowego lub wyznaczonej przez niego osoby – jest również potwierdzenie w notatniku służbowym policjanta odbiór wszelkich przekazanych przez policjanta dokumentów sporządzonych podczas służby⁹⁷.

⁹⁶ L. Pasieczny (red.), *Encyklopedia organizacji i zarządzania*, Warszawa 1982, s. 25.

⁹⁷ § 18 zarządzenia nr 30 z dnia 22 września 2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach, Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 64.

W przypadku zaistnienia zdarzenia naruszającego normy prawne i zasady współżycia społecznego lub w sytuacji istnienia prawdopodobieństwa takiego zdarzenia, bezpośrednio w rejonie tego zdarzenia, dyżurny ma uprawnienia do wyznaczenia policjanta do dowodzenia zabezpieczeniem doraźnym, przy użyciu sił i środków znajdujących się aktualnie w jego dyspozycji.

Dyżurny jednostki organizacyjnej Policji decyduje również o podjęciu działań pościgowych oraz koordynacji jego prowadzenia do czasu wyznaczenia policjanta dowodzącego zorganizowanymi działaniami pościgowymi. Jego obowiązkiem w trakcie tego typu działań jest ich koordynacja, utrzymanie stałej łączności z grupą pościgową, informowanie kierownika jednostki organizacyjnej Policji oraz dyżurnego jednostki nadrzędnej o przebiegu pościgu oraz gromadzenie istotnych informacji o osobie ściganej. W sytuacji prowadzenia działań pościgowych na terenach przygranicznych powiadamia również dyżurnego placówki Straży Granicznej o potrzebie zorganizowania blokady oraz rodzaju i liczbie zaangażowanych sił i środków, w tym danych umożliwiających identyfikację policjantów, kryptonimach, użytych do działań pojazdów, ich numerach rejestracyjnych i numerach taktycznych. W trakcie prowadzenia pościgu transgranicznego za pośrednictwem służby dyżurnej właściwych jednostek organizacyjnych Policji odbywa się wymiana informacji. Dyżurny po zatrzymaniu osoby ściganej lub braku możliwości lub celowości prowadzenia tych działań wydaje polecenie o przerwaniu lub zaprzestaniu zorganizowanych działań pościgowych. Metody i formy prowadzenia działań pościgowych zostały opisane w Zarządzeniu nr 45 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2018 r.⁹⁸

Kolejnym zadaniem dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji, na terenie działania której doszło do zaistnienia zdarzenia nadzwyczajnego w czasie konwoju, tj. wypadku, kolizji lub awarii pojazdu, którym realizowany jest konwój, jest udzielenie dowódcy konwoju niezbędnej pomocy.

Dodatkowo na dyżurnego nałożono również określone zadania w przypadku zaistnienia katastrofy naturalnej, awarii technicznej lub aktu terrorystycznego/terroru.

Dyżurny komendy wojewódzkiej Policji ma możliwość również podjąć decyzję o skierowaniu prewencyjnego pododdziału zabezpieczającego (PPZ) do zabezpieczenia zorganizowanego przejazdu kibiców, który stanowić może zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku publicznego⁹⁹. Dokonuje on uzgodnień z właściwym miejscowo dyżurnym komendy wojewódzkiej Policji, w przypadku konieczności skierowania do działań PPZ poza

---

⁹⁸ Dz. Urz. KGP z 2018 r., nr 75.

⁹⁹ § 6.5 zarządzenia nr 60 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 kwietnia 2022 r. w sprawie działań policyjnych związanych z bezpieczeństwem imprez sportowych, Dz. Urz. KGP z 2018 r., nr 176.

obszar macierzystej komendy wojewódzkiej Policji. Ponadto na podstawie uzyskanych informacji, z których jednoznacznie wynikać będzie, że nadzorowani kibice w dalszej części podróży nie spowodują zagrożenia dla bezpieczeństwa lub porządku publicznego może podjąć decyzję o zakończeniu działań przez PPZ.

Podczas przemieszczania się uczestników imprez do miejsca organizowanej imprezy przez teren odpowiedzialności danej jednostki Policji, jej dyżurni zobowiązani są do:

- a. niezwłocznego przekazywania informacji dyżurnym właściwych jednostek Policji o przejeździe uczestników imprez, którzy mogą być źródłem potencjalnych zagrożeń, ich liczebności, zachowaniu oraz sposobie zabezpieczenia trasy przejazdu, a także innych danych, istotnych z punktu widzenia zagrożenia porządku i bezpieczeństwa;
- b. utrzymywania bieżącego kontaktu z dowódcą patrolu realizującego zabezpieczenie przejazdu – przekazywania wszelkich informacji związanych z naruszeniem bezpieczeństwa i porządku publicznego lub mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo przemieszczających się uczestników imprez, za pośrednictwem właściwych dyżurnych jednostek organizacyjnych Policji do Dyżurnych Komendy Głównej Policji;
- c. prowadzenia bieżącej konsultacji dotyczącej ewentualnego skrócenia lub wydłużenia czasu realizacji zadań przez patrole zabezpieczające przejazd uczestników imprez oraz o zakończeniu działań przez PPZ (dyżurny komendy wojewódzkiej Policji wydaje decyzję na podstawie uzyskanych informacji, z których jednoznacznie wynikać będzie, że nadzorowani kibice w dalszej części podróży nie spowodują zagrożenia dla bezpieczeństwa lub porządku publicznego).

Ponadto dyżurny odpowiada także za system alarmowania oraz realizację procedur osiągnięcia wyższych stanów gotowości do działań w jednostkach organizacyjnych Policji, w tym:

- a. przyjmuje informację o zarządzeniu alarmu;
- b. posługuje się instrukcją alarmowania w jednostce Policji;
- c. ogłasza alarm;
- d. nadzoruje etapy osiągnięcia stanów gotowości jednostki.

Do obowiązków dyżurnego należy sprawowanie kontroli i nadzoru nad podległą służbą oraz siłami i środkami będącymi w jego dyspozycji.

Kontrola traktowana jest jako proces działania kierownictwa organizacji, którego naczelnym celem jest regulowanie oraz korygowanie wszystkich czynności dla zapewnienia w przyszłości ich sprawności i skuteczności¹⁰⁰. Istota kontroli zawiera się w stwierdzeniu,

¹⁰⁰ A.K. Koźmiński, W. Piotrowski, *Zarządzanie...*, wyd. cyt., s. 199.

czy wynik działania organizacji jest zgodny z zaprojektowanym wzorcem oraz czy wszystkie czynności i środki zastosowane w działaniu były potrzebne do osiągnięcia zamierzonego stanu¹⁰¹. Tak określona funkcja obejmuje zarówno nadzór nad wykonywaniem zadań, jak i okresowe sprawdzanie stopnia osiągnięcia zaplanowanych celów¹⁰².

Nadzór jest to prawnie określony zespół uprawnień i obowiązków do władczego wkroczenia w sferę działalności określonego podmiotu, nieodłącznie związany ze zdecentralizowanym systemem organizacyjnym, sprawowany z punktu widzenia legalności, tj. zgodności działań z prawem albo celowości i legalności jednocześnie. Wyznacza granice samodzielności podmiotu nadzorowanego. Nadzór jest pojęciem znacznie szerszym od kontroli i zawiera także w sobie pojęcie odpowiedzialności. Sprawowanie nadzoru polega m.in. na monitorowaniu stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz nad wydawaniem, przechowywaniem i użyciem środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej.

Odpowiedni nadzór i kontrola przedsięwzięć związanych z wykonywanymi czynnościami przez podległe siły i środki, pozwalają na uniknięcie błędów bądź zaniechań w tej kwestii. Realizacja tej funkcji kierowania nabiera szczególnego znaczenia z następujących powodów:

- specyfiki wykonywanych zadań, polegającej na tym, że policjanci wykonują je w miejscu publicznym (sprawność oraz jakość wykonywanych czynności podlega bezpośredniej ocenie, i to zarówno przez osoby, w stosunku do których działania zostały podjęte, jak i osoby postronne);
- liczby przeprowadzonych interwencji, udzielania pouczeń, nakładania grzywny w drodze postępowania mandatowego oraz kierowania wniosków o ukaranie do sądów grodzkich;
- niepowtarzalności zadań i sytuacji, w jakich policjanci je realizują;
- podejmowania przez policjantów samodzielnych oraz niejednokrotnie natychmiastowych decyzji w czasie pełnionej służby;
- szerokiego zakresu obowiązków i realizowanych zadań;
- wykonywania zadań oraz różnego rodzaju czynności w różnorodnych, nieporównywalnych warunkach i okolicznościach;
- występujących niejednokrotnie trudności w obiektywnej ocenie wysiłku policjantów włożonego w wykonywanie określonych zadań¹⁰³.

---

¹⁰¹ J. Michniak, *Dowodzenie w operacjach antykrzysowych i połączonych*, Warszawa 2005, s. 124.

¹⁰² J. Kręcikij, J. Wołęjszo (red.), *Podstawy...*, wyd. cyt., s. 69.

¹⁰³ K. Olejnik, M. Maciejewski, *Dyżurny jednostki organizacyjnej Policji*, Słupsk 2015, s. 132.

Obsada stanowiska kierowania odgrywa również ważną rolę podczas nadzoru nad osobami zatrzymanymi lub doprowadzonymi w celu wytrzeźwienia. Wynika to z faktu, że służbę w pomieszczeniach przeznaczonych dla tych osób, pełni najczęściej zastępca dyżurnego jednostek Policji lub policjant – pomocnik dyżurnego jednostki¹⁰⁴.

Dyżurny jest bardzo często pierwszą osobą, z którą mają styczność osoby poszkodowane, świadkowie zdarzeń, inni interesanci. W związku z tym od funkcjonariusza wymaga się m.in. nienagannego wyglądu zewnętrznego (umundurowanie, postawa), kultury osobistej oraz odpowiednich kompetencji. W trakcie obsługi zgłaszających ważne jest postępowanie zgodne z etyką i prawami człowieka, w tym poszanowanie godności interesanta i kultura obsługi. Jego postępowanie w kontaktach z ludźmi powinna cechować życzliwość oraz bezstronność wykluczająca uprzedzenia rasowe, narodowościowe, wyznaniowe, polityczne, światopoglądowe lub wynikające z innych przyczyn. Ponadto w trakcie wykonywania czynności powinien on wykazywać zdecydowanie w podejmowaniu decyzji, zdolność przewidywania następstw podejmowanych decyzji, umiejętność wydawania i egzekwowania poleceń, umiejętność współpracy i zdolność łagodzenia napięć w stosunkach międzyludzkich. Na jakość obsługi petenta wpływa również poszanowanie prywatności, czas oczekiwania interesanta na obsługę (należy dążyć, by był on jak najkrótszy), wygląd poczekalni, dostępność jednostki (oznakowanie).

Właściwe wykonywanie obowiązków dyżurnego wymaga, aby posiadał on odpowiednie predyspozycje psychofizyczne, w szczególności: szybką ocenę sytuacji, trafnego wnioskowania i podejmowania właściwych decyzji. Ponadto musi on charakteryzować się umiejętnością w komunikowaniu się z innymi ludźmi, m.in.: łatwością nawiązywania kontaktu, umiejętnością uważnego empatycznego słuchania, umiejętnością prowadzenia rozmowy oraz opanowaniem i podzielnością uwagi.

Codzienniej służbie dyżurnego na stanowisku kierowania towarzyszy stres. Jest to z pewnością duży mankament tej służby. Wiąże się on z tempem pracy, jakie narzuca narastająca liczba obowiązków, mnogość zgłoszeń i ich złożona problematyka (niejednokrotnie w ogóle nie związana bezpośrednio z charakterem pracy Policji) oraz bardzo duża odpowiedzialność za podjęte decyzje. Z pewnością, w ograniczeniu stresu pomaga odpowiednie doświadczenie zawodowe i umiejętności związane z jego obowiązkami i kompetencjami. Funkcjonariusz pełniący służbę na SK powinien posiadać doświadczenie zarówno w służbach prewencyjnych, jak i dochodzeniowo-śledczych czy kryminalnych.

¹⁰⁴ Na podstawie: zarządzenia nr 130 Komendanta Głównego Policji z 7 sierpnia 2012 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych..., wyd. cyt.

Doświadczeniem określamy określony zasób umiejętności, czyli ogół wiadomości zdobytych na podstawie obserwacji i przeżyć, znajomości życia, rzeczy i ludzi¹⁰⁵. Pozwala ono zidentyfikować potencjalne zagrożenie i podjąć szybką decyzję, dzięki której udałooby się ograniczyć ryzyko. Z doświadczeniem związana jest intuicja. Polega ona na wykorzystywaniu wcześniejszych doświadczeń do rozpoznawania prawidłowości określających charakter danej sytuacji¹⁰⁶. Jest pochodną umiejętności rozpoznawania sytuacji i pozwala określać na tej podstawie dalszy tok postępowania. Daje możliwość automatycznego korzystania z bogatego wachlarza prawidłowości znanych dowódcy. Im bardziej doświadczony jest człowiek, tym lepsze i bardziej precyzyjne są jego przewidywania. Doświadczenie pozwala szybciej dostrzegać problemy, szanse i możliwości¹⁰⁷. Ponadto pomaga ocenić typowość lub nietypowość danej sytuacji. Mechanizm ten pozwala zauważyć, kiedy schemat ulega zmianie, w którym momencie przewidywania przestają się sprawdzać¹⁰⁸. Umiejętność ta w znacznym stopniu determinuje zachowanie dyżurnego, a także jego odporność na stres.

Wyposażenie stanowiska kierowania

W celu stworzenia właściwych warunków do realizacji zadań spoczywających na dyżurnych jednostkach Policji kierownicy tych jednostek są odpowiedzialni za stworzenie właściwego miejsca przeznaczonego do pełnienia służby, czyli stanowiska kierowania (SK) (zdjęcie nr 15, 16, 17). Jest to wyodrębnione i zabezpieczone przed osobami postronnymi miejsce posiadające łączność z jednostkami Policji wyższego i niższego stopnia oraz innymi podmiotami współdziałającymi z Policją oraz odpowiednio wyposażone w środki oraz urządzenia umożliwiające szybkie porozumiewanie się z policjantami pełniącymi służbę. Realizacja zadań na stanowisku kierowania odbywa się przy wykorzystaniu systemów teleinformatycznych, środków technicznych oraz środków pomocniczych.

Wyposażenie SK stanowią w szczególności:

1. środki łączności przewodowej z możliwością identyfikacji numeru abonenta i bezprzewodowej, zapewniające obustronną wymianę informacji z policjantami pełniącymi służbę, jednostkami Policji oraz podmiotami pozapolicyjnymi;
2. urządzenia służące do rejestracji korespondencji prowadzonej przy użyciu środków, lub zapewniające dostęp do systemu rejestracji takiej korespondencji z możliwością jej odsłuchu na SK;

---

¹⁰⁵ K.J. Pastuszczyk (red.), *Popularna encyklopedia powszechna*, t. 4, Kraków 1995, s. 152.

¹⁰⁶ G. Klein, *Sztuka podejmowania decyzji*, Gliwice 2010, s. 50-52.

¹⁰⁷ Tamże, s. 149.

¹⁰⁸ Tamże, s. 178.

3. urządzenia zapewniające dostęp do zbiorów informatycznych Policji, w szczególności urządzenia zapewniające dostęp do SWD Policji;
4. mapy przedstawiające obszar działania jednostki Policji oraz zawierające inne dane niezbędne do realizacji zadań;
5. urządzenia umożliwiające szyfrowanie korespondencji zawierającej informacje niejawne, w przypadku, gdy w jednostce Policji brak jest komórki organizacyjnej Policji właściwej do przekazu ww. informacji;
6. urządzenia umożliwiające dostęp do sieci Internet oraz urządzenia umożliwiające odbiór radiowych i telewizyjnych serwisów informacyjnych;
7. pomieszczenie socjalne.

Stanowiska kierowania wyposażone są w dostęp do kamer na miejscu zdarzenia w czasie rzeczywistym. Bezpośredni podgląd wydarzenia pozwala podejmować właściwe decyzje i sprawnie przeprowadzić i zakończyć interwencje.

Zdjęcie nr 15. Stołeczne Stanowisko Kierowania

Źródło: <https://wirtualnemazowsze24.pl/zakonczyla-sie-modernizacja-stolecznego-stanowiska-kierowania/>.

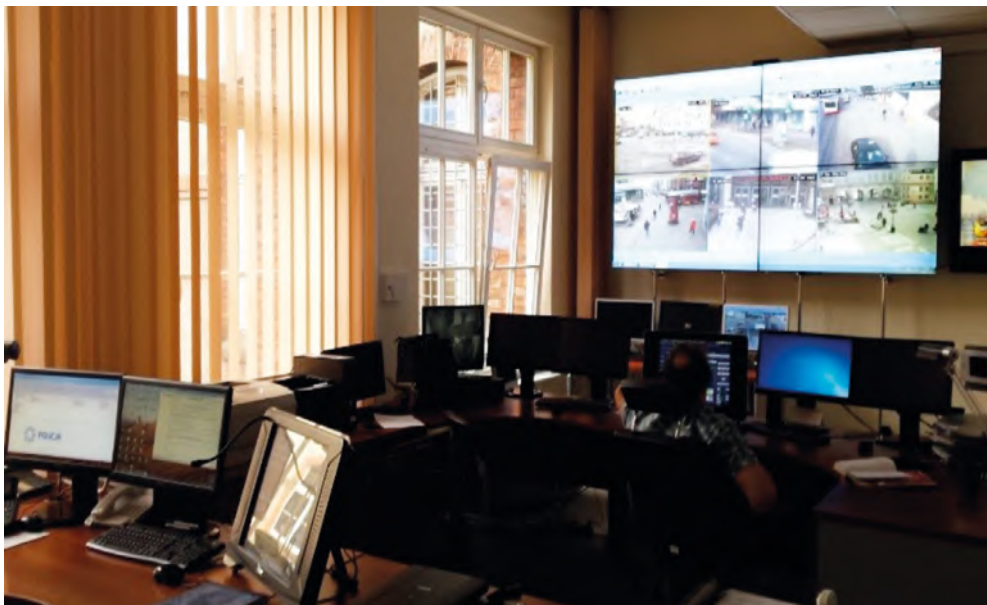

Zdjęcie nr 16. Stołeczne Stanowisko Kierowania

Źródło: Zbiory własne autora.

Zdjęcie nr 17. Stanowisko Kierowania KWP w Gdańsku

Źródło: Zbiory własne autora.

Stanowisko kierowania posiada również urządzenia umożliwiające kodowanie (szyfrowanie) korespondencji (tzw. szyfrofaksy) zawierającej informacje niejawne, z wyłączeniem jednostek posiadających wyspecjalizowane komórki właściwe do przekazu takich informacji. Wykorzystywane przez sztab szyfry umożliwiają zakodowany kontakt z innymi jednostkami policyjnymi i pozapolicyjnymi.

W pomieszczeniu głównym SK znajdują się również szafy metalowe, w których przechowywana jest (na podstawie odrębnych przepisów) broń służbowa i sporadycznie broń zdeponowana.

Znacznym ułatwieniem funkcjonowania służby dyżurnej jest organizacja punktu recepcyjnego, obsługiwanego przez pracowników cywilnych. Pozwala to na prawidłową i rzetelną obsługę osoby zgłaszającej. Jednak w przypadku braku takiego stanowiska, cały ciężar bezpośredniej obsługi petenta spoczywa na służbie dyżurnej. Ponadto w wielu jednostkach Policji, które mają możliwości architektoniczne i techniczne, tworzy się tzw. pokoje zgłoszeniowe (pokoje wyciszeń), umożliwiające łatwiejszy kontakt z petentem, a przede wszystkim z ofiarą przestępstwa.

Przykładowe wyposażenie stanowiska kierowania¹⁰⁹

Wyposażenie stanowiska dyżurnego:

- dwa monitory (42 cale), do nich jednostka centralna pracująca w sieci PSTD (obsługa systemów policyjnych: KSIP, SWD, DNI, Lotus);
- 17 cali monitor, komputer internetowy, pod który podpięty jest rejestrator rozmów;
- konsola radiowa z nasłuchem na KSW, wszystkie jednostki garnizonu lubuskiego;
- telefon komórkowy;
- telefon „czerwona linia” (bezpośrednie połączenia między dyżurnym KWP, a dyżurnymi KPP/ KMP);
- telefon stacjonarny resortowy z identyfikacją numerów (służy również do realizacji połączeń pozaresortowych), z wydzieloną linią bezpośredniego połączenia z KGP;
- telefon satelitarny (łączość awaryjna, głównie między dyżurnymi KWP, SPPP i KGP);
- telefon rządowy;
- telefon wyłącznie do łączności za pośrednictwem SMS, dla osób głuchoniemych.

Wyposażenie stanowiska zastępcy dyżurnego:

- dwa monitory (42 cale), do nich jednostka centralna pracująca w sieci PSTD (obsługa systemów policyjnych: KSIP, SWD, DNI, Lotus);
- 17 cali monitor, komputer internetowy, pod który podpięty jest rejestrator rozmów;

¹⁰⁹ Na podstawie Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim.

- konsola radiowa z nasłuchem na KSW, wszystkie jednostki garnizonu;
- monitor podglądu wejścia do stacji szyfrów;
- telefon komórkowy;
- telefon stacjonarny (klon telefonu dyżurnego);
- telefon zaufania (stacjonarny) – odbierany po godz. 15.30;
- drukarka pracująca w sieci PSTD;
- drukarka pracująca w systemie internetowym;
- polifax, służący wyłącznie do przesyłania informacji między jednostkami KWP i szkołami policyjnymi;
- dwa faksy;
- rzutnik, podpięty pod komputer internetowy, służy do wyświetlania map podczas prowadzonych działań pościgowo-blokadowych;
- mapy Policji oraz województwa lubuskiego z rozbiciem na powiaty i rozmieszczeniem punktów blokadowych dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych;
- telewizor;
- szafa pancerna z dokumentacją niejawną;
- szafa z dokumentacją jawną;
- domofon (strefa sztabu policji jest odizolowana, mogą wchodzić jedynie osoby posiadające kartę dostępu lub wpuszczone przez zastępcę dyżurnego).

Wyposażenie dokumentacyjne SK:

- katalog przestępstw, zagrożeń i innych zdarzeń istotnych dla stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, które podlegają meldowaniu dyżurnym jednostek wyższego szczebla oraz kategorie informacji o tych przestępstwach, zagrożeniach i innych zdarzeniach;
- katalogi czynności dyżurnego (algorytmy) oraz plany i dokumenty na wypadek zaistnienia zdarzeń nadzwyczajnych;
- dokumentację alarmową jednostki;
- dokumenty określające organizację alarmowania Nietetatowego Pododdziału Policji (NPP) oraz wyciąg z planu organizacji łączności NPP;
- plany ochrony obiektów jednostki Policji;
- krajowe i wojewódzkie dane radiowe;
- zbiorcze zestawienie sił i środków będących w służbie;
- harmonogram służby zawierający informacje o rozkładzie czasu i miejscu służby policjantów będących w dyspozycji dyżurnego;
- plan działań pościgowo-blokadowych;

- aktualne informacje o prowadzonych operacjach i działaniach policyjnych;
- grafik domowych dyżurów osób z kierownictwa jednostki i innych policjantów;
- wykaz numerów telefonów służb i instytucji współpracujących z Policją oraz policjantów z danej jednostki.

Wykaz środków pomocniczych (dokumentacja oraz wyposażenie SK, niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obsady stanowiska kierowania) znajdujących się w dyspozycji dyżurnego KWP:

- algorytmy postępowania dyżurnych;
- algorytmy postępowania „Przyjęcie zgłoszenia o zdarzeniu”;
- katalog zdarzeń podlegających meldowaniu;
- terroryzm – segregator nr 1;
- pościg transgraniczny – schemat postępowania dot. zdarzeń minersko-pirotechnicznych;
- plan działań ratowniczych – Autostrada A2;
- dane teleadresowe KWP;
- grafiki kierownictwa;
- książka przebiegu służby;
- wykaz broni wydziałów KWP;
- Regionalny System Ostrzegawczy;
- KSIP – zatrzymania osób;
- lotnictwo policyjne – dokumentacja KWP;
- meldunki Ukraina;
- pisma jednorazowe dotyczące Stanowiska Kierowania;
- raporty z dyżurów – ostrzeżenia meteorologiczne;
- działania prowadzone przez WRD KWP;
- raporty zbiorcze – telekopiarki;
- transport ładunków niebezpiecznych;
- telegramy do ambasad;
- dokumentacja do zapoznania.

Narzędzia informatyczne na stanowisku kierowania

W celu poprawy bezpieczeństwa poprzez efektywniejsze wykorzystanie sił i środków policyjnych będących w dyspozycji dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji są wdrażane systemy informatyczne, których zadaniem jest m.in.:

- skrócenie czasu oczekiwania na przyjęcie zgłoszenia o zdarzeniu wymagającym reakcji Policji;
- przyspieszenie reakcji Policji na zaistniałe zdarzenia;
- umożliwienie szerokiego dostępu policjantów do baz danych;
- skuteczne i efektywne kierowanie siłami jednostki Policji.

Zapewniają one pełną ochronę danych, przesyłanych i gromadzonych, gwarantując jednocześnie dostęp do nich w czasie rzeczywistym. Ponieważ liczba danych generowanych przez różnego rodzaju systemy oraz pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych szybko wzrasta, w celu sprawnego zarządzania niezbędne staje się wykorzystanie narzędzi służących do analizy danych oraz prezentacji wyników. Narzędzia te ogólnie noszą nazwę systemów raportujących. Umożliwiają one szybką i dokładną ocenę sytuacji, co pozwala podejmować trafne, bardziej świadome decyzje. Systemy raportujące mają istotny wpływ na poprawę bezpieczeństwa¹¹⁰. Podstawowym systemem raportującym jest System Wspomagania Dowodzenia.

Ponadto do systemów informatycznych zaliczamy:

- KSIP – Krajowy System Informacji Policji;
- SWD – System Wspomagania Dowodzenia;
- SIS II – System Informacyjny Schengen;
- PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności;
- CEP – Centralna Ewidencja Pojazdów;
- CEK – Centralna Ewidencja Kierujących;
- Noe.NET – Osadzony;
- REGON;
- POBYT;
- MRG – Mały Ruch Graniczny;
- KRS – Krajowy Rejestr Sądowy;
- KRK – Krajowy Rejestr Karny;
- AFIS – Automatyczny System Identyfikacji Daktyloskopijnej;
- SMI – System Meldunków Informacyjnych;
- KCIK – Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych;
- i inne.

W pracy sztabowej wykorzystuje się także komunikator internetowy DNI (Dedykowane Narzędzie Informacyjne). Dzięki niemu zapewniony jest bezpośredni i stały kontakt

---

¹¹⁰ K. Olejnik, M. Maciejewski, *Dyżurny jednostki organizacyjnej Policji*, Słupsk 2015, s. 36.

z dyżurnymi z województwa, ale i dyżurnymi w całym kraju. Służy on do przekazywania szybkich informacji, w tym także do jednoczesnego rozsyłania ich w różne miejsca. Wszelkie wpisy są archiwizowane. Poza tym wykorzystywany jest system poczty Lotus oraz poczta dyżurnego służąca do przesyłania informacji, np. o zdarzeniach medialnych „na linii KWP – KGP”. Poza tym udostępniony jest tzw. kontakt zewnętrzny, adres e-mail widniejący na stronie internetowej komendy, przeznaczony dla urzędów, jak i osób prywatnych.

System Wspomagania Dowodzenia

Pierwsze systemy informatyczne wspomagające dowodzenie (SWD) w Policji powstały w 2000 r. Były one budowane niezależnie i przez różne firmy dla poszczególnych komend miejskich. Kolejnym krokiem informatyzacji służb dyżurnych było dostarczenie ujednoliconego SWD. W związku z tym, przy współpracy użytkowników z jednostek terenowych, opracowano założenia do takiego systemu dla całego kraju. Ze względu na niewystarczającą, w tamtym czasie, przepustowość łączy Policijnej Sieci Transmisji Danych (PSTD), na potrzeby SWD postanowiono wybudować cztery regionalne ośrodki przetwarzania danych, które wzajemnie zabezpieczały się na wypadek awarii, oraz bazę centralną, gromadzącą wybrane dane niezbędne na poziomie KGP.

W tym czasie Polska została zobowiązana do utworzenia i uruchomienia jednolitego Systemu Informatycznego Powiadamiania Ratunkowego (SIPR), który miał obsługiwać zgłoszenia do służb ratowniczych z numeru alarmowego 112. Aby zapewnić szybką i niezawodną wymianę danych między Wojewódzkimi Centrami Powiadamiania Ratunkowego (WCPR), Policją, strażą pożarną i pogotowiem ratunkowym, postanowiono zbudować Ogólnopolską Sieć Teleinformatyczną (OST112), łączącą te służby. Systemy informatyczne służb ratowniczych (w tym SWD Policji) miały komunikować się z SIPR za pomocą jednolitego interfejsu. W związku z tym oraz w celu obniżenia kosztów utrzymania podjęto decyzję o centralizacji SWD, a to pozwoliło na ujednoczenie stosowanych dotychczas osobnych procedur w różnych rejonach kraju przez stworzenie jednej dla wszystkich aplikacji¹¹¹.

Wejście w życie zarządzenia nr 453 Komendanta Głównego Policji z 27 kwietnia 2011 r. w sprawie form i metod przetwarzania informacji wspomagających kierowanie niektórymi działaniami Policji podejmowanymi w celu wykonywania zadań ustawowych, spowodowało, że wszystkie jednostki organizacyjne Policji zostały zobligowane do wdrożenia do 31 grudnia 2012 r. Systemu Wspomagania Dowodzenia. Natomiast organizowane szkolenia

¹¹¹ S. Makowski, *System Wspomagania Dowodzenia w Policji*, „Kwartalnik Policyjny” 2014, nr 1, s. 41.

dedykowane dla służb dyżurnych z zakresu jego funkcjonowania, pozwoliły na sprawne wdrożenie i obsługę nowego systemu.

SWD od samego początku uwzględniał aspekt interoperacyjności, umożliwiając współpracę z innymi produktami lub systemami bez ograniczeń dostępu i zawierając precyzyjną specyfikację w zakresie implementacji. Pierwszym zintegrowanym systemem był Krajowy System Informacyjny Policji (KSIP). SWD zapewnia współpracę z określonymi obszarami KSIP, polegającą na wprowadzaniu danych w ramach obsługi zdarzeń, m.in. w zakresie dokonywania sprawdzeń w kontekście wykonywanych czynności legitymowania osób lub kontroli pojazdów, oraz na przekształceniu zdarzenia SWD w wydarzenie KSIP. Użytkownik wszystkie czynności wykonuje wprost z interfejsu SWD bez konieczności powtórnej autoryzacji oraz uruchamiania kolejnych aplikacji¹¹². Ogólnokrajowy System Wspomagania Dowodzenia to program komputerowy, który zastąpił różnego rodzaju papierowe książki przebiegu służby, czy książki zdarzeń (rejestr interwencji).

Obecnie SWD stanowi system teleinformatyczny wspierający wykonywanie zadań ustawowych podejmowanych w szczególności na podstawie zgłoszeń przyjmowanych przez dyżurnych jednostek organizacyjnych Policji i innych policjantów, ustaleń dokonywanych przez poszczególne służby policyjne w związku z tymi zgłoszeniami oraz informacji uzyskanych w związku z obsługą zgłoszeń alarmowych otrzymywanych z centrów powiadamiania ratunkowego¹¹³.

Zbierane i przetwarzane w nim są wszelkie zgłoszenia, interwencje, przestępstwa, komunikaty, czy zaginięcia. Wdrożenie tego systemu przyczyniło się do usprawnienia działań Policji. Umożliwia podgląd pracy dyżurnych, co pozwala na szybkie rozesłanie danej informacji między jednostkami, także między sztabami w kraju.

Systemy wspomagania dowodzenia oparte są na wewnętrznej, intranetowej sieci policyjnej. SWD, zgodnie ze strukturą hierarchiczną Policji, funkcjonuje na trzech poziomach: powiatowym, wojewódzkim oraz centralnym – w KGP (jako zbiór informacji wspierających kierowanie działaniami Policji obejmujący zakresem działania terytorium całego kraju).

Działa on w zakresie zorganizowania działań Policji w ramach współpracy z obywatelami – kontakt w sytuacjach alarmowych, ale także w zakresie interwencji policyjnych i nadzoru nad działaniami oraz pomiaru wykorzystania zasobów. Został on tak skonstruowany,

---

¹¹² P. Pogorzelski, *System Wspomagania Dowodzenia*, „Kwartalnik Policyjny” 2014, nr 5, s. 66.

¹¹³ Zarządzenie nr 12 Komendanta Głównego Policji sprawie Systemu Wspomagania Dowodzenia Policji z dnia 19 maja 2020 r., Dz. Urz. KGP z 2020 r., poz. 23.

że każde działanie użytkownika w systemie jest rejestrowane i zapis ten może stanowić podstawę do chronologicznego odtworzenia podjętych przez Policję czynności. Zapis raz wprowadzony nie może być już zmieniony bez pozostawienia śladu tejże zmiany. Pozwala monitorować przebieg interwencji od jej przyjęcia do zakończenia. Został stworzony do ujednoczenia algorytmów postępowania i sporządzenia dokumentacji. Ponadto ma on na celu kompletną, w znacznej części elektroniczną obsługę zdarzeń od momentu przyjęcia informacji o zdarzeniu, poprzez jego obsługę, do procesu analizowania danych, sporządzania opracowań statystycznych i raportowania.

Funkcjonalność systemu uwzględnia zadania służb dyżurnych w zakresie rejestracji, przetwarzania i nadzorowania wszystkich czynności podejmowanych przez policjantów w danej jednostce organizacyjnej Policji. Zaletą systemu jest przede wszystkim aktualność informacji o patrolach policyjnych. Za pomocą SWD można mieć także niezbędne informacje o miejscu, rodzaju i czasie obsługi zdarzenia, włącznie z komunikatami o przekroczeniu przyjętych norm. Ponadto umożliwia przyjmowanie skarg i obsługę zgłoszeń alarmowych, z wykorzystaniem podstawowego i zapasowego Centrum Przetwarzania Danych.

Zadaniem głównym tego systemu jest dostarczenie służbom dyżurnym oraz policjantom realizującym przedsięwzięcia związane z dyslokacją służby w jednostkach Policji na terenie całego kraju jednolitej informacji, która zapewni standaryzację pracy i usprawni proces podejmowania decyzji związanych z obsługą zdarzeń. Natomiast zadaniami szczególnymi systemu są:

- możliwość centralnego dowodzenia służbami patrolowo-interwencyjnymi i ruchu drogowego na obszarze administracyjnym;
- możliwość skutecznego i bezpośredniego zarządzania patrolami i prowadzonymi interwencjami;
- skuteczna kontrola i możliwość prawidłowego dysponowania zasobami;
- współpraca z operatorami sieci publicznej oraz siecią MSWiA;
- komunikacja z systemami stanowisk kierowania innych służb ratowniczych i administracji samorządowej;
- bezpieczeństwo gromadzonych i przetwarzanych danych;
- skrócenie czasu oczekiwania na przyjęcie zgłoszenia o zdarzeniu wymagającym reakcji ze strony policji;
- przyspieszenie reakcji policji na zaistniałe zdarzenia oraz szeroki dostęp policjantów do baz danych;
- skuteczne i efektywne kierowanie siłami policyjnymi;

- możliwość rozwinięcia i wykonywania funkcji sztabu kryzysowego w przypadku powstania sytuacji kryzysowej;
- przetwarzanie informacji bieżących i historycznych systemu oraz umożliwienie dostępu do innych baz danych.

Natomiast szczegółowymi celami SWD są:

- bieżącego rejestrowania zgłoszeń o zdarzeniach oraz podjętych interwencji i innych działań Policji;
- obsługa zgłoszeń alarmowych przekazywanych z centrów powiadamiania ratunkowego, funkcjonujących na podstawie odrębnych przepisów;
- współdziałania Policji ze służbami ratowniczymi lub innymi podmiotami działającymi w ramach systemu powiadamiania ratunkowego, funkcjonującymi na podstawie odrębnych przepisów;
- koordynacja działań Policji poprzez optymalizację wykorzystania dyspozycyjnego potencjału osobowego i logistycznego;
- gromadzenie faktów na użytek postępowań o czyny zabronione oraz w zakresie wykrywczej funkcji analizy kryminalnej prowadzonej przez Policję.

Celem przetwarzania danych osobowych w zbiorze SWD Policji jest:

1. rozpoznawanie, zapobieganie, wykrywanie i zwalczanie czynów zabronionych, w tym zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także informacja o wykonywaniu (zastosowanego) tymczasowego aresztowania, kar w tym porządkowych i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności¹¹⁴;
2. ewidencjonowanie i dokumentowanie przyjmowanych zgłoszeń o zdarzeniach oraz podjętych interwencjach; zapewnienie właściwej reakcji na zdarzenie; współdziałanie Policji z centrami powiadamiania ratunkowego oraz innymi służbami ratowniczymi; zabezpieczenie danych o źródłach dowodowych oraz prowadzenie analizy zagrożenia¹¹⁵;
3. zaangażowanie właściwych zasobów ratowniczych; podjęcie działań ratowniczych w związku z otrzymanym zgłoszeniem alarmowym, przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego i sieci teleinformatycznej na potrzeby obsługi numerów alarmowych; podjęcie działań ratowniczych w związku z otrzymanym zgłoszeniem alarmowym, przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego i sieci teleinformatycznej na potrzeby obsługi numerów alarmowych lub innej sieci teleinformatycznej¹¹⁶.

---

¹¹⁴ Ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości, Dz. U. z 2019 r., poz. 125 ze zm.

¹¹⁵ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, wyd. cyt.

¹¹⁶ Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego, Dz. U. z 2023 r., poz. 1635 ze zm.

SWD jest systemowym narzędziem wspomagającym stanowiska kierowania. Środki techniczne odpowiednio wykorzystane i obsługiwane umożliwiają sprawniejszy obieg informacji, jednak należy pamiętać, że decyzyjność zawsze będzie po stronie człowieka. System pozwala na realizację takich zadań, jak:

- zgłoszenia;
- służba;
- blokady;
- pojazdy usunięte;
- akcje i operacje;
- siły i środki;
- komunikaty;
- raporty;
- narzędzia administracyjne;
- mapa;
- tryb autonomiczny.

Do podstawowych funkcjonalności SWD należą:

- przyjęcie, rejestracja, obsługa zgłoszeń i zdarzeń;
- zarządzanie działaniami oraz personelem i zasobami interwencyjnymi Policji;
- zarządzanie informacją: sprawdzenia w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji (KSIP) przez System Poszukiwawczy Policji (SPP), komunikaty;
- wizualizacja działań i wykorzystanie Uniwersalnego Modułu Mapowego (UMM) do obsługi realizowanych procesów;
- wykorzystanie Terminali Mobilnych (TM) do współpracy z SWD;
- system analityczny, raportowanie i statystyka;
- współpraca z systemem teleinformatycznym centrów powiadamiania ratunkowego i Państwową Strażą Pożarną.

W SWD Policji przetwarza się¹¹⁷:

1. W zakresie zgłoszeń SWD Policji następujące informacje:
  - a. identyfikator zgłoszenia (JED) nadawany automatycznie przy rejestrowaniu zgłoszenia;
  - b. oznaczenie zdarzenia jako trwającego, niewiarygodnego lub niebezpiecznego albo według innych cech określonych w odpowiednim słowniku terminologicznym;
  - c. oznaczenie miernika czasu reakcji na zdarzenie (Pilne lub Zwykłe);

¹¹⁷ § 12 zarządzenia nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 maja 2020 r., wyd. cyt.

- d. wyróżnienie zdarzeń na poziomie Komendy Głównej Policji lub komendy wojewódzkiej Policji (Komendy Stołecznej Policji) – znacznik „Wyróżnij dla KGP/ KWP”, które znajdują się w Katalogu zdarzeń podlegających meldowaniu dyżurnemu Komendy Głównej Policji przez dyżurnego komendy wojewódzkiej Policji (Komendy Stołecznej Policji);
  - e. miejsce, czas i opis zdarzenia;
  - f. kwalifikacje rodzajowe zdarzenia według odpowiedniego słownika terminologicznego;
  - g. sposób zgłoszenia o zdarzeniu;
  - h. dane osobowe dotyczące osób zgłaszających i innych osób, których zgłoszenie dotyczy, a także osób, które związane są z obsługiwanym zdarzeniem (imię, nazwisko, adres zamieszkania lub pobytu, numer telefonu), a także inne dane osobowe, uzależnione od charakteru zdarzenia i niezbędne do wykonania czynności służbowych związanych z tym zdarzeniem.
2. W zakresie zgłoszeń alarmowych i współpracy SWD Policji z systemem teleinformatycznym funkcjonującym w centrach powiadamiania ratunkowego informacje dotyczące:
- a. identyfikatora zgłoszenia (ID CPR);
  - b. miejsca zdarzenia;
  - c. danych zgłaszającego (imię, nazwisko, adres zamieszkania lub pobytu, numer telefonu);
  - d. typu zdarzenia – kategoria CPR;
  - e. opisu zdarzenia;
  - f. statusu obsługi zdarzenia;
  - g. służb przydzielonych do zdarzenia;
  - h. dyspozytora;
  - i. aktualnego stanu połączenia telefonicznego ze zgłaszającym;
  - j. treści (nagrania) zgłoszenia.
3. W zakresie działań SWD Policji informacje o:
- a. czasie i rodzaju podjętych działań, z wyodrębnieniem działań stanowiących:
    - interwencje podjęte na podstawie zgłoszenia SWD Policji lub zgłoszenia alarmowego, zdarzeń szczególnych w rozumieniu zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi;
    - blokady w rozumieniu § 2 pkt 6 zarządzenia nr 45 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie organizowania i prowadzenia przez Policję działań pościgowych;
    - akcje policyjne;

- b. miejscu podjętych działań ze wskazaniem: województwa, miejscowości, ulicy, numeru budynku lub posesji, względnie oznaczenia drogi albo współrzędnych geograficznych i rodzaju obiektu;
  - c. istotnych cechach zdarzenia będącego powodem podjętych działań;
  - d. danych o siłach i środkach skierowanych do obsługi zdarzenia (rodzaj służby, dane policjantów, kryptonimy patroli, dane pojazdów policyjnych, wyposażenie patroli);
  - e. rodzaju podjętych czynności przez policjantów w związku z obsługą danego działania oraz użytych środków.
4. Informacje o zdarzeniach opisane w komunikatach przekazywanych pomiędzy użytkownikami SWD Policji.
  5. Informacje o sprawdzeniach dokonywanych przez użytkowników SWD Policji poprzez SPP w zbiorach KSIP.
  6. Informacje wizualizowane poprzez UMM dotyczące:
    - a. oznaczenia miejsca i statusu zdarzeń i działań;
    - b. oznaczenia miejsca i statusu patroli;
    - c. trasy patroli;
    - d. danych z zarządzanej przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej Platformy Lokalizacyjno-Informacyjnej z Centralną Bazą Danych.
  7. Informacje w zakresie współpracy SWD Policji z terminalami mobilnymi dotyczące:
    - a. tworzenia i wysyłania własnych zgłoszeń;
    - b. punktów blokadowych;
    - c. dyspozycji dla patroli;
    - d. opisów zdarzeń;
    - e. wyników sprawdzeń w SPP;
    - f. komunikatów;
    - g. statusów patrolu;
    - h. meldunków;
    - i. liczby wykorzystywanych urządzeń mobilnych.
  8. Informacje przenoszone z SWD Policji do SA SWD Policji w celach analitycznych, z obszarów:
    - a. zgłoszeń;
    - b. działań;
    - c. akcji/operacji;
    - d. blokad;

- e. służb patroli;
- f. komunikatów;
- g. sprawdzeń;
- h. zarządzania siłami i środkami.

SWD umożliwia optymalne wykorzystanie sił i środków będących w dyspozycji dyżurnego, zapewniających prawidłową obsługę zdarzeń. Dzięki systemowi jest obliczany miernik „Czas reakcji na zdarzenie”. Obecnie wyniki dotyczące tego miernika gromadzone są w Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji (SESPol) i porównywane z wynikami uzyskanymi w SWD, co pozwala na stosowanie jednolitych kryteriów oceny, przy czym należy podkreślić, że danymi referencyjnymi są dane z SESPol, a dane SWD służą do bieżącej analizy i nadzoru nad służbą.

Komponentem Systemu Wspomagania Dowodzenia jest aplikacja Klienta Mobilnego SWD, na którą składają się Mobilne Terminale Noszone (MTN) oraz Mobilne Terminale Przewoźne (MTP).

Wśród najważniejszych funkcjonalności komponentu mobilnego można wymienić:

- przesyłanie informacji o statusie patrolu (m.in. stan realizacji zadania, wystąpienie awarii);
- status „ratunek” umożliwia przekazanie informacji o zagrożeniu;
- rejestracja zdarzeń uproszczona i pełna;
- wykonywanie sprawdzeń osoby, pojazdu, rzeczy oraz dokumentu wraz z informacją o aktualnym położeniu patrolu (współrzędne miejsca legitymowania z GPS);
- wykonywanie sprawdzeń odcisków palców w AFIS – w przypadku wyposażenia patrolu w przenośny skaner odcisków palców możliwość sprawdzania w AFIS;
- przekazywanie z SWD do patrolu informacji o zdarzeniach i blokadach wraz z uproszczonym dossier, przydzielanie patrolu do obsługi zdarzenia lub blokady;
- możliwość przesyłania dyspozycji, komunikatów oraz meldunków pomiędzy SWD a Klientem Mobilnym;
- współpraca z dostarczaną w ramach Uniwersalnego Modułu Mapowego AutoMapą umożliwiającą pokazanie miejsca blokady/ zdarzenia, nawigację do punktu blokady/ zdarzenia;
- przekazanie trasy dojazdu z SWD do Klienta Mobilnego;
- cykliczne przekazywanie aktualnych współrzędnych patrolu do SWD (oraz wizualizacja w Uniwersalnym Module Mapowym).

Dzięki integracji SWD z Terminalami Mobilnymi oraz Uniwersalnym Modułem Mapowym możliwa jest zarówno wizualizacja sytuacji operacyjnej na mapie cyfrowej, jak

i wymiana drogą elektroniczną informacji pomiędzy dyżurnym jednostki organizacyjnej Policji, a pozostającymi w jego dyspozycji patrolami. Pozwoli to na efektywniejsze zarządzanie siłami i środkami w ramach obsługi zdarzeń.

Ponadto SWD składa się z szeregu modułów, tj.:

- moduł aplikacji informatycznej, który zapewnia przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach, śledzenie obsługi zdarzenia oraz realizację innych zadań spoczywających na operatorach, dyspozytorach i koordynatorach SWD, automatyzację wielu czynności realizowanych przez operatora oraz dzięki systemowi mapowemu umożliwia wizualizację danych o zasobach i zdarzeniach na tle mapy miasta;
- moduł telekomunikacyjny, który zapewnia łączność telefoniczną dla SWD oraz zapewnia integrację z: modułem radiokomunikacyjnym, modułem aplikacji informatycznej, modułem rejestracji korespondencji;
- moduł radiokomunikacyjny, który zapewnia łączność radiową dla sieci trunkingowych i konwencjonalnych a ponadto: efektywną i bezpieczną transmisję głosu i danych dzięki zastosowaniu komutatora i zaawansowanych technik szyfrowania, łatwe i elastyczne zarządzanie poszczególnymi funkcjami systemu i integrację z modułami aplikacji informatycznej;
- moduł dostępu do bazy danych, który umożliwia zadanie zapytania do baz danych rezydujących poza SWD i otrzymanie odpowiedzi: bezpośrednio w SWD, w radiowozie wyposażonym w terminal mobilny;
- moduł lokalizacji patroli, który umożliwia uzyskanie informacji o patrolach będących w służbie oraz realizuje następujące funkcje: gromadzenie danych o patrolach, przekazywanie danych o lokalizacji i statusie wg. zadanych kryteriów lub na żądanie SWD, graficzną prezentację danych o lokalizacji i statusie patroli na tle mapy miasta;
- moduł sterowania wizualizacją wielkoformatową, który zapewnia możliwość wyświetlania na ścianie graficznej obrazów pochodzących z dowolnych aplikacji pracujących w SWD, np.: obrazów video, monitoringu TV, modułu ochrony obiektu;
- moduł ochrony obiektu, który zapewnia stały nadzór nad pomieszczeniami SWD w zakresach: nadzoru przeciwpożarowego, ochrony przed nieautoryzowanym dostępem, monitoringu TV;
- moduł rejestracji korespondencji, który zapewnia (dzięki rejestratorowi dźwięku) rejestrację treści wszystkich rozmów prowadzonych przez środki łączności;

- moduł monitoringu TV ciągów komunikacyjnych, który realizowany jest poprzez instalację kamer w wytypowanych punktach, a ponadto istnieje możliwość: automatycznego i ręcznego sterowania pozycjami kamer, rejestrację obrazów pochodzących z kamer, przekazywanie obrazu video na ścianę graficzną.

Dużą zaletą systemu jest funkcjonujący moduł mapowy. Umożliwia on m.in. lokalizację: dzwoniącego zgłaszającego, przy wykorzystaniu GPS lub karty SIM (BTS), w czasie rzeczywistym, przemieszczania się radiowozów oraz wskazanie najbliższego radiowozu i określenie najbliższej trasy dojazdu na zgłoszoną interwencję (tzw. status wolny), zaistnienia zdarzeń, czy możliwość sprawdzenia zameldowanych osób w danym budynku.

SWD, za pomocą interfejsu, został zintegrowany z Systemem Informatycznym Wojewódzkich Centrów Powiadamiania Ratunkowego (SI WCPR). System ten natomiast jest integralną częścią budowanego Systemu Informatycznego Powiadamiania Ratunkowego (SI PR) składającego się ze zintegrowanych systemów klasy SWD takich służb, jak Policja, Państwowa Straż Pożarna, Państwowe Ratownictwo Medyczne oraz Platformy Lokalizacyjno-Informacyjnej z Centralną Bazą Danych (PLI CBD) służącej do lokalizacji abonentów dzwoniących na numery alarmowe. W ramach tworzonych projektów operatorzy Wojewódzkich Centrów Powiadamiania Ratunkowego będą przyjmowali zgłoszenia ze wszystkich numerów alarmowych. Będą je wprowadzali do jednego systemu, z którego będą one obsługiwane przez właściwe służby¹¹⁸.

W ramach współpracy SWD Policji z innymi systemami policyjnymi, informacje przetwarzane w SWD Policji przekazywane są do:

1. Systemu Ewidencji Wypadków i Kolidzji, zwanego dalej „SEWiK”, w zakresie zdarzeń drogowych podlegających rejestracji w SEWiK na podstawie odrębnych przepisów w sprawie prowadzenia statystyki zdarzeń drogowych;
2. KSIP w zakresie zdarzeń podlegających obowiązkowemu zgłoszeniu dyżurnemu Komendy Głównej Policji oraz dyżurnym w komendach wojewódzkich Policji (Komendzie Stołecznej Policji) zgodnie z katalogiem rodzajów zdarzeń określonym w przepisach regulujących organizację służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji oraz informacje o zdarzeniach podlegających obowiązkowi rejestracji dla celów Biuletynu KSIP na podstawie odrębnych przepisów w sprawie organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji.

---

¹¹⁸ Zob. S. Makowski, *Integracja SWD Policji z systemem teleinformatycznym centrów powiadamiania ratunkowego*, „Kwartalnik Policyjny” 2015, nr 1, s. 60-61.

Kierunki rozwoju Systemu Wspomagania Dowodzenia podlegają nieustającym zmianom pozostającym w korespondencji z wymaganiami użytkowników końcowych. Starzejące się terminale mobilne wymagają w znacznej części wymiany, która pociąga za sobą konieczność modernizacji aplikacji Klienta Mobilnego SWD. Problem jest dostrzeżony i obecnie trwają prace, których efektem będzie specyfikacja wymagań dla nowych urządzeń oraz późniejszy ich zakup¹¹⁹. Innymi problemami zgłaszanymi przez użytkowników systemu są:

- nie wszystkie dane dotyczące zdarzenia są przenoszone z SWD do KSIP – po przeniesieniu do KSIP trzeba dane modyfikować (np. brak odpowiednich kwalifikacji czynów);
- trudności w połączeniu z systemem SPP podczas dokonywania sprawdzania przez zakładkę „punkt sprawdzeń” w SWD;
- trudności z wyszukiwaniem zdarzeń, długi czas oczekiwania poprzez zakładkę „kreator raportów”;
- problemy z danymi adresowymi przesyłanych pomiędzy operatorami 112 CPR a jednostkami Policji, (różnice w punktach adresowych w bazach danych);
- brak możliwości rejestrowania osób zatrzymanych i dozorów (dane dotyczące dozorów dyżurny musi wprowadzać w systemie ERCDŚ);
- niepełne, niedostosowane katalogi do opisu zdarzeń, kategorii podjętych interwencji, itp.;
- brak aktualizacji mapy dostarczanej przez Głównego Geodetę Kraju.

Obecnie trwają konsultacje mające na celu wprowadzenie funkcjonalności elektronicznego notatnika służbowego w SWD. Prace te są na początkowym etapie i trudno dziś jednoznacznie określić kształt tego elementu. Niemniej jednak, zakłada się, że będzie to kolejna składowa systemu, pozwalająca na usprawnienie pracy policjantów pozwalająca na szybki dostęp do ustaleń czynionych przez funkcjonariuszy na miejscu interwencji oraz gromadzenie elektronicznych danych w jednym miejscu. Wprowadzenie tego rozwiązania ograniczy także policyjną biurokrację, choćby w kontekście prowadzenia papierowych rejestrów notatników służbowych, ich przechowywania, archiwizacji i niszczenia.

W celu usprawnienia działań Policji realizowanych wspólnie z innymi służbami ratowniczymi (PSP i Ratownictwo Medyczne) zasadne wydaje się wprowadzenie możliwości podglądu czynności (podgląd zapisu wykonanych czynności i podjętych działań). Wgląd w te zapisy pozwoliłby na posiadanie bieżącej wiedzy co do czynności (lub ich etapu)

¹¹⁹ P. Pogorzelski, *System...*, wyd. cyt., s. 67.

wykonywanych przez podmiot współdziałający z Policją i dostosowanie planowanych działań do aktualnej sytuacji operacyjnej.

Podsumowując należy stwierdzić, że System Wspomagania Dowodzenia w dużej mierze usprawnił pracę dyżurnego jednostki, jak też ułatwił nadzór na służbami. Jak każdy system ma wady i zalety, w pewnych kwestiach wymaga udoskonalenia, ale w ocenie użytkowników system ten spełnia swoje zadanie.

Lotnictwo Policji (LP)

*Geneza powstania lotnictwa policyjnego*¹²⁰

Powołanie lotnictwa policyjnego (LP) nastąpiło w 1931 roku. Na wzór krajów zachodnich Policja Państwowa sięgnęła po innowacyjne w ówczesnym czasie rozwiązania na rzecz bezpieczeństwa, jakie dawało lotnictwo. Wiązało się to przede wszystkim z ogromnym jego potencjałem w walce z przestępczością. W tym celu utworzono samodzielny referat lotniczy Komendy Głównej Policji. Pierwsi kandydaci na policyjnych lotników rozpoczęli naukę w Centrum Wyszkożenia Podoficerów Lotnictwa w Bydgoszczy. Szkolenia odbywały się na samolotach Bartel BM-4a1, Hanriot HD-19 oraz na pierwszym samolocie liniowym Potez XVA2. Jednak w połowie lat trzydziestych XX. w. zrezygnowano z tworzenia policji lotniczej, podporządkowując ją Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej. Rolę policji zredukowano do ochrony przeciwlotniczo-gazowej i przeciwlotniczej na czas wojny.

Lata powojenne przyniosły rozwój sił lotniczych. Wykorzystanie śmigłowców do zadań policyjnych nastąpiło w 1965 r., kiedy to po raz pierwszy zostały poderwane w powietrze cztery śmigłowce (dwa śmigłowce Mi-4 i dwa SM-1) Eskadry Lotnictwa Transportowo-Łącznikowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w celu poszukiwania zbiegłych z więzienia przestępców¹²¹. Następnie Eskadrę przekształcono w 103. Pułk Lotnictwa Nadwiślańskich Jednostek Wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a sprzęt lotniczy wyremontowano i zaadaptowano do zadań policyjnych. Na śmigłowcach zamontowano m.in. radiostacje i wysięgniki do desantowania, system VOR (tzw. radio-laternie do nawigacji w korytarzach lotniczych), transpondery identyfikacji przez kontrolę naziemną oraz lotniczy GPS. Do 1995 r. jednostka wykonywała samodzielnie całą działalność lotniczą w resorcie.

¹²⁰ Na podstawie: J. Sabak, *90-lecie lotnictwa policyjnego*, <https://policja.pl/pol/lotnictwo-policji/historia/20214,90-lecie-lotnictwa-policyjnego.html>, dostęp: 10.05.2022.

¹²¹ Zob. D. Frątczak, *Zasady funkcjonowania i zadania lotnictwa Policji*, „Prace Instytutu Lotnictwa” 2008, nr T3-4 (194-195), s. 38.

Przełomowy dla rozwoju lotnictwa policyjnego okazał się rok 1996. Doposażono wtedy 103. Pułk Lotniczy m.in. w śmigłowce Mi-2, Mi-8, Mi-17, W-3 Sokół i Bell 206. Jednostka stacjonowała na warszawskim lotnisku Bemowo i posiadała 40 śmigłowców (15 maszyn Mi-8T, 3 Mi-8S, 4 Mi-17, 12 Mi-2, 2 maszyny typu Bell 206, 4 W-3 Sokół, M-20 Mewa). W tym roku, Zarządzeniem Komendanta Głównego Policji powstały dwie pierwsze sekcje lotnictwa policyjnego przy komendach wojewódzkich Policji w Krakowie i Poznaniu, wyposażone w dwa śmigłowce Kania. Kolejnych 11 śmigłowców Policja otrzymała w 2000 r. po rozformowaniu 103. Pułku Lotniczego Nadwiślańskich Jednostek Wojskowych MSWiA. Następnie 9 maja 2001 r. w Centralnym Sztabie Policji Komendy Głównej Policji utworzono Wydział Lotniczy z siedzibą na lotnisku Warszawa-Babice, który składał się z Sekcji Eksploatacji oraz Samodzielnej Sekcji Organizacji i Nadzoru Lotniczego. W pozostałej części kraju powołano sześć terenowych sekcji lotniczych przy komendach wojewódzkich Policji w: Białymstoku, Gdańsku, Łodzi, Rzeszowie, Szczecinie i Wrocławiu, a dotychczasowe zespoły lotnicze przemianowano na sekcje¹²². Kolejnym krokiem reorganizacji struktur Lotnictwa Policji było podporządkowanie ich w 2008 r. utworzonemu Lotnictwu Służb Porządku Publicznego. W ramach tych zmian zlikwidowano trzy sekcje LP w Gdańsku, Rzeszowie i Białymstoku, a ich śmigłowce trafiły do Warszawy, Łodzi i Poznania.

Obecnie w służbie Lotnictwo Policji w strukturach Głównego Sztabu Policji Komendy Głównej Policji wyodrębniono komórki organizacyjne bezpośredniego nadzoru nad: szkoleniem lotniczym, techniką lotniczą, działalnością operacyjną i eksploatacją statków powietrznych (Sekcja Obsługi). Bezpośredni nadzór nad działalnością Lotnictwa Policji sprawuje Naczelnik Zarządu Lotnictwa Policji Głównego Sztabu Policji KGP, a nadzór merytoryczny pełni Zespół ds. Lotnictwa Służb Porządku Publicznego Departamentu Analiz i Nadzoru MSWiA.

Personel lotniczy zatrudniony w strukturach Lotnictwa Policji charakteryzuje się bardzo dużym doświadczeniem zawodowym wynikającym z praktyki nabytej w lotnictwie wojskowym i cywilnym. Pioloci posiadają uprawnienia do lotów w trudnych warunkach atmosferycznych zarówno w dzień jak i w nocy, a personel techniczny zapewnia bezawaryjną eksploatację użytkowanych statków powietrznych.

---

¹²² Tamże, s. 39.

Flota lotnictwa policyjnego¹²³

Lotnictwo Policji ma do dyspozycji 11 śmigłowców:

- 4 x S-70i Black Hawk;
- 3 x Bell 407GXi;
- 2 x Bell 206 JetRanger;
- 2 x śmigłowce W-3 Sokół.

– rozlokowanych w 6 bazach – baza centralna Warszawa-Babice (Bemowo) oraz 5 baz podlegających Komendom Wojewódzkim Policji w Łodzi, Krakowie, Poznaniu, Szczecinie i Wrocławiu¹²⁴. Jednakże w sytuacjach kryzysowych, każdy śmigłowiec policyjny może być skierowany w dowolne miejsce w Polsce.

Lokalizacja sekcji lotnictwa Policji z wyposażeniem:

- Warszawa – Wydział Operacji Lotniczych, Zarząd Lotnictwa Policji, KGP
  - 4 x Black Hawk S-70i;
  - 2 x Bell 407.
- Kraków – Sekcja Lotnictwa KWP
  - 1x W-3 Sokół.
- Łódź – Sekcja Lotnictwa KWP
  - 1 x Bell 206.
- Poznań – Sekcja Lotnictwa KWP
  - 1x Bell 407.
- Szczecin – Sekcja Lotnictwa KWP
  - 1x W-3 Sokół.
- Wrocław – Sekcja Lotnictwa KWP
  - 1x Bell 206.

¹²³ Na podstawie: <https://policja.pl/pol/lotnictwo-policji/flota/106719,Charakterystyka-smiglowcow-Lotnictwa-Policji.html>, dostęp: 5.03.2024 r.

¹²⁴ Stan na 8.04.2024 r.

Charakterystyka śmigłowców Lotnictwa Policji¹²⁵

Black Hawk S-70i

Średni wielozadaniowy śmigłowiec transportowy o dużym zapasie mocy i znacznej prędkości przelotowej jest używany do zadań kontrterrorystycznych, transportowych (wewnątrz przedziału ładunkowego i na podwieszeniu zewnętrznym) oraz wspomaganie działań służb ratowniczych (gaszenie pożarów i transport medyczny). Do obsługi potrzebnych jest 3 członków załogi, na pokład można zabrać do 13 pasażerów.

Opis	Dane techniczne
• Konstrukcja metalowa, półskorupowa. • Wirnik nośny czterołopatowy. • Dodatkowe wyposażenie: • wciągarka 270 kg; • urządzenie dźwigowe do 4 t; • stanowisko do desantowania; • gogle noktowizyjne NVG. Dzięki ich użyciu możliwa jest nie tylko obserwacja otoczenia maszyny, ale również skuteczne i bezpieczne dokonywanie odczytów wskaźników pokładowych, a co za tym idzie pilotaż maszyny.	• 2 silniki General Electric T700-700, turbowałowe. • Średnica wirnika: 16,36 m. • Długość z wirnikiem: 19,76 m. • Wysokość: 5,13 m. • Masa własna: 5650 kg. • Masa startowa: 9979 kg. • Prędkość maksymalna: 350 km/h. • Prędkość przelotowa 297 km/h. • Pułap: powyżej 6000 m. • Zasięg: 700 km. • Zapas paliwa: 1680 l.

¹²⁵ Na podstawie: <https://policja.pl/pol/lotnictwo-policji/flota/106719,Charakterystyka-smiglowcow-Lotnictwa-Policji.html>, dostęp: 8.04.2024 r.

Bell 407 GXi

Lekki śmigłowiec wielozadaniowy, patrolowo-interwencyjny umożliwiający:

- latanie w dzień i w nocy;
- zabierania na pokład załogi składającej się z 1 lub 2 pilotów oraz do 4 pasażerów;
- wykorzystywany do interwencji, poszukiwań, zabezpieczeń czy pościgów. Pozwala na wykrywanie, identyfikację i śledzenie np. pojazdów, jednocześnie szacuje również i podaje ich prędkość, co wraz z systemem transmisji umożliwi nie tylko rejestrowanie wykroczeń ale też interwencję patroli naziemnych, które dysponują zweryfikowanymi danymi.

Opis	Dane techniczne
• Konstrukcja duraluminiowa, półskorupowa. • Wirnik nośny czterołopatowy. • Dodatkowe wyposażenie: • głośniki zewnętrzne; • cyfrowa awionika G1000H NXi Integrated Flight Deck firmy Garmin z dwoma dużymi wyświetlaczami wielofunkcyjnymi i unowocześnionym systemem łączności; • dziennie-nocna głowica optoelektroniczna Trakka TC-300; • stanowisko operatora systemu; • rejestrator obrazu; • system ruchomej mapy cyfrowej; • bezprzewodowa transmisja obrazu do odbiorników naziemnych; • zdalnie sterowany reflektor „szperacz” Trakka A800; • dostosowany do użycia gogli noktowizyjnych NVG.	• Silnik: Rolls-Royce M250-C47E/4 FADEC o mocy ponad 700 KM z dwukanałowym systemem cyfrowego sterowania i kontroli (FADEC). • Średnica wirnika: 10,66 m. • Długość kadłuba: 10,57 m. • Wysokość: 3,30 m. • Masa własna: 1224 kg. • Masa startowa: 2722 kg. • Prędkość maksymalna: 260 km/h. • Prędkość przelotowa 244 km/h. • Pułap: 6096 m. • Zasięg: 600 km. • Zapas paliwa: 484 l.

Bell 206B-III Jet Ranger

Lekki śmigłowiec wielozadaniowy, przeznaczony do zadań patrolowych, obserwacyjnych i poszukiwawczych. Zabiera na pokład do 3 pasażerów oraz do 2 pilotów.

Opis	Dane techniczne
• Konstrukcja duraluminiowa, półskorupowa. • Wirnik nośny dwułopatowy. • Pierwszy lot: styczeń 1966 r. • Wyprodukowano ponad 7500 szt. • Dodatkowe wyposażenie: • głośniki zewnętrzne; • reflektor-szperacz; • kamera FLIR (termowizyjna).	• Silnik: turbinowy Allison 250C-20. • Średnica wirnika: 10,16 m. • Długość kadłuba: 9,50 m. • Wysokość: 2,91 m. • Masa własna: 730 kg. • Masa całkowita: 1450 kg. • Prędkość maks.: 216 km/h. • Prędkość przelot.: 190 km/h. • Pułap: 4115 m. • Zasięg: 550 km. • Zapas paliwa: 345 l.

PZL W-3 „SOKÓŁ”

Średni śmigłowiec wielozadaniowy polskiej konstrukcji. Załoga 2-3 osoby, na pokład może zabrać do 10 pasażerów. Maszyny te sprawdzają się w lotach transportowych, patrolowych, ratowniczych, desantowych i poszukiwawczych.

Opis	Dane techniczne
• Konstrukcja duraluminiowa, półskorupowa. • Wirnik nośny czterołopatowy. • Pierwszy lot: listopad 1979 r. • Wyprodukowano ponad 180 szt. • Dodatkowe wyposażenie: • wciągarka LUCAS o udźwigu 250 kg; • dodatkowy zbiornik paliwa 1030 l.; • kamera LEO-400; • reflektor-szperacz.	• Silniki: 2 turbinowe PZL-10W. • Średnica wirnika: 15,70 m. • Długość kadłuba: 14,21 m. • Wysokość: 4,12 m. • Masa własna: 3680 kg. • Masa całkowita: 6400 kg. • Prędkość maks.: 255 km/h. • Prędkość przelot.: 235 km/h. • Pułap: 5100 m. • Zasięg: 690 km. • Zapas paliwa: 1700 l.

Wszystkie śmigłowce zostały wyposażone w urządzenia łączności specjalnej do współpracy w sieciach resortu spraw wewnętrznych i administracji oraz inne urządzenia specjalne, znacznie zwiększające skuteczność wykrycia poszukiwanych ludzi i obiektów przez całą dobę.

Od 2019 r. rozpoczęto wymianę floty lotniczej dla LP. Zakupiono trzy wielozadaniowe śmigłowce Black Hawk S70 do wsparcia sił policyjnych oraz trzy śmigłowce patrolowo-obszernic Bell 407-GXi w ramach rządowego programu „Program modernizacji

Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa na lata 2017-2020”. Kolejne cztery maszyny patrolowo-obszernic Bell-407GX imają zostać zakupione w ramach projektu pn. „Bezpieczniej na drogach – lotniczy nadzór nad ruchem drogowym”, realizowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Prowadzone obecnie zakupy śmigłowców ukierunkowane są na ujednolicenie floty policyjnej. Docelowo ma się ona składać z 2, ewentualnie 3 typów maszyn. Pozwoli to na usprawnienie szkolenia pilotów i mechaników oraz na utrzymywanie śmigłowców w gotowości do działań operacyjnych¹²⁶.

Wyposażenie Policji w nową flotę śmigłowców wiąże się również z zapewnieniem potrzeb szkoleniowych załóg śmigłowców. Jednak większość szkoleń jest niemożliwa do przeprowadzenia w Polsce. Bazy szkoleniowe nie dysponują szkolnymi egzemplarzami śmigłowców, specjalistycznymi pomocami dydaktycznymi, czy doświadczonym personelem. Obecnie przeszkolenie specjalistyczne personelu technicznego w zakresie pełnego zakresu obsługi śmigłowca S-70i Black Hawk i techników pokładowych w zakresie taktycznego wykorzystania śmigłowców odbywają przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych, tj. w Sikorsky Training Academy w Stuart (Floryda), Flight Safety – West Palm Beach (Floryda) oraz w GE Customer Training w Cincinnati (Ohio). W ośrodkach tych prowadzone są szkolenia teoretyczne i symulatorowe na śmigłowcu S-70i, praktyczne szkolenia dla oblatywaczy. Ponadto szkolenie instruktorskie na śmigłowcu S-70i Black Hawk prowadzone są w Mielec PZL Sikorsky – Mielec. Odbycie tych szkoleń jest niezbędne do uzyskania uprawnień na określony typ śmigłowca. Wiąże się to z dużymi kosztami ponoszonymi przez Policję, a także i Siły Zbrojne RP, które 5 stycznia 2019 r. pozyskały cztery śmigłowce tego typu.

Wychodząc naprzeciw powyższemu – potrzebie doskonalenia technik lotniczych i obsługi śmigłowców w kraju – należy poszukiwać nowych, alternatywnych rozwiązań szkoleniowych, również dzięki zastosowaniu nowoczesnych zdobyczy nauki z zakresu informatyki, automatyki, elektroniki, optoelektroniki, mechaniki, napędów elektrycznych i hydraulicznych oraz dziedzin pokrewnych. Charakterystyczną cechą tych urządzeń, a zwłaszcza symulatorów jest jak najwierniejsze odtworzenie warunków rzeczywistych. W celu osiągnięcia jak najwyższego stopnia wyszkolenia, zarówno w zakresie obsługi sprzętu, jak i urządzeń, powszechnie stosowane są symulacyjne techniki szkolenia. Do tych celów konstruowane są nowoczesne urządzenia szkolno-treningowe¹²⁷. Przykładem tego jest „Symulator śmigłowca dla Lotnictwa policyjnego”. Budowa symulatora była zainicjowana przez

¹²⁶ Lotnictwo Policji, <https://policja.pl/pol/lotnictwo-policji/57184,Lotnictwo-Policji.html>, dostęp: 5.04.2024 r.

¹²⁷ G. Gudzbeler, J. Struniawski, *Wirtualny system doskonalenia taktyki działań interwencyjnych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i treningu strzeleckiego (VirtPol). Architektura systemu*, „Przegląd naukowo-metodyczny” 2017, nr 2(35), s. 188.

Zarząd Lotnictwa Głównego Sztabu Policji Komendy Głównej Policji i jest finansowana w ramach konkursu nr 10/2019 Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z obszaru obronności i bezpieczeństwa państwa. W ramach prac badawczo-rozwojowych (uwzględniających wymagania funkcjonalno-użytkowe dla systemu wynikające z pragmatyki zadań realizowanych przez Policję) powstanie symulator Śmigłowca Black Hawk S70i klasy FFS, w którego skład wejdą:

1. stanowisko treningowe pilota (kabina śmigłowca opracowana we współpracy z PZL Mielec A Sikorsky Company);
2. stanowisko operatora ładunku;
3. stanowisko treningowe dla policjantów ćwiczących desant wykorzystujące oryginalną kabinę.

Zadania LP

LP swoje działania (w zakresie ich stosowania do lotnictwa państwowego) prowadzi na podstawie międzynarodowych przepisów ustanowionych przez Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO), Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji, Europejską Agencję Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA) oraz na podstawie ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze¹²⁸ oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy¹²⁹. Natomiast policyjne zadania lotnicze są wykonywane w oparciu o przepisy ustawy o Policji, aktów wykonawczych do tej ustawy oraz aktów normatywnych, kierowania i nadzoru wydawanych przez kierowników jednostek i komórek organizacyjnych Policji, m.in. zarządzenia nr 40 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 kwietnia 2018 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez służbę Lotnictwo Policji¹³⁰.

Dodatkowo Dyrektor Głównego Sztabu Policji Komendy Głównej Policji wprowadza w drodze decyzji:

- instrukcję operacyjną LP;
- instrukcję zarządzania obsługą techniczną LP;
- programy szkolenia i doskonalenia lotniczego personelu lotniczego LP.

Podstawowym zadaniem Lotnictwa Policji jest przede wszystkim niesienie pomocy społeczeństwu i wspieranie działań policyjnych oraz innych służb. Działalność tej jednostki to

¹²⁸ Dz. U. z 2017 r., poz. 959 ze zm.

¹²⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1393.

¹³⁰ Dz. Urz. KGP z 2018 r., poz. 57.

m.in. prowadzenie działań bojowych z pododdziałami kontrterrorystycznymi w celu bezpośredniego zwalczania terroryzmu. Śmigłowce wykorzystuje się jako środek transportu oraz wykonywania lotów dyspozycyjno-transportowych na rzecz sztabów policyjnych. Użycie śmigłowców LP powinno następować w przypadku przewozu również innych policjantów: funkcjonariuszy operacyjno-dochodzeniowych, pirotechników, techników kryminalistyki, negocjatorów do wykonywania zadań służbowych w terenie, a także przewozu osób zatrzymanych, deportowanych, świadków.

LP jest wsparciem dla jednostek ruchu drogowego. Loty patrolowe monitorujące natężenie i utrudnienia w ruchu drogowym, identyfikują zdarzenia na drogach i lokalizują utrudnienia, pozwalają wdrożyć tymczasowe lub stałe rozwiązania usprawniające płynny przepływ pojazdów.

W ramach działań prewencyjnych LP zapewnia wsparcie akcji i operacji policyjnych, związanych z monitorowaniem i zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego, m.in. w trakcie zgromadzeń publicznych i imprez masowych o podwyższonym stopniu ryzyka oraz podczas zabezpieczenia szczególnej rangi uroczystości państwowych i kościelnych, w tym również wizyt VIP-ów. Działania tego typu polegają na zapewnieniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni powietrznej oraz strefy o ograniczonym ruchu lotniczym. Za pomocą termowizji i pasma TV transmitowany jest obraz z podglądem sytuacji na stanowisko dowodzenia w czasie rzeczywistym.

Patrole lotnicze są również ważnym elementem działań policyjnych, prowadzonych w przypadku zaistnienia zdarzeń kryzysowych w związku z sytuacjami o znamionach klęski żywiołowej – katastrofy naturalnej czy awarii technicznej. W ramach tych sytuacji istnieje możliwość wykonania akcji ratowniczej i ewakuacyjnej wobec ofiar na terenach trudno dostępnych (użycie lin desantowych do przetransportowania ofiar w miejsca bezpieczne). Realizowane są również zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej (rozpoznanie zagrożeń kompleksów leśnych, przekazywanie informacji o ogniskach pożarów, udział w gaszeniu pożarów za pomocą podwieszanych do śmigłowca Black Hawk strażackich zbiorników na wodę tzw. Bambi Bucket o pojemności około 3 tys. litrów, które wykorzystywane są w ramach wsparcia krajowych i międzynarodowych działań gaśniczych, m.in. w Republice Czeskiej i Turcji) oraz w zakresie prowadzenia monitoringu wałów przeciwpowodziowych i zabezpieczenia prewencyjnego porządku na akwenach oraz udziału w akcjach ratowniczych.

Do szczegółowych zadań należy również prowadzenie zorganizowanych działań pościgowych, pościgowo-blokadowych i poszukiwanie osób (zaginionych, ukrywających się,

uciekierów z zakładów karnych), zwłok za pomocą urządzeń termowizyjnych, a także poszukiwania ukrytego mienia znacznej wartości.

Z kolei w ramach zabezpieczeń obserwacyjnych i rozpoznawczych prowadzonych działań policyjnych wykonywana jest, m.in.¹³¹:

- obserwacja rejonów szczególnie zagrożonych przestępczością pospolitą i zorganizowaną, osłona i wspomaganie działań operacyjnych, w tym osłona medyczna tych działań;
- monitorowanie tras przemieszczania się osób będących w zainteresowaniu Policji (umożliwienie wykonania dokumentacji filmowej i zdjęciowej np. od miejsca podjęcia okupu do miejsca przetrzymywania zakładnika);
- rozpoznanie, wyszukiwanie nielegalnych wytwórni spirytusu na terenach podmokło-bagiennych (zwyczajowych miejscach produkcji) oraz przerzut minerów do likwidacji urządzeń produkcyjnych;
- obserwacja terenów leśnych i akwenów w celu zwalczania kłusownictwa oraz nielegalnej wycinki drzew;
- rozpoznanie terenu pod względem nielegalnych upraw maku, konopi indyjskich, itp.

Nadzorem lotniczym obejmowane są również wszelkie konwoje wartościowe oraz konwoje dzieł sztuki, które mają gwarancje rządowe, jak również przewóz materiałów jądrowych. Statki powietrzne wykorzystuje się także do transportu organów do transplantacji.

Użycie śmigłowców przyczynia się do skrócenia czasu przemieszczenia sił i środków oraz przyspiesza czas prowadzonych działań. Umożliwia również identyfikację różnego rodzaju negatywnych zdarzeń i zagrożeń oraz wpływa na szybsze i sprawniejsze podejmowanie decyzji przez dowodzącego działaniami, a także pozwala na efektywniejszą koordynację działań oraz zorganizowanie powietrznego punktu dowodzenia. Ponadto zwiększa efektywność realizowanych czynności o każdej porze doby, w trudnych warunkach atmosferycznych i w każdym terenie – nad lądem i wodą, w górach i nad morzem.

Współpraca

LP w celu realizacji powyższych zadań współpracuje z innymi podmiotami wykonującymi zadania w ramach zwalczania przestępczości kryminalnej, terroryzmu oraz zaistnienia klęsk żywiołowych, m.in. z Państwową Strażą Pożarną, LPR, Marynarką Wojenną,

¹³¹ J. Gnyp, *Powietrzne operacje Policji*, „Kwartalnik Policyjny” 2015, nr 1, s. 73.

jednostką GROM, Formozą, Urzędem Morskim w Gdyni, Morską Służbą Poszukiwania i Ratownictwa, Służbą Celną, MON, Służbą Ochrony Państwa, Żandarmerią Wojskową oraz Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, służbami medycznymi, służbami komunalnymi (m.in.: energetyczne, gazownicze, wodociągowe).

Na co dzień LP współpracuje ze Strażą Graniczną w zakresie zwalczania przestępstw związanych z nielegalnym obrotem środkami płatniczymi, bronią, amunicją i narkotykami. Zaangażowane jest także w ochronę integralności wschodniej granicy państwowej. Kryzys migracyjny w rejonie granicy polsko-białoruskiej (od 5 lipca 2022) wyznaczył nowy zakres zadań w zakresie udzielenia wsparcia działań Straży Granicznej.

Do zadań, oprócz patrolowania wyznaczonego odcinka, należy prowadzenie rozpoznania, rejestrowanie obrazu i współpraca z pionem kryminalnym przy zwalczaniu zjawisk przestępczych powiązanych z nielegalną migracją. Wykorzystano w tym zakresie system obserwacji lotniczej, który umożliwia prowadzenie precyzyjnej obserwacji całej strefy przygranicznej, zarówno w dzień, jak i w nocy (przy pomocy kamery termowizyjnej), z dokładną lokalizacją celu, zobrazowanie położenia śmigłowca i odpowiednio miejsca prowadzonej obserwacji z uwzględnieniem przeszkód terenowych czy ukształtowania terenu, rejestrowanie obrazów o wysokiej rozdzielczości i przesył wizji/ obrazu w czasie rzeczywistym na odległość do 150 km. Kamery działające w tym systemie pracują w niewidocznym dla ludzkiego oka paśmie podczerwonym, co pozwala niezależnie od pory dnia rozpoznać zagrożenie czy dostrzec osoby, które nielegalnie przekraczają granicę.

W trakcie tego typu działań za zapewnienie prawidłowego obiegu informacji odpowiada koordynator ze Straży Granicznej, który wyznacza rejon działania dla śmigłowca. Łączność ze sztabem oraz poszczególnymi placówkami pozwala mu dokładnie określić miejsca docelowego lotu i zadania do wykonania. Dodatkowo, na bieżąco przekazuje informacje i koordynaty do komponentów naziemnych, w celu sprawnego przemieszczenia we właściwe miejsca odpowiednich sił i środków.

Lotnicy policyjni pełnią służbę również w górach, gdzie panują bardzo wymagające warunki pogodowe – silny wiatr i niskie temperatury. Ich praca polega na zapewnieniu dyżurów lotniczych na rzecz Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego i udzielania skutecznej pomocy turystom, którzy ulegli wypadkom. Śmigłowiec stacjonujący w Tatrach oprócz działań ratowniczo-ewakuacyjnych (udzielanie pomocy ofiarom wypadków na szlakach turystycznych) wykonuje jednocześnie zadania policyjne¹³².

---

¹³² Tamże, s. 72.

Dopuszcza się również użycie statków powietrznych LP do realizacji zadań lotniczych na rzecz centralnych organów państwa, jednostek organizacyjnych administracji rządowej oraz prokuratury i sądów.

Szeroki katalog realizowanych i potencjalnie możliwych do wykonania zadań wymaga właściwego przygotowania pilotów, jak i krajowych i międzynarodowych służb współpracujących z policyjnym lotnictwem. Piloci policyjni prowadzą szkolenia nocne z zakresu technik ratunkowych i ewakuacyjnych, lotów z użyciem gogli noktowizyjnych oraz systemów obserwacji lotniczej.

Ponadto policyjne śmigłowce (Black Hawk) wykorzystywane są przez kontrterrorystów do prowadzenia szkoleń z zakresu technik wysokościowych, podczas których sprawdzane są różne scenariusze mogące wystąpić podczas prowadzenia realnych działań bojowych. Załogi uczestniczą w kompleksowych szkoleniach z zakresu ratownictwa w terenie górskim oraz lotów nad morzem, podczas których uczą się i doskonalą techniki desantowania funkcjonariuszy na jednostki pływające, lądowania na statkach oraz platformach wiertniczych oraz ich ewakuacji¹³³. Wykonanie pełnego zakresu ćwiczeń pozwala również na uzyskanie uprawnień wysokościowych funkcjonariuszom służby kontrterrorystycznej. Ponadto z pokładu śmigłowca realizowane są także szkolenia z zakresu wykonywania strzelań (BOA Shooting Workshop – międzynarodowe warsztaty strzeleckie funkcjonariuszy jednostek unijnej grupy zadaniowej ATLAS).

Ćwiczenia mają na celu stałe podnoszenie umiejętności operatorów zespołów szturmowych i utrzymanie gotowości bojowej SPKP oraz umożliwiają wypracowania wspólnych standardów działań i wymiany doświadczeń oraz optymalne przygotowanie do bezpiecznego wykonywania operacji lotniczych.

Działalność operacyjna – zasady użycia statków powietrznych LP

Loty statków powietrznych LP realizowane są w trybie:

- **planowym** – wymagane jest złożenie „Wniosku o użycie śmigłowca” (załącznik nr 7) do kierownika właściwej jednostki organizacyjnej Policji lub komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji (komendant wojewódzki Policji dysponujący Sekcją Lotnictwa Policji, Dyrektor Głównego Sztabu Policji KGP) i uzyskanie jego

¹³³ Tamże.

akceptacji. Następnie, osoby uprawnione zobowiązane są wystawić pisemne „Polecenie wykonania lotu”¹³⁴ (załącznik nr 8).

- **alarmowym** – realizowane jest przez służbę dyżurną KGP lub KWP (lub inną uprawnioną osobę) posiadającą w dyspozycji statek powietrzny, rozpoczęcie działań śmigłowca dopuszczalne jest po uzgodnieniach telefonicznych. Wypełniony „Wniosek o użycie śmigłowca” przesyłany jest do dowódcy załogi dyżurnej (najpóźniej bezpośrednio po zakończeniu działań związanych z użyciem statku powietrznego). Następnie służba dyżurna Policji lub uprawniona osoba posiadająca upoważnienie przesyła niezwłocznie dowódcy załogi lotniczej polecenie wykonania lotu i telefonicznie przekazuje mu niezbędne informacje dotyczące zadania lotniczego; w przypadku zgłoszenia telefonicznego polecenie wykonania lotu jest przesyłane do dowódcy załogi lotniczej najpóźniej bezpośrednio po zakończeniu działań związanych z użyciem statku powietrznego LP.

Dowódca załogi lotniczej podejmuje natychmiastowe działania w celu wykonania lotu, a w przypadku niemożności jego wykonania niezwłocznie informuje o tym odpowiednie służby dyżurne Policji lub uprawnioną osobę posiadającą upoważnienie wraz z podaniem przyczyn; w przypadku niemożności wykonania lotu dowódca statku powietrznego wpisuje w poleceniu wykonania lotu lub w inną ustaloną dokumentację adnotację „Lotu nie wykonano z powodu...”, podając przyczynę niewykonania lotu.

Prawo wystawiania polecenia wykonania lotu dla załogi statku powietrznego mają:

1. dla załogi ZLP KGP:
  - Komendant Główny Policji;
  - zastępcy Komendanta Głównego Policji;
  - komendant wojewódzki Policji lub inna upoważniona przez niego osoba – w przypadku oddelegowania członka załogi lotniczej do dyspozycji właściwej komendy wojewódzkiej Policji;
  - dyrektor Głównego Sztabu Policji KGP;
  - naczelnik ZLP KGP;
  - dyżurny Komendy Głównej Policji;
  - dyżurny komendy wojewódzkiej Policji – w przypadku oddelegowania członka załogi lotniczej do dyspozycji właściwej komendy wojewódzkiej Policji;

---

¹³⁴ Załącznik do zarządzenia nr 40 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 kwietnia 2018 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez służbę Lotnictwo Policji, Dz. Urz. KGP z 2018 poz. 57.

2. dla załogi SLP KWP:

- Komendant Główny Policji;
- zastępcy Komendanta Głównego Policji;
- komendant wojewódzki Policji;
- zastępcy komendanta wojewódzkiego Policji;
- dyrektor Głównego Sztabu Policji KGP;
- naczelnik ZLP KGP;
- naczelnik Sztabu Policji komendy wojewódzkiej Policji;
- dyżurny Komendy Głównej Policji;
- dyżurny komendy wojewódzkiej Policji.

Zlecenie lotu jest podstawowym dokumentem do wykonania każdej operacji lotniczej LP, który dowódca po wykonaniu lotu i wypełnieniu, przekazuje szefowi operacji lotniczych LP:

- na poziomie Komendy Głównej Policji lub kierownikowi SLP KWP;
- na poziomie komendy wojewódzkiej Policji.

Działaniami z użyciem statku powietrznego LP kieruje dyżurny Komendy Głównej Policji, dyżurny komendy wojewódzkiej Policji lub wyznaczony dowódca operacji. W przypadku przekroczenia granicy województwa przez statek powietrzny LP, kierowanie działaniami przejmuje właściwa terytorialnie komenda wojewódzka Policji lub dowódca operacji. Natomiast w sytuacji, gdy działania z użyciem statku powietrznego LP obejmują obszar dwóch lub więcej województw ich realizację koordynuje dyżurny Komendy Głównej Policji lub dowódca operacji.

Lotnictwo Policji to niezbędna formacja, wpływająca na przeciwdziałanie różnym formom niebezpieczeństw. Największą korzyścią jest zdolność do szybkiej reakcji, mobilności oraz możliwość działania w różnych warunkach pogodowych oraz o każdej porze dnia i nocy¹³⁵. Niestety, obecnie formacja ta boryka się z niskim standardem technicznym i socjalnym. Problemem jest mała liczba personelu lotniczego Lotnictwa Policji, a co z tym związane możliwe w najbliższej przyszłości braki kadrowe (przejście personelu lotniczego na zaopatrzenie emerytalne) powinny skutkować utworzeniem ośrodka szkolenia lotniczego, który pozwoliłby w przyszłości na możliwość szkolenia i przeszkalanania pilotów zgodnie z wymaganiami obowiązującymi w lotnictwie cywilnym, a tym samym podwyższanie kwalifikacji zatrudnionego personelu poprzez umożliwienie zdobycia licencji pilota zawodowego. Wskazane byłoby również zwiększenie zdolności operacyjnych Lotnictwa Policji, co jest możliwe do osiągnięcia poprzez zwiększenie liczby etatów w istniejących komórkach

¹³⁵ A. Kupteł, *Siły powietrzne w operacjach reagowania kryzysowego*, Warszawa 2014, s. 38.

organizacyjnych oraz tworzenie nowych baz lotniczych przy Komendach Wojewódzkich Policji w miastach nieobjętych działaniem śmigłowców policyjnych¹³⁶. Jednak pomimo różnych trudności w funkcjonowaniu LP, zadania wykonywane przez lotników policyjnych i obsługi naziemnej wykonywane są na najwyższym poziomie dzięki ich profesjonalizmowi i dużemu zaangażowaniu.

---

¹³⁶ D. Frątczak, *Zasady...*, wyd. cyt., s. 52.

Oddziały Prewencji Policji (OPP)

Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego w trakcie zabezpieczeń prewencyjnych różnych zdarzeń szczególnych spoczywa przede wszystkim na tzw. oddziałach zwartych – oddziałach prewencji policji i samodzielnych pododdziałach prewencji policji¹³⁷, które są odpowiednio zorganizowane, wyposażone i przeszkolone. Zostały one powołane ustawą o Policji, po rozwiązaniu 29 września 1989 r. Zmotoryzowanych Oddziałów Milicji Obywatelskiej (ZOMO).

Podstawowym dokumentem opisującym sposób działania oddziałów prewencji jest zarządzenie nr 1114 Komendanta Głównego Policji określające sposoby przemieszczania się policjantów oraz rodzaje stosowanych szyków i ugrupowań. Uzupełnieniem tego dokumentu jest zarządzenie Z-19 Komendanta Głównego Policji dotyczące sposobów działania oddziałów podczas zatrzymywania określonych osób. Ze względu na charakter opisywanych działań oraz bezpieczeństwo policjantów je realizujących, dokument ten oznaczono klauzulą niejawności.

W strukturach polskiej policji znajduje się obecnie 16 oddziałów prewencji Policji (OPP – jednostki powyżej 240 etatów) oraz 6 samodzielnych pododdziałów prewencji Policji (SPPP). Łącznie stan etatowy we wszystkich oddziałach/ pododdziałach prewencji Policji wynosi obecnie 8.024 policjantów, co oznacza, że 6,6% wszystkich policjantów pełni służbę w oddziałach prewencji¹³⁸. Największym z nich jest Oddział Prewencji Policji Komendy Stołecznej Policji mający w swoich strukturach 12 kompanii prewencji (1.193 etatów).

W grudniu 2022 roku rozpoczęto przekształcenie SPPP w OPP, natomiast od czerwca 2023 rozpoczęto rozbudowę OPP w poszczególnych województwach. W czerwcu 2023 r. powstał SPPP w Ostrołęce wraz ze swoją zamiejscową komórką stacjonującą na terenie Siedlec.

¹³⁷ Por. R. Socha, A. Letkiewicz, P. Guła, *Policyjne oddziały i pododdziały zwarte w Polsce – historia i teraźniejszość*, Szczytno 2010, s. 11.

¹³⁸ Liczba etatów w poszczególnych OPP: KSP – 1193, Katowice – 693, Poznań – 517, Łódź – 549, Wrocław – 342, Gdańsk – 437, Kraków – 549, Szczecin – 437, Bydgoszcz – 338, Białystok – 386, Lublin – 290, Rzeszów – 338, Olsztyn – 316, Kielce – 289, Radom – 241, Płock 241. Natomiast liczba etatów w poszczególnych Samodzielnych Pododdziałach Prewencji Policji to: Opole – 174, Częstochowa – 167, Bielsko-Biała – 167, Legnica – 120, Gorzów Wielkopolski – 120, Ostrołęka – 120 (stan na dzień 23.11.2023 r.).

Docelowo do 2025 r. jednostki funkcjonujące jako SPPP mają przekształcić się w struktury OPP, które łącznie liczyć będą 10.150 funkcjonariuszy. Termin ich powołania uzależniony jest od możliwości kadrowych i logistycznych poszczególnych komend wojewódzkich.

Struktura OPP

Największym OPP jest jednostka warszawska. Obecnie składa się z 12 kompanii, z czego wyodrębniono kompanię wzmocnienia i kompanię reprezentacyjną. Jej dodatkowymi zadaniami jest uczestniczenie w uroczystościach państwowych, resortowych i religijnych w kraju, jak również poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Do wykonywania zadań oddziałów prewencji Policji powoływane są również (w razie konieczności zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas zgromadzeń publicznych oraz imprez masowych, a także w związku z przejazdami osób w nich uczestniczących) nieetatowe pododdziały i oddziały prewencji¹³⁹. Do ich składu wyznacza się policjantów, którzy pełnią służbę w komórkach organizacyjnych Policji, tj.: prewencji, patrolowych, interwencyjnych, patrolowo-interwencyjnych, konwojowych, ochronnych, konwojowo-ochronnych, dzielnicowych, policji sądowej.

Podstawową komórką nieetatowych pododdziałów prewencji Policji jest kompania NPP. Kompanie NPP w województwie łączy się, organizując nieetatowy oddział prewencji Policji. Dowództwo NOP składa się z: dowódcy, zastępcy dowódcy do spraw prewencji, zastępcy dowódcy do spraw logistyki, pomocnika dowódcy do spraw łączności, policjanta (kierowcy). Do pełnienia funkcji dowódcy NOP – wyznacza się policjantów zajmujących stanowiska: zastępcy naczelnika, kierownika sekcji, eksperta lub specjalisty w wydziale prewencji lub sztabie Policji komendy wojewódzkiej Policji. Policjanci wyznaczeni do pełnienia funkcji dowódczych w NPP powinni posiadać przeszkolenie, predyspozycje i doświadczenie w dowodzeniu pododdziałami Policji.

W ramach prowadzonych zorganizowanych działań policyjnych, tj. w trakcie akcji policyjnych, dowódcy oddziałów prewencji Policji, samodzielnych pododdziałów prewencji Policji, kompanii prewencji Policji, nieetatowych oddziałów i pododdziałów prewencji Policji, dowódcy kompanii lub ich zastępcy oraz pomocnicy dowódcy oddziału prewencji Policji, powoływani są do pełnienia funkcji zastępcy dowódcy do spraw taktyki działań. Natomiast

---

¹³⁹ Zarządzenie nr 715 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych pododdziałów i oddziałów prewencji Policji, Dz. Urz. KGP z 2018 r., nr 96.

w przypadku powołania operacji policyjnej funkcję tą mogą pełnić: zastępca Komendanta Głównego Policji nadzorujący służbę prewencyjną oraz kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw sztabowych, dowódca oddziału prewencji Policji, dowódca samodzielnego pododdziału prewencji Policji lub ich zastępcy.

Zastępcę ds. taktyki działań można także powołać na potrzeby podoperacji realizowanej przez komendę wojewódzką Policji, gdy potrzeba jego powołania uzasadniona jest rodzajem zdarzeń szczególnych.

Do podstawowych zadań zastępcy dowódcy akcji/ podoperacji/ operacji należą:

1. planowanie i dowodzenie pododdziałami prewencji Policji i innymi siłami Policji w ramach akcji/ podoperacji/ operacji w sytuacji zbiorowego naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego;
2. podejmowanie decyzji o taktyce działania podległych pododdziałów prewencji Policji odpowiednio do zadania, jakie postawił dowódca akcji/ podoperacji/ operacji;
3. dokumentowanie przebiegu działań policyjnych w sytuacji zbiorowego naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Dodatkowo odpowiedzialny jest on za opracowanie wariantów działań dla sił pododdziałów prewencji Policji oraz ewentualnie innych sił policyjnych w przypadku, gdy podjęcie skutecznych działań będzie wymagać ich użycia. Opracowane warianty w odniesieniu do sytuacji związanych z zagrożeniem dla bezpieczeństwa i porządku publicznego są elementem wielowariantowego planu zastępcy dowódcy operacji do spraw taktyki (załącznik nr 9) i stanowią załącznik do planu działania dowódcy akcji lub operacji.

Zadania

Do zakresu zadań i przedsięwzięć stanowiących o specjalistycznym charakterze Oddziału Prewencji Policji i Samodzielnego Pododdziału Prewencji Policji należy w szczególności udział we wszelkiego rodzaju zabezpieczeniach prewencyjnych prowadzonych w ramach akcji i operacji policyjnych. Celem tych zabezpieczeń jest przede wszystkim ochrona porządku publicznego w trakcie wydarzeń masowych, tj.: imprez masowych, w szczególności meczów piłki nożnej, koncertów muzycznych, zgromadzeń publicznych czy akcji protestacyjnymi różnych grup społecznych oraz podczas pobytu przedstawicieli obcych państw, w czasie konstytucyjnie określonych stanów nadzwyczajnych, klęsk żywiołowych oraz w działaniach pościgowo-blokadowych za niebezpiecznymi przestępcami.

Ich działania polegają na zapobieganiu określonym zagrożeniom wynikającym z charakteru tych zdarzeń, m.in. zbiorowego naruszenia prawa, a w przypadku ich wystąpienia – natychmiastowej reakcja na nie, w celu zapobiegnięcia ich eskalacji. Z kolei w przypadku wystąpienia różnego typu sytuacji kryzysowych, m.in. awarii technicznej, wypadku drogowego, itp. są również w stanie podjąć szybkie działania zmierzające do szczelnego odizolowania miejsce zagrożenia. Jest to podstawą prowadzenia dalszych działań policji oraz wszystkich innych służb realizujących swe zadania w związku z daną sytuacją kryzysową.

Ze względu na swoją organizację, system stacjonowania oraz dużą mobilność oddziały prewencji stanowią jednostkę zdolną w ciągu krótkiego czasu podjąć dużymi siłami działania o charakterze zabezpieczającym lub przywracającym naruszony porządek publiczny. W związku z tym, policjanci oddziału prewencji Policji w ramach centralnego odwołu Komendanta Głównego Policji kierowani są do służby w ramach zorganizowanych działań policyjnych, realizowanych na terenie całego kraju. W związku z podporządkowaniem komendantom wojewódzkim Policji siły OPP kierowane są do wsparcia sił komend miejskich Policji, komend powiatowych Policji w przypadku odbywania się na ich terenie imprez masowych, kulturalnych lub też innego typu zgromadzeń.

Możliwość skierowania znacznych sił w zagrożony rejon Polski ma istotne znaczenie w aspekcie braków kadrowych w innych jednostkach organizacyjnych policji. Każde przemieszczenie się pododdziałów Policji na terenie kraju (wyjątek stanowi teren własnego województwa) wymaga sporządzenia dokumentu służbowego – Rozkazu marszu kolumny (załącznik nr 10), który wskazuje czas przejazdu, trasę marszu (główną i zapasową), punkty odpoczynku, rozmieszczenie poszczególnych pojazdów w kolumnie (załącznik nr 11) – sposób jego organizacji (ilość rzutów) oraz dowódcę i polecenia dla niego. Uzupełnieniem Rozkazu jest plan graficzny trasy marszu, schemat organizacji łączności radiotelefonicznej (załącznik nr 12) dane radiowe i resortowe numery telefonów pomocniczych.

Przed rozpoczęciem wyjazdu zorganizowanego w taki sposób, wyznaczony dowódca ma obowiązek zapoznać policjantów z: rozkazem na marsz, sposobem wykonania zadania, sposobem utrzymania łączności i składania meldunków podczas marszu kolumny oraz ma obowiązek udzielenia instruktażu przemieszczania pododdziału rzutem kołowym (załącznik nr 13).

Przemieszczanie oddziałów zwartych z jednego garnizonu do działań w ramach operacji na terenie drugiego garnizonu generuje wysokie koszty, które obecnie są pokrywane z budżetu centralnego. Sposób refundacji wydatków z tym związanych uregulowano w decyzji nr 130 Komendanta Głównego Policji, która weszła w życie w dniu 28 sierpnia 2014 r.

Dokument ten ujednocila proces wnioskowania przez jednostki organizacyjne Policji o wsparcie działań na terenie ich odpowiedzialności służbowej, siłami i środkami w związku z realizacją operacji policyjnej.

Ponadto policjanci oddziałów prewencji Policji, samodzielnych pododdziałów prewencji Policji i nietatowych pododdziałów prewencji Policji, realizują zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego na trasie przejazdu kibiców grupowo przemieszczających się na zawody sportowe, w szczególności mecze piłkarskie, koleją lub transportem samochodowym w ramach powołanego przez komendanta wojewódzkiego Policji prewencyjnego pododdziału zabezpieczającego (PZZ)¹⁴⁰. Polecenie objęcia zabezpieczeniem przejazdu kibiców przez patrol zabezpieczający na terenie województwa wydaje komendant powiatowy Policji, właściwy dla miejsca rozpoczęcia podróży. W przypadku takiego zabezpieczenia poza teren województwa, polecenie wydaje komendant wojewódzki Policji, właściwy dla miejsca rozpoczęcia podróży. Natomiast zarządzenie skierowania do działań PPZ poza obszar macierzystej komendy wojewódzkiej Policji wymaga uzgodnienia komendantów wojewódzkich Policji właściwych do miejsca przejazdu PPZ, a w sytuacji nagłej właściwych miejscowo dyżurnych komend wojewódzkich Policji.

Polecenie skierowania do działań PPZ przekazuje się do jednostki organizacyjnej Policji wystawiającej PPZ oraz do jednostki organizacyjnej Policji właściwej do miejsca przejazdu PPZ. Informacja o skierowaniu do działań PPZ poza obszar macierzystej komendy wojewódzkiej Policji przekazywana jest do wiadomości komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw sztabowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy zakończenie lub rozpoczęcie służby przez PPZ poza wskazanym obszarem wynika z uwarunkowań infrastruktury drogowej lub kolejowej.

Zarządzenie skierowania do działań PPZ następuje na podstawie pisemnego polecenia komendanta wojewódzkiego Policji, jego zastępcy, albo osoby przez niego upoważnionej, które w szczególności określa:

1. cel działań;
2. siły i środki wchodzące w skład PPZ;
3. wskazanie zadań do realizacji.

W przypadku nagłym, zarządzenie skierowania do działań PPZ może nastąpić również na podstawie ustnego polecenia komendanta wojewódzkiego Policji, jego zastępcy, albo dyżurnego komendy wojewódzkiej Policji.

¹⁴⁰ Zarządzenie nr 60 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 kwietnia 2022 r. w sprawie działań policyjnych związanych z bezpieczeństwem imprez sportowych Dz. Urz. KGP z 2022, nr 176.

W trakcie realizacji PZZ, właściwi terytorialnie komendanci wojewódzcy Policji oraz komendanci powiatowi Policji zobowiązani są do podejmowania wszelkich czynności zmierzających do zapobiegania i zwalczania przestępstw lub wykroczeń. W ramach tych działań:

1. kierują siły policyjne w rejon zagrożonych stacji kolejowych, dworców komunikacji autobusowej, stacji paliw, miejsc obsługi podróżnych lub innych zagrożonych miejsc i obiektów zlokalizowanych na trasie przejazdu kibiców lub PPZ, celem przeciwdziałania lub likwidacji zdarzeń szczególnych;
2. podejmują działania mające na celu niedopuszczenie do gromadzenia się na trasie przejazdu lub przemarszu kibiców antagonistycznych grup;
3. podejmują działania mające na celu zapewnienie porządku i bezpieczeństwa w ruchu drogowym na trasach przemieszczania się kibiców lub przejazdu PPZ;
4. współdziałają i wymieniają informacje z PPZ realizującym zadania służbowe na terenie odpowiedzialności służbowej, w szczególności w trakcie czynności przekazania nadzoru nad kibicami;
5. udzielają wsparcia PPZ posiadany potencjałem sił i środków, w szczególności w zakresie:
  - podjęcia działań mających na celu przeciwdziałanie lub likwidacji zdarzeniom szczególnym na trasie objętego nadzorem przejazdu kibiców;
  - koordynowanie przekazywania osób zatrzymanych przez PPZ celem ich doprowadzenia lub osadzenia;
  - zapewnienie sprawnego wykonania czynności procesowych wobec przekazanych przez PPZ osób zatrzymanych, a także zaistniałego zdarzenia z udziałem PPZ;
6. współdziałają z jednostkami organizacyjnymi Policji właściwymi miejscowo dla wyjazdu lub przejazdu kibiców, a także miejsca organizowanej imprezy, w szczególności w zakresie wymiany informacji o zagrożeniach lub zdarzeniach z udziałem przemieszczających się kibiców oraz realizowanych przez PPZ działaniach;
7. podejmują działania w zakresie zapewnienia natychmiastowej reakcji na zgłoszone zdarzenie z udziałem przemieszczających się kibiców lub PPZ.

W przypadku niekierowania do działań PPZ, organizacja działań policyjnych musi dodatkowo uwzględniać obowiązek nadzorowania przejazdu kibiców na terenie odpowiedzialności służbowej poszczególnych jednostek Policji, w szczególności, których przemieszczenie może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa lub porządku publicznego, a także sposób przekazywania przemieszczających się kibiców współdziałającym siłom policyjnym.

Prewencyjny pododdział zabezpieczający realizowany jest wyłącznie na obszarze właściwej komendy wojewódzkiej Policji z wyłączeniem sytuacji uniemożliwiającej jego zakończenie w granicach województwa, lub sytuacji wymagających jego kontynuowania do danej miejscowości (po wcześniejszych uzgodnieniach komendantów wojewódzkich Policji). Patrol zabezpieczający realizuje zadania do czasu zakończenia podróży przez kibiców, przejścia ich przez policjantów z innej jednostki. Istnieje również możliwość zakończenia patrolu przez jego dowódcę, gdy na podstawie uzyskanych informacji od kierownika pociągu, zespołu monitorującego, itp., z których wynika, że przemieszczający się kibice w dalszej części podróży nie stworzą zagrożenia dla bezpieczeństwa i porządku publicznego. Przejęcie zabezpieczenia kibiców przez policjantów innej jednostki następuje w sposób gwarantujący ciągłość zabezpieczenia. Łączny czas służby policjantów realizujących patrol zabezpieczający nie może przekroczyć 12 godzin, przy przemieszczaniu się środkami komunikacji kolejowej oraz 10 godzin, przy przemieszczaniu się środkami komunikacji drogowej.

PPZ realizuje działania do czasu przekazania nadzorowanych kibiców dowódcy działań policyjnych lub współdziałającemu PPZ. W drodze powrotnej – po zakończeniu imprezy sportowej, PPZ można przekazać nadzorowanych kibiców policjantom pełniącym służbę na trasie przejazdu kibiców po uzgodnieniu z właściwym miejscowo dyżurnym komendy wojewódzkiej Policji. Decyzję o zakończeniu działań przez PPZ może podjąć także dyżurny komendy wojewódzkiej Policji na podstawie uzyskanych informacji, z których jednoznacznie wynikać będzie, że nadzorowani kibice w dalszej części podróży nie spowodują zagrożenia dla bezpieczeństwa lub porządku publicznego.

Na polecenie kierownika jednostki organizacyjnej Policji wystawiającej PPZ lub jego zastępcy, dowódca PPZ ma obowiązek opracowania planu działania dowódcy PPZ (załącznik nr 14), który w szczególności zawiera:

- a. ocenę sytuacji operacyjnej;
- b. planowaną trasę i czas przejazdu;
- c. planowane do działań siły i środki;
- d. wskazanie zadań do realizacji;
- e. przyjętą taktykę służby;
- f. zasady współdziałania lub współpracy na trasie przejazdu;
- g. rodzaj i zakres użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz tryb uzyskania zezwolenia na użycie tych środków.

Plan zatwierdzany jest przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji wystawiającej PPZ lub jego zastępcę. Natomiast w przypadku nagłego skierowania do działań PPZ, opracowanie planu nie jest wymagane.

Ponadto dowódca PPZ odpowiada za:

1. bieżące informowanie właściwego miejscowo dyżurnego komendy powiatowej Policji o obecności na jego terenie, a także o aktualnej sytuacji związanej z przejazdem kibiców, w tym o wszelkich wydarzeniach z udziałem kibiców;
2. podejmowanie decyzji o taktyce działania podległego pododdziału prewencji Policji;
3. przekazanie dowódcy przejmującego PPZ wyprzedzających informacji o realizacji działań, w tym o zachowaniu kibiców;
4. przekazanie kibiców współdziałającemu dowódcy PPZ w uzgodnionym miejscu, w sposób bezpieczny i gwarantujący ciągłość działań policyjnych;
5. przekazanie dyżurnemu macierzystej komendy wojewódzkiej Policji informacji o zakończeniu działań;
6. dokumentowanie z wykorzystaniem środków technicznych umożliwiających rejestrację zachowań przemieszczających się kibiców oraz ewentualnych działań Policji w sytuacji zbiorowego naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego;
7. sporządzenie, po zakończeniu służby notatki, która powinna zawierać następujące informacje:
  - a. liczba kibiców i ich zachowanie;
  - b. rodzaj i ilość środków transportu jakimi przemieszczali się kibice;
  - c. zaistniałe zdarzenia z udziałem kibiców;
  - d. liczba osób zatrzymanych;
  - e. ocena współdziałania i współpracy;
  - f. ewentualne straty w mieniu policyjnym;
  - g. problemy; które wystąpiły podczas realizacji zadania;
  - h. ilość sił i środków zadysponowanych do realizacji PPZ;
  - i. ilość i rodzaj zastosowanych środków oddziaływania prawnego, w tym związanych z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego.

Notatka służbowa z przebiegu zabezpieczenia policyjnego (załącznik nr 15) przekazywana jest niezwłocznie do kierownika macierzystej komórki organizacyjnej komendy wojewódzkiej Policji właściwej do spraw sztabowych.

W przypadku objęcia nadzorem przejazdu kibiców przemieszczających się publicznym transportem kolejowym w pociągu znajdującym się w rozkładzie jazdy na przejazd, na któ-

ry można dokonać zakupu biletu w ogólnodostępnym punkcie kasowym lub w sprzedaży internetowej, do zadań PPZ w szczególności należy:

1. bezpośrednie objęcie nadzorem przemieszczających się kibiców w pociągu;
2. eliminowanie zachowań mogących stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa lub porządku publicznego;
3. zapobieganie popełnianiu przestępstw lub wykroczeń;
4. podejmowanie działań zmierzających do zatrzymania osób będących sprawcami przestępstw lub wykroczeń;
5. przekazywanie osób zatrzymanych policjantom pełniącym służbę na trasie przejazdu;
6. rejestrowanie zachowań niezgodnych z obowiązującymi przepisami prawa, przemieszczających się kibiców;
7. współdziałanie z właściwym miejscowo dyżurnym komendy wojewódzkiej Policji i właściwym miejscowo dyżurnym komendy powiatowej Policji, a także siłami policyjnymi pełniącymi służbę wzdłuż trasy przejazdu kibiców;
8. współpraca z drużyną konduktorską pociągu lub funkcjonariuszami Straży Ochrony Kolei.

Powyższe zadania (2-7) realizowane są również w przypadku skierowania PPZ do działań w związku z przejazdem kibiców przemieszczających się publicznym transportem kolejowym w pociągu przez nich wynajętym lub przeznaczonym wyłącznie dla ich potrzeb oraz przemieszczających się transportem kołowym. Dodatkowo, w przypadku korzystania przez kibiców z wynajętych pociągów lub przeznaczonych wyłącznie dla ich potrzeb, PPZ prowadzi nadzór w postaci równoległego przejazdu drogami przyległymi do trasy przejazdu pociągu (w przypadku takiej możliwości). Natomiast w przypadku przejazdu kibiców przemieszczających się transportem kołowym do zadań PPZ w szczególności należy objęcie nadzorem przemieszczających się kibiców na drogach przejazdu kibiców oraz współpraca z kierującym autokarem lub innym pojazdem w przypadku przemieszczania się kibiców przy wykorzystaniu środków transportu zbiorowej komunikacji samochodowej.

Oddziały prewencji są jednostkami przygotowanymi również do działań zapewniających bezpieczeństwo w sytuacji związanej z wystąpieniem incydentu terrorystycznego. W takich przypadkach, miejsca potencjalnego lub zaistniałego zamachu muszą być odpowiednio zabezpieczone. Celem podejmowanych działań jest uniemożliwienie ucieczki sprawców ataku oraz przedostania się osób postronnych do strefy objętej działaniami anty- lub kontrterrorystycznymi.

Ponadto funkcjonariusze OPP i SPPP oprócz przedstawionych zadań specjalistycznych kierowani są do służby patrolowej jako wsparcie dla jednostek terenowych Policji.

Wyposażenie

Charakter wykonywanych zadań przez OPP/ SPPP wymaga wyposażenia tego typu jednostek w specjalistyczny sprzęt – tzw. techniczne środki wsparcia. Na ich stanie znajdują się m.in. wodne i chemiczne środki przymusu bezpośredniego w postaci miotaczy wody (potocznie nazywanych armatkami wodnymi – obecnie 38 sztuk TAJFUN 6000 i 9000, transportery opancerzone (5 sztuk) i urządzenia rozgłaszające L-RAD (6 sztuk), automatyczne wyrzutnie granatów łzawiących (40 sztuk) oraz plecakowe miotacze pieprzu (PMP). Ponadto na wyposażeniu oddziałów zwartych znajdują się również: siatkowe zestawy obezwładniające, środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub olśniewających.

W czasie pełnienia służby patrolowej funkcjonariusze OPP i SPPP posiadają przy sobie standardowe wyposażenie policyjne (pałki wielofunkcyjne typu Tonfa, kajdanki i miotacze gazu łzawiącego), które w ostatnich latach zwiększone zostało o kamery nasobne oraz paralizatory. W przypadku wykonywania działań w ramach pododdziałów zwartych, mogą być wyposażeni dodatkowo w: strzelby gładkolufowe, kaski ochronne, tarcze, kamizelki ochronne, nagolenniki, ochraniacze na ręce, rękawice ochronne, pałki szturmowe, miotacze gazu łzawiącego, miotacze gazu pieprzowego, granaty łzawiące, pistolety sygnalizacyjne. Wyposażenie i uzbrojenie obejmuje również paralizatory oraz taran (nożyce hydrauliczne do rozcinania przeszkód).

W działaniach oddziałów i pododdziałów zwartych ważną rolę spełniają środki łączności – zestawy podkaskowe. Dzięki takiemu rozwiązaniu nie ma konieczności trzymania w ręku radiotelefonu przenośnego, a ponadto zapewniają lepszą słyszalność wydawanych komend i poleceń w trakcie działań. Kolejną nowością w wyposażeniu pododdziałów zwartych była maska przeciwgazowa MP-5 z zasobnikiem na wodę i filtr powietrza nakręcany z przodu maski.

W przypadku realizacji zadań w ramach PPZ wyposażenie policjantów obejmuje w szczególności:

1. środki ochrony osobistej, środki przymusu bezpośredniego oraz uzbrojenie adekwatne do postawionych zadań;
2. niezbędną ilość środków łączności;
3. środki techniczne umożliwiające rejestrację zachowań przemieszczających się kibiców oraz ewentualnych działań Policji.

W miarę posiadanych możliwości policjantów wchodzących w skład PPZ można również wyposażyć w urządzenia umożliwiające lokalizację lub pozycjonowanie użytkownika w czasie rzeczywistym lub zbliżonym do rzeczywistego.

W miarę postępu cywilizacyjnego Policja musi nieustannie dostosowywać swoje umiejętności, strategie i wyposażenie aby skutecznie sprostać nowym wyzwaniom i zapewnić bezpieczeństwo społeczeństwu. Jednym z kluczowych aspektów tego dostosowania jest modyfikacja i unowocześnianie sprzętu używanego przez pododdziały zwarte.

Należy stwierdzić, że sprzęt używany przez OPP/ SPPP jest coraz nowocześniejszy, jednak w dalszym ciągu należy poszukiwać rozwiązań, które pozwolą na działanie tych jednostek z większą precyzją i dbając o bezpieczeństwo funkcjonariuszy. Przykładem możliwości odciążenia czynnika ludzkiego narażanego na utratę życia lub zdrowia są pojazdy z bramownicami oraz rozkładane bramy z lukami strzelniczymi, służące do wydzielenia (zabezpieczenia) określonej części terenu¹⁴¹, które zastępują tworzone przez pododdziały tyraliery (od dawna funkcjonujące w policjach europejskich, np. we francuskich CRS). Dodatkowo policyjne grupy rozpoznania osób niebezpiecznych, które często kierowane są w tłum można zastąpić systemami rozpoznawania twarzy pozwalającymi w ułamkach sekund na dokonywanie inteligentnych analiz. Zauważalnym problemem jest również organizacja przemieszczania się oddziałów z planowanym kilkudniowym pobytem poza miejscem stałego stacjonowania. Dzisiejsza ilość sprzętu służbowego indywidualnego (w tym broń, kamizelki kuloodporne, sprzęt PZ, skrzynie na broń, amunicje, gazy, umundurowanie służbowe, ubrania cywilne) zazwyczaj powoduje przekroczenia dopuszczalnej masy całkowitej (DMC) pojazdów służbowych i wpływa na bezpieczeństwo policjantów. Właściwym wydaje się zakup pojazdów przystosowanych do przewozu wyłącznie tego typu rzeczy i włączenie ich w składy przemieszczających się kolumn pojazdów.

Szkolenie

Prawidłowe funkcjonowanie jednostek zwartych oraz realizacja nałożonych na nie obowiązków wymusza permanentne szkolenie kadry i pozostałych funkcjonariuszy. Profesjonalnie wykształcona kadra ma decydujące znaczenie dla prawidłowej realizacji zadań służbowych nałożonych na oddziały, a tym samym wpłynie pozytywnie na odbiór społeczny całej

¹⁴¹ J. Struniawski, CRS – francuskie Oddziały Prewencji Policji. Geneza powstania, zadania i taktyka działania, „Policja” 2011, nr 2, s. 43.

formacji. Za realizację doskonalenia zawodowego dla policjantów i pracowników oddziału lub pododdziału odpowiedzialni są komendanci wojewódzcy Policji.

Szkolenie w OPP odbywa się na podstawie „Rocznego planu zajęć doskonalenia zawodowego dla funkcjonariuszy OPP”, na podstawie którego wyznacza się dla policjantów minimum 4 dni szkoleniowe w miesiącu. Dowódca oddziału prewencji policji może zmienić liczbę tych dni w zależności od potrzeb szkoleniowych jednostki. Ponadto funkcjonariusze kierowani do zabezpieczeń policyjnych z jednostek organizacyjnych Policji w celu uzupełnienia stanów osobowych OPP i SPPP są organizowani w nietatowe pododdziały i oddziały prewencji policji. Należy jednocześnie nadmienić, że szkolenie nietatowych pododdziałów policji powinno być organizowane nie rzadziej niż raz na kwartał. Tego typu szkolenie ma na celu wypracowanie pożądaných cech i umiejętności funkcjonariuszy, tj. wysokiej sprawności fizycznej, łatwości komunikowania się, przewidywania, rozwiązywania problemów, szybkiego podejmowania decyzji, szybkiego i sprawnego działania oraz pracy zespołowej.

Pomimo uregulowań prawnych, które wskazują konkretną liczbę szkoleń planowanych w cyklu miesięcznym, w większości tego typu jednostek, z różnych względów, np.: kierowane przez jednostkę nadrzędną w dniach szkoleniowych policjantów do dodatkowej służby – część szkoleń nie jest realizowanych. Dodatkowo na szkolenie i jego jakość ma również wpływ liczba osób w nich uczestnicząca. Występujące absencje chorobowe, delegacje funkcjonariuszy na kursy i szkolenia do szkół policyjnych powodują, że nie uczestniczą w nich pełne składy osobowe drużyn/ plutonów/ kompanii. Ponadto specyfika funkcjonowania OPP/ SPPP, na którą wpływa zmienność tej służby, częste zmiany w grafikach służby oraz delegowania (nawet kilkunastodniowe) do pełnienia służby na rzecz innych komend wojewódzkich wpływa na dużą fluktuację kadry tych jednostek. Kumulacja tego typu zdarzeń ma swoje odzwierciedlenie w poziomie wyszkolenia funkcjonariuszy, a co za tym idzie sprawność i skuteczność zabezpieczeń policyjnych, w których biorą udział.

Ważne jest, aby szkolenie mające przygotować policjantów do działań w strukturach pododdziałów zwartych miało formę ćwiczeń praktycznych i odbywało się w warunkach rzeczywistych, w ramach ćwiczeń aplikacyjnych. Ćwiczenia te mają na celu przygotowanie funkcjonariuszy do prowadzenia działań zespołowych w warunkach zagrożenia albo zbiorowego zakłócenia porządku publicznego na obszarze aglomeracji miejskiej, a także:

- doskonalenie umiejętności kadry dowódczej w zakresie organizacji działań zespołowych w zakresie: kształtowania umiejętności podejmowania decyzji i wydawania

rozkazów w sytuacjach kryzysowych; kształtowania odpowiedzialności u dowódców wszystkich szczebli za wydawane polecenia;

- doskonalenie nabytych umiejętności pododdziałów w zakresie: taktyki i techniki działań zespołowych Policji; sprawnego posługiwania się sprzętem i wyposażeniem służbowym; współdziałania pododdziałów z drużyną wsparcia oraz środkami wzmocnienia, zachowania bezpieczeństwa podczas prowadzenia działań zespołowych.

Poszczególne czynności, wykonywane pod wpływem dużego napięcia i zagrożenia, wymagają określonych nawyków, których nabywa się tylko w drodze długotrwałego treningu. Wszystkie działania muszą być poprzedzone intensywnymi ćwiczeniami i symulacjami. Dzięki prowadzeniu ćwiczeń aplikacyjnych możliwe jest sprawdzenie wariantów działania sił policyjnych na danym obiekcie/ miejscu (np. stadion czy miejsce organizowania manifestacji), w sytuacji wystąpienia przewidywanych zagrożeń w trakcie działań. Dzięki tym ćwiczeniom możliwe jest ustalenie słabych i silnych stron poszczególnych wariantów wykonywanego zadania.

Policjanci mają możliwość doskonalenia się również w trakcie kursów specjalistycznych m.in. w zakresie pracy sztabowej, dowodzenia akcjami i operacjami policyjnymi, doskonalenia technik interwencji, strzelania. Kolejnym przykładem inicjatyw szkoleniowych jest szkolenie z zakresu realizacji zatrzymań dynamicznych określonych w zarządzeniu nr Z-19 Komendanta Głównego Policji, które wymusiło zmiany w taktyce działań oddziałów zwartych Policji. Realizowane jest ono w ramach kursu specjalistycznego dla średniej kadry dowódczej (od szczebla dowódcy drużyny) – organizowanego we współpracy ze szkołami Policji z wykorzystaniem kadry dowódczej oddziałów prewencji. Ponadto, w ramach współpracy ze Strażą Ochrony Kolei, prowadzone są szkolenia dla średniej kadry dowódczej OPP i funkcjonariuszy wieloosobowych patroli Straży Ochrony Kolei. Inicjatywa ta ma na celu efektywniejsze i skuteczniejsze wsparcie przez funkcjonariuszy SOK oddziałów i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji w działaniach na terenie kolejowym (dworce, przystanki, pociągi itp.).

W funkcjonowaniu OPP niezwykle ważne są kontakty międzynarodowe z podobnymi jednostkami krajów europejskich. Dzięki tego typu przedsięwzięciom możliwe jest zdobywanie wiedzy o skutecznych sposobach, taktyce działań i wyposażeniu jednostek wykonujących analogiczne zadania. W ramach współpracy organizowane są m.in. cykliczne warsztaty szkoleniowe z policjantami CRS z Francji, a także Niemiec, Słowacji, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy. Ponadto funkcjonariusze OPP i SPPP wspierają działania partnerów zagranicznych poza granicami kraju.

Problematyka oddziałów zwartych Policji jest rozległa i wielopłaszczyznowa. Kwestie uzbrojenia, wyposażenia oraz umundurowania, zarówno indywidualnego, jak i pododdziałów, są kluczowym czynnikiem gwarantującym prawidłową realizację zadań przez policjantów oddziałów zwartych. Ważnymi aspektami, na które należy zwrócić uwagę w najbliższej przyszłości, są również właściwy dobór, wykształcenie i stabilizacja kadr tych jednostek organizacyjnych¹⁴².

---

¹⁴² P. Pinda, *Działania...*, wyd. cyt., s. 56.

Przygotowania obronne w Policji

Oczekiwania społeczeństwa wobec Policji jako instytucji wyznaczonej przez ustawodawcę do zapewnienia szeroko rozumianego bezpieczeństwa determinują konieczność prowadzenia aktywnych działań, które realnie wpływają na poczucie bezpieczeństwa obywateli, również w zakresie bezpieczeństwa zewnętrznego. Należy zaznaczyć, że państwo jest gwarantem tego stanu i poprzez podległe, wyspecjalizowane służby oraz instytucje realizuje postawione zadania w tym zakresie. Szczególnego znaczenia, pojęcie „bezpieczeństwo zewnętrzne” nabrało po agresji Rosji na Ukrainę w lutym 2022 roku. Dotychczasowe zagrożenie, definiowane jako „możliwe do wystąpienia” dla krajów Europy stało się bardzo realne i zmieniło swój status na „zagrożenie wysoko realne do wystąpienia”.

Aktualna sytuacja międzynarodowa i inne uwarunkowania bezpieczeństwa państwa, determinują wymagania wobec podmiotów odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie przygotowań obronnych¹⁴³. Stanowią one potrzeby obronne oraz wynikające z nich zadania obronne obejmujące zapewnienie warunków do przetrwania obywateli i państwa w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa oraz wojny. Przygotowania obronne oraz systematyczne szkolenie i doskonalenie kadr to priorytetowe obszary działań administracji państwowej w zakresie bezpieczeństwa narodowego¹⁴⁴.

W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zewnętrznego w państwie prym wiodą Siły Zbrojne, jako podstawowy element systemu obronnego państwa przeznaczony do zabezpieczenia interesów państwa i prowadzenia działań związanych z obronnością. W tym obszarze dużą rolę odgrywa również tzw. „układ pozamilitarny”, wchodzący w system bezpieczeństwa państwa, czyli: Policja, Państwowa Straż Pożarna, Straż Graniczna oraz wojewodowie itp. Instytucje te prowadzą ścisłą współpracę na gruncie przygotowań obronnych, które w głównej mierze polegają m.in. na: wymianie informacji, organizowaniu

¹⁴³ Por. J. Zubek, *Przygotowania obronne. Zasady cele, zadania i kierunki prowadzonych działań* [w:] A. Tyburska, A. Babiński (red.), *Przygotowania obronne w Policji. Podstawowa wiedza i dobre praktyki*, Szczytno 2018, s. 31.

¹⁴⁴ Por. M. Kulczykowski, *Bezpieczeństwo narodowe i obronność państwa*, „Zeszyty Naukowe AON” 2013, nr 4 (93), s.193.

szkoleń z zakresu przygotowań obronnych, w których udział biorą przedstawiciele danych instytucji, współpraca związana z HNS (Host Nation Support) czy uzgadnianie zadań do realizacji, wynikające z Planów operacyjnego funkcjonowania.

Policja będąc ważnym elementem pozamilitarnej części systemu obronnego państwa jest umundurowaną i uzbrojoną formacją odpowiedzialną za ochronę bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymanie bezpieczeństwa i porządku w państwie¹⁴⁵. Przygotowania obronne kierowników jednostek i komórek organizacyjnych Policji przewidzianych do militaryzacji stanowią zespół zaplanowanych zadań wykonywanych w interesie bezpieczeństwa i obronności państwa¹⁴⁶ oraz zobowiązań sojuszniczych Rzeczypospolitej Polskiej, mających na celu przygotowanie sił, środków i sposobów działania jednostek i komórek organizacyjnych Policji do skutecznego funkcjonowania wyrażającego się osiągnięciem określonego stanu zdolności formacji do przeciwstawiania się sytuacjom wynikającym z zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny, realizowanych stosownie do właściwości merytorycznej i terytorialnej poszczególnych kierowników jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz ich miejsca i roli w systemie obronnym RP.

Przedsięwzięcia z zakresu przygotowań obronnych w jednostkach organizacyjnych Policji wykonywane są głównie w komórkach organizacyjnych właściwych w sprawach sztabowych, kadr i szkolenia, logistyki (transportu, zaopatrzenia, inwestycji i remontów), łączności i informatyki, ochrony informacji niejawnych, finansów oraz prewencji, ruchu drogowego i kryminalnych. Każda z tych komórek ma swoje zadania do realizacji w ramach przygotowań obronnych w Policji, które wynikają z przepisów prawa, w tym aktów wewnętrznego kierowania w Policji.

Zadania nałożone na jednostki organizacyjne Policji w ramach systemu obronnego państwa zostały określone w kilku aktach prawnych o charakterze ogólnym oraz w przepisach resortowych, które są dokumentami niejawnymi precyzującymi realizację poszczególnych elementów przygotowań obronnych.

Podstawowe zadania obronne określono m.in. w ustawie o obronie Ojczyzny czy Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 maja 2020 r. Rola Policji została przedstawiona również w ustawie o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych RP i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom PR¹⁴⁷. Na mocy tego aktu Policja prowadzi ewidencję ludności przybywającej do określonej

¹⁴⁵ A. Tyburska, *Kierowanie w Policji – wybrane zagadnienia w aspekcie bezpieczeństwa narodowego* [w:] B. Zdrodowski, B. Wiśniewski (red.), *Kierowanie bezpieczeństwem narodowym*, Warszawa 2008, s. 163-174.

¹⁴⁶ Art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 11.03.2021 roku o obronie Ojczyzny.

¹⁴⁷ Art. 23 ust. 2 pkt. ustawy z 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom RP, Dz. U. z 2002 r., nr 156, poz. 1301 ze zm.

miejsowości po uzyskaniu zgody na zmianę pobytu stałego lub czasowego. Natomiast pozostałe zadania wynikają bezpośrednio z katalogu ograniczeń praw i wolności obywatelskich oraz karnych określonych w tejże ustawie.

Do ogólnych zadań realizowanych w ramach przygotowań obronnych w Policji można zaliczyć:

1. realizację zadań w ramach obowiązków państwa gospodarza HNS (Host Nation Support);
2. współpracę z podmiotami pozapolicyjnymi, zaangażowanymi w przygotowania obronne w państwie;
3. realizację zadań na rzecz Sił Zbrojnych RP;
4. realizację zadań w zakresie przygotowania do objęcia militaryzacją jednostki Policji;
5. realizację zadań w zakresie przygotowania szczególnej ochrony obiektów policyjnych kat. II oraz udział w szczególnej ochronie obiektów administrowanych przez inne podmioty;
6. planowanie i realizację szkolenia obronnego w jednostce Policji);
7. planowanie i realizację ćwiczeń dla osób posiadających nadane przydziały organizacyjno-mobilizacyjne w jednostce zmilitaryzowanej Policji (ćwiczenia rezerwistów);
8. udział przedstawicieli Policji w szkoleniach i ćwiczeniach organizowanych przez Siły Zbrojne RP oraz inne instytucje zaangażowane w prace przygotowań obronnych;
9. realizację zadań wynikających z Planu operacyjnego funkcjonowania wojewody.

Szczegółowy zakres zadań Policji określił Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w zarządzeniu nr 1 z dnia 16 stycznia 2008 r. w sprawie przygotowań obronnych organów i kierowników jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz kierowników komórek organizacyjnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Natomiast prowadzenie działalności bieżącej i sprawozdawczej w zakresie przygotowań obronnych w resorcie spraw wewnętrznych i administracji zawarto w wytycznych MSWiA z dnia 04.07.2023 r. Z kolei w zarządzeniu pf-138 KGP z 28 listopada 2012 r. w sprawie zadań i organizacji przygotowań obronnych jednostek organizacyjnych Policji przewidzianych do militaryzacji dokument ten określa rolę kierowników komórek organizacyjnych KWP i KSP oraz konkretne zadania przypisane do realizacji w ramach procesu przygotowań obronnych. Na podstawie tego zarządzenia kierownicy jednostek szczebla wojewódzkiego wydają decyzję określającą zadania obronne dla poszczególnych wydziałów i jednostek podległych KPP/ KMP.

Należy pamiętać, że zadania Policji w okresie wojny będą składały się z zadań realizowanych w czasie pokoju oraz zadań wynikających z charakterystyki okresu wojny¹⁴⁸ i należą do nich:

- udostępnianie systemów i środków łączności Policji na potrzeby przekazywania informacji o zagrożeniach i alarmowania oraz udziału w zbieraniu tych informacji; ich przetwarzaniu i gromadzeniu;
- utrzymanie porządku publicznego oraz ochrony mienia ludności w czasie prowadzenia akcji ratowniczej i ewakuacji ludności;
- udział w przygotowaniu szczególnej ochrony obiektów kategorii II niepozostających we właściwości policji;
- udział w zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie trwania akcji kurierskiej w rejonach mobilizacji oraz ochronie tras przegrupowania wojsk;
- przechowywanie i doręczenie kart powołania żołnierzy rezerwy do czynnej służby wojskowej, gdy czynności tych nie mogą wykonać właściwe organy określone w szczególnych przepisach;
- doprowadzenie do jednostek poborowych, którzy mimo wezwania nie stawili się do czynnej służby wojskowej.

Zadania związane z przygotowaniem obronnym w Policji realizowane są na czterech poziomach organizacyjnych tej instytucji, tj.:

- na szczeblu centralnym;
- w jednostkach organizacyjnych Policji szczebla komend wojewódzkich;
- komend powiatowych, miejskich i rejonowych;
- szkół policyjnych.

Na szczeblu Komendy Głównej Policji funkcje wykonawcze, regulujące, standaryzujące, koordynujące, wspierające i doradczo-konsultacyjne realizuje Główny Sztab Policji KGP. Dyrektor GSP KGP na podstawie posiadanych kompetencji i przypisanych zadań jest właściwym w sprawach inicjowania, planowania i koordynowania całokształtu przygotowań obronnych w Policji¹⁴⁹.

Działalność GSP w zakresie programowania obronnego Policji to również prace legislacyjne aktów wewnętrznego kierowania Komendanta Głównego Policji na czas zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny. W wyniku tej działalności zostały wprowadzone do użytku służbowego dokumenty dotyczące:

---

¹⁴⁸ Wytczne Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16.03.2023 roku w sprawie przygotowania i prowadzenia ochrony obiektów kat. II.

¹⁴⁹ S. Ignatowski, *Przygotowania obronne w Policji*, „Kwartalnik Policyjny” 2015, nr 1, s. 53.

- prowadzenia szczególnej ochrony obiektów policyjnych kategorii II¹⁵⁰;
- szkolenia osób posiadających nadane przez właściwych terytorialnie wojskowych komendantów uzupełnień przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do służby w jednostkach zmilitaryzowanych Policji¹⁵¹.

Policja wchodzi w system tzw. stałych dyżurów¹⁵², które mają na celu zapewnienie ciągłości przekazywania kierownikom jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz kierownikom urzędów obsługujących centralne organy administracji oraz kierownikom innych organów i podmiotów, decyzji organów uprawnionych do uruchamiania realizacji zadań związanych z podwyższaniem gotowości obronnej państwa, w stanie stałej gotowości obronnej. Organizowane są one całodobowo na bazie istniejących służb dyżurnych, a do ich zadań wykonywanych należy:

1. uruchamianie, w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa, procedur związanych z podwyższaniem gotowości obronnej państwa;
2. przekazywanie decyzji upoważnionych organów w sprawie uruchamiania określonych zadań wynikających z wprowadzenia wyższych stanów gotowości obronnej państwa oraz przekazywanie właściwym organom informacji o stanie sił uruchamianych podczas podwyższania gotowości obronnej państwa.

Główny Sztab Policji KGP odpowiada również za organizację i prowadzenie przedsięwzięć o charakterze szkoleniowym, ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji funkcjonariuszy i pracowników wykonujących oraz nadzorujących wykonywanie zadań obronnych w wybranych jednostkach organizacyjnych Policji przewidzianych do militaryzacji. W ramach tych przedsięwzięć prowadzone są:

- doskonalenia umiejętności personelu, unifikacji i standaryzacji dokumentacji obronnej jednostek organizacyjnych Policji przewidzianych do militaryzacji;
- zajęcia w ramach kursów specjalistycznych (DZO) dla policjantów i pracowników Policji realizujących zadania obronne w jednostkach organizacyjnych Policji;
- szkolenia rezerw osobowych w odniesieniu do osób posiadających nadane przydziały organizacyjno-mobilizacyjne w jednostce zmilitaryzowanej Policji do służby w jednostkach organizacyjnych Policji przewidzianych do militaryzacji.

¹⁵⁰ Na podstawie: Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 2022 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa lub obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony, Dz.U. z 2022 r., poz. 880; Wytocznych MSWiA z dnia 16 marca 2023 r. w sprawie przygotowania i prowadzenia szczególnej ochrony obiektów kategorii II.

¹⁵¹ Program szkolenia pracowników oraz osób, którym wydano karty przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego do służby w jednostce zmilitaryzowanej Policji L.dz. G-zk-579/2023 (Dokument JAWNY, opracowany w KGP)

¹⁵² Decyzja nr 34 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 lipca 2019 r. w sprawie utworzenia systemu stałych dyżurów w resorcie spraw wewnętrznych i administracji, Dz. Urz. MSWiA z 2019 r., poz. 23.

Szkolenia specjalistyczne, które organizowane są w szkołach policyjnych, mają na celu przygotowanie policjantów do wykonywania zadań obronnych realizowanych w jednostkach organizacyjnych Policji przewidzianych do militaryzacji¹⁵³.

W trakcie kursów słuchacze zapoznawani są m.in. z:

1. regulacjami prawnymi z zakresu przygotowań obronnych;
2. procedurami Policji dotyczącymi gotowości do działań i alarmowania, podwyższania gotowości obronnej oraz zadania w zakresie militaryzacji jednostek organizacyjnych Policji;
3. planowania i przygotowania zabezpieczenia kadrowego jednostek zmilitaryzowanych Policji;
4. szczególną ochroną obiektów administrowanych przez podmioty systemu obronnego państwa oraz przygotowanie stanowisk kierowania w Policji;
5. zadaniami operacyjnymi realizowanymi na rzecz Sił Zbrojnych RP, sojusznicznych sił wzmocnienia oraz podmiotów systemu zarządzania kryzysowego;
6. organizacją i prowadzeniem procesu szkolenia obronnego w zakresie wykonywania zadań obronnych nałożonych na Policję.

Wykonywanie zadań w ramach przygotowań obronnych państwa następuje w ramach planowania operacyjnego przez nakładanie zadań operacyjnych na ministrów kierujących działaniami administracji rządowej, centralne organy administracji rządowej, wojewodów, kierowników jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów albo ministra, albo też określoną grupę tych podmiotów, marszałków województw, starostów, prezydentów miast, wójtów i burmistrzów oraz jednostek organizacyjnych utworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego lub innych wykonawców realizujących nałożone zadania¹⁵⁴. Definiuje się je jako ustalanie czynności dotyczących przygotowania i działania organów administracji rządowej i organów samorządu terytorialnego, w celu reagowania na zagrożenia lub ich symptomy w każdym stanie gotowości obronnej państwa, ujętych w formie zestawów zadań operacyjnych, a także ustalanie sił i środków niezbędnych do ich wykonania¹⁵⁵.

Planowane operacyjne, a także planowanie obronne, programowanie obronne i organizacja procesu militaryzacji wchodzi w skład przygotowania obronnego. Wszystkie te zagadnienia w efekcie finalnym składają się na powstanie dokumentu planistycznego jakim

---

¹⁵³ Decyzja Nr 147 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów wykonujących zadania obronne, Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 41.

¹⁵⁴ § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14.07.2023 roku w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego. Dz. U. z 2023 r., poz. 1569.

¹⁵⁵ Tamże, § 2 pkt 5.

jest *Plan działania kierownika jednostki zmilitaryzowanej Policji w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny* (dokument niejawny, który funkcjonuje na szczeblu KWP/ KSP/ KRP/ KMP/ KPP). Na szczeblu KGP funkcjonuje Plan operacyjnego funkcjonowania Komendanta Głównego Policji (dokument niejawny o zasięgu „globalnym”). Całość zagadnień planistycznych połączona ze szkoleniami, ćwiczeniami oraz współpracą z podmiotami pozapolicyjnymi będzie składała się na ciągły proces zwany przygotowaniem obronnymi Policji¹⁵⁶.

W ramach funkcji planowania sporządzany jest *Plan przedsięwzięć na dany rok* (dokument jawny). Opracowany jest on corocznie, określane są w nim główne zamierzenia i zadania planowe do realizacji w danym roku sprawozdawczym w obszarze przygotowań obronnych¹⁵⁷. Jest to dokument zawierający planowane do realizacji w danym roku przedsięwzięcia z zakresu przygotowań obronnych w Policji (np. nowelizacja lub wprowadzenie w życie aktów prawa wewnętrznego, aktualizacja bieżącej dokumentacji, przygotowanie ćwiczenia powołania rezerw osobowych w Policji, udział w szkoleniach podmiotów pozapolicyjnych, itp.). Sporządzany jest w KGP oraz KWP/ KSP.

Proces przygotowań obronnych w jednostkach organizacyjnych Policji na szczeblu komend wojewódzkich można podzielić na trzy grupy:

- I – zadania sztabowe związane z koordynacją działań, organizacją funkcjonowania struktur i realizacją zadań na czas wojny;
- II – zadania realizowane przez komórki kadrowe związane z regulacjami organizacyjnymi jednostek Policji przewidzianych do militaryzacji, etatami wojennymi i procesem militaryzacji¹⁵⁸;
- III – kompetencje komórek logistycznych odpowiedzialnych za zabezpieczenie materiału-techniczne, transportowe, łączności, kwatermistrzowskie i finansowe¹⁵⁹.

Ważnym elementem realizacji zadań obronnych jest również przygotowanie jednostki Policji do uruchomienia i kierowania procesem militaryzacji¹⁶⁰.

¹⁵⁶ R. Malanowski, *Realizacja przygotowań obronnych w rejonie działania komendanta wojewódzkiego Policji* [w:] A. Tyburska, *Przygotowania obronne w Policji*, Szczytno, 2014, s. 122.

¹⁵⁷ K. Tomczak, *Realizacja przygotowań obronnych na szczeblu komendy wojewódzkiej Policji* (w:) A. Tyburska, A. Babiński (red.), *Przygotowana...*, wyd. cyt., s. 125.

¹⁵⁸ Na podstawie: rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie militaryzacji, Dz. U. z 2022 r., poz. 1198 i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 maja 2022 r. w sprawie sposobu i trybu nadawania przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych oraz sporządzania zapotrzebowania na uzupełnienie potrzeb jednostek przewidzianych do militaryzacji i zmilitaryzowanych, Dz. U. z 2022 r., poz. 1197.

¹⁵⁹ R. Malanowski, *Realizacja przygotowań obronnych w rejonie działania komendanta wojewódzkiego Policji* [w:] A. Tyburska, *Przygotowania...*, wyd. cyt., s. 121-122;

Zarządzenie nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania Dz. Urz. KGP z 2002 r., nr 11, poz. 70.

¹⁶⁰ Decyzja Nr Pf-211 KGP z dnia 09.06.2014 roku w sprawie powołania Zespołu Kierowania Militaryzacją Komendy Głównej Policji oraz Zespołu do spraw Militaryzacji w jednostce organizacyjnej Policji przewidzianej do militaryzacji na szczeblu KWP/ KSP/ KRP/ KMP/ KPP.

Prawidłowy proces militaryzacji zależy m.in. od ścisłej współpracy na linii komórek organizacyjnych właściwych w sprawach sztabowych, prewencji, ruchu drogowego, kadr i szkolenia, łączności i informatyki, logistyki (transportu, zaopatrzenia, inwestycji i remontów), ochrony informacji niejawnych, finansów oraz kryminalnych. Właściwe rozłożenie obowiązków pomiędzy te wydziały pozwala na właściwe przygotowanie dokumentacji wynikającej z decyzji pf-27 KGP z 26 stycznia 2012 r. w sprawie wprowadzania do użytku służbowego instrukcji do realizacji rozwinięcia jednostki organizacyjnej Policji przewidzianej do militaryzacji. Aby proces planistyczny mógł zaistnieć, w niektórych jego elementach niezbędna będzie również współpraca z podmiotami pozapolicyjnymi, które zobowiązane są także do realizacji przygotowań obronnych na danym terenie. Współpraca w procesie przygotowań obronnych na poziomie województwa jest realizowana wspólnie z: Szefem Wojskowego Centrum Rekrutacji, Wojewodą (Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego), Komendantem PSP¹⁶¹.

Na proces przygotowań obronnych składają się także szkolenia oraz realizacja ćwiczeń obronnych organizowanych na podstawie planów szkolenia obronnego. Ponadto na poziomie KWP sporządzane są coroczne plany przedsięwzięć z zakresu przygotowań obronnych, które sporządza się na podstawie planów wydanych na szczeblu KGP z uwzględnieniem dokumentacji wojewodów i innych podmiotów realizujących zadania obronne¹⁶².

Plan działania kierownika jednostki zmilitaryzowanej Policji w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny ma na celu zapewnienie systemowej, skoordynowanej i efektywnej realizacji przedsięwzięć właściwych dla okresu podwyższenia gotowości obronnej państwa oraz funkcjonowania jednostki organizacyjnej Policji w związku z zagrożeniem¹⁶³.

Na poziomie komend powiatowych planowaniem, organizowaniem i koordynowaniem działań w zakresie działań obronnych zajmują się powołane do tego zespoły lub policjanci jednoosobowych stanowisk ds. zarządzania kryzysowego w strukturach Wydziału Sztabu Policji, a w przypadku ich braku – w strukturach Wydziału Prewencji.

Ważnym aspektem w zakresie przygotowań obronnych jest nadzór i koordynacja wszystkich przedsięwzięć związanych z obronnością, prowadzonych w jednostce Policji szczebla powiatowego/ miejskiego. W tym zakresie ważną rolę odgrywają policjanci i pracownicy komórek sztabowych oraz logistycznych, realizujący zadania z zakresu przygotowań obronnych w Komendach Wojewódzkich Policji. Na szczeblu ogólnokrajowym zadanie to koordynuje Główny Sztab Policji Komendy Głównej Policji.

¹⁶¹ R. Malanowski, *Realizacja...*, wyd. cyt. (w:) A. Tyburska, *Przygotowania...*, wyd. cyt., s. 126.

¹⁶² Tamże, s. 127.

¹⁶³ M. Nadarzewski, *Zadania obronne Policji* [w:] A. Tyburska, A. Babiński (red.), *Przygotowania...*, wyd. cyt., s. 97.

Kierownicy jednostek organizacyjnych Policji przewidzianych do militaryzacji, wykonując zadania obronne, mają obowiązek prowadzić przygotowania do objęcia jednostki policyjnej militaryzacją, utrzymywać zdolność jednostki do wprowadzenia wyższych stanów gotowości obronnej oraz do realizacji pozostałych zadań, a także przygotować szczególną ochronę wskazanych obiektów policyjnych i uczestniczyć w przygotowaniu szczególnej ochrony obiektów ważnych dla bezpieczeństwa państwa i obronności państwa (administrowanych przez inne organy). Mają oni również obowiązek przygotować własne stanowiska kierowania, prowadzić szkolenia obronne, zapewnić właściwe uczestnictwo w przedsięwzięciach szkoleniowych organizowanych przez inne podmioty i organy oraz realizować przedsięwzięcia z zakresu przygotowania ochrony stanów osobowych jednostek Policji przed środkami masowego rażenia i substancjami toksycznymi, jednocześnie wspierać zadania i przygotowania obronne terenowych organów administracji publicznej i uczestniczyć w realizacji zadań wsparcia państwa gospodarza (HNS) oraz celów sił zbrojnych i wymagań długoterminowych dla Rzeczypospolitej Polskiej¹⁶⁴.

Realizacja zadań nałożonych na Policję w związku z przygotowaniem obronnym to proces ciągły, wymagający systematyczności, na który składają się takie elementy jak: planowanie, organizowanie i realizacja. Ponadto niezwykle ważna jest również bieżąca aktualizacja dokumentacji obronnej jednostki. Najważniejszym elementem mogą być jasne i precyzyjne decyzje prawne pozwalające na właściwe jego przygotowanie i przeprowadzenie. Zagadnienie staje się trudne ze względu na mnogość regulacji prawnych oraz różnorodność tematyki. Problem może stanowić również: duża rotacja policjantów skierowanych do realizacji tego rodzaju zagadnienia, mała liczba kursów specjalistycznych dla policjantów realizujących zadania z zakresu przygotowań obronnych w Policji oraz wąski zakres tematyczny tego zagadnienia na innych szkoleniach, brak nakładów finansowych w komendach wojewódzkich Policji przeznaczonych na modyfikację oraz doposażenie Stanowisk Kierowania w swojej stałej siedzibie oraz zapasowym miejscu pracy.

Ważną rolę w procesie planowania obronności odgrywają komórki sztabowe i kierownicy tych komórek, którzy powinni aktywnie koordynować działania komórek organizacyjnych, zaangażowanych w proces przygotowania obronnego w jednostce działania poszczególnych komórek, w zakresie przygotowania jednostek Policji do działań w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny. Ponadto istotna jest również rola właściwej współpracy w procesach planowania i szkolenia z podmiotami pozapolicyjnymi.

¹⁶⁴ Tamże.

Nieetatowe komórki sztabowe

Występowanie zdarzeń szczególnych powoduje nałożenie na Policję zadań zmierzających do zapobiegania im lub przejęcia nad nimi kontroli. Zmieniająca się rzeczywistość, postęp techniczny, uwarunkowania społeczne, w tym oczekiwania społeczeństwa od funkcjonariuszy do określonych zachowań, masowość wydarzeń i inne powodują, że standardowe policyjne rozwiązania organizacyjne, logistyczne muszą zostać do (tych sytuacji) nich dostosowane. W związku z powyższym kierownicy jednostek Policji oraz kierownicy komórek mają możliwość powoływać nieetatowe zespoły do zadań przez niech określonych¹⁶⁵. Przykładem takich zespołów funkcjonujących komórkach sztabowych są m.in.: spottersi, Zespoły Antykonfliktowe Policji (ZAK), Grupy rozpoznania minersko-pirotechnicznego (NGRM-P) oraz Krajowy Punkt Informacyjny (KPI).

Spotters

Poprawa bezpieczeństwa związanego z organizacją meczów piłki nożnej, była i jest jednym z głównych priorytetów działań Policji. Organizacja w Polsce turnieju finałowego Mistrzostw Europy w piłce nożnej UEFA EURO 2012 spowodowała podjęcie przez Policję różnych przedsięwzięć prowadzących do bezpiecznego przebiegu tej imprezy. Po przeanalizowaniu doświadczeń policji krajów europejskich we wprowadzaniu nowych rozwiązań służących poprawie bezpieczeństwa na imprezach masowych zaczęto wprowadzać w polskiej policji instytucję policjanta-spottersa¹⁶⁶.

¹⁶⁵ § 6 zarządzenia nr 25 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji.

¹⁶⁶ *Instytucja spottersa w Policji polskiej* – dokument z 10 lutego 2009 r. zatwierdzony przez Komendanta Głównego Policji gen. insp. Andrzeja Matejuka 26 maja 2009 r. I zastępca Komendanta Głównego Policji nadinsp. Arkadiusz Pawełczyk zatwierdził materiał pomocniczy do projektu *Instytucja spottersa w Policji polskiej*. Dokument przedstawia cel powołania, metody działania oraz rolę i zadania spottersa.

Spottersi mieli zostać powołani przede wszystkim w tych jednostkach Policji (najczęściej w komórkach sztabowych), gdzie występowała duża liczba wydarzeń – niepożądanych incydentów o cechach kryminogennych z udziałem pseudokibiców. Ogólną przesłanką powołania policjantów – spottersów ma być działanie jawne, wykraczające poza dotychczasowe zasady postępowania policji. Spotters z racji swojej funkcji powinien być łącznikiem, doradcą, mediatorem między kibicami i klubami (w tym agencją ochrony), z kierownikiem do spraw bezpieczeństwa po stronie organizatora imprezy, a policją (w trakcie imprez – z dowódcą operacji, akcji policyjnej, lub zabezpieczenia prewencyjnego, w zależności od formy planowanych działań). Dodatkowo może współpracować lub współdziałać z instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo: strażą miejską i gminną, związkami sportowymi, stowarzyszeniami kibiców, przewoźnikami.

Głównym powodem prowadzącym do wprowadzenia tej instytucji była chęć nawiązania współpracy z klubem sportowym oraz dialogu z jego kibicami (przede wszystkim z tymi, którym zależało na bezpiecznym przebiegu zawodów sportowych) i zbudowania w ten sposób zaufania do Policji. Działania spottersa mają prowadzić do wyeliminowania ze środowiska kibiców osób będących prowodyrami naruszeń prawa oraz wypromowania postaw pożądaných w trakcie meczów piłki nożnej. Celem nadrzędnym jego pracy jest ciągle prowadzenie rozpoznawanie zagrożeń, a w przypadku ich wystąpienia – jak najszybsze opanowanie sytuacji, m.in. podjęcie działań w zakresie uspokojenia nastrojów wśród pseudokibiców.

Obecnie spottersem może być wyznaczony policjant, posiadający ukończone przeszkolenie specjalistyczne dla policjantów spottersów i wykonujący zadania ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa imprez sportowych, w szczególności meczów piłki nożnej¹⁶⁷.

Decyzję o wyznaczeniu policjanta – spottersa, podejmuje komendant wojewódzki Policji na wniosek komendanta powiatowego Policji. Spottersa wyznacza się spośród policjantów komendy powiatowej Policji, wykonujących zadania ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa imprezy sportowej, w szczególności meczu piłki nożnej, dysponujących wiedzą o kibicach, ich nieformalnych grupach, antagonizmach klubowych, zachowaniu na imprezie sportowej itp.¹⁶⁸

Do głównych zadań policjanta – spottersa należy monitorowanie środowiska kibiców. Powinien on posiadać pełną wiedzę o kibicach i strukturach grup nieformalnych, powiązaniach, taktyce i strategii działania oraz panujących wśród nich nastrojach, co w efekcie pozbawia ich

¹⁶⁷ § 2. 9 zarządzenia nr 60 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 kwietnia 2022 r. w sprawie działań policyjnych związanych z bezpieczeństwem imprez sportowych, Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 176.

¹⁶⁸ Tamże, § 8.1.

podstawowego atutu – anonimowości¹⁶⁹. Pogłębianie tej wiedzy możliwe jest między innymi przez śledzenie stron i forów internetowych oraz mediów, w tym prasy sportowej i wydawnictw drugiego obiegu (gazetek wydawanych przez kibiców, tzw. fanzinów) jest kolejnym źródłem informacji o ich aktualnych i planowanych zachowaniach podczas meczów¹⁷⁰.

Do podstawowych zadań spottersa należy w szczególności¹⁷¹:

1. Współpraca z klubami, organizacjami, stowarzyszeniami skupiającymi kibiców lub podmiotami spoza Policji odpowiedzialnymi za organizację lub bezpieczeństwo imprezy sportowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w związku z organizowaną imprezą sportową lub innym wydarzeniem z udziałem kibiców.
2. Analizowanie i ocena zachowania kibiców w zakresie spraw dotyczących bezpieczeństwa organizowanych imprez sportowych.
3. Identyfikowanie i wskazywanie zagrożeń wynikających z przemieszczania się osób uczestniczących w imprezach sportowych i ich pobytu w miejscach organizowania tych imprez, zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami.
4. Inicjowanie lub prowadzenie działań mających na celu zwalczanie przejawów przemocy i chuligaństwa w miejscu i czasie organizowanych imprez sportowych, w tym wspieranie programów mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa tych imprez.
5. Identyfikowanie w miejscu i czasie organizowanej imprezy sportowej kibiców mogących stanowić zagrożenie dla jej bezpiecznego przebiegu, w szczególności osób:
  - a. przeciwko którym toczy się postępowanie karne lub przeciwko którym skierowano wnioski o ukaranie za czyn popełniony w związku z masową imprezą sportową, w tym meczem piłki nożnej;
  - b. co do których zapadł prawomocny wyrok lub prawomocne orzeczenie o ukaraniu za przestępstwo albo wykroczenie, popełnione w związku z masową imprezą sportową, w tym meczem piłki nożnej;
  - c. wobec których wydano orzeczenie lub postanowienie zakazujące wstępu na imprezę masową lub zobowiązujące do powstrzymania się od przebywania w miejscach przeprowadzania imprez masowych;
  - d. wobec których został wydany zakaz zagraniczny;
  - e. wobec których został wydany zakaz klubowy;
  - f. zachowujących się agresywnie, prowokacyjnie albo w inny sposób stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa lub porządku publicznego.

¹⁶⁹ Por. T. Organek, *Spotters w Policji*, „Kwartalnik Policyjny” 2011, nr 3, s. 7.

¹⁷⁰ P. Sielecki, P. Sobiech, *Szalikowcy. Podstawowe informacje*, Katowice 2006, s. 24.

¹⁷¹ § 8. 4. zarządzenia nr 60..., wyd. cyt.

6. Uczestniczenie w spotkaniach przedmeczowych z udziałem podmiotów spoza Policji odpowiedzialnych za organizację imprezy sportowej lub bezpieczeństwo.
7. Współpraca z organizatorem imprezy sportowej w zakresie odmowy sprzedaży biletów wstępu osobom nieuprawnionym do przybywania w miejscu i czasie imprezy sportowej.
8. Działanie na rzecz bezpieczeństwa uczestników imprezy sportowej, w szczególności poprzez ich informowanie o przyjętych przez dowódcę działań policyjnych rozwiązaniach organizacyjnych.
9. Obserwowanie obszarów potencjalnego zagrożenia w miejscu i czasie imprezy sportowej, w tym także związanych z nadmiernym zagęszczeniem osób.
10. Analizowanie i ocenianie działań podejmowanych przez organizatora imprez sportowych w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa imprez sportowych.

Do obowiązków spottersa należy w szczególności:

- udział w odprawie służbowej związanej z policyjnym zabezpieczeniem imprezy sportowej;
- wykonywanie poleceń dowódcy działań policyjnych w miejscu i czasie organizowanej imprezy sportowej;
- informowanie dowódcy działań policyjnych lub osoby przez niego wyznaczonej o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym o aktualnej sytuacji związanej z zachowaniami kibiców;
- współdziałanie z siłami policyjnymi wykonującymi zadania związane z zabezpieczeniem imprezy sportowej.

Do zadań spottersa należy również¹⁷²:

- reprezentowanie interesów kibiców i służenie im pomocą, przede wszystkim w kwestiach organizacyjnych i informacyjnych oraz w kontaktach lub mediacjach z klubem, Policją, przewoźnikiem, służbami porządkowymi i organizatorem imprezy masowej;
- w czasie przemieszczania i pobytu kibiców na obiektach sportowych pełnienie funkcji koordynatora przedsięwzięcia, łącznika pomiędzy kibicami a organizatorem;
- identyfikowanie i wskazywanie zagrożeń, wynikających z przemieszczania się i udziału kibiców w imprezach masowych na terenie kraju i za granicą;
- prowadzenie działań zmierzających do wykluczenia przemocy na stadionach przez inicjowanie i współorganizowanie programów i innych przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym i prewencyjnym;

---

¹⁷² T. Organek, *Spotters...*, wyd. cyt., s. 9.

- ustalanie wszelkich informacji dotyczących kibiców, w tym dotyczących osób z orzeczonymi zakazami wstępu na imprezy masowe, mogących stanowić zagrożenie, danych dotyczących sprzedaży biletów oraz sposobu przemieszczania się kibiców i środków transportu;
- na podstawie informacji uzyskanych od grup rozpoznania kryminalnego, służb zaangażowanych do zabezpieczenia meczu i doniesień środków masowego przekazu prowadzi bieżącą analizę zagrożeń skierowanych wobec kibiców lub z ich udziałem;
- w miarę możliwości uczestniczy w odprawach przedmeczowych, na których charakteryzuje swoich kibiców, w razie potrzeby przedstawia ich sugestie i postulaty oraz informuje o potencjalnych zagrożeniach;
- swoją obecnością w trakcie meczów zniechęca osoby do popełnienia czynów mogących stanowić zagrożenie dla bezpiecznego przebiegu imprezy;
- w trybie ciągłym prowadzi identyfikację mającą na celu rozróżnienie i odseparowanie kibiców od chuliganów.

Zgodnie z założeniami policjant–spotters pełni służbę o charakterze prewencyjnym, w sposób jawny. Charakterystyczną cechą jego ubioru jest niebieska kamizelka o ujednoliconym wzorze dla wszystkich Policji państw Unii Europejskiej. Jego wyposażenie to kajdanki, ręczny miotacz pieprzu, bezprzewodowe środki łączności radiowej oraz telefon komórkowy.

Formą wsparcia dla pracy policjantów-spottersów są zadania realizowane przez wydziały ds. zwalczania przestępczości pseudokibiców, które zostały stworzone w komendach wojewódzkich Policji, m.in. we Wrocławiu oraz w Komendzie Stołecznej Policji. W pozostałych komendach wojewódzkich Policji zadania realizowane przez ww. komórki wykonywane są przez nieetatowe zespoły umieszczone w strukturach wydziałów kryminalnych. Dzięki implementacji takich rozwiązań podjęto skuteczną walkę ze zjawiskiem chuligaństwa stadionowego¹⁷³. Jego działania w konsekwencji mają doprowadzić do wyeliminowania z imprezy osób, wobec których orzeczono zakaz stadionowy, jak również wskazać tych, którzy mogą sprawiać potencjalne kłopoty w trakcie imprezy. Prowadzenie analiz zagrożeń ze strony pseudokibiców prowadzi do konieczności bezpośredniej współpracy spottersów z policjantami służby kryminalnej, bardzo często nazywanej w warunkach polskich pionem operacyjnym.

Przed Turniejem Finałowym Mistrzostw Europy UEFA EURO 2012 w dniu 20 maja 2011 r. powołano nieetatowy zespół (złożony z policjantów z różnych garnizonów w kraju)

¹⁷³ D. Kędziora, *Spotters Team Polska*, „Kwartalnik Policyjny” 2014, nr 1, s. 51.

o nazwie Spotters Team Polska (STP), który realizował zadania policjantów-spottersów podczas meczów testowych rozgrywanych przed turniejem, jak również w jego trakcie. Dodatkowo pełnili służbę w czasie otwartych treningów reprezentacji Polski oraz byli obecni w oficjalnych strefach kibica. W składzie STP znajduje się 50 funkcjonariuszy¹⁷⁴, którzy są rotowani na poszczególne mecze. Funkcjonariusze STP to policjanci posiadający duże doświadczenie w pracy spottersa, zarówno na gruncie krajowym, jak i międzynarodowym.

Analiza przebiegu zabezpieczeń policyjnych meczów piłki nożnej podczas UEFA EURO 2012 wskazuje, że wszystkie formy działań realizowane przez spottersów miały korzystny wpływ na poczucie bezpieczeństwa oraz samo bezpieczeństwo uczestników turnieju. W ramach swojej pracy spottersi przekazali dowódcom zabezpieczenia ogromną ilość informacji, w tym często mających istotny wpływ na rozwój i kierunek działań prowadzonych przez Policję. Ponadto udzielali pomocy polskim kibicom oraz sympatykom piłki nożnej, którzy przyjechali na finał UEFA EURO 2012 z innych krajów.

Policjanci z grupy Spotters Team Polska wykonują swoje obowiązki na imprezach sportowych z udziałem reprezentacji narodowej Polski w wymiarze krajowym lub międzynarodowym oraz na turniejach rangi mistrzowskiej, między innymi, w siatkówce, piłce ręcznej, a nawet skokach narciarskich.

Wsparcie działań realizowanych przez STP, w ujęciu organizacyjnym oraz osobowym, prowadzone jest z udziałem funkcjonariuszy Głównego Sztabu Policji KGP. Główne kierunki planowanej aktywności policjantów-spottersów zarówno w ujęciu lokalnym, jak i krajowym, to:

- oddziaływanie prewencyjne na uczestników imprezy;
- programy szkoleniowe kierowane do środowisk kibicowskich;
- wymiana posiadanych informacji;
- mediacje pomiędzy organizatorem imprezy a kibicami.

Obecnie zadania spottersa nie są wykonywane we wszystkich jednostkach organizacyjnych Policji szczebla wojewódzkiego. Uwarunkowane jest to z jednej strony niechęcią grup kibicowskich nawiązywania współpracy z Policją, a także niekontynuowanie tego typu działań przez samych policjantów.

---

¹⁷⁴ Stan na 11.04.2024 r.

Zespół Antykonfliktowy (ZAK)

Przeprowadzenie sprawnych i skutecznych działań policyjnych zmierzających do rozwiązania sytuacji konfliktowej w trakcie wydarzeń masowych ma zawsze nadrzędny cel – ochronę życia ludzkiego i zdrowia.

Jedną z form działań Policji wpływającą na poprawę bezpieczeństwa imprez masowych, ale również zgromadzeń publicznych są podejmowane działania w ramach powołanych zespołów antykonfliktowych (ZAK).

Takie „proaktywne” podejście Policji – idea low profile policing, wywodzi się z policyjnej praktyki i stanowi obecnie efekt pewnej ewolucji działań formacji porządku publicznego w Europie, realizowanej na podstawie konkretnych doświadczeń, popartych wynikami badań naukowych¹⁷⁵.

Pierwszy zespół antykonfliktowy – na początku określany jako negocjacyjny – został utworzony przez policję berlińską w 1969 r. w Berlinie. Był to efekt działań podjętych po zastrzeleniu w 1968 r. uczestnika demonstracji. Funkcjonowanie zespołu opierało się na prowadzeniu dialogu policjantów z uczestnikami różnego typu demonstracji, m.in. podczas pierwszomajowych manifestacji czy w trakcie działań policyjnych związanych z likwidacją squatów, które stały się dużym problemem w Berlinie Zachodnim, i w niektórych sytuacjach interwencje policyjne przeradzały się w potężne zamieszki. Był to kierunek, który w 2005 r. doprowadził do stworzenia Zespołu Antykonfliktowego (AntiKonfliktTeam). Po raz pierwszy zafunkcjonował on na słynnym techno party, a jego członkowie prowadzili również intensywne działania w mieście (poza terenem obiektów sportowych) w czasie Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej w 2006 r.¹⁷⁶

Formacje „antykonfliktowe” rozwijają się również poza Niemcami. W Republice Czeskiej utworzenie Zespołów Antykonfliktowych (Antikonfliktni Tym) było związane z negatywną oceną działań pododdziałów prewencyjnych w czasie ogólnokrajowego techno party w 2005 r. Interwencja policyjna, a właściwie brak komunikacji z uczestnikami tej imprezy, spotkały się z ostrą krytyką Rzecznika Praw Obywatelskich. Opinia ta zbiegła się z pracami nad reformą Policji i zaowocowała utworzeniem lokalnych (wojewódzkich) zespołów w oparciu o model berliński. Z kolei od 2008 r. w Szwecji funkcjonuje Dialog Polis, zaś

¹⁷⁵ Badanie prof. dr. Otto M.J. Adanga i dr. Clifforda Stotta dotyczące zachowania ludzi w trakcie zamieszek i wypracowania nowego modelu podejścia holenderskiej policji – prewencyjnego i proaktywnego, za: S. Cisowski, *Zespoły antykonfliktowe policji i koncepcja low profile policing oraz strategia 3D*, „Kwartalnik Policyjny” 2013, nr 4, s. 34.

¹⁷⁶ Zob. S. Cisowski, *Zespoły antykonfliktowe policji i koncepcja low profile policing oraz strategia 3D Inne spojrzenie na realizację przez Policję zadań z zakresu komunikacji społecznej, wykorzystywanej w efektywnym „kontrolowaniu tłumu*, „Kwartalnik Policyjny” 2013, nr 4/2013, s. 16.

w Wielkiej Brytanii Protest Liaison Officer, natomiast w Hiszpanii pracują kryzysowi mediatorzy, a austriaccy spottersi są szkoleni w zakresie low profile policing oraz strategii 3D.

Analiza dotychczasowych działań ZAK-ów w pełni ukazuje skuteczność tej formy. Na bazie europejskich doświadczeń i osiąganych dobrych wyników przez tego typu zespoły oraz aprobaty społecznej powołano również w Polsce nieetatowy Zespół Antykonfliktowy¹⁷⁷. Powstał on w listopadzie 2011 r. w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu, przed Mistrzostwami Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012. Początkowo działania policjantów tego zespołu miały charakter pilotażowy. W skład tej grupy weszli policyjni negocjatorzy oraz policjanci o odpowiednich predyspozycjach (znajomość języków obcych, wiedzy psychologicznej, która pomagała odpowiednio reagować w sytuacjach trudnych lub wyjątkowych) z innych komórek i jednostek organizacyjnych województwa wielkopolskiego.

Proces powołania ZAK zaczęto od przygotowania do wdrożenia i stosowania niestandardowego, jak dotąd, rozwinięcia systemu „miękkiego podejścia” przy utrzymaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego w związku z imprezami masowymi, zgromadzeniami i protestami publicznymi oraz innymi sytuacjami kryzysowymi. Główna idea zespołu została jasno sprecyzowana w myśl zasady „lepsza siła argumentu niż argument siły”. Ponadto w trakcie UEFA EURO 2012 funkcjonariusze stosowali się do wypracowanej na czas Mistrzostw koncepcji policji polskiej „3xT”, przyjmując zasadę działania – najpierw troska i tolerancja, a tłumienie na samym końcu. Koncepcja ta wzorowana była na sprawdzonej koncepcji działania służb porządkowych przyjętej na potrzeby Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Portugalia 2004 opartej na 3 elementach, tj.:

1. Dialogu – działania podejmowanego w sytuacjach, które dotyczą stosunkowo dużej grupy uczestników ze względu na pewne wydarzenie. W takim przypadku cele, do których dążą służby porządkowe, obejmują patrolowanie i monitorowanie, zdobywanie informacji i danych wywiadowczych oraz udzielanie różnego rodzaju wsparcia, a także prawny obowiązek udzielenia pomocy.
2. Deeskalacji – działania podejmowanego w sytuacji pojawiających się zakłóceń porządku publicznego. Zadaniem funkcjonariuszy jest udzielanie pomocy w rozstrzyganiu sporów, a także przez sprawnie reagowanie w celu jak najszybszego rozładowania sytuacji.
3. Determinacji – działania policyjnego w sytuacjach zbiorowych zakłóceń porządku publicznego połączone z zatrzymywaniem osób łamiących prawo i przejawiających agresję.

---

¹⁷⁷ Decyzja nr 193 z 26 kwietnia 2013 r. komendanta wojewódzkiego Policji w Poznaniu w sprawie szczegółowych zasad organizacji i działania nieetatowego Zespołu Antykonfliktowego KWP w Poznaniu.

Regułą powinno być stosowanie dwóch pierwszych filarów, natomiast w razie eskalacji zagrożeń jako działanie ostateczne należy zastosować determinację.

W trakcie UEFA EURO 2012 interwencje ZAK-ów okazały się bardzo skuteczne, co najmniej kilkadziesiąt razy udało się im rozładować napięcie podczas głośniejszej dyskusji w Strefie Kibica czy na Starym Rynku w Poznaniu i nie doprowadzić do awantury¹⁷⁸. Pracowali oni również na terenie Portu Lotniczego Poznań Ławica oraz na Stadionie Miejskim.

Po zakończeniu mistrzostw Europy w piłce nożnej Nieetatowe Zespoły Antykonfliktowe zaczęto powoływać w innych jednostkach Policji – Komendzie Wojewódzkiej Policji w Katowicach, w Komendzie Wojewódzkiej Policji zs. w Radomiu oraz w Komendzie Stołecznej Policji. Docelowo grupy antykonfliktowe mają funkcjonować na terenie każdej komendy wojewódzkiej i Komendy Stołecznej Policji, a ich liczebność będzie uzależniona od specyfiki danego garnizonu.

Do ZAK powołuje się policjantów z wszystkich rodzajów służb na zasadzie dobrowolności oraz akceptacji bezpośredniego przełożonego. Jego członkami mogą być policjanci posiadający minimum 5-letni staż służby, umiejętności mediacyjne oraz łatwość w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych. Członkowie grup antykonfliktowych muszą spełniać określone wymogi, odznaczać się empatią oraz łatwością w nawiązywaniu kontaktów czy umiejętnością rozwiązywania sporów. Stąd też w rozmowach kwalifikacyjnych uczestniczą psycholodzy, którzy mają doświadczenie w ocenie tego typu zachowań. Ponadto powinni być przeszkoleni z zakresu psychologii i socjologii, ale również wymaga się od nich dobrej znajomości prawa

Podczas działań antykonfliktowych policjanci wyznaczeni do składu ZAK realizują zadania w ubiorze cywilnym oraz są zobowiązani do noszenia kamizelki ostrzegawczej z elementami odblaskowymi i napisem „POLICJA” oraz „Zespół Antykonfliktowy” oraz nie posiadają środków przymusu bezpośredniego.

Zadaniami funkcjonujących ZAK jest m.in. monitorowanie potencjalnych miejsc zagrożonych sytuacjami konfliktowymi, nieprovokacyjne rozpoznanie uczestników i ocena charakteru ich uczestnictwa, rozpoznanie sytuacji konfliktowej, a także rozwiązywanie lub pomoc w rozwiązywaniu takich sytuacji.

Praca Zespołów Antykonfliktowych ma mieć charakter działań zapobiegawczych przede wszystkim w trakcie zbiorowych wystąpień (okupacji i blokady obiektów, blokady szlaku komunikacyjnego, protestów społecznych, zgromadzeń publicznych, wydarzeń wymagających

¹⁷⁸ <http://www.codziennypoznan.pl/artykul/2012-07-08/zespol-antykonfliktowy-nowa-formacja-policji>, dostęp: 18.11.2023 r.

użycia zwiększonych sił policyjnych), czyli wszędzie tam, gdzie zgromadzenie osób wiąże się z nagromadzeniem emocji mogących spowodować zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego, a podejmowane przez policjantów działania antykonfliktowe mogą pomóc w opanowaniu tych emocji, czyli – w efekcie – utrzymaniu porządku i zapewnieniu bezpieczeństwa¹⁷⁹. Prowadzenie przez nich dialogu ma na celu przekonywać osoby zaangażowane w różnego rodzaju konflikty do pokojowego rozwiązania sporu oraz respektowania poleceń wydawanych przez uprawnione służby, tak aby nie było konieczności używania oddziałów zwartych policji lub też innego, siłowego sposobu rozwiązania sytuacji¹⁸⁰. W tym celu dąży się do poczucia praworządności i marginalizowania roli osób (grup) dążących do konfrontacji oraz nawiązuje się komunikację służącą określeniu granic akceptowalnych zachowań zgromadzonych oraz wyjaśnianiu działań podjętych przez policję.

Biorąc pod uwagę mechanizmy występujące w tłumie jednym z zadań policjantów ZAK jest wytworzenie korzystnych zachowań wśród osób jeszcze przed ukształtowaniem się tłumu i negatywnych zjawisk. Początkowe działania antykonfliktowe, jeszcze przed zawiązaniem się tłumu, wpływają na jego zachowanie się w późniejszym czasie¹⁸¹.

W ramach powyższych czynności ZAK realizuje zadania stawiane przez dowódcę działań policyjnych, który podejmuje decyzje o podjęciu i zakończeniu działań antykonfliktowych oraz udziela im niezbędnego wsparcia. Współpraca z dowodzącym polega na wymianie informacji dotyczących prowadzonych czynności w zakresie wypracowania rozwiązań taktycznych wobec osób stwarzających zagrożenie.

W celu koordynacji działań antykonfliktowych na szczeblu centralnym Komendant Główny Policji wyznacza krajowego koordynatora do spraw działań antykonfliktowych, do zadań którego należy w szczególności:

1. Merytoryczny nadzór nad przygotowaniem policjantów wchodzących w skład grup antykonfliktowych do prowadzenia działań antykonfliktowych.
2. Koordynacja i prowadzenie doskonalenia zawodowego dla policjantów wchodzących w skład grup antykonfliktowych, a także innych przedsięwzięć edukacyjnych z tego zakresu.
3. Nadzór nad sprawozdawczością dotyczącą działań antykonfliktowych.

Z kolei na poziomie województwa koordynatora do spraw działań antykonfliktowych wyznacza właściwy komendant wojewódzki Policji. Wojewódzki koordynator realizuje

---

¹⁷⁹ Zarządzenie nr 27 Komendanta Głównego policji z dnia 5 sierpnia 2021 r. w sprawie powołania, funkcjonowania grup i zespołów antykonfliktowych, Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 58.

¹⁸⁰ <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/86046,Zespol-Antykonfliktowy-w-akcji.html>, dostęp: 17.04.2023.

¹⁸¹ I. Pajdała, *AntyKonflikt Team*, „Gazeta Policyjna” 2012, nr 12, s. 10.

swoje zadania będąc w strukturze komórki właściwej w sprawach sztabowych komendy wojewódzkiej Policji. Do jego zadań należy:

1. Organizacja i koordynacja funkcjonowania grupy antykonfliktowej na terenie działania komendy wojewódzkiej (stołecznej) policji.
2. Nadzór nad stanem wyposażenia grupy antykonfliktowej oraz przedstawianie propozycji doposażenia.
3. Organizacja, prowadzenie doskonalenia zawodowego lokalnego dla członków grupy antykonfliktowej zgodnie z zakresem tematycznym.
4. Zawiadamianie osób wyznaczonych do składu zak o konieczności podjęcia działań antykonfliktowych.
5. Informowanie krajowego koordynatora do spraw działań antykonfliktowych o podjęciu i zakończeniu działań antykonfliktowych przez zak.
6. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej funkcjonowania grupy antykonfliktowej.
7. Udział w działaniach antykonfliktowych.

Praca prewencyjna policjantów ZAK w trakcie zabezpieczeń stała się jednym podstawowych narzędzi w rękach dowódcy działań, a jego odrębność i umiejętne wykorzystanie przynosi oczekiwane rezultaty w obszarze regulowania napięcia spowodowanego nagromadzeniem emocji – ich działanie pomaga w opanowaniu tych emocji, czyli w efekcie ma istotny wpływ na utrzymanie porządku.

Wdrażając model Zespołów Antykonfliktowych Policji trzeba jednak pamiętać, że poza przygotowaniem samych członków zespołów istotne jest także poznanie teoretycznego i praktycznego znaczenia powyższych zagadnień przez dowódców operacji i innych policjantów biorących udział w działaniach, w szczególności współdziałających z ZAP.

Krajowy Punkt Informacyjny do spraw imprez sportowych (National Football Information Point NFIP)

Postanowienia Decyzji Rady Unii Europejskiej 2002/348/WSiSW z dnia 25 kwietnia 2002 r. dotyczącej bezpieczeństwa w związku z meczami piłki nożnej o charakterze międzynarodowym¹⁸² zobligowały wszystkie państwa członkowskie do utworzenia narodowych punktów informacyjnych o charakterze policyjnym dla piłki nożnej (NFIP).

¹⁸² Dz. U. L121/1 z 8.05.2001.

W Polsce Krajowy Punkt Kontaktowy ds. Imprez Masowych został utworzony 16 lutego 2005 r. w strukturze Głównego Sztabu Policji Komendy Głównej, a z dniem 1 czerwca 2010 r. przemianowano go na Krajowy Punkt Informacyjny ds. Imprez Sportowych (KPI). Obecnie funkcjonuje on jako bezpośredni, centralny punkt kontaktowy do wymiany istotnych informacji oraz dla ułatwiania międzynarodowej współpracy policyjnej w zakresie meczów piłki nożnej o charakterze międzynarodowym. Wymiana informacji pomiędzy punktami zwykle ma charakter bezpośredni, czasem jednak wymaga pośrednictwa oficerów łącznikowych polskiej Policji (akredytowanych przy polskich placówkach dyplomatycznych) lub kanałów Biura Międzynarodowej Współpracy Policji Komendy Głównej Policji wykorzystywanych do kontaktów z międzynarodowymi organizacjami policyjnymi – Europolem i Interpolem.

Rola oraz zadania punktów NFIP regulowane są m.in. przez rezolucję Rady z dnia 3 czerwca 2010 r. w sprawie zaktualizowanego podręcznika z zaleceniami w zakresie międzynarodowej współpracy policyjnej oraz w zakresie działań prewencyjnych i kontrolnych związanych z aktami przemocy i zakłóceniami porządku podczas międzynarodowych meczów piłki nożnej, które dotyczą co najmniej jednego państwa członkowskiego¹⁸³.

Polski NFIP, podobnie jak jego odpowiedniki w innych państwach europejskich, realizuje zadania w zakresie gromadzenia, przetwarzania i koordynacji wymiany informacji policyjnych (pozaoperacyjnych) związanych z meczami piłki nożnej o charakterze międzynarodowym. Zadania te zostały określone w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych¹⁸⁴.

W praktyce zakres działalności polskiego NFIP – podobnie jak jego odpowiedników w wielu innych krajach – rozciąga się na inne popularne dyscypliny sportowe, co wynika bezpośrednio z roli, jaką komórka ta odgrywa jednocześnie na gruncie rodzimym.

Na potrzeby planowania zabezpieczeń policyjnych międzynarodowych imprez sportowych wykorzystuje się dostępne kanały wymiany informacji (NFIP, Europol oraz Interpol) służące do pozyskiwania informacji dotyczących planowanej liczby zagranicznych kibiców, stopnia ich zorganizowania, środków transportu, tras przejazdu, miejsc pobytu, zachowania się w stosunku do funkcjonariuszy Policji, stewardów, polskich kibiców oraz innych zagrożeń, jakie mogłyby ewentualnie zaistnieć. Realizacja czynności przez KPI odbywa się w szczególności poprzez: rozpoznanie i analizę ryzyka; opiniowanie masowych imprez sportowych; współdziałanie z organizatorami imprez

---

¹⁸³ Dz. U. C 165/1 z 24.06.2010.

¹⁸⁴ Dz. U. z 2009 r., nr 62, poz. 504 ze zm.

sportowych i innymi podmiotami pozapolicyjnymi odpowiedzialnymi za ich zabezpieczenie; organizowanie, w miarę potrzeby, zabezpieczenia przejazdów kibiców; współdziałanie z innymi podmiotami w zakresie prowadzenia działań profilaktycznych ukierunkowanych na zapobieganie i zwalczanie zjawisk agresji i przemocy. Ponadto KPI dwa razy w roku opracowuje raporty statystyczne z zakresu bezpieczeństwa imprez masowych.

Zgodnie z hierarchizacją struktur organizacyjnych w Policji zadania punktów kontaktowych ds. imprez masowych realizowane są również przez działające w strukturach komórek organizacyjnych komend wojewódzkich i powiatowych Policji właściwych w sprawach sztabowych – wojewódzkie (WPK) i powiatowe/ miejskie (PPK/ MPK) punkty kontaktowe do spraw imprez masowych

WPK realizuje zadania dotyczące bezpieczeństwa masowych imprez sportowych odbywających się na podległym terenie, a także zadania związane z przemieszczaniem się ich uczestników, w zakresie:

- gromadzenia i przetwarzania informacji;
- opracowywania analiz;
- zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzanych informacji;
- koordynacji wymiany informacji;
- współpracy z podmiotami krajowymi;
- prowadzenia rejestru osób upoważnionych do występowania w imieniu podmiotu uprawnionego do otrzymywania informacji dotyczących bezpieczeństwa masowych imprez sportowych wraz z zakresem upoważnienia;
- opiniowania wniosków organizatorów imprez masowych.

Punkty kontaktowe ds. imprez masowych stanowią główne wsparcie informacyjne dla krajowych podmiotów i służb zaangażowanych w działania na rzecz bezpieczeństwa organizowanych w kraju meczów piłkarskich o charakterze międzynarodowym¹⁸⁵. Na każdym szczeblu organizacyjnym sprawna i efektywna praca punktów wymaga ścisłej współpracy komórek właściwych w sprawach sztabowych z komórkami pionu kryminalnego.

¹⁸⁵ J. Redzicka, *National Football Information Point (NFIP). Krajowy Punkt Informacyjny do spraw Imprez Sportowych (KPI)*, „Kwartalnik policyjny” 2014, nr 1, s. 56.

Grupy rozpoznania minersko-pirotechnicznego (NGRM-P)

Ustalenie lub stwierdzenie zagrożenia spowodowanego informacją o podłożeniu urządzenia wybuchowego, ujawnienie przedmiotu nieznanego pochodzenia, który może zawierać materiał lub urządzenie wybuchowe albo zlokalizowanie materiału lub urządzenia wybuchowego wymaga przeprowadzenia rozpoznania minersko-pirotechnicznego. Do wykonania tego typu zadań w komendach wojewódzkich Policji powoływane są nieetatowe grupy rozpoznania minersko-pirotechnicznego. Za koordynację NGRM-P odpowiada wyznaczony przez komendanta wojewódzkiego Policji funkcjonariusz z komórki właściwej w sprawach sztabowych KWP, który odbył przeszkolenie w ramach centralnego doskonalenia zawodowego w zakresie rozpoznania minersko-pirotechnicznego, właściwego do organizowania i koordynowania działań NGRM-P.

NGRM-P mogą być wykorzystywane do:

- wspomagania działań etatowej komórki minersko-pirotechnicznej (KM-P);
- wspomagania działań komórek służby kryminalnej i śledczej właściwych w sprawach zwalczania przestępstw z użyciem materiałów wybuchowych;
- wspomagania działań komórek organizacyjnych Służby Ochrony Państwa właściwych w sprawach minersko-pirotechnicznych, w zakresie rozpoznania minersko-pirotechnicznego obiektów i miejsc czasowego pobytu osób objętych ochroną, tras przejazdu, środków transportu, kontroli detektorowej osób oraz bagażu i sprzętu.

Zadania te polegają w szczególności na¹⁸⁶:

- rozpoznaniu obiektu lub terenu, co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie podłożenia materiału lub urządzenia wybuchowego;
- zabezpieczeniu miejsca ujawnienia przedmiotu nieznanego pochodzenia, mogącego zawierać materiał lub urządzenie wybuchowe albo zlokalizowanego materiału lub urządzenia wybuchowego do czasu przyjazdu etatowej KM-P;
- rozpoznaniu i zabezpieczeniu miejsca wybuchu do czasu przyjazdu KM-P.

Komendant wojewódzki Policji może zarządzić zgrupowanie w jednym miejscu policjantów wchodzących w skład NGRM-P w przypadkach¹⁸⁷:

- wystąpienia na terenie województwa zbiorowych naruszeń prawa wymagających prowadzenia rozpoznania minersko-pirotechnicznego;

¹⁸⁶ § 3.1 zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z 14 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych grup rozpoznania minersko-pirotechnicznego, Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 53.

¹⁸⁷ Tamże, § 9.1.

- konieczności zabezpieczenia pod kątem rozpoznania minersko-pirotechnicznego spotkań, imprez i uroczystości z udziałem osób podlegających ochronie ustawowej oraz oficjalnych delegacji zagranicznych;
- innych wydarzeń wymagających natychmiastowego użycia zwiększonych sił NGRM-P.

Natomiast komendant powiatowy Policji może podjąć decyzję o koncentracji podległych mu policjantów NGRM-P i skierować ich do działań na obszarze powiatu przede wszystkim w przypadku wystąpienia na terenie powiatu zdarzenia wymagającego prowadzenia działań z zakresu rozpoznania minersko-pirotechnicznego¹⁸⁸. Ponadto, na wniosek komendanta wojewódzkiej Policji, zarządzenie koncentracji NGRM-P przeznaczonych do działań na terenie innego województwa lub do działań w ramach akcji lub operacji policyjnej może podjąć komendant główny Policji lub upoważniony zastępca Komendanta Głównego Policji albo upoważniony dyrektor Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji.

Bezzałogowe Statki Powietrzne

Bezzałogowe Statki Powietrzne (BSP), powszechnie znane jako „drony” od momentu pojawienia się na rynku cywilnym do chwili obecnej ewoluują wraz z rosnącymi potrzebami ich użytkowników. Są zarówno znakomitymi zabawkami służącymi do przyjemnego spędzania czasu, jak i zaawansowanymi urządzeniami, których zastosowanie i możliwości uwzględniają różne dziedziny ich wykorzystania, począwszy od przemysłu militarnego, przez sektor bezpieczeństwa, kończąc na sektorze prywatnym.

Wraz z zaawansowaniem technologicznym w jakie statek powietrzny jest wyposażony rosną jego możliwości i zakres działania w powietrzu. Zasięgi lotów BSP oraz systemy podglądu i rejestrowania obrazu (kamery światła dziennego i kamery termowizyjne), megafony oraz reflektory o dużym natężeniu u światła, lub inne czujniki zamontowane na bezzałogowych statkach powietrznych powodują, że stają się one również obowiązkowym wyposażeniem Policji. Są to najczęściej tzw. wielowirnikowce (z ang. Multirotor/ MR), które dzięki stabilnemu zawisowi i operowania nimi stosunkowo nisko dają nieosiągalną wcześniej możliwość obserwacji lub penetracji trudno dostępnego terenu¹⁸⁹.

Z BSP korzysta się w wielu obszarach pracy policyjnej. Stanowią nieocenione wsparcie we wszelkich działaniach poszukiwawczo-ratowniczych na terenie całego kraju, zwłaszcza

¹⁸⁸ Tamże, § 10.1.

¹⁸⁹ P. Maciejczak, *BSPP – co to takiego?*, „Gazeta Policyjna” 2019, nr 176, s. 13.

tam, gdzie wykorzystanie śmigłowców jest mocno utrudnione lub niemożliwe¹⁹⁰. Przekłada się to na zwiększenie zasięgu działań realizowanych także przez Lotnictwo Policyjne.

Drony wyposażone w kamery światła dziennego umożliwiają prowadzenie bieżącej obserwacji obszaru poszukiwań poprzez bezpośredni nalot nad wskazane obszary poszukiwań oraz wykonanie nalołów fotogrametrycznych (narzędzie wykorzystywane do mapowania przestrzeni za pomocą wiązki lasera, dającej trójwymiarowy obraz terenu, dzięki wiązce laserowej, wykorzystującej chmurę punktów, jesteśmy w stanie z bardzo dużą dokładnością, bliską perfekcji, określić ukształtowanie mapowanego terenu¹⁹¹). Nalot fotogrametryczny którego wynikiem jest ortofotomapa jest metodą najdokładniejszą. Analiza wykonanej mapy pozwala odnaleźć osobę zaginioną lub zwłoki ludzkie na dużym obszarze bez angażowania do działań poszukiwawczych dużych sił i środków oraz pozwala na sprawdzanie miejsc trudnodostępnych, gdzie nie ma możliwości wysłania osób biorących udział w poszukiwaniach ze względu na ich bezpieczeństwo. Pozwalają również na analizę i dokumentowanie zbieranych informacji, a także pracę w trudnych warunkach atmosferycznych i podczas operacji nocnych. Natomiast w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych kamery termowizyjne wykorzystywane są wyłącznie w przypadku poszukiwania osób żywych z uwagi na emisję ciepłą ciała osoby zaginionej.

O użyteczności BSP w poszukiwaniach decydują takie czynniki, jak:

- przyspieszenie i zwiększenie zasięgu działań w porównaniu do poszukiwań tradycyjnych wykonywanych w zespołach poruszających się np. w formie tyraliery czy „szybkich trójek”,¹⁹² a także poszukiwań realizowanych przy udziale Lotnictwa Policyjnego;
- możliwość bieżącego dokumentowania działań poszukiwawczych, możliwość dostosowania urządzenia do panujących warunków, np. poprzez zamontowanie podzespołów termowizyjnych i noktowizyjnych;
- obniżenie kosztów poszukiwań¹⁹³.

Drony wykorzystywane są również w działaniach operacyjno-rozpoznawczych podczas prowadzenia obserwacji osób, pojazdów i obiektów będących w zainteresowaniu Policji, prowadzeniu stałego nadzoru nad obszarem prowadzonych działań policyjnych,

¹⁹⁰ R. Kochańczyk, *BSP w poszukiwaniu osób zaginionych w praktyce policyjnej [w:] M. Feltynowski (red.), Wykorzystanie bezzałogowych platform powietrznych w operacjach na rzecz bezpieczeństwa publicznego*, Józefów 2019.

¹⁹¹ Zob. B. Jankowicz, *Analiza zastosowania bezzałogowych fotogrametrycznych nalołów niskopłajowych w kontekście szybkiego pozyskiwania geoinformacji*, „Archiwum Fotogrametrii, Kartografii i Teledetekcji” 2007, Vol. 17a, s. 300-301.

¹⁹² Metoda poszukiwawcza opracowana przez Grupę Podhalańską GOPR. W „szybkiej trójce” ratownicy są dzieleni na grupy trzyosobowe, a jeden z ratowników w każdej grupie – nawigator – wyposażony jest w urządzenie z odbiornikiem GPS. Zalecane jest takie ustawienie ratowników jest przede wszystkim możliwość wyboru przez nich trasy poszukiwawczej w czasie akcji, ponieważ zespół nie ma wytyczonej trasy przed poszukiwaniem.

¹⁹³ A. Chyliński, *Mazowiecka koordynacja poszukiwań*, „Gazeta Policyjna” 2021, nr 3, s. 22.

w tym działaniach zespołów bojowych pododdziałów kontrterrorystycznych, także do potwierdzania z dużej odległości informacji dotyczących osób lub pojazdów w miejscach o ograniczonej widoczności, np. w porze nocnej oraz w potwierdzaniu aktywności cieplnej pojazdów i pomieszczeń mieszkalnych. Ponadto nowe rozwiązania technologiczne usprawniające skuteczność działania bezzałogowych statków powietrznych pozwalają na prowadzenie, dzięki systemowi bezprzewodowemu, transmisji wideo w czasie rzeczywistym, co umożliwia obserwację operacji z dowolnego miejsca na świecie. Brak opóźnienia w przekazie obrazu jest kluczowy dla sukcesu operacji. Wykorzystanie tej technologii umożliwia błyskawiczne podejmowanie decyzji w sztabie na podstawie obrazu na żywo.

Ważnym obszarem policyjnego działania administracyjno-porządkowych, w których korzysta się z dronów jest kontrola ruchu drogowego. Bezzałogowe statki powietrzne pozwalają na prowadzenie obserwacji, wykrywanie i analizowanie zagrożeń na drogach. Dzięki dronom, policjanci są w stanie określić poziom natężenia ruchu w obrębie danego skrzyżowania, ujawnić przyczynę korkowania się ulic czy ujawnić wykroczenia, które są popełniane w obserwowanym obszarze bez konieczności zmiany miejsca. Wykonanie nalotu fotogrametrycznego nad miejsce wypadku, ułatwia odtworzenie przebiegu zdarzenia drogowego poprzez analizę śladów będących wynikiem zdarzenia drogowego. Z kolei w działaniach dowódczo-sztabowych drony umożliwiają rozpoznawanie terenu przed planowanymi imprezami masowymi oraz wykonywanie mapowania wyznaczonego obszaru w ramach tego rozpoznania. Prowadzenie stałej obserwacji z możliwością streamingu obrazu, do centrum dowodzenia (sztabu) ma na celu zobrazowanie stanu faktycznego prowadzonych działań i możliwości podejmowania bieżących decyzji w przypadku naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Wykorzystanie dronów przez policję nie ogranicza się do opisanych wyżej obszarów. BSP używane są także np. w kryminalistyce – za ich pomocą możliwe jest uzyskanie obrazu miejsca popełnienia przestępstwa z powietrza, podczas czynności minersko-pirotechnicznych, czy do monitorowania wydarzeń masowych.

Powyższy katalog wykorzystania dronów jest otwarty, gdyż przepisy nie określają dokładnie przypadków ich użycia¹⁹⁴.

Szczegółowe zasady użycia dronów reguluje obecnie zarządzenie nr 63 Komendanta Głównego Policji w sprawie szczegółowych zasad użytkowania bezzałogowych statków powietrznych w Policji¹⁹⁵.

¹⁹⁴ P. Maciejczak, *Dron – zwykle narzędzie pracy – rozmowa z nadkom. Adrianem Słowikowskim z Głównego Sztabu Policji KGP, koordynatorem krajowym do spraw bezzałogowych statków powietrznych w Policji*, „Gazeta Policyjna” 2019, nr 176,

¹⁹⁵ Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 191 ze zm.

Zarządzenie określa zasady:

1. Użytkowania bezzałogowych statków powietrznych w policji.
2. Sprawowania nadzoru nad realizacją zadań związanych z wykorzystaniem bezzałogowych statków powietrznych w policji.
3. Ewidencjonowania bezzałogowych statków powietrznych w policji oraz prowadzenia ewidencji operatorów bezzałogowych statków powietrznych w policji.
4. Postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych z udziałem bezzałogowych statków powietrznych w Policji.

Zgodnie z cytowanym przepisem decyzję o wykorzystaniu BSPP do zadań realizowanych przez jednostkę organizacyjną Policji lub komórkę organizacyjną KGP, podejmuje kierownik tej jednostki lub komórki, osoba przez niego upoważniona albo dyżurny. Wniosek o wsparcie działań przy użyciu BSPP składa Komendant wojewódzki Policji lub kierownik komórki organizacyjnej KGP do kierownika komórki organizacyjnej KGP właściwej do spraw sztabowych.

Zarządzenie wprowadza dwie funkcje – operatora BSPP (pilota) i obserwatora, który ma wspomagać pilotującego drona. Operatorem może być policjant lub pracownik Policji legitymujący się aktualnym świadectwem kwalifikacji operatora BSP wydanym przez Urząd Lotnictwa Cywilnego oraz wpisany do ewidencji operatorów BSPP prowadzonej przez krajowego koordynatora w Komendzie Głównej Policji. Podobne wymagania dotyczą też osoby obserwatora. Pewnym ograniczeniem jest udział pracownika Policji w czynnościach związanych z ustawowymi działaniami Policji, szczególnie wymagających uprawnień procesowych. W tym przypadku zarówno operator, jak i obserwator muszą być funkcjonariuszami.

Zadaniem operatora jest dokumentowanie realizowanych czynności w książce BSPP, jak również w Systemie Wspomagania Dowodzenia Policji, w panelu obsługi zdarzeń, jako jedną z przeprowadzonych czynności – „wykorzystanie bezzałogowego statku powietrznego Policji”.

W przepisie ujęto również zapisy pochodzące wprost z prawa lotniczego i dające określone uprawnienia operatorowi drona, który podejmuje ostateczną decyzję o wykonaniu lotu lub odmowie startu. Ma obowiązek przed lotem sprawdzić warunki pogodowe, ukształtowanie terenu, ograniczenia eksploatacyjne BSPP i dostępność przestrzeni powietrznej. W przypadku lotów w strefie kontrolowanej lub objętej zakazem lotów (tzw. strefa „P” – prohibited, zabroniona) konieczne jest uzyskanie zgody na lot i poinformowanie kontroli zbliżania o przewidywanej wysokości i obszarze działania.

Wykorzystanie w Policji BSP w różnych jednostkach i komórkach policyjnych wymaga koordynacji. W związku z tym na wniosek kierowników komórek organizacyjnych właściwych do spraw sztabowych, powołano krajowego (przez Komendanta Głównego Policji) i wojewódzkich koordynatorów (Komendantów wojewódzkich Policji). Są to osoby posiadające państwowe uprawnienia operatora BSP, które wyróżniają się wiedzą, doświadczeniem i umiejętnościami w zakresie użytkowania BSPP. Do ich zadań należy w szczególności:

1. Koordynator krajowy:

- prowadzenie ewidencji BSPP;
- prowadzenie ewidencji operatorów BSPP;
- współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie dotyczącym bezzałogowych statków powietrznych;
- uczestniczenie w opiniowaniu i opracowywaniu przepisów związanych z BSP;
- analizowanie potrzeb szkoleniowych w zakresie wykorzystania BSPP;
- merytoryczne wspieranie jednostek organizacyjnych Policji w zakresie użytkowania BSPP;
- zbieranie oraz analizowanie informacji na temat zdarzeń z udziałem BSPP.

2. Koordynator wojewódzki:

- nadzorowanie stanu wyposażenia w BSPP;
- organizowanie doskonalenia zawodowego lokalnego dla operatorów BSPP;
- organizowanie doskonalenia zawodowego lokalnego w celu podnoszenia poziomu wiedzy policjantów;
- BSPP;
- zbieranie potrzeb szkoleniowych oraz planowanie, w uzgodnieniu z krajowym koordynatorem, liczby kandydatów przewidzianych do skierowania na kurs specjalistyczny dla operatorów BSPP;
- powiadamianie krajowego koordynatora o zdarzeniach z udziałem BSPP oraz BSP;
- uczestniczenie, stosownie do potrzeb, w procesie doskonalenia zawodowego lokalnego dla operatorów BSPP organizowanego przez KGP.

Przepisy służbowe normują również zasady postępowania w przypadku wystąpienia zdarzenia z udziałem bezzałogowego statku powietrznego. Wydane przez Dyrektora GSP KGP zalecenia mają na celu usprawnienie działań Policji. W zaleceniach wskazano m.in. sytuacje powodujące zagrożenie, możliwe zagrożenia oraz naruszone normy prawne (odpowiedzialność cywilną), zadania (czynności) realizowane przez policjantów na miejscu

zdarzenia, dyżurnego KPP/ KMP/ KRP, KWP/ KSP, KGP. Zawierają one również odpowiedzialność operatora, wymagane dokumenty/ świadectwa kwalifikacji, wskazanie miejsca lotów BST, warunki eksploatacji BST oraz wzory: formularza zgłoszenia zdarzenia, świadectwa kwalifikacji, orzeczenia lotniczo – lekarskiego oraz zgody na przeprowadzenie lotu w określonej strefie wydanego przez Polską Agencję Żeglugi Powietrznej.

Jednak pomimo szczegółowego określenia zadań i obszarów wykorzystania BST, to na wyposażeniu Policji zauważalny jest brak systemów antydronowych oraz programu szkolenia umożliwiającego profesjonalne przygotowanie kadr obsługujących te urządzenia.

Policja w systemie zarządzania kryzysowego

Działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych¹⁹⁶, usuwaniu ich skutków oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej określana jest jako zarządzanie kryzysowe¹⁹⁷. Natomiast sprawne i skuteczne działanie systemu zarządzania kryzysowego jest możliwe dzięki m.in. utworzeniu przez ministrów i centralne organy administracji rządowej, do których zakresu działania należą sprawy związane z zapewnieniem bezpieczeństwa narodowego, w tym ochrony ludności lub gospodarczych podstaw bezpieczeństwa państwa, zespołów zarządzania kryzysowego oraz centrum zarządzania kryzysowego. Ważny jest również sposób ich funkcjonowania, w szczególności warunki techniczne, standardy ich wyposażenia oraz procedury współpracy z Rządowym Centrum Bezpieczeństwa i innymi organami administracji publicznej.

Zarządzanie kryzysowe obejmuje cały system reagowania państwa na sytuacje kryzysowe wraz z organami zarządczymi, ale także wykonawczymi¹⁹⁸. Jednym z organów wykonawczych będącym elementem systemu zarządzania kryzysowego jest Policja, a centralną komórką organizacyjną właściwą w sprawach zarządzania kryzysowego, realizującą zadania Centrum Zarządzania Kryzysowego Komendy Głównej Policji (CZK KGP)¹⁹⁹ jest Główny Sztab Policji KGP.

¹⁹⁶ W ujęciu ustawy o zarządzaniu kryzysowym, przez sytuację kryzysową rozumieć należy sytuację wpływającą negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi i mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołującą znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków.

¹⁹⁷ Art. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, Dz. U. z 2007 r., Nr 89, poz. 590 ze zm.

¹⁹⁸ B. Zdrodowski (red.), *Zarys teorii zarządzania kryzysowego*, Szczytno 2014, s. 80.

¹⁹⁹ Zarządzenie nr 1 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 stycznia 2017 r. w sprawie powołania Zespołu Zarządzania Kryzysowego KGP, Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 7.

CZK KGP funkcjonuje w systemie całodobowym w ramach Stanowiska Kierowania KGP, w którym pełniący służbę policjanci na bieżąco prowadzą wymianę informacji z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo oraz reagowanie w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych. Natomiast w przypadku wystąpienia szczególnych zagrożeń (stanów nadzwyczajnych) lub eskalacji sytuacji kryzysowej działa w ramach Centrum Operacyjnego KGP²⁰⁰.

Głównym zadaniem CO KGP jest monitorowanie zdarzenia, w wyniku którego doszło lub może dojść do utraty życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, a także zagrożenia bezpieczeństwa lub porządku publicznego, w szczególności imprez o charakterze masowym (sportowym lub artystyczno-rozrywkowym), przemieszczania się uczestników tej imprezy, zgromadzeń publicznych, zorganizowanych działań pościgowych, zbiorowego naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego lub ćwiczeń policyjnych.

W ramach tych czynności wykonywane jest:

- systematyczne analizowanie uzyskanych informacji o zdarzeniu przy wykorzystaniu policyjnych systemów teleinformatycznych oraz aktualizowanie danych o siłach i środkach policyjnych wykorzystywanych do działań;
- przyjmowanie informacji o zdarzeniu (i zapewnienie jej właściwego obiegu), realizowanych przedsięwzięciach i podjętych decyzjach;
- wymiana informacji, w tym ze służbami lub instytucjami spoza Policji realizującymi działania w związku ze zdarzeniem;
- zbieranie informacji z przebiegu działań i koordynacja działań.

Centra Operacyjne tworzy się również na poziomie wojewódzkim, które powoływane są w celu koordynacji działań i przepływu informacji przy realizacji zadań w związku ze zdarzeniami szczególnymi na terenie województwa.

Kolejnym elementem usprawniającym działanie Policji w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych jest powoływany Zespół Zarządzania Kryzysowego KGP. W sprawach inicjowania i koordynowania działań podejmowanych w zakresie zarządzania kryzysowego pełni on funkcję opiniodawczo-doradczą. W skład zespołu wchodzi:

1. Przewodniczący – zastępca Komendanta Głównego Policji nadzorujący komórki w służbie prewencyjnej.
2. Zastępca przewodniczącego – Dyrektor GSP.

---

²⁰⁰ Tamże.

3. Sekretarz zespołu – kierownik komórki organizacyjnej GSP KGP właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego (obecnie Wydział Zarządzania Kryzysowego i Przygotowań Obronnych Policji GSP KGP).
4. Członkowie – Dyrektorzy Biur KGP.

Przewodniczący ZZK może również zaprosić do udziału w pracach zespołu inne osoby, na prawach członka, których obecność uzna za niezbędną.

CZK KGP (za pośrednictwem służby dyżurnej) współpracuje z Rządowym Centrum Bezpieczeństwa i innymi organami administracji publicznej, w szczególności w zakresie:

- wzajemnego informowania się o: potencjalnych zagrożeniach i możliwościach wystąpienia sytuacji kryzysowej, stratach i środkach, w tym finansowych, niezbędnych do odtworzenia zasobów i infrastruktury krytycznej;
- pomocy krajowej i międzynarodowej;
- analizowania i oceny sytuacji kryzysowej, w tym prognozowania jej rozwoju;
- zrealizowanych i planowanych działań podejmowanych przez właściwe organy w sprawie zarządzania kryzysowego w związku z wystąpieniem sytuacji kryzysowej.

Współpraca odbywa się w szczególności przez bieżące przekazywanie informacji i analiz oraz sporządzanie raportów doraźnych i sytuacyjnych przekazywanych przez techniczne środki łączności, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych. Raporty sytuacyjne przekazywane są do RCB raz dziennie, natomiast w przypadku wprowadzenia jednego ze stanów nadzwyczajnych lub wystąpienia sytuacji kryzysowej – zgodnie z zapotrzebowaniem. Ponadto zadaniem ZZK KGP jest przygotowanie informacji, niezbędnych do terminowego opracowania „Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego”.

W przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowych spowodowanych klęskami żywiołowymi – katastrofami naturalnymi lub awariami technicznymi, w zakresie działań Policji mających na celu przeciwdziałanie bezprawnym zamachom mogącym spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi albo mienia, zastosowanie ma zarządzenie nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi. Z kolei szczegółowe procedury reagowania oraz zadania i czynności, podejmowane przez Policję w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, zostały określone w zarządzeniu nr 36 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 listopada 2017 roku²⁰¹. Należy przy tym nadmienić, że katalog sytuacji kryzysowych ujęty w wymienionym zarządzeniu obejmuje nie tylko katastrofy

²⁰¹ Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 73.

naturalne związane z wystąpieniem powodzi, pożaru, czy chorób zakaźnych ludzi, zwierząt i roślin, ale także szereg zdarzeń dotyczących zamierzonego działania człowieka. Określono w nim m. in. procedury mające zastosowanie w przypadku protestów społecznych (w tym blokad szlaków komunikacyjnych, okupacji i blokad obiektów), aktów terrorystycznych związanych zarówno z podłożeniem ładunku wybuchowego, jak i uprowadzeniem środka transportu.

Prawidłowe przygotowane i realizowane działania Policji pozwalają z jednej strony zapobiegać zagrożeniom spowodowanymi sytuacjami kryzysowymi, a z drugiej umożliwiają reagowanie na nie, zapewniając bezpieczeństwo ludności, środowiska oraz zapewniają sprawne funkcjonowanie administracji państwowej.

Działania podejmowane w celu wykonania zadań w sytuacjach kryzysowych obejmują cztery przenikające się i silnie skorelowane obszary działań:

1. zapobieganie;
2. przygotowanie;
3. reagowanie;
4. odbudowa.

Przedsięwzięcia policyjne podejmowane w fazie zapobiegania ukierunkowane są na eliminację lub redukcję prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia lub obniżenie skutków jego wystąpienia. Działania kierownika jednostki organizacyjnej Policji w tym zakresie polegają w szczególności na:

- a. bieżącym analizowaniu sytuacji mogących spowodować zagrożenie;
- b. udziale w opracowywaniu przez właściwe organy administracji publicznej aktów prawnych, ograniczających możliwość wystąpienia zagrożeń i ich skutków, w szczególności z zakresu planowania zagospodarowania przestrzennego, ochrony przeciwpożarowej, używania i przewozu materiałów niebezpiecznych, organizacji ruchu drogowego;
- c. egzekwowaniu przestrzegania przepisów wydanych przez właściwe organy administracji publicznej.

W fazie przygotowania są realizowane przedsięwzięcia planistyczne (w tym opracowywanie procedur działania) określające sposób reakcji na zagrożenie oraz przedsięwzięcia mające na celu zgromadzenie niezbędnych sił i środków.

Opracowany plan z przyjętymi rozwiązaniami jest sprawdzany w trakcie ćwiczeń aplikacyjnych i praktycznych, organizowanych przez kierownika jednostki Policji lub z udziałem innych podmiotów systemu ZK. Doświadczenia z ćwiczeń oraz bieżąca analiza

stanu i rodzajów zagrożeń stanowią podstawę do aktualizacji rozwiązań planistycznych i ewentualnych korekt przyjętych sposobów działania.

Działania w tej w fazie polegają w szczególności na:

1. Zorganizowaniu stanowiska kierowania i systemów łączności w sposób umożliwiający wykonanie zadań w warunkach zagrożenia oraz zapewniający pełne współdziałanie z właściwymi służbami oraz organami administracji publicznej.
2. Uczestniczeniu w opracowaniu i aktualizowaniu planów zarządzania kryzysowego właściwych organów administracji publicznej.
3. Przygotowaniu do alarmowania stanów osobowych podległej jednostki organizacyjnej policji.
4. Gromadzeniu danych o siłach i środkach policji.
5. Doposażeniu jednostki organizacyjnej policji w sprzęt i środki niezbędne do działań w fazie reagowania.
6. Organizowaniu doskonalenia lokalnego, w tym ćwiczeń i treningów oraz udziale w przedsięwzięciach szkoleniowych organizowanych przez inne służby i organy administracji publicznej.

Z kolei w fazie reagowania są realizowane zadania mające na celu przywrócenie bezpieczeństwa i porządku publicznego, dostarczanie pomocy poszkodowanym oraz ograniczanie strat. Formę działań policyjnych określa kierownik jednostki organizacyjnej Policji w zależności od przewidywanych zagrożeń. Działania te są realizowane w zakresach:

1. alarmowania i ostrzegania o zagrożeniach;
2. działań porządkowych;
3. działań ratowniczych.

W zakresie alarmowania i ostrzegania o zagrożeniach, kierownicy jednostek organizacyjnych Policji są zobowiązani do: przekazywania informacji i komunikatów o zagrożeniach poprzez policyjne systemy łączności, pozyskiwania, przetwarzania i przekazywania informacji na potrzeby kierowania, dowodzenia i współdziałania, udostępniania policyjnych systemów i środków łączności innym organom i służbom ratowniczym. Natomiast w zakresie działań porządkowych, kierownicy jednostek organizacyjnych Policji są zobowiązani m.in. do:

1. Zapewnienia drożności dróg dojazdowych dla podmiotów uczestniczących w działaniach.
2. Organizowania objazdów rejonów zagrożonych oraz informowanie o objazdach.
3. Ochrona porządku w miejscach pracy ekip ratowniczych oraz zabezpieczania miejsc mogących stanowić dodatkowe zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi.

4. Niedopuszczania do tworzenia się zbiegowisk i zapobiegania objawom paniki.
5. Egzekwowania przestrzegania przepisów i poleceń kierujących działaniami ratowniczymi.
6. Pilotowania kolumn transportu służb ratowniczych oraz pojazdów transportujących rannych w przypadku wystąpienia utrudnień w ich przemieszczaniu.
7. Informowania ludności o kierunkach, odległościach, sposobie dojścia lub dojazdu do miejsc zbiórek do ewakuacji.
8. Kierowania ruchem na drogach przemieszczania się ewakuowanej ludności i w zależności od potrzeb pilotowania kolumn pojazdów z ewakuowanymi.
9. Zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego, m.in.: w rejonie działania służb ratowniczych, miejscach dekontaminacji, punktach medycznych, punktach zbiórek uszkodzonych.
10. Ochrony pozostawionego mienia.
11. Ochrony miejsc przechowywania mienia porzuconego i ewakuowanego oraz punktów pomocy humanitarnej.
12. Przeszukiwania terenu w celu zebrania, oznaczenia i zdeponowania porzuconego mienia.
13. Uzyskiwania i przekazywania informacji o miejscach pomocy medycznej i miejscach przechowywania mienia.

W trakcie działań ratowniczych kierownicy jednostek organizacyjnych Policji zapewniają w szczególności wykonanie następujących zadań: pomoc w ewakuacji osób uszkodzonych; udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej uszkodzonym; udostępnianie policyjnych obiektów na potrzeby kierowania działaniami ratowniczymi; udział w pracach zabezpieczających urządzenia techniczne lub w tworzeniu umocnień w sytuacji bezpośredniej eskalacji zagrożenia, gdy siły i środki podmiotów odpowiedzialnych za te prace są niewystarczające lub ich nie ma, a zaniechanie spowoduje powiększenie szkód.

W fazie reagowania kierownicy jednostek organizacyjnych Policji zapewniają wykonanie zadań wymienionych w procedurach stanowiących załączniki wymienionego wyżej zarządzenia²⁰².

---

²⁰² Te załączniki to: „Działania Policji w przypadku:

...„groźby zaistnienia lub zaistnienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym” – zał. nr 1;

...„uzyskania informacji o podłożeniu urządzenia wybuchowego” – zał. nr 2;

...„zajęcia obiektu z przetrzymywaniem zakładników” – zał. nr 3;

...„porwania środka transportu z przetrzymywaniem zakładników” – zał. nr 4;

...„uzyskania informacji o osobie posiadającej broń lub inne niebezpieczne narzędzie” – zał. nr 5;

...„ujawnienia niezidentyfikowanej przesyłki” – zał. nr 6;

...„ujawnienia materiałów, urządzeń wybuchowych w tym z zastosowaniem środków chemicznych, biologicznych, radiologicznych, nuklearnych (CBRN) oraz amunicji szczególnie niebezpiecznej” – zał. nr 7;

...„okupacji i blokady obiektów” – zał. nr 8;

...„blokady szlaku komunikacyjnego – drogowego” – zał. nr 9;

W fazie odbudowy realizowane są przedsięwzięcia zmierzające do przywrócenia stanu sprzed zagrożenia. Dotyczy to w szczególności zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w rejonie, w którym realizowane są zadania, ochrony miejsc dystrybucji środków pomocy humanitarnej, zorganizowania ruchu osób i pojazdów (w tym umożliwiającego swobodne dotarcie właściwych służb do miejsc likwidacji szkód, odtworzeniu gotowości jednostki organizacyjnej Policji do działań, wprowadzenia nowych rozwiązań w prowadzonych działaniach oraz uwzględnienia ich w procesie szkolenia.

Cel realizacji działań policyjnych w trakcie zdarzeń szczególnych (wymienionych w zarządzeniu nr 20) oraz sytuacji kryzysowych (wymienionych w zarządzeniu nr 36) wynika z możliwych niebezpieczeństw z nimi związanych, wśród których na pierwszym miejscu wymienia się zagrożenia życia i zdrowia osób, a w dalszej kolejności zakłócenia porządku publicznego czy zniszczenia mienia. Powyższe warunkuje przypisanie Policji kompetencji do pełnienia w nich roli podmiotu wiodącego (w procedurze nr 1-12, 26-27) lub wspierającego organ wiodący (PSP w procedurze nr 13-19, Straż Graniczną w procedurze nr 20, Urząd ds. Cudzoziemców w procedurze nr 21, Służbę Więzienną w procedurze nr 22, Państwową Inspekcję Sanitarną (w zakresie epidemii), Państwową Inspekcję Weterynaryjną (w zakresie epizootii), Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa (w zakresie epifitozy) w procedurze nr 23, Państwową Inspekcję Sanitarną w procedurze nr 24, Państwową Agencję Atomistyki w procedurze nr 25.

Zakres realizacji zadań ochronnych i ratowniczych ma swoje odniesienie w planach zarządzania kryzysowego i innych planach operacyjnych funkcjonowania określonych podmiotów administracji.

Podstawowym dokumentem określającym sposoby reagowania na zagrożenia oraz zasoby sił i środków wszystkich służb jest opracowywany przez wojewodę – wojewódzki plan zarządzania kryzysowego, w którym zawierane są również zadania Policji, a na poziomie

-
- „...blokady szlaku komunikacyjnego – kolejowego” – zał. nr 10;
  - „...przedłużającego się braku dostaw paliw i energii elektrycznej” – zał. nr 11;
  - „...zakłócenia w funkcjonowaniu użytkowanych systemów teleinformatycznych” – zał. nr 12;
  - „...wystąpienia pożaru” – zał. nr 13;
  - „...wystąpienia powodzi” – zał. nr 14;
  - „...katastrofy budowlanej” – zał. nr 15;
  - „...katastrofy statku powietrznego” – zał. nr 16;
  - „...uwolnienia niebezpiecznej substancji chemicznej” – zał. nr 17;
  - „...wystąpienia niebezpiecznych zjawisk atmosferycznych (m.in.: intensywne opady, silne mrozy, susze, huragany)” – zał. nr 18;
  - „...wystąpienia osuwiska” – zał. nr 19;
  - „...nasilonego nielegalnego przekraczania granicy Polski” – zał. nr 20;
  - „...masowej migracji cudzoziemców na teren Polski” – zał. nr 21;
  - „...zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa jednostki organizacyjnej Służby Więziennej” – zał. nr 22;
  - „...w warunkach zagrożenia wystąpienia lub zwalczania choroby zakaźnej ludzi, zwierząt lub roślin” – zał. nr 23;
  - „...skażenia biologicznego” – zał. nr 24;
  - „...zdarzenia radiacyjnego” – zał. nr 25;
  - „...wykorzystania statków powietrznych Policji” – zał. nr 26;
  - „...działania Policji w przypadku przedłużających się działań” – zał. nr 27.

powiatu – opracowywany przez starostę powiatowy plan działania (w Policji nie sporządza się dodatkowych planów).

Kolejnym dokumentem regulującym postępowanie Policji w warunkach katastrofy naturalnej i awarii technicznej oraz w czasie innych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu ludzi i środowiska są Wytyczne nr 3/2000 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 2000 r. (przepis nie będący podstawą realizacji zadań w Policji) Przedstawiają one sposoby i metody przygotowania, i prowadzenia działań w warunkach tych zagrożeń na podstawowym poziomie zarządzania kryzysowego – komendy powiatowej (miejskiej) Policji. Wytyczne określiły m.in. sposób organizacji, strukturę i zadania organu wspomagającego kierowanie i koordynację działań w warunkach zagrożenia katastrofą naturalną i awarią techniczną, którym jest sztab kryzysowy.

Sztab kryzysowy to organ pomocniczy osoby dowodzącej operacją, którego zadaniem jest przetwarzanie informacji związanych z zagrożeniem, wypracowywanie propozycji decyzji, koordynowanie działań jednostek uczestniczących w operacji oraz utrzymywanie współdziałania z innymi służbami i instytucjami, zaangażowanymi w działania ratownicze. Sztab powoływany jest decyzją właściwego kierownika jednostki organizacyjnej Policji, a jego zadaniem jest sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań związanych z osiągnięciem pełnej gotowości jednostki do działań, przetwarzanie informacji związanych z zagrożeniem, wypracowywanie propozycji decyzji, koordynowanie działań jednostek uczestniczących w operacji oraz utrzymywanie współdziałania z innymi służbami i instytucjami zaangażowanymi w działania ratownicze. Na szefa sztabu wyznacza się naczelnika etatowego sztabu komendy wojewódzkiej (stołecznej)/ miejskiej/ rejonowej Policji. W przypadku powoływania sztabu w ramach prowadzonej akcji policyjnej realizowanej w jednostce organizacyjnej Policji, w których nie ma etatowej komórki sztabowej – szefem sztabu jest naczelnik wydziału prewencji.

Powołanie sztabu kryzysowego polega na rozbudowie organizacyjno-etatowej istniejącego etatowego sztabu kierownika jednostki o dodatkowe zespoły (stanowiska) specjalistów z innych służb na potrzeby konkretnych działań, tzw. zespoły robocze: zespół analiz, zespół operacyjny, zespół dochodzeniowo-śledczy, zespół służb dyżurnych, zespół łączności, zespół logistyki, zespół prasowy i zespół obsługi. Struktura sztabu kryzysowego może być odpowiednio dostosowana do rodzaju prowadzonej operacji.

Zadania poszczególnych ogniw sztabu kryzysowego²⁰³

Zadania szefa sztabu:

- zapewnienie sprawnego funkcjonowania sztabu, w tym dostosowanie struktury i składu osobowego do aktualnej sytuacji i realizowanych zadań;
- wydawanie decyzji i zarządzeń dotyczących pracy sztabu;
- organizowanie wykonywania zadań postawionych przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji;
- bieżące informowanie kierownika jednostki organizacyjnej Policji o sytuacji i podejmowanych przedsięwzięciach oraz przygotowywanie dokumentów decyzyjnych;
- wydawanie decyzji i zarządzeń dotyczących działań podległych jednostek w zakresie określonym przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji;
- współdziałanie z odpowiednimi strukturami sztabowymi innych organów i służb;
- składanie kierownikowi jednostki meldunków o sytuacji oraz przekazywanie odpowiednich informacji jednostkom podległym i współdziałającym;
- zapewnienie ciągłości pracy sztabu, organizowanie służby oraz nadzór i koordynowanie pracy zespołów roboczych sztabu;
- organizowanie obiegu informacji w ramach sztabu.

Zadania zespołu analiz:

- przetwarzanie (zbieranie, analizowanie, selekcja, przekazywanie) informacji związanych z sytuacją;
- określanie potrzeb jednostek uczestniczących w działaniach oraz przygotowywanie danych do propozycji decyzji;
- wypracowywanie wniosków do decyzji dla kierownika jednostki;
- opracowywanie danych statystycznych;
- udział w opracowaniu raportu końcowego.

Zadania zespołu operacyjnego:

- planowanie użycia sił i środków do realizacji zadań oraz określanie taktyki działania;
- przygotowywanie decyzji, rozkazów i zarządzeń dla szefa sztabu;
- koordynowanie i nadzorowanie realizacji przekazanych zadań;

²⁰³ Na podstawie: wytycznych 3/2000 Komendanta Głównego Policji z 16 czerwca 2000 r. w sprawie postępowania Policji w warunkach katastrofy naturalnej i awarii technicznej oraz w czasie innych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu ludzi i środowiska.

- sporządzanie meldunków i informacji o aktualnej sytuacji oraz o działaniach prowadzonych przez jednostki i siły podległe i przydzielone;
- opracowywanie danych oraz prowadzenie dziennika działań i mapy roboczej szefa sztabu oraz innych dokumentów operacyjnych;
- organizowanie stanowisk dowodzenia (kierowania);
- opracowanie raportu końcowego.

Zadania zespołu dochodzeniowo-śledczego:

- koordynowanie czynności operacyjno-rozpoznawczych w celu przeciwdziałania popełnianiu przestępstw przeciwko życiu, zdrowiu oraz mieniu w związku z zaistniałym zagrożeniem;
- koordynowanie i prowadzenie czynności dowodowo-wykrywczych na potrzeby postępowań przygotowawczych;
- pomoc w opracowywaniu ekspertyz i opinii wykonywanych przez właściwe służby;
- współdziałanie z innymi podmiotami w zakresie prowadzonych postępowań przygotowawczych;
- udział w opracowaniu raportu końcowego.

Zadania zespołu służb dyżurnych:

- zapewnienie obiegu informacji o sytuacji ogólnej i zdarzeniach na obszarze odpowiedzialności jednostki;
- realizowanie zadań w zakresie alarmowania stanów osobowych jednostek oraz wynikających z udziału Policji w powszechnym systemie ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach (przyjmowanie i przekazywanie sygnałów alarmowych właściwym adresatom);
- utrzymywanie współpracy w zakresie wymiany informacji z innymi służbami dyżurnymi właściwych organów i służb.

Zadania zespołu łączności:

- zabezpieczenie potrzeb jednostki (w tym sztabu) w techniczne środki łączności;
- zapewnienie funkcjonowania policyjnych systemów łączności, w tym ich integracji z systemami łączności innych organów i służb;
- nadzór nad funkcjonowaniem systemów informatycznych;
- udział w organizowaniu stanowisk dowodzenia (kierowania);
- organizacja przedsięwzięć w zakresie tajnego dowodzenia oraz opracowywanie dokumentów tajnego dowodzenia;
- przetwarzanie informacji (danych) techniką informatyczną;
- udział w opracowaniu raportu końcowego.

Zadania zespołu logistycznego:

- koordynowanie materiałowo-technicznego, medycznego i finansowego zabezpieczenia potrzeb jednostek uczestniczących w działaniach, w tym zakreślenie wyposażenia w sprzęt i technikę policyjną, umundurowanie, transport oraz zabezpieczenia bytowego;
- koordynacja przedsięwzięć związanych z uzupełnieniem potrzeb i odpoczynkiem zaangażowanych sił i środków;
- udział w organizowaniu pomocy materiałowej dla poszkodowanej ludności;
- udział w opracowaniu raportu końcowego.

Zadania zespołu prasowego:

- przygotowywanie informacji o realizowanych działaniach oraz komunikatów dla środków masowego przekazu i apeli do ludności;
- utrzymywanie stałego kontaktu z przedstawicielami środków masowego przekazu w celu bieżącego informowania o sytuacji (na drogach, w rejonach konkretnych obiektów itp.);
- współpraca z innymi organami i służbami w zakresie pozyskiwania danych o poszkodowanych oraz udzielanie stosownych informacji poszkodowanej ludności;
- udział w opracowaniu raportu końcowego.

Zadania zespołu obsługi:

- prowadzenie spraw związanych z obiegiem dokumentów, ich ewidencjonowaniem, przechowywaniem i udostępnianiem;
- zaopatrywanie sztabu w wydawnictwa topograficzne;
- zapewnienie obsługi techniczno-biurowej sztabu;
- uporządkowanie i skompletowanie całej dokumentacji sztabu po zakończeniu działań.

Działania prowadzone przy zaangażowaniu wielu podmiotów i służb ratowniczych wymagają koordynacji i uzgadniania wykonywanych przedsięwzięć. Funkcję koordynatora spełnia sztab kryzysowy organu administracji publicznej odpowiedniego szczebla. W skład tego sztabu wchodzi przedstawiciele poszczególnych służb uczestniczących w działaniach, w tym również Policji (niezależnie od udziału kierownika jednostki Policji w pracach zespołu kryzysowego tego organu). Policjant skierowany do sztabu kryzysowego organu administracji publicznej powinien:

- posiadać merytoryczne przygotowanie z zakresu działań Policji w sytuacjach klęsk żywiołowych i katastrof;
- dysponować danymi dotyczącymi stanu sił i środków przewidzianych do użycia przez jednostkę;

- znać aktualną sytuację w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie działania jednostki;
- znać zamiar wykorzystania sił i środków przez dowódcę operacji policyjnej;
- udzielać informacji co do taktyki działania i możliwości użycia sił i środków policyjnych;
- utrzymywać bieżący kontakt ze sztabem jednostki Policji i informować o zagrożeniach, podejmowanych działaniach i planowanych dla Policji zadaniach.

Infrastruktura krytyczna

Zadania realizowane w obszarze zarządzania kryzysowego swoim zakresem obejmują również infrastrukturę krytyczną oraz jej ochronę. Zagadnienia z tym związane zostały uregulowane w szczególności w:

- ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym;
- rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie planów ochrony infrastruktury krytycznej²⁰⁴;
- rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej²⁰⁵;
- Narodowym Programie Ochrony Infrastruktury Krytycznej z dnia 26 marca 2023 r.

Infrastruktura krytyczna (IK) to systemy oraz wchodzące w ich skład powiązane ze sobą funkcjonalnie obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców²⁰⁶. O tym czy dany zalicza się do IK decydują szczegółowe kryteria zapisane w niejawnym załączniku do Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej.

Przez IK należy rozumieć systemy oraz wchodzące w ich skład powiązane ze sobą funkcjonalnie obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców.

Zgodnie z aktualnym stanem prawnym infrastruktura krytyczna obejmuje jedenaście systemów, tj.: zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa, łączności, sieci

---

²⁰⁴ Dz. U. z 2010 r., nr 83, poz. 542.

²⁰⁵ Dz. U. z 2010 r., nr 83, poz. 541.

²⁰⁶ Art. 3.2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym..., wyd. cyt.

teleinformatycznych, finansowe, zaopatrzenia w żywność, zaopatrzenia w wodę, ochrony zdrowia, transportowe, ratownicze, zapewniające ciągłość działania administracji publicznej, produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych, w tym rurociągi substancji niebezpiecznych²⁰⁷. Natomiast przez ochronę infrastruktury krytycznej²⁰⁸ określamy wszelkie działania zmierzające do zapewnienia funkcjonalności, ciągłości działań i integralności infrastruktury krytycznej w celu zapobiegania zagrożeniom, ryzykom lub słabym punktom oraz ograniczenia i neutralizacji ich skutków oraz szybkiego odtworzenia tej infrastruktury na wypadek awarii, ataków oraz innych zdarzeń zakłócających jej prawidłowe funkcjonowanie.

O zaliczeniu konkretnego systemu do IK decydują szczegółowe kryteria zapisane w niejawnym załączniku do Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej. Na ich podstawie tych kryteriów, Dyrektor Rządowego Centrum Bezpieczeństwa we współpracy z ministrami odpowiedzialnymi za poszczególne systemy sporządza dokument pt. „Jednolity wykaz obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej z podziałem na systemy”, który ma charakter niejawny. Dodatkowo komendant wojewódzki (stołeczny) Policji w ramach przygotowania Policji do właściwej realizacji działań antyterrorystycznych prowadzi wykaz zawierający informacje dotyczące infrastruktury administracji publicznej oraz obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa, jako wytypowanych miejsc potencjalnych zdarzeń o charakterze terrorystycznym występujących na obszarze swojego działania²⁰⁹.

Ujęcie danego obiektu lub systemu w wykazie, powoduje nałożenie na jego operatora obowiązku sporządzenia planu ochrony infrastruktury krytycznej (POIK). Plany te wymagają uzgodnienia w zakresie ich dotyczącym m.in. z właściwym terytorialnie komendantem wojewódzkim Policji.

Opracowany plan powinien zawierać informacje dotyczące m.in.:

- charakterystyki obiektu;
- charakterystyki zagrożeń wraz z oceną ryzyka ich wystąpienia i przewidywanymi scenariuszami rozwoju zdarzeń;
- wariantów działania w sytuacji zagrożenia lub zakłócenia funkcjonowania;
- kwestii związanych z zapewnieniem ciągłości działania oraz odtwarzania infrastruktury krytycznej;

²⁰⁷ Tamże.

²⁰⁸ Tamże, art. 3.3.

²⁰⁹ Zarządzenie nr 33 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie procedury realizacji przedsięwzięć w ramach poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP w Policji, Dz. Urz. KGP z 2020 r. poz. 60.

- zasad współpracy z centrami zarządzania kryzysowego i organami administracji publicznej.

Wykonanie tego dokumentu na poziomie Komendy Głównej Policji wymaga współpracy m.in. Biura Łączności i Informatyki KGP, Biura Logistyki Policji KGP, Biura Bezpieczeństwa Informacji KGP oraz Głównego Sztabu Policji KGP.

Na potrzeby opracowywanego planu przeprowadza się analizę potencjalnych zagrożeń, a także przygotowuje scenariusze ewentualnych zakłóceń funkcjonowania infrastruktury krytycznej oraz ocenę ryzyka. Ze względu na istotny element zarządzania kryzysowego, jakim jest konieczność zapewnienia sprawnej wymiany informacji między właściwymi podmiotami zaangażowanymi w prowadzone działania w POIK KGP zostały zamieszczone także schematy uwzględniające dane kontaktowe wybranych instytucji. Ostatecznie po uzgodnieniu z właściwymi podmiotami, dokument przekazuje się do zatwierdzenia Dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa²¹⁰.

Gotowość Policji do działań w związku z zagrożeniem terrorystycznym

Działania Polski w zakresie zwalczania terroryzmu na własnym terytorium nie mogą funkcjonować w oderwaniu od uwarunkowań międzynarodowych z uwagi na światowy zakres tego zjawiska. W związku z tym wymusza to przyjęcie przez nasz kraj określonych standardów oraz terminologii.

W polskim systemie zarządzania kryzysowego funkcjonują znormalizowane do terminologii NATO stopnie alarmowe wprowadzane w zależności od skali zagrożenia atakiem o charakterze terrorystycznym²¹¹. Natomiast szczegółowy zakres przedsięwzięć wykonywanych w ramach kompetencji ustawowych przez organy administracji publicznej oraz kierowników służb i instytucji właściwych w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawności przepływu informacji oraz minimalizacji skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym, zawarty jest w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2016 r.²¹²

---

²¹⁰ A. Boimski, *Obiekty zwyczajne – niezwyczajne. Infrastruktura krytyczna*, „Kwartalnik Policyjny” 2014, nr 1, s. 43.

²¹¹ Art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, Dz. U. z 2022 r., poz. 2632.

²¹² Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie zakresu przedsięwzięć wykonywanych w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP, Dz. U. z 2016 r., poz. 1101 ze zm.

Dostosowanie wewnętrznych przepisów policyjnych w tym zakresie odzwierciedlone jest w zarządzeniu nr 33 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie procedury realizacji przedsięwzięć w ramach poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP w Policji.

W przypadku zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym albo w przypadku wystąpienia takiego zdarzenia można wprowadzić jeden z czterech stopni alarmowych:

- pierwszy stopień alarmowy (stopień ALFA);
- drugi stopień alarmowy (stopień BRAVO);
- trzeci stopień alarmowy (stopień CHARLIE);
- czwarty stopień alarmowy (stopień DELTA).

Natomiast w przypadku zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym dotyczącego systemów teleinformatycznych organów administracji publicznej lub systemów teleinformatycznych wchodzących w skład infrastruktury krytycznej albo w przypadku wystąpienia takiego zdarzenia można wprowadzić jeden z czterech stopni alarmowych CRP:

- pierwszy stopień alarmowy CRP (stopień ALFA-CRP);
- drugi stopień alarmowy CRP (stopień BRAVO-CRP);
- trzeci stopień alarmowy CRP (stopień CHARLIE-CRP);
- czwarty stopień alarmowy CRP (stopień DELTA-CRP).

Wyższy albo niższy stopień alarmowy i stopień alarmowy CRP mogą być wprowadzane rozdzielnie lub łącznie, ponadto mogą być wprowadzane z pominięciem stopni pośrednich.

Pierwszy stopień alarmowy (stopień ALFA) i pierwszy stopień alarmowy CRP (stopień ALFA-CRP) ma zastosowanie w przypadku uzyskania informacji o możliwości wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym, którego rodzaj i zakres jest trudny do przewidzenia. Jego wprowadzenie ma charakter ogólnego ostrzeżenia, a okoliczności nie usprawiedliwiają uruchomienia przedsięwzięć zawartych w wyższych stopniach alarmowych. Wszystkie organy administracji publicznej i służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo powinny posiadać możliwość utrzymania tego stopnia do chwili ustąpienia zagrożenia, nie naruszając swoich zdolności do bieżącego działania.

Drugi stopień alarmowy (stopień BRAVO) i drugi stopień alarmowy CRP (stopień BRAVO-CRP) wprowadza się w przypadku zaistnienia zwiększonego i przewidywalnego zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym, jednak konkretny cel ataku nie został zidentyfikowany.

Trzeci stopień alarmowy (stopień CHARLIE) i trzeci stopień alarmowy CRP (stopień CHARLIE-CRP) ma zastosowanie w przypadku:

1. Wystąpienia zdarzenia potwierdzającego prawdopodobny cel ataku o charakterze terrorystycznym, godzącego w:
  - a. bezpieczeństwo lub porządek publiczny, albo
  - b. bezpieczeństwo Rzeczypospolitej Polskiej, albo
  - c. bezpieczeństwo innego państwa lub organizacji międzynarodowej oraz stwarzającego potencjalne zagrożenie dla Rzeczypospolitej Polskiej, lub
2. uzyskania wiarygodnych i potwierdzonych informacji o planowanym zdarzeniu o charakterze terrorystycznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
3. uzyskania wiarygodnych i potwierdzonych informacji o planowanym zdarzeniu o charakterze terrorystycznym, którego skutki mogą dotyczyć obywateli polskich przebywających za granicą lub instytucji polskich albo polskiej infrastruktury mieszczących się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Czwarty stopień alarmowy (stopień DELTA) i czwarty stopień alarmowy CRP (stopień DELTA-CRP) można wprowadzić w przypadku:

1. wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym powodującego zagrożenie:
  - a. bezpieczeństwa lub porządku publicznego, albo
  - b. bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, albo
  - c. bezpieczeństwa innego państwa lub organizacji międzynarodowej oraz stwarzającego zagrożenie dla Rzeczypospolitej Polskiej, lub
2. gdy uzyskane informacje wskazują na zaawansowaną fazę przygotowań do zdarzenia o charakterze terrorystycznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
3. gdy uzyskane informacje wskazują na zaawansowaną fazę przygotowań do zdarzenia o charakterze terrorystycznym, które ma być wymierzone w obywateli polskich przebywających za granicą lub w instytucje polskie albo polską infrastrukturę mieszczące się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, a zebrane informacje wskazują jednocześnie na nieuchronność takiego zdarzenia.

Wyższy albo niższy stopień alarmowy i stopień alarmowy CRP mogą być wprowadzone z pominięciem stopni pośrednich oraz mogą być one wprowadzane rozdzielnie lub łącznie. W przypadku wprowadzenia różnych stopni alarmowych i różnych stopni alarmowych CRP należy wykonać zadania przewidziane dla stopnia wyższego. Odwołuje się je niezwłocznie po minimalizacji zagrożenia lub skutków zdarzenia będącego przesłanką do ich wprowadzenia.

Zadania określone w ramach stopni alarmowych są to działania porządkowo-ochronne, a ich koordynacja została przekazana do realizacji komórkom organizacyjnym właściwym w sprawach sztabowych.

Komendant Centralnego Biura Śledczego Policji, komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji, Komendant-Rektor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, komendant szkoły policyjnej, Dyrektor Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, opracowują, zgodnie z właściwością, moduły zadaniowe zawierające procedury realizacji przedsięwzięć w ramach poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP. Określają one:

1. Warunki operacyjne realizacji zadania, tj.:
  - a. presja czasu;
  - b. możliwość niekorzystnego rozwoju sytuacji;
  - c. powiększenie się obszaru (również w cyberprzestrzeni) objętego zagrożeniem;
  - d. możliwa częściowa lub całkowita dysfunkcja przyjętego/ zaplanowanego modelu prowadzenia działań;
  - e. możliwość wystąpienia zdarzeń, w wyniku których może dojść do zranienia lub zgonu (wielu) osób oraz strat materialnych;
  - f. możliwość wystąpienia zdarzeń w cyberprzestrzeni skutkujących znacznymi utrudnieniami lub całkowitym paraliżem działania urzędów, systemów, instytucji, służb i podmiotów, znacząco wpływających na pogorszenie się jakości funkcjonowania społeczeństwa;
  - g. możliwość wystąpienia zdarzeń w cyberprzestrzeni skutkujących znacznymi stratami materialnymi;
  - h. wystąpienie chaosu, paniki, brak reakcji na wydawane polecenia, nieprzestrzeżenie obowiązującego porządku prawnego, możliwość powstawania zbiorowych zakłóceń porządku publicznego;
  - i. możliwość powodowania, poprzez działania w cyberprzestrzeni, na niespotykaną wcześniej skalę: paniki, chaosu, błędnych reakcji na wydawane polecenia (zmienianie lub odwoływanie poleceń, niewłaściwa ich interpretacja, rozpowszechnianie fałszywych informacji i poleceń), nieprzestrzegania obowiązującego porządku prawnego, powstawania zbiorowych zakłóceń porządku publicznego;
  - j. możliwe narastanie niepokojów i objawów paniki w wyniku np.: ukierunkowanej na „sprzedanie sensacji”, działalności przedstawicieli środków masowego przekazu;
  - k. możliwy paraliż w komunikacji drogowej, wodnej i lotniczej o różnym zasięgu (lokalnym, powiatowym, wojewódzkim, krajowym, międzynarodowym);

- l. utrudnienia w zakresie logistycznego zabezpieczenia prowadzonych działań;
  - m. zwiększenie częstotliwości i wagi naruszeń bezpieczeństwa i porządku publicznego;
  - n. narastanie uciążliwości i utrudnień (tak dla obywateli, prowadzenia działalności gospodarczej, jak i dla instytucji realizujących zadania) związanych z działaniami wydłużającymi się w czasie w związku z wprowadzeniem stopnia alarmowego lub stopnia alarmowego CRP.
2. Przedsięwzięcia kierowników komórek organizacyjnych KGP i jednostek organizacyjnych Policji.
  3. Koncepcję działania, w tym:
    - a. tryb uruchamiania zasobów;
    - b. organizacja kierowania/ dowodzenia;
    - c. przedsięwzięcia reagowania.
  4. Budżet zadań.

W przypadku wprowadzenia poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP, kierownicy jednostek organizacyjnych Policji i kierownicy komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji:

1. niezwłocznie powiadamiają podległych policjantów i pracowników będących w służbie albo pracy o wprowadzeniu stopnia alarmowego i stopnia alarmowego CRP;
2. realizują, zgodnie z właściwością, zadania zawarte w modułach zadaniowych;
3. sprawują nadzór nad realizacją zadań określonych dla wprowadzonego stopnia alarmowego lub stopnia alarmowego CRP.

Kierownicy jednostek organizacyjnych Policji, którzy wprowadzili stopnie alarmowe i stopnie alarmowe CPR przygotowują i przekazują Komendantowi Głównemu Policji, za pośrednictwem kierownika komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej w sprawach sztabowych, cykliczne raporty o stanie realizacji zadań wynikających z wprowadzonego stopnia alarmowego i stopnia alarmowego CRP. Pierwszy raport przekazuje się w czasie nie dłuższym niż 8 godzin od otrzymania informacji o wprowadzeniu stopnia alarmowego i stopnia alarmowego CRP. Kolejne raporty przekazuje się w terminach ustalonych przez Komendanta Głównego Policji lub jego zastępcę.

Z kolei Kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej w sprawach sztabowych sporządza i przekazuje do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa raporty o stanie realizacji w Policji zadań wynikających z wprowadzonego stopnia alarmowego i stopnia alarmowego CRP. Pierwszy raport przekazuje się w czasie nie dłuższym niż 12 godzin od otrzymania informacji o wprowadzeniu stopnia alarmowego i stopnia alarmowego CRP.

Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania (KSWSiA)

Policja jest również jednym z elementów Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania²¹³. System funkcjonuje lub jest uruchamiany i rozwijany w przypadku wprowadzenia stanu nadzwyczajnego, w celu zapobieżenia skutkom katastrofy naturalnej, awarii technicznej lub działań terrorystycznych, mogących spowodować wystąpienie skażeń chemicznych, biologicznych lub promieniotwórczych, a także w przypadku przeprowadzania treningów i ćwiczeń.

Głównym zadaniem Policji w ramach KSWSiA w przypadku wykrycia zagrożenia skażeniami lub stwierdzenia jego wystąpienia jest niezwłocznie powiadomienie właściwego terytorialnie dla miejsca takiego zdarzenia organu administracji publicznej oraz ostrzeżenie i alarmowanie ludności. Natomiast sprawne jej działanie jest uwarunkowane odpowiednim planowaniem, organizowaniem i szkoleniem dotyczącym doskonalenia osób funkcyjnych m.in. w zakresie wiedzy o właściwościach źródeł skażeń, systemów ochrony przed skażeniami, oceny sytuacji związanych z wystąpieniem skażeń, usuwania skutków skażeń oraz prawnych rozwiązań dotyczących zagadnień ochrony przed skażeniami.

Organizacja współpracy w zakresie zarządzania kryzysowego

Współczesne zagrożenia mogą być skutecznie likwidowane tylko wspólnym wysiłkiem państwa, samorządów, specjalistycznych służb, organizacji społecznych oraz wolontariu-szy. Skuteczność podejmowanych przez nich działań w zakresie zarządzania kryzysowego, skutkować będzie redukcją ryzyka wystąpienia zagrożeń. Wymaga to wzmoczonych nakładów i stosowania coraz nowocześniejszych środków przeciwdziałania powstającym zagrożeniom, aby w maksymalnym stopniu chronić interesy państwa i obywateli.

Celem współpracy jest uzyskanie większego potencjału, ale również łączenia różnych kompetencji i możliwości osób oraz środków działania im tylko dostępnych. Istotą jej jest wspólne dążenie do efektywnego zrealizowania celów, do których podmioty te zostały powołane²¹⁴. Znaczący wpływ na efektywność podejmowanych działań ma prawidłowa

²¹³ Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach, Dz. U. z 2013 r., nr 96.

²¹⁴ W. Lidwa, *Współdziałanie w walce łądowej*, Toruń 2000, s. 90.

organizacja organów współdziałających. Dla właściwego przebiegu współpracy ważny jest również właściwy obieg informacji między współdziałającymi podmiotami. Właściwe rozpoznanie zagrożeń, gromadzenie oraz szybkie przekazywanie informacji mają duże znaczenie dla skutecznego przeciwdziałania wszelkim niekorzystnym zjawiskom.

Współdziałanie jest to działanie niewładcze w administracji, forma działania administracji państwowej wyrosła z konieczności jej rozszerzonych działań. To również działalność społeczno-organizatorska, mieszcząca w sobie wielokierunkową działalność społeczno-polityczną realizowaną przez organy państwowe i organizacje społeczne²¹⁵. Zasady i formy współdziałania regulowane są ustawami, rozporządzeniami, regulaminami, a także podpisywanymi między podmiotami porozumieniami²¹⁶, które są zapisami uprawniającymi do żądania pomocy lub wymiany informacji, a także nadzoru²¹⁷. Staje się ono niejednokrotnie szansą właściwego i sprawniejszego wypełniania zadań postawionych przed administracją bezpieczeństwa i porządku publicznego. Policja i inne służby podejmują wspólne działania w sposób świadomy, celowy i zorganizowany, przy możliwie najmniejszych nakładach, minimalizując dzięki temu straty. Porozumienia wynikają najczęściej z potrzeb współdziałania podmiotów, które wykonują określony zakres zadań kompetencyjnie zbliżonych. Regulują stosunki między organami i nie wywołują bezpośrednich skutków w sferze zewnętrznej. Porozumieniem mogą być objęte tylko i wyłącznie zadania leżące w granicach kompetencji podmiotu, który jest jego stroną. Przyczyniają się do rozwoju współpracy organów państwa, zwłaszcza w tych sferach, gdzie działania samodzielne nie przynosiłyby zadowalających efektów.

Przykładami współpracy w zakresie zarządzania kryzysowego oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego są porozumienia podpisane między Policją a PSP²¹⁸, Służbą Ochrony Państwa (SOP)²¹⁹, Strażą Graniczną (SG)²²⁰, Siłami Zbrojnymi (SZ), w tym Żandarmerią Wojskową (ŻW)²²¹ i Wojska Obrony Terytorialnej (WOT)²²². Szczegółowe uzgodnienia dotyczące realizacji wspólnych przedsięwzięć są realizowane przede wszystkim przez komórki

²¹⁵ Por. E. Ura, *Prawne zagadnienia ochrony osób i mienia*, Rzeszów 1998, s. 124.

²¹⁶ Tamże, s. 125.

²¹⁷ R. Jakubczak (red.), *Obrona narodowa w tworzeniu III RP. Podręcznik dla studentek i studentów*, Warszawa 2004, s. 372.

²¹⁸ Porozumienie z dnia 30 grudnia 2019 r. pomiędzy Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej a Komendantem Głównym Policji w sprawie współdziałania Państwowej Straży Pożarnej i Policji.

²¹⁹ Porozumienie z dnia 23.09.2022 r. komendanta Służby Ochrony Państwa i Policji w zakresie zapewnienia ochrony oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscu przebywania osoby ochranianej przez Służbę Ochrony Państwa oraz zabezpieczenia trasy przejazdu osoby ochranianej z wykorzystaniem eskorty policyjnej.

²²⁰ Porozumienie Komendanta Głównego Policji i Komendanta Głównego Straży Granicznej z 17 czerwca 2004 r., Dz. Urz. KGP z 2004 r., nr 11, poz. 58 ze zm.

²²¹ Porozumienie Komendanta Głównego ŻW i Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2017 r. o współdziałaniu ŻW i Policji.

²²² Porozumienie z dnia 5 lutego 2020 r. Komendanta Głównego Policji i dowódcy WOT oraz Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej o współpracy w zakresie zarządzania kryzysowego, ratowania życia ludzkiego i poszukiwania osób zaginionych oraz w zakresie działalności szkoleniowej.

sztabowe ww. podmiotów. Ponadto w dniu 7 marca 2018 r. podpisano porozumienie Szefa Agencji Bezpieczeństw Wewnętrznych, Komendanta Głównego Policji, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej i Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w sprawie współdziałania na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym.

Jedną z najważniejszych służb w trakcie prowadzenia akcji ratowniczych, zakrojonych na dużą skalę (np. podczas katastrof kolejowych, lotniczych) albo w sytuacji, gdy prowadzenie akcji zależy od użycia specjalistycznego sprzętu jest Państwowa Straż Pożarna (PSP)²²³. W ramach tych zdarzeń współpracuje ona z Policją w zakresie: konsultowania sytuacji i zjawisk stanowiących potencjalne zagrożenie, konsultowania projektów planów ratowniczych i planów działania w warunkach zagrożeń, wymiany informacji o podmiotach posiadających specjalistyczny sprzęt do usuwania skutków zdarzeń, wzajemnym ostrzeganiu i zapewnieniu prawidłowego obiegu informacji o zaistniałym zdarzeniu, bieżącym koordynowaniu działań, wykonywaniu zgodnie ze swoimi kompetencjami czynności na miejscu zdarzenia.

W zakresie działań zapobiegawczo-przygotowawczych obie służby konsultują sytuacje i zjawiska stanowiące potencjalne zagrożenie. Analizują też przepisy prawa i inicjują zmiany aktów prawnych przyczyniających się do zwiększenia skuteczności działań likwidujących skutki oraz możliwości wystąpienia zagrożeń. Konsultują projekty planów ratowniczych i planów działania w warunkach zagrożeń. Dostosowują własne stanowiska kierowania i systemy łączności usprawniające realizację wspólnych zadań. Wymieniają informacje o podmiotach posiadających specjalistyczny sprzęt do usuwania skutków zdarzeń. Z kolei podczas organizowania i prowadzenia działań likwidujących zagrożenie na miejscu zdarzenia Policja i Państwowa Straż Pożarna wzajemnie przekazują informacje o powstałych zdarzeniach, ostrzegają i zapewniają sprawny obieg informacji o zdarzeniu. Koordynują działania za pośrednictwem sztabów powołanych w związku z zagrożeniem. Udzielają też wzajemnej pomocy w bezpośrednich czynnościach ratowniczych z uwzględnieniem policyjnych sił i środków technicznych do działań w zagrożeniu oraz wykonywanie specjalistycznych czynności ratowniczych zapewniających bezpieczeństwo pożarowe oraz ratownictwo techniczne, chemiczne, ekologiczne i medyczne. W zakresie szkolenia i doskonalenia natomiast prowadzą ćwiczenia, manewry i treningi. Ponadto dla efektywnego i sprawnego działania na miejscu zdarzeń o charakterze terrorystycznym formacje zapewniają łączność i ciągłą wymianę informacji, koordynują działania podejmowane przez poszczególne służby, udzielają wzajemnego wsparcia w czynnościach dochodzeniowo-śledczych,

²²³ A. Misiuk, *Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Kraków 2008, s. 141.

wsparcia technicznego oraz logistycznego w prowadzonych działaniach. Porozumienie określa również zarządzającego czynnościami na miejscu zdarzenia, jego zadania oraz zasady funkcjonowania punktu dowodzenia (sztabu).

W obszarze zarządzania kryzysowego, ratowania życia ludzkiego i poszukiwania osób zaginionych oraz w zakresie działalności szkoleniowej Policja współpracuje również z Wojskami Obrony Terytorialnej.

Głównym celem współpracy Policji i SOP są wspólne działania, w tym planistyczne i prowadzona jest wymiana informacji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscach pobytu osób ochraniających przez SOP. Ponadto współpraca obejmuje ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego na trasach przejścia lub przejazdu osoby ochraniającej, realizację eskort, rozpoznanie pirotechniczne, podejmowanie działań porządkowych, wsparcie taktyczne i zabezpieczenie medyczne działań bojowych.

Zakres współdziałania Policji ze Strażą Graniczną obejmuje przede wszystkim: zwalczanie przestępczości i zapobieganie jej (a zwłaszcza rozpoznawanie zagrożeń terrorystycznych), ochronę granicy państwowej, ochronę prewencyjną bezpieczeństwa i porządku publicznego, doskonalenie metodyki wykonywania zadań i czynności służbowych, wsparcie logistyczne. Jednym z najistotniejszych zadań są przedsięwzięcia związane z deportacją i konwojowaniem cudzoziemców przebywających nielegalnie na terytorium Polski. Podstawową formą współpracy są wspólne patrole w rejonie strefy przygranicznej, wspólnie organizowane działania oraz wspólnie prowadzone śledztwa pozwalające skutecznie zwalczać zorganizowane grupy przestępcze, których działalność wykracza poza granice państwowe czy też przenika na terytorium RP.

Porozumienie z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie współdziałania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z Policją obejmuje wsparcie w zakresie przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym, w tym aktom terrorystycznym oraz ograniczania i usuwania skutków tych sytuacji, a także zabezpieczania przemieszczania się i pobytu wojsk obcych na terytorium RP²²⁴. Współdziałanie obejmuje zapewnienie łączności pomiędzy służbą dyżurną Komendy Głównej Policji a Dyżurną Służbą Operacyjną Sił Zbrojnych RP i Stanowiskiem Kierowania Reagowaniem Kryzysowym Ministerstwa Obrony Narodowej Ponadto dotyczy ono rozpoznawania zagrożeń i wzajemnego informowania o zagrożeniach, w tym przekazywania przez służbę dyżurną Komendy Głównej Policji (Sztab Komendanta Głównego Policji) do Dyżurnej Służby Operacyjnej Sił Zbrojnych RP (Sztabu Kryzysowego Ministra Obrony Narodowej) wszelkich informacji mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo obiektów oraz jednostek

---

²²⁴ Dz. Urz. MON z 2005 r., nr 10, poz. 89.

i komórek organizacyjnych resortu Obrony Narodowej oraz uruchomienie stałych punktów kontaktowych reagowania kryzysowego oraz natychmiastowe przekazywanie informacji.

W ramach zapewnienia optymalizacji działań oraz podniesienia poziomu bezpieczeństwa państwa Policja współpracuje z Żandarmerią Wojskową. Wspólne działania prowadzone są w zakresie czynności prewencyjnych, operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-sledczych, ochronnych w stosunku do uprawnionych osób, działań antyterrorystycznych, przedsięwzięć szkoleniowych, łączności i wymiany informacji. Porozumienie umożliwia skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie korupcji, przestępczości zorganizowanej oraz prowadzenie działań w zakresie ochrony obywateli, mienia i porządku publicznego. Pozwala ono również na powoływanie wspólnych grup i zespołów zadaniowych, a w ramach współdziałania w zależności od potrzeb strony umożliwiają wzajemne korzystanie z pomieszczeń służbowych, sprzętu technicznego, laboratoryjnego, dostępnych środków transportu, a także psów służbowych z ich przewodnikami.

Policja swoją działalnością wypełnia szczególną powinność państwa, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa jej obywatelom. Swoją działalność realizuje w czasie pokoju, wypełniając stojące przed nią zadania, w czasie kryzysu i okresie wojny. Niejednokrotnie, oprócz realizacji swoich zadań występuje jako podmiot wspierający działalność innych podmiotów. Wypełniając określone zadania w ramach bieżącej działalności zdobywa doświadczenie przydatne w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń, w tym w okresie wojny.

W tym systemie ma do wypełnienia znaczącą rolę z racji przygotowania do ochrony bezpieczeństwa porządku publicznego. Wypełnianie bieżących zadań czyni z niej ważny podmiot wykonawczy zarządzania kryzysowego.

Ważnym elementem przygotowań jednostek Policji do reagowania na zagrożenia jest również opracowanie i wdrożenie we wszystkich jednostkach procedur postępowania służb dyżurnych, określenie szczegółowych zadań dla własnych sił, zinventaryzowanie zasobów sił i środków oraz uzgodnienie zasad współdziałania z innymi służbami.

Dokumenty sztabowe

Wszystkie działania sztabu dotyczące procesu dowodzenia powinny być udokumentowane. Dokumentami sztabowymi nazywamy dokumenty dotyczące organizacji, przygotowania i prowadzenia działań oraz przemieszczania i rozmieszczania sił i środków Policji. Ich tworzenie wynika z potrzeby wykonywania czynności związanych z kierowaniem i dowodzeniem siłami policji i traktować je należy jako trwały zapis informacji z organizacji i przebiegu procesu kierowania i dowodzenia w trakcie zabezpieczeń policyjnych²²⁵.

Znaczenie roli dokumentowania potwierdzają zasady określone mianem kultury sztabowej w procesie ich tworzenia, która ma bezpośrednie przełożenie na ich wartość pod względem normatywnym, prawnym, informacyjnym i funkcjonalnym. Ponadto dokumenty sztabowe powinny być wykonane schludnie i poprawnie pod względem formalnym.

Ważną kwestią pozostaje zasięg dostępności do informacji w nich zawartych. Przestrzeganie w tym względzie podstawowych zasad bezpieczeństwa, tj. rejestracji dokumentów i informacji w strukturze organizacyjnej i dostępność do niej osób upoważnionych, ma bezpośredni wpływ na skuteczność działań i bezpieczeństwo funkcjonariuszy. Spełniają one również funkcję kontrolną dotyczącą odpowiedzialności – od wykonania dokumentu, jego zatwierdzenia i wdrożenia do realizacji zawartych w nim postanowień. Dokumentacja w formie zunifikowanych dokumentów przyspiesza proces przekazywania meldunków, sprawozdań, zarządzeń i rozkazów.

Ze względu na sposób zapisu wyróżniamy następujące formy dokumentów:

- pisemna – decyzje, plany działań, rozkazy, zarządzenia, zapotrzebowania, sprawozdania, meldunki, dzienniki działań, komunikaty, analizy, notatki mogą być wykonane odręcznie lub maszynowo;
- graficzna – graficzne załączniki do planów działania, mapy robocze, mapy decyzji, szkice, harmonogramy, tabele, schematy, zestawienia;
- nagrania – rejestracja głosu i obrazu na różnych nośnikach, dokumentacja fotograficzna.

²²⁵ M. Dąbrowski, J. Gampf, *Wybrane zagadnienia pracy sztabowej w Policji*, Szczytno 2004, s. 65.

Przy sporządzaniu dokumentacji sztabowej obowiązują zasady:

1. Sposób dokumentowania dobiera się w zależności od treści, czasu i przeznaczenia – w każdej sytuacji musi być on najdogodniejszy i najszybszy.
2. Dokument musi być krótki, zrozumiały, wiarygodny, wyrazisty oraz przekazany adresatowi we właściwym czasie.
3. Właściwą formę dokumentu uzyskuje się poprzez stosowanie zwięzłych sformułowań, prostych wyrażeń oraz ustalonych skrótów i znaków umówionych.
4. Treść sporządzonego dokumentu nie może pozwalać na dowolną interpretację.
5. W sporządzaniu dokumentów wykorzystujemy tylko informacje sprawdzone.

Cechami tych dokumentów są:

- treść;
- wartość informacyjna;
- cechy formalne – tytuł (rodzaj dokumentu i czego dotyczy), klauzula tajności, numer egzemplarza, liczbę dziennika, „kto zatwierdza”, imię i nazwisko wytwórcy lub sporządzającego, rozdzielnik.

Rodzaje dokumentów sztabowych

Dokumentami sztabowymi wykonywanymi na potrzeby akcji (operacji) policyjnych ze względu na treść i przeznaczenie dzielą się na:

1. dokumenty dowodzenia,
2. sprawozdawcze,
3. pomocnicze.

Do dokumentów dowodzenia zalicza się:

- zarządzenia;
- rozkazy;
- decyzje;
- plany działań;
- mapy robocze;
- mapy decyzji;
- szkice i harmonogramy.

Zarządzenie dotyczy zadań zabezpieczających działania. W razie ograniczonego czasu na przygotowanie działań w zarządzeniach mogą być przekazywane również zadania

z pominięciem rozkazu. Treść zarządzenia może dotyczyć zadania częściowego lub całości zadania. Umieszcza się w nim ocenę sytuacji operacyjnej, zadania oddziału (pododdziału), którego zarządzenie dotyczy, zadania sił współdziałających oraz czas gotowości do wykonania zadania.

Zarządzenie wstępne powinno zawierać wszystkie dane umożliwiające podwładnym rozpoczęcie przygotowań do działań: do jakich działań należy być gotowym, jakie czynności trzeba wykonać do chwili otrzymania zadania oraz kiedy i gdzie zostaną postawione zadania. W związku z przygotowaniem się do działań i ich zabezpieczeniem mogą być wydane zarządzenia dotyczące przedsięwzięć rozpoznawczo-informacyjnych, organizacji łączności, dowodzenia itp.

Rozkaz do działań jest to ustne lub pisemne określenie zadania oraz sposobu jego wykonania. Rozkaz ujmuje się w punktach, a jego treść zależy od rodzaju działań i decyzji dowódcy. W rozkazie wymienia się tylko te informacje, które są niezbędne wykonawcom. Powiela się go w ściśle określonej liczbie egzemplarzy i rozsyła do podległych dowódców. Rozkaz powinien zawierać:

- krótką charakterystykę sytuacji operacyjnej;
- rozwój sytuacji;
- siły i środki;
- zadania dla podległych pododdziałów;
- skład i zadania odwodu;
- sposób wykonania otrzymanego zadania;
- informację o działaniu innych pododdziałów w danym rejonie lub w sąsiedztwie;
- łączność;
- sygnały i znaki rozpoznawcze;
- miejsce stanowiska dowodzenia;
- sposób składania meldunków i współdziałanie.

Zasadnicza różnica między zarządzeniem a rozkazem polega na tym, że zarządzenie jest na ogół przeznaczone tylko dla jednego wykonawcy.

Decyzja – akt woli dowódcy, nieodwołalne postanowienie, określające wybrany z wielu jeden wariant sposobu przygotowania i przeprowadzenia działań, wyrażone ustnie lub w formie dokumentu.

Plan działania – dokument określający cele i organizację działań policyjnych, rodzaj i sposób wykonywania szczegółowych zadań, użyte lub wykorzystane do działań siły i środki Policji oraz określający podległość służbową oraz zasady współdziałania i koordynacji

w trakcie działań. Treść i forma planów zależą od rodzaju działań. Jest on sporządzany w formie opisowej i graficznej.

Formami graficznymi dokumentów dowodzenia są plany działań – część graficzna; mapy robocze; mapy decyzji; szkice (np. sytuacyjne z rozpoznania). Mapy robocze i mapy decyzji powinno się sporządzać i prowadzić bezpośrednio na oryginalnych mapach topograficznych poprzez dokładne naniesienie niezbędnych danych operacyjno-taktycznych.

Dokument graficzny powinien spełniać wymagania w zakresie wiarygodności danych, terminowości wykonania i dostarczenia dokumentów, prostoty i poglądowości, należyte wykończenie dokumentu (strzałka północ-południe, podziałka, skala mapy na podstawie której wykonano szkic).

Mapy (plany, szkice) robocze sporządzają członkowie sztabu, każdy w zakresie swojego działania. Mogą je przygotowywać także komendanci jednostek Policji, dowódcy akcji (operacji) i pododdziałów. Na mapy robocze nanosi się takie dane, jak: położenie uczestników zdarzenia i oczekiwany kierunek ich działań, położenie sił własnych i ich zadania, położenie i zadania sił współdziałających oraz linie ich rozgraniczające, główne przedsięwzięcia dotyczące zabezpieczenia działań, stanowiska dowodzenia itp. Naniesienie tych danych na mapę powinno umożliwiać właściwe zrozumienie zadania, ocenę sytuacji operacyjnej i podjęcie decyzji dotyczącej działań, postawienie zadań podległym pododdziałom i kontrolę ich wykonania, meldowanie przełożonemu oraz informowanie podwładnych, jak też współdziałających o sytuacji i decyzjach dowódcy, dowodzenie podległymi pododdziałami itp.

Przy sporządzaniu map roboczych w działaniach Policji obowiązują zasady:

- stosować znaki umowne określone w przepisach służbowych (załącznik nr 16);
- zakres przedstawianej sytuacji taktycznej zależeć powinien od stanowiska i charakteru pracy;
- sytuację należy przedstawiać przejrzystie i czytelnie, tak szczegółowo, jak pozwala na to skala mapy;
- napisy i opisy na mapie należy wykonywać pismem technicznym, tak aby podstawą skierowane były na południe;
- na mapach używać liczebników pisanych cyframi arabskimi;
- właściwe jest stosowanie skrótów przyspieszających tworzenie dokumentu;
- na mapach używać nazw miejscowości w pierwszym przypadku;
- w razie konieczności oznaczenia przedmiotów, elementów sytuacji lub zdarzenia, dla których brak jest wzorów znaków umownych, można użyć specjalnie dobranej znaku wyjaśniając jego znaczenie w legendzie;

- wielkość znaków umówionych powinna odpowiadać skali mapy (planu lub szkicu) oraz wielkości oznaczonego pododdziału, obiektu, przedmiotu itp.;
- stanowisko i nazwisko należy pisać wielkimi literami, imię, nr porządkowy (ewidencji), datę wykonania, słowo – wykonawca literami małymi;
- graficzne plany wymagające akceptacji przełożonego podlegają zatwierdzeniu, wysokość liter słowa (zatwierdzam) nie przekracza 2/3 wysokości tytułu a wpisuje się go w lewym górnym rogu.

Mapa decyzji służy do meldowania decyzji przełożonemu oraz do dowodzenia podległymi siłami. Powinna być wykonana do czasu zakończenia podejmowania przez dowódcę operacji decyzji dotyczącej działań. Na mapę decyzji nanosi się następujące dane wyjaśniające decyzję dowódcy akcji (operacji): położenie uczestników zdarzenia i oczekiwany charakter ich działań, zadania sił własnych, dowódcy operacji, zadania sił współdziałających i linie ich rozgraniczające, zasady współdziałania sił, miejsce i czas rozwinięcia stanowisk dowodzenia itp. W legendzie przedstawia się podział sił i środków, sygnały współdziałania i inne dane, których nie można przedstawić graficznie na mapie.

Mapy robocze i mapy decyzji powinno się sporządzać i prowadzić bezpośrednio na oryginalnych mapach topograficznych poprzez dokładne naniesienie niezbędnych danych operacyjno-taktycznych.

Harmonogram – dokument w formie wykresu obrazujący kolejność i czas trwania poszczególnych czynności w ogólnym planie pracy sztabu.

Szkic – projekt planu, rysunek przedstawiający główne zarysy sytuacji taktycznej lub orientacyjny szkic terenu działań. Podstawą tego dokumentu jest wyrys terenu opracowany w oparciu o szkielec mapy lub zdjęcia lotniczego z mniej lub bardziej zachowaną skalą. Wykonuje się je najczęściej w skalach: 1:5 000, 1:10 000, 1:25 000.

Umówione znaki operacyjne – służą one do zobrazowania różnych sytuacji statycznych oraz działań dynamicznych, a także przedstawianiu występującego na ich wyposażeniu sprzętu i jego wykorzystania. Podczas opracowania dokumentów graficznych do wyrażania sytuacji operacyjnych (obrazowania działań operacyjnych pojedynczych elementów taktycznych oraz całych jednostek organizacyjnych) stosuje się jednolite symbole i wyrażenia tekstowe²²⁶.

²²⁶ Decyzja nr 13 MSWiA z 28 stycznia 2008 r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Zestawu zasadniczych umówionych znaków operacyjnych właściwych dla jednostek organizacyjnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji”, Dz. Urz. MSWiA z 2008 r., nr 5, poz. 16.

Znaki umowne przedstawiają:

- obraz graficzny pokrycia terenu;
- służą do przedstawienia na mapie szczegółów sytuacyjnych;
- obrazem powinny przypominać przedstawiane przez siebie obiekty;
- muszą wyraźnie różnić się między sobą.

Aby znaki spełniały swoją rolę powinny:

- możliwie wiernie odtwarzać przedmioty terenowe;
- być zrozumiałe i łatwe do zapamiętania;
- być jednolite;
- być estetyczne i proste w rysunku.

Rodzaje znaków umownych²²⁷:

1. Znaki punktowe – służą do przedstawiania na mapie charakterystycznych przedmiotów terenowych, niedających się przedstawić w skali (drzewa, domy, studnie...). Mają wymiary większe niż obiekty rzeczywiste przedstawione w skali (znaków punktowych nie przedstawia się na mapie w skali).
2. Znaki liniowe – służą do przedstawienia na mapie przedmiotów terenowych, których rzuty poziome są liniami. Znaki liniowe można przedstawić w skali mapy (droga gruntowa, most, linia telefoniczna, kolejowa).
3. Znaki konturowe – umowne znaki przedmiotów terenowych, które dadzą się przedstawić w skali mapy (mają długość, szerokość, powierzchnię). Składają się z konturu – granicy zasięgu danego przedmiotu oraz wypełnienia.
4. Znaki objaśniające – znaki dodatkowe służą do objaśniania właściwości i charakteru różnych przedmiotów, pozwalają wyróżnić ich odmiany. Nie występują samodzielnie – zawsze towarzyszą innym znakom (punktowym, liniowym, konturowym).

Kolejną grupą dokumentów sztabowych są dokumenty sprawozdawcze. Zalicza się do nich:

- dzienniki działań;
- meldunki;
- sprawozdania;
- komunikaty.

Dziennik działań akcji/operacji prowadzi się w celu chronologicznego notowania przebiegu i wyników działań. Zapisuje się w nim: sytuację operacyjną i stan zagrożenia, położenie i stan sił własnych od chwili otrzymania zadania, decyzje dowódcy, przebieg działań ze szczególnym opisem najbardziej istotnych wydarzeń, pracę poszczególnych dowódców,

---

²²⁷ S. Fidyk, T. Bieniasz, A. Ruda, T. Siusa, K. Worwa, *Przysposobienie obronne...*, s. 256.

wyniki działań. Do dziennika dołącza się najważniejsze dokumenty, np. rozkazy, zarządzenia, szkice. Obecnie wsparcie w planowaniu oraz dokumentowaniu w formie elektronicznej przebiegu działań prowadzonych w ramach akcji czy operacji policyjnych zapewnia System Wspomagania Dowodzenia – obszar „Akcje i Operacje”.

Meldunki dzielą się na terminowe lub doraźne. Terminowe składa się w czasie ustalonym przez przełożonego, natomiast doraźne – zależnie od sytuacji lub na żądanie sztabu (dowódcy operacji). W dokumentach tych melduje się o otrzymaniu zadania do wykonania, wykonaniu określonych czynności związanych z przygotowaniem do działań i osiągnięciem gotowości oraz wynikach działań, gwałtownych zmianach sytuacji operacyjnej i podjętych w związku z tym decyzjach.

Raport końcowy – dokument pisemny przedstawiający przebieg działań, sporządzany po zakończeniu działań przez poszczególnych dowódców oraz szczegółową analizę prowadzonych działań. Zawiera informacje dotyczące: realizacji założonego celu, szkód i strat w majątku osób trzecich, okoliczności i skutków użycia środków przymusu bezpośredniego, osób zatrzymanych w trakcie prowadzonych działań i ich sytuacji prawnej, oceny działań.

Komunikat – oficjalna wiadomość, informacja podana do powszechnej wiadomości osobom upoważnionym w formie dokumentu lub drogą radiową.

Do dokumentów pomocniczych zalicza się:

- notatki;
- obliczenia;
- tabele (np. marszu);
- wykresy;
- zapotrzebowania.

Notatki – spostrzeżenia zapisane w trakcie realizacji operacji, zwykle w skrócie, bądź sformalizowane służbowe lub urzędowe.

Obliczenia – wyniki liczenia, przewidywania, prognozowania działań.

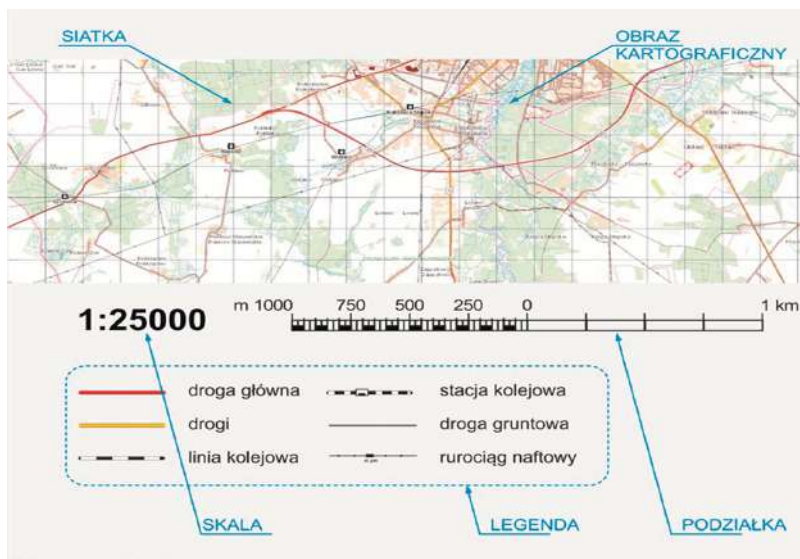
Tabele – wykazy, zestawienia, rejestry danych zwykle liczbowych, rozmieszczonych na arkuszu w określonym porządku według rubryk.

Wykres – rysunek przedstawiający przebieg działań, zmiany liczbowe, zależności, sporządzany w formie graficznej, kolumnowej, itp.

Zapotrzebowanie – dokument wyrażający decyzję lub prośba dotycząca dostarczenia środków albo przydzielenia sił niezbędnych do realizacji zadania.

Praca na mapach²²⁸

Mapa jest to płaski obraz powierzchni Ziemi przedstawiony w zmniejszeniu, z uwzględnieniem jej krzywizny, przedstawiający za pomocą znaków umownych przedmioty terenowe i rzeźbę terenu lub na ich tle zjawiska przyrody i zjawiska życia społeczno-gospodarczego.

Źródło: *Działania pościgowe i poszukiwawcze Policji. Praca zbiorowa, Słupsk 2020.*

Elementy map:

- obraz kartograficzny (treść mapy, główna część),
- elementy matematyczne (skala, siatka, podziałka),
- legenda.

Współrzędne – wielkości kątowe lub liniowe, wyznaczające położenie punktu na dowolnej powierzchni lub w przestrzeni w sposób względny w stosunku do przyjętych za początek układu płaszczyzn lub linii. W geodezji stosuje się takie współrzędne, które pozwalają w najprostszy sposób wyznaczyć położenie punktów na powierzchni Ziemi zarówno przez bezpośredni pomiar w terenie, jak i za pomocą mapy. Najczęściej stosuje się następujące układy współrzędnych:

²²⁸ Na podstawie: *Terenoznawstwo*, Ministerstwo Obrony Narodowej, Szt. Gen. 356/ 65, Warszawa 1965, s. 149; M. Luc, J. Szymańda, *Zasady posługiwania się mapą topograficzną w terenie*, file:// C:/Users/j.struniawski/Downloads/Zasady_posługiwania_sie_mapa_top%20(1).pdf, dostęp: 14.09.2023 r.

- geograficzne na powierzchni kuli lub elipsoidy,
- prostokątne płaskie,
- biegunowe płaskie.

Siatka geograficzna

Wyznaczenie położenia każdego punktu na kuli ziemskiej wymaga określenia współrzędnych geograficznych, tj. długości i szerokości geograficznej lub jej obrazu na mapie, czyli siatki geograficznej. Główną miarą długości i szerokości geograficznej są stopnie kątowe: 1° (jeden stopień). Ponadto dla dokładniejszego określenia położenia geograficznego używa się również minut (1') i sekund kątowych (1").

Siatka kartograficzna jest to układ równoleżników i południków przedstawiony na mapie. Południk zerowy i równik ziemski tworzą układ, względem którego wyznacza się współrzędne geograficzne. Siatka taka powstaje w wyniku określonego rzutowania, czyli odwzorowania siatki geograficznej na płaszczyźnie.

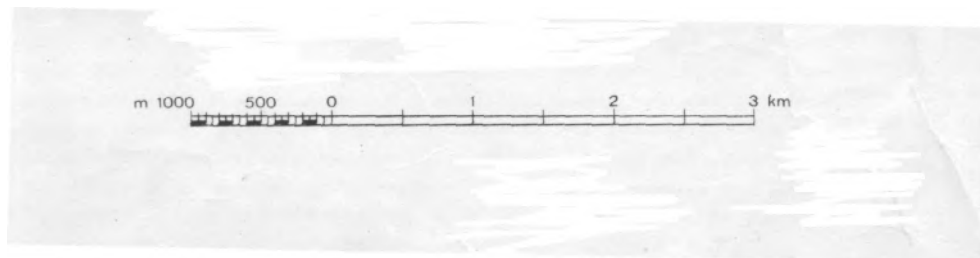
Siatka kilometrowa (układ 1992) – lokalizacja punktów

Układ współrzędnych prostokątnych płaskich na mapie tworzy siatka linii prostych, równoległych do osi E i N. Linie wykreślone są w jednakowych odstępach, np. co 1 km lub 10 km, w skali mapy, tworząc siatkę kilometrową. Siatka kilometrowa występuje na każdym arkuszu mapy topograficznej i służy do szybkiego i dokładnego określenia z mapy współrzędnych prostokątnych płaskich punktów oraz nanoszenia na mapę punktów. Chcąc wskazać w przybliżeniu położenie dowolnego punktu na mapie, wystarczy wymienić kwadrat siatki, w którym ten punkt się znajduje. W tym celu należy podać umieszczony na ramce opis liczbowy poziomej i pionowej linii siatki, których przecięcie się tworzy lewy dolny (południowo-zachodni) narożnik kwadratu.

Skala mapy – stosunek zmniejszenia linii na mapie (planie) w odniesieniu do rzutu poziomego odpowiadającej linii w terenie. Uwzględniając to, że w większości przypadków długość rzutu poziomego równa się praktycznie długości rzutowanej linii, można w uproszczeniu nazwać skalą stosunek długości linii na mapie do długości odpowiadającej jej linii w terenie. Stosunek ten zapisywany jest jako ułamek. Licznik równy jest jedności, natomiast mianownik to liczba wyrażająca wielokrotność pomniejszenia linii na mapie. Skala umożliwia przeprowadzenie obliczeń odległości w dowolnym systemie miar liniowych.

Rodzaje skal:

- Liczbowa – ułamek, np.: 1: 25 000
- Mianowana np.: 1 cm - 250 m
- Liniowa np.:

Zawartość legendy:

- tytuł mapy (ewentualnie godło dla map topograficznych),
- nazwisko autora lub nazwa instytucji wydawniczej,
- rok wydania lub sporządzenia mapy,
- objaśnienie wszystkich znaków i skrótów pojawiających się na mapie,
- skala zastosowanych barw.

Elementy geograficzne map – wszystkie linie, kolory, punkty, symbole i znaki, które przedstawiają rzeczywistość. Dzielą się one na:

- elementy przyrodnicze (zarys linii brzegowej, rzeźba Ziemi, pokrycie terenu, gleby itp.);
- społeczno-gospodarcze (sieć osadnicza, granice administracyjne, sieć komunikacyjna).

Mapy topograficzne są najczęściej wykorzystywane podczas działań prowadzonych przez Policję, zwłaszcza mapy wielkoskalowe, w skali np. 1:25 000. Wykonywane są na podstawie bezpośrednich pomiarów topograficznych w terenie lub za pomocą pomiarów na zdjęciach lotniczych. Przedstawiają szczegółowy obraz terenu, tj. rzeźbę, sieć komunikacyjną, zabudowę, rzeki i jeziora itp. za pomocą ujednoliconych, standardowych oznaczeń²²⁹.

---

²²⁹ www.geoportal.infoteren.pl, dostęp: 9.03.2023 r.

Praca z mapami

Prowadzenie określonych działań policyjnych, np. związanych z prowadzeniem pościgów lub działań poszukiwawczych wymaga podstawowej wiedzy z zakresu terenoznawstwa, czyli umiejętności czytania map i ich sporządzania, orientacji w terenie, określenia wpływu terenu na prowadzenie działań, obsługi kompasu i busoli, oceny odległości „na oko”, wyznaczania miar przedmiotów i przeszkód terenowych. Mapy pełnią również ważną rolę w ocenie skutków klęsk żywiołowych i zapobieganiu im, organizacji akcji ratowniczych oraz wyznaczaniu miejsc i dróg ewakuacji. Na ich podstawie można dokonać szczegółowej oceny wybranych fragmentów terenu, ważnych z uwagi np. na rozwinięcie i ubezpieczenie stanowisk dowodzenia i planowanie poszczególnych etapów operacji bądź akcji. Przeznaczone są do pracy dowódców i sztabów oddziałów, związków taktycznych w operacjach, akcjach policyjnych. Służą do ogólnej oceny terenu, planowania i organizacji działań, do dowodzenia siłami w działaniach taktycznych, operacyjnych i strategicznych. Umożliwiają ocenę sytuacji topograficznej i taktycznej w zakresie: wyboru dogodnych kierunków działania, planowania i rozmieszczanie sił, organizowania obserwacji, orientowania się w nieznanym terenie, prawidłowego współdziałania. Na dokument ten należy nanosić wszystkie dane dotyczące prowadzonych działań. Na mapie/ planie wrysowujemy lub umieszczamy w formie tabelarycznej:

- podział operacji na podoperacje, akcji na odcinki itp.;
- dyslokację sił;
- dyslokację służby porządkowej organizatora;
- stanowiska dowodzenia;
- miejsca i odcinki wzmocnione środkami technicznymi;
- rozmieszczenie środków łączności przewodowej i bezprzewodowej (schematy);
- trasy główne i zapasowe przewidziane dla uczestników imprezy oraz trasy i kierunki dojścia i rozśrodkowania;
- inne elementy, takie jak: parkingi, punkty pomocy medycznej, ruchome i stałe punkty policyjnych izb dziecka, zestawienia liczbowe sił i środków, tabele sygnałowe;
- załączniki dotyczące działań, np.: dokumentacja na przemieszczenie sił na większe odległości, dokumentacja graficzna przyjęcia i rozmieszczenia sił.

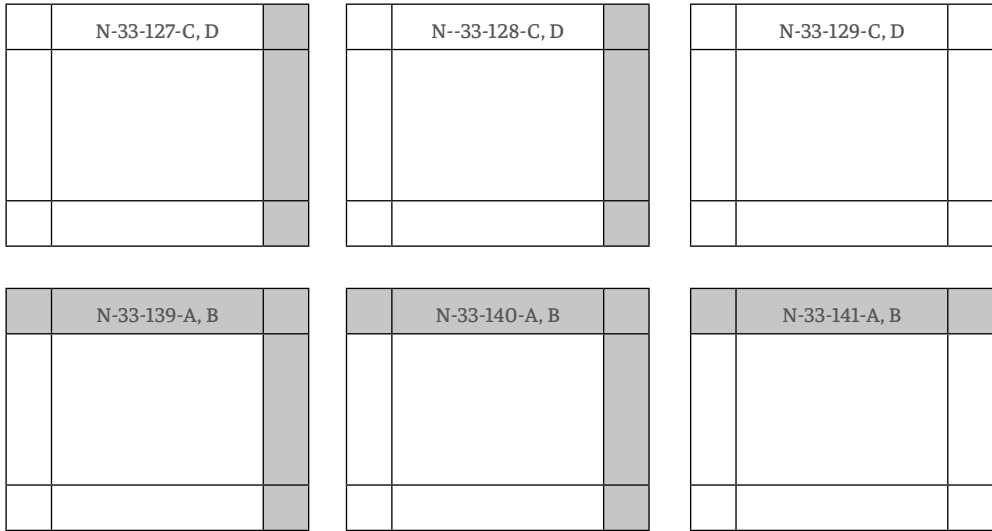
Przygotowanie mapy do pracy obejmuje:

- a. wybór właściwych arkuszy mapy (analiza skorowidza map, wybór skali mapy/ map, wybór arkusza/ arkuszy potrzebnych do realizacji zadania);

- b. sklejenie poszczególnych arkuszy. Mapy skleja się słupami, zaczynając od arkusza północnego i doklejając kolejno arkusze południowe (dolne). Następnie słupy map łączy się ze sobą, zaczynając od słupa wschodniego i doklejając kolejno zachodnie słupy. Po sklejeniu zestawu map należy jeszcze sprawdzić i wyrównać zewnętrzne marginesy mapy (wykres nr 4).

Wykres nr 4. Sklejenie arkuszy mapy

Źródło: M. Dąbrowski, J. Gampf, *Wybrane zagadnienia pracy sztabowej w Policji, Szczytno 2004, s. 130.*

- c. Zapoznanie się z mapą obejmuje następujące elementy:
- ustalenie skali,
  - sprawdzenie aktualności mapy,
  - sprawdzenie hipsometrii,
  - zapoznanie się z rodzajami i układem współrzędnych,
  - zapoznanie się z kątami orientacji topograficznej.
- d. Złożenie mapy.
- e. Uwypuklenie treści na mapie.
- f. Wrysowanie zmian terenowych.

Ocenianie odległości – podczas różnych działań, szczególnie w terenie niezurbanizowanym, bardzo ważną kwestią jest umiejętność mierzenia dystansu krokami (parokrok). Długość kroku oblicza się, idąc wzdłuż wcześniej zmierzonego odcinka i odliczając

liczbę par kroków. Mierząc odległość krokami, liczy się podwójne kroki (przeważnie na lewą nogę).

Pomiar odległości według czasu trwania marszu

Znając szybkość przemieszczania się i czas trwania marszu lub jazdy, możliwe jest precyzyjne określenie przebytej odległości. Należy jednak pamiętać, że szybkość przemieszczania się jest sprawą indywidualną i w dużej mierze zależy od rodzaju terenu. Żeby zwiększyć dokładność pomiarów, należy znać czas trwania marszu na znanej odległości.

Ocena odległości „na oko”

Metoda ta opiera się przede wszystkim na znanych właściwościach atmosfery i oka ludzkiego. Przedmiot, który jest bliżej, jest jaśniejszy i wyraźniejszy. Więcej można wyróżnić na nim szczegółów – wydaje się większy.

Do pomiarów odległości wykorzystuje się urządzenia GPS, które precyzyjnie przedstawiają informacje.

Powszechnie stosuje się dwie metody oceny odległości „na oko”. Pierwsza – według stopnia widoczności przedmiotów terenowych, druga – przez porównanie z utrwalonymi w pamięci wzrokowej typowymi odległościami w terenie (100, 200, 300, 500, 1000 m)²³⁰.

Określanie kierunku na mapie

Północ geograficzną na mapie topograficznej określają ramka mapy i linie południków, a północ topograficzną określają linie siatki kilometrowej układu współrzędnych prostokątnych płaskich. Dodatkowo arkusze mapy zawierają po lewej stronie dolnego marginesu szkic bądź notatkę potrzebne do określania kierunku północy topograficznej, geograficznej i magnetycznej²³¹.

Określając kierunki wyznaczone na mapie, posługujemy się zwykle liniami siatki kilometrowej, które ułatwiają wyznaczenie azymutu topograficznego. Kierunki w terenie wyznacza się za pomocą, np. busoli, która wskazuje azymut magnetyczny. W sytuacji kiedy zachodzi konieczność przejścia z kierunków zmierzonych na mapie do kierunków zmierzonych w terenie, należy znać zasady zamiany azymutu topograficznego na magnetyczny i na odwrot²³².

²³⁰ J. A. Ejsmont, *Balistyka dla snajperów*, Warszawa 2012, s. 162.

²³¹ J. Solarz, M. Młynarczyk, *Wybrane problemy prognozowania skażeń*, Warszawa 2009, s. 58.

²³² *Terenoznawstwo*, wyd. cyt., s. 156.

Azymut jest to kąt (wyrażony w stopniach) zawarty między północą a wyznaczonym przez nas kierunkiem (np. na dany punkt), mierzony w punkcie, w którym stoimy, liczony zgodnie z ruchem wskazówek zegara.

Określanie kierunku w terenie

Orientowaniem się w terenie nazywa się określenie punktu, w którym się znajdujemy (punkt stania) i stron świata względem otaczających nas przedmiotów terenowych, form terenu czy rozmieszczenia sił własnych. Orientowanie się wymaga umiejętności prawidłowego wyszukania i wykorzystania przedmiotów orientacyjnych, określenia w terenie kierunku i odległości²³³. Aby określić strony świata, należy najpierw ustalić kierunek północny za pomocą kompasu lub busoli, według słońca, gwiazd lub innymi sposobami.

Orientowanie się za pomocą busoli

Busola – służy do określania kierunków i azymutów w terenie. Jest to pudełko z igłą magnetyczną i podziałką, wyposażone w urządzenie do celowania.

Kompas – przyrząd nawigacyjny z podziałką w stopniach, zawierający zawieszoną na ostrzu igłą magnetyczną.

Praca z busolą – najważniejsze zasady:

- podczas pracy z busolą należy przestrzegać, aby w pobliżu nie było przedmiotów stalowych lub żelaznych, które wpływają na położenie igły magnetycznej,
- należy unikać pracy z busolą w czasie burzy oraz w pobliżu linii przewodów wysokiego napięcia,
- busolą nie można posługiwać się w rejonach o znacznej anomalii magnetycznej,
- przed pracą w nocy busolę należy naświetlić, by nafosforyzowane części busoli dobrze świeciły w ciemności.

Aby określić kierunek północny za pomocą busoli, wystarczy, że ustawimy ją w pozycji poziomej i zaczekamy, aż igła magnetyczna się uspokoi. Północ w busoli wskaże koniec igły pokryty żółtą, fosforyzującą masą

---

²³³ Tamże, s. 213.

Posługiwanie się mapą²³⁴

Posługiwanie się mapą w terenie wymaga umiejętności: orientacji mapy, określenia własnej lokalizacji na mapie, porównania mapy z terenem, wyznaczenia i/ lub wyboru trasy, kontroli pokonywanej drogi.

Wykorzystanie mapy w prowadzonych działaniach w terenie należy rozpocząć od orientacji mapy. Mapa jest zorientowana, gdy zachodzi zgodność kierunków na mapie i w terenie. Można tego dokonać na kilka sposobów:

- Orientacja magnetyczna (według kompasu) – kompas kładziemy na mapie i dokonujemy w poziomie obrotu mapy do momentu, aż igła kompasu będzie równoległa do pionowej linii ramki mapy.
- Orientacja geometryczna według przedmiotów terenowych i form rzeźby terenu – wymaga od nas wiedzy o naszej lokalizacji. Do orientacji możemy wykorzystać linijkę lub długopis. Kładziemy linijkę na mapie w miejscu naszej lokalizacji i wybranego punktu w terenie. Następnie dokonujemy obrotu mapy (w poziomie) do momentu, aż wybrany przez nas przedmiot znajdzie się na przedłużeniu linii celowania.
- Orientacja geometryczna według przedmiotów liniowych – wymaga, abyśmy znajdowali się na przedmiocie liniowym (np. drodze). Następnie dokonujemy obrotu mapy (w poziomie) do momentu, aż obiekty znajdujące się po obu stronach obranego przedmiotu liniowego będą znajdować się po właściwej stronie, np. budynek szkoły w terenie znajduje się po lewej stronie drogi, więc i na mapie po tej stronie musi się on znajdować.

Określenie własnej pozycji na mapie umożliwi sprawne posługiwanie się mapą. Możemy tego dokonać na wiele sposobów, w tym m.in.: według pobliskich przedmiotów terenowych, według rzeźby terenu, w oparciu o pomiar odległości do wybranych punktów orientacyjnych, za pomocą wcięć (wcięciem w bok, wcięciem wstecz).

Porównanie mapy z terenem (orientacja topograficzna) – polega na identyfikacji przedmiotów terenowych – w tym form rzeźby terenu – na mapie i w terenie. Aby możliwe było porównanie, wymagana jest właściwa orientacja mapy i określenie swojej lokalizacji, a także kierunków świata.

²³⁴ Na podstawie: M. Kisielewicz i in., *Działania pościgowe i poszukiwawcze Policji. Praca zbiorowa*, Słupsk 2022.

Wyznaczenie i/lub wybór trasy – należy uwzględnić takie czynniki jak rodzaj posiadanej mapy, warunki meteorologiczne, wyposażenie. Podczas prowadzonych działań powinno zwracać się uwagę na charakterystyczne obiekty, stanowiące punkty odniesienia, które możemy napotkać w terenie, np. lasy, rzeki, strumienie, grzbiety i doliny górskie itp.

Kontrola trasy – dotyczy to stałej orientacji mapy, porównywania informacji zawartych na mapie z mijanym terenem (np. budynkami, drogami) i wiedzy dotyczącej naszej pozycji na mapie.

Mapy cyfrowe

W działaniach policyjnych – zwłaszcza poszukiwawczych coraz częściej mapy cyfrowe stanowią wartościowe narzędzie w rozpoznaniu terenu, planowaniu działań oraz sprawozdawczości.

Rodzaje map cyfrowych:

1. **rastrowe** – zwykle są to zeskanowane mapy papierowe udostępniane w postaci zwykłych plików graficznych jako obrazy (pliki typu .jpg, .gif, .png, .tiff). Ich zaletą jest możliwość skopiowania w formie elektronicznej np. na komputer przenośny i wydrukowania np. określonego fragmentu mapy. Z drugiej strony mają one ograniczone możliwości skalowania. Przybliżanie (zoom) mapy jest możliwe jedynie do minimalnej skali, w której mapa papierowa została opracowana;
2. **wektorowe** – obiekty na mapie opisane są matematycznie. Skalowanie takiej mapy jest w zasadzie nieograniczone, istotne są jedynie wielkości najmniejszych obiektów na niej umieszczonych. W zasadzie wszystkie nowo opracowywane mapy powstają w postaci wektorowej.

Ortofotomapy

Udostępniane w Internecie różnego rodzaju mapy stanowią nieocenione źródło wiedzy na temat warunków terenowych i topograficznych, których należy spodziewać się po przybyciu na miejsce działań poszukiwawczych. Informacje te mają szczególne znaczenie dla planisty, którego zadaniami są m.in. odpowiednie dysponowanie sił i środków, zidentyfikowanie potencjalnych dróg ucieczki osób poszukiwanych, zminimalizowanie ryzyka dla osób uczestniczących w poszukiwaniach, określanie priorytetów działań. Niezwykle pomocne okazują się zdjęcia lotnicze i satelitarne, które obecnie pokrywają w wysokim

stopniu szczegółowości praktycznie cały obszar kraju. Zdjęcia te są dostępne zarówno w Google Maps, Bing Maps, jak i na Geoportalu 2.

Wygodnym narzędziem do przeglądania map lotniczych i satelitarnych jest udostępniana bezpłatnie aplikacja Google Earth Pro.

W niektórych zastosowaniach przydatna może być funkcja przeglądania historycznych zdjęć powierzchni Ziemi, dzięki czemu widoczne stają się zmiany w ukształtowaniu krajobrazu, zabudowie czy przebiegu szlaków komunikacyjnych w poprzednich latach. Możliwości takie były wykorzystywane np. w przypadkach poszukiwań zwłok w wieloletnich sprawach, w których świadkowie opisywali miejsca tak, jak je zapamiętali w chwili wydarzeń.

Zarządzanie poszukiwaniami z wykorzystaniem map cyfrowych

Wykorzystywanie w działaniach poszukiwawczych map cyfrowych oraz urządzeń GPS wielokrotnie dowiodło swojej skuteczności w trakcie akcji prowadzonych z udziałem bądź zarządzanych przez Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych KGP. W dużej mierze stosowane rozwiązania i standardy zostały przejęte od specjalistycznych grup poszukiwawczo-ratowniczych, często wspierających Policję w akcjach terenowych. W trakcie tych działań wykorzystuje się:

1. indywidualne urządzenia GPS rejestrujące ślady przejść poszukiwaczy w terenie;
2. aplikację służącą do wyznaczania na mapie sektorów przeszukań oraz wprowadzania śladów przejść poszukiwaczy (obecnie wykorzystywana jest aplikacja Garmin BaseCamp);
3. mapę cyfrową.

Szkolenie sztabowe w Policji

Wszechstronne nabycie kompetencji dowódczo-sztabowych przez kadre i funkcjonariuszy stanowisk wykonawczych do podjęcia działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz prawidłowym reagowaniem na zagrożenia uwarunkowane jest między innymi poziomem wyszkolenia policjantów, a tym samym wiąże się z doбором adekwatnych metod szkoleniowych. Stanowi to pochodną przyjęcia optymalnego procesu szkolenia, kształtującego wiedzę i umiejętności policjantów, również przez wprowadzenie elementów działań praktycznych. Praktyczną formą szkolenia w Policji są ćwiczenia. Organizuje się je w celu przygotowania Policji do optymalnego reagowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń lub w sytuacjach kryzysowych.

Głównym celem ćwiczeń jest doskonalenie umiejętności i nawyków dowództw do prowadzenia działań pod wpływem dużego napięcia i zagrożenia oraz wymagają określonych nawyków, których nabywa się tylko w drodze długotrwałego treningu. Z kolei brak wystarczającego przygotowania przekłada się na błędy decyzyjne i wykonawcze, które w sytuacjach kryzysowych mogą prowadzić do nieodwracalnych, negatywnych skutków.

Ćwiczenia mają za zadanie pokazać aktualny stan wyszkolenia jednostek policyjnych oraz ich zdolność do wykonania zadań. Są sprawdzianem stopnia przygotowania dowództw i sztabów do pracy w warunkach zbliżonych do rzeczywistych, w różnych warunkach współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa. Ich realizacja ma służyć gromadzeniu doświadczeń, formułowaniu obiektywnych wniosków na przyszłość w aspekcie wiedzy i umiejętności policjantów biorących udział w takich przedsięwzięciach²³⁵.

Ćwiczenia są często uważane za najważniejszą część przygotowań do wystąpienia zdarzeń kryzysowych²³⁶. Taka forma szkolenia obejmuje działania tzw. pokojowe (negocjacyjne),

²³⁵ J. Struniawski, *Metodyka przygotowania i prowadzenia ćwiczeń sztabowych w Policji*, „Policja” 2014, nr 2, s. 70.

²³⁶ E. Frykberg, L. Weireter, L. Flint, *10 questions and answers about disasters and disaster response*, „Bulletin of the American” 2010, vol. 95, pp. 6-13. D.A. Klima et al., *Full-scale regional exercises: closing the gaps in disaster preparedness*, „The journal of trauma and acute care surgery” 2012, vol. 73(3), pp. 592-598.

pomocnicze (przemieszczanie i rozmieszczanie sił i środków) oraz działania rozstrzygające (przejęcie kontroli, opanowanie zagrożenia)²³⁷.

Ćwiczeniem określamy krajowe lub międzynarodowe ćwiczenie, organizowane i prowadzone przez jednostki organizacyjne Policji, tj.: Komenda Główna Policji, Centralne Biuro Śledcze Policji, Centralny Pododdział Kontrterrorystyczny Policji „BOA”, Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, komenda wojewódzka Policji, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, samodzielny pododdział kontrterrorystyczny Policji, szkoła policyjna, komenda powiatowa Policji, komisariat specjalistyczny Policji oraz komórki organizacyjne jednostek organizacyjnych Policji przewidziane do prowadzenia ćwiczeń, tj. komórka organizacyjna Komendy Głównej Policji, Centralnego Biura Śledczego Policji, Centralnego Pododdziału Kontrterrorystycznego Policji „BOA”, Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, komendy wojewódzkiej Policji.

Organizuje się je w formie:

1. dowódczo-sztabowej;
2. zgrywającej;
3. treningu sztabowego;
4. pokazu²³⁸.

Dotyczy to również ćwiczeń międzynarodowych²³⁹, które prowadzi się w zakresie wynikającym z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów i porozumień międzynarodowych a także przepisów stanowiących przez organizacje międzynarodowe, jeżeli z tych przepisów wynika możliwość udziału Policji polskiej w tych ćwiczeniach.

Ćwiczenie dowódczo-sztabowe – forma ćwiczenia składającego się z jednego lub większej liczby epizodów z udziałem wydzielonych sił i środków Policji, którego celem jest weryfikacja przygotowanych i wdrożonych w Policji rozwiązań systemowych, w szczególności w zakresie reagowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń lub w sytuacjach kryzysowych oraz praktyczne doskonalenie umiejętności uczestników ćwiczenia w warunkach zbliżonych do rzeczywistych w dziedzinie organizacji, dowodzenia i prowadzenia działań policyjnych oraz współdziałania z podmiotami spoza Policji z wykorzystaniem środków pozoracji działań.

Ćwiczenie zgrywające – forma ćwiczenia z udziałem wydzielonych sił i środków Policji, którego głównym celem jest zgrywanie jednostek Policji lub komórek organizacyjnych

---

²³⁷ J. Struniawski, *Metodyka...*, wyd. cyt., s. 70.

²³⁸ Zarządzenie nr 34 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 października 2021 r. w sprawie metod i form przygotowania oraz prowadzenia krajowych i międzynarodowych, Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 146.

²³⁹ W przypadku organizacji lub udziału w ćwiczeniu międzynarodowym, stosuje się odpowiednio przepisy zarządzenia nr 29 Komendanta Głównego Policji z 29 stycznia 2010 r. w sprawie organizacji i realizacji przedsięwzięć międzynarodowych, Dz. Urz. KGP z 2010 r., nr 2, poz. 4.

oraz podmiotów spoza Policji w realizacji zadań praktycznych na poziomie taktycznym, operacyjnym lub strategicznym, w sytuacji szczególnych zagrożeń lub sytuacji kryzysowej.

Trening sztabowy – forma ćwiczenia w szczególności z udziałem kadry kierowniczej jednostek Policji lub komórek organizacyjnych, którego celem jest weryfikacja przygotowanych i wdrożonych w Policji rozwiązań systemowych, doskonalenie umiejętności w dziedzinie organizacji i prowadzenia działań policyjnych, a także funkcjonowania procesów decyzyjnych oraz współdziałania policyjnych systemów dowodzenia z systemami dowodzenia podmiotów spoza Policji.

Pokaz z udziałem wydzielonych sił i środków Policji ma na celu prezentację różnych i możliwych do zastosowania technik, a także nowych urządzeń i sposobów działania, mającego kreować pozytywny wizerunek Policji. Ze względu na swoje założenia pokaz powinien być traktowany poza generalnym nurtem tego wszystkiego, co rozumiemy pod pojęciem ćwiczenia.

W zakresie organizacji ćwiczeń policyjnych rolą kierowników komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji i KWP właściwych do spraw sztabowych jest zbieranie informacji o planowanych i zakończonych przedsięwzięciach. Przepisy obligują kierownika ćwiczenia do udzielenia informacji ww. osobom w szczególności o temacie, formie i scenariuszu ćwiczenia, terminie jego realizacji oraz o siłach i środkach, które mogą być wykorzystane w jego trakcie. Informacja ta powinna zostać podana w terminie nie krótszym niż 7 dni przed rozpoczęciem ćwiczenia. Natomiast po jego zakończeniu – w terminie do 30 dni, istnieje obowiązek poinformowania, w formie raportu końcowego, o jego przebiegu. Raport powinien zawierać w szczególności: charakterystykę ćwiczenia z uwzględnieniem oceny przyjętych celów, założeń do realizacji, w tym stopnia ich wykonania w trakcie przedsięwzięcia, oceny przebiegu ćwiczenia oraz wskazanie ewentualnych uchybień i ich wpływu na ostateczny wynik prowadzonego przedsięwzięcia oraz wnioski z przebiegu ćwiczenia.

Funkcją kontrolną prowadzonych ćwiczeń jest uczestniczenie w nich w charakterze obserwatorów funkcjonariuszy komórek sztabowych z jednostek nadrzędnych wydziałów sztabowych KWP i GSP KGP (oraz wskazanych szkół policyjnych). Pozwala to na obiektywną ocenę przygotowania jednostek Policji do reagowania na zdarzenia kryzysowe, pomaga zidentyfikować ewentualne uchybienia w planowaniu, szkoleniu i zasobach, co może skutkować m.in. zmianami w zakresie wprowadzania nowych lub doskonalenia istniejących rozwiązań organizacyjno-prawnych, w celu wzrostu skuteczności i efektywności podejmowanych działań przez Policję.

Szczególny charakter działań policyjnych, a także wykonywanie w związku z tym specjalistycznych zadań przez policjantów, wiąże się z doborem stosowania adekwatnych metod szkolenia. Muszą być one odpowiednio dostosowane do funkcjonariuszy wykonujących zadania na poziomie kierowniczym – decyzyjnym oraz wykonawczym. Policjanci powinni posiadać określoną wiedzę teoretyczną i określone umiejętności praktyczne, zdolności i cechy osobowości oraz chęci do zdobywania tej wiedzy i jej wykorzystania²⁴⁰. Utrwalona, nieustannie doskonalona i uzupełniana wiedza może być podstawą właściwego postępowania w trudnych sytuacjach²⁴¹.

Mając powyższe na uwadze dla funkcjonariuszy komórek sztabowych organizuje się szkolenia i doskonalenia zawodowe. Są to podstawowe formy przygotowania policjantów – poprzez uzyskanie, uzupełnienie lub rozwijanie kwalifikacji zawodowych – do wykonywania zadań na zajmowanych stanowiskach służbowych w Policji²⁴². Doskonalenie zawodowe policjantów organizowane jest jako: doskonalenie centralne – organizowane przez szkoły policyjne i Akademię Policji w Szczytnie, doskonalenie lokalne – organizowane przez jednostki organizacyjne Policji lub komórki organizacyjne tych jednostek oraz doskonalenie zewnętrzne – organizowane przez podmioty pozapolicyjne.

Doskonalenie centralne prowadzone jest w formie kursów specjalistycznych. Celem doskonalenia zawodowego jest w szczególności nabywanie, aktualizowanie, rozszerzanie oraz pogłębianie wiedzy i umiejętności zawodowych policjanta, wymaganych przy wykonywaniu przez niego zadań i czynności służbowych na zajmowanych stanowiskach służbowych w Policji, a także uzyskanie przez niego dodatkowych uprawnień. Cele te ujęte są również w programach doskonalenia zawodowego dla policjantów wykonujących zadania sztabowe. Tematyka programów ukierunkowana jest na przygotowanie, przede wszystkim planowanie, realizację, koordynację oraz nadzór w nad działaniami Policji w przypadkach zagrożenia porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Przykładem doskonalenia centralnego jest kurs specjalistyczny dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych²⁴³ prowadzony w Akademii Policji w Szczytnie. Jego celem jest przygotowanie policjantów (teoretycznie i praktycznie) do planowania, realizacji i analizy działań sztabowych, ze szczególnym uwzględnieniem

²⁴⁰ Por. J. Penc, *Motywowanie w zarządzaniu*, Kraków 2000, s. 18-21.

²⁴¹ Por. A. Aponowicz, *Dowodzenie*, wyd. cyt., s. 6.

²⁴² Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie szkoleń zawodowych i doskonalenia zawodowego w Policji, Dz. U. z 2022 r., poz. 2826.

²⁴³ Decyzja nr 65 Komendanta Głównego Policji z dnia z dnia 22 lutego 2022 r. zmieniająca decyzję w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych, Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 80.

akcji i operacji policyjnych. Kluczowe punkty nauczania obejmują obszary m.in.: przygotowanie, planowanie, realizację oraz analizę i ocenę działań sztabowych. Kurs umożliwia funkcjonariuszom poznanie i nabycie umiejętności z zakresu czynników psychologicznych mających wpływ na skuteczne podejmowanie decyzji w sytuacjach trudnych (w tym uwarunkowań zachowania się jednostek w tłumie), form kierowania w Policji, zadań Policji w systemie zarządzania kryzysowego, właściwości funkcjonowania jednostek Policji w sytuacji wystąpienia zdarzeń szczególnych, gromadzenia i przetwarzania informacji, dokumentów sztabowych, rozpoznania i analizy zagrożeń, sporządzania dokumentów sztabowych, terenoznawstwa.

Ukończenie ww. szkolenia przez oficerów Policji, przewidywanych do pełnienia funkcji dowódcy operacji policyjnej i jego zastępcy umożliwia zakwalifikowanie się na kurs specjalistyczny dla dowódców akcji i operacji policyjnych²⁴⁴. Szkolenie dedykowane jest również dla funkcjonariuszy zajmujących stanowiska kierowników i zastępców jednostek organizacyjnych Policji i komórek organizacyjnych KGP, KWP, KSP. Program kursu uwzględnia wiele różnych zagadnień, w tym dotyczących psychologii, prawa, dowodzenia, planowania i realizacji akcji i operacji policyjnych oraz oceny jej przebiegu.

Obecnie uczestnicy kursu szkolą się na symulatorze działań Policji w sytuacjach kryzysowych. Symulator daje możliwość właściwego przygotowania ćwiczeń sztabowych na poziomie taktyczno-strategicznym, wspomaganym multimedialnym, inteligentnym systemem teleinformatycznym, z odwzorowanym światem rzeczywistym, przy zastosowaniu technologii inteligentnych obiektów, z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Doskonale pozoruje działania w warunkach rzeczywistych i rozwija zdolność twórczego poszukiwania rozwiązań oraz podejmowania szybkich decyzji, rozumienia i wiązania w całość związków przyczynowo-skutkowych, a także odporność na stres. Uczestnicy szkolenia są osobami realizującymi zadania na wszystkich poziomach dowodzenia. Zależnie od poziomu, uczestnicy otrzymują z systemu odpowiednie informacje, będąc w stanie zarządzać odpowiednimi do pozycji w strukturze siłami i środkami. Symulator umożliwia szkolenie w sytuacjach bardzo zbliżonych do realnych i natychmiastową ocenę sposobu zarządzania poprzez reakcje środowiska wirtualnego na podejmowane decyzje. Powoduje, że szkolone osoby odczuwają presję środowiska i obserwują rezultaty swoich trafnych lub błędnych decyzji. Poziom szkolenia prowadzonego z wykorzystaniem takiego rozwiązania uwzględnia wszystkie aspekty działań w sytuacjach realnych²⁴⁵.

²⁴⁴ Decyzja nr 173 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców akcji i operacji policyjnych, Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 35.

²⁴⁵ M. Nepelski, J. Struniawski, *Szkolenie kadr dowódczych w Policji* [w:] P. Bogdalski, M. Nepelski (red.), *Nauki społeczne na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego*, Szczytno 2014, s. 69.

Podczas ćwiczeń praktycznych dowódcy i członkowie sztabu nabywają (lub doskonalą) umiejętności i nawyki sprawnego wykonywania czynności dowódczych oraz sztabowych. Jest to: zbieranie informacji, przygotowywanie wariantów działania, opracowywanie dokumentacji oraz wykonywanie zadań sztabowych. Ponadto ważnym elementem zdobywania doświadczeń zawodowych przez uczestników kursu jest ich udział w charakterze obserwatorów w akcjach i operacjach policyjnych. Dotyczy to głównie zabezpieczania meczów piłki nożnej podwyższonego ryzyka. Kursanci mają możliwość obserwowania pracy dowódcy operacji i jego sztabu, sposobu organizacji i prowadzenia działań policyjnych.

Kolejnymi kursami dedykowanym dla funkcjonariuszy pionów sztabowych są szkolenia dla służby dyżurnej jednostek organizacyjnych Policji²⁴⁶. Na kurs specjalistyczny kierowani są policjanci mianowanymi lub przewidywanymi w obsadzie stanowiska kierowania oraz posiadają aktualne „Poświadczenie Bezpieczeństwa”, upoważniające ich do dostępu do informacji niejawnych, oznaczonych klauzulą „Poufne”.

Szkolenie przygotowuje policjanta do wykonywania zadań służbowych na stanowisku dyżurnego jednostki, jego zastępcy oraz pomocnika dyżurnego, poprzez nabywanie, aktualizowanie, rozszerzanie oraz pogłębianie wiedzy i umiejętności zawodowych. Natomiast celem kursu jest wykształcenie umiejętności realizacji zadania w zakresie, tj.:

- reakcji służby dyżurnej na zgłoszone wydarzenie;
- zarządzania w sytuacjach kryzysowych;
- wykorzystania przez służbę dyżurną systemów teleinformatycznych oraz urządzeń technicznych na stanowisku kierowania.

Zadania sztabowe omawiane są również na kursie specjalistycznym dla dowódców podoperacji kontrterrorystycznych prowadzonych w ramach operacji policyjnych²⁴⁷ oraz na kursie specjalistycznym dla kierujących działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym²⁴⁸.

W ramach programów kształcenia realizowane są jednostki szkolne, ukierunkowane na kształtowanie umiejętności w zakresie stosowania teorii dowodzenia, przygotowania i realizacji podoperacji kontrterrorystycznej oraz działań antyterrorystycznych na miejscu

---

²⁴⁶ Decyzja nr 880 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 grudnia 2007 r. w sprawie programu kursu specjalistycznego dla służby dyżurnej jednostek organizacyjnych Policji, Dz. Urz. KGP z 2007 r. nr 23, poz. 193 ze zm.; Decyzja nr 782 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 października 2007 r. w sprawie programu kursu specjalistycznego dla służby dyżurnej Komendy Główniej Policji, komend wojewódzkich Policji, Komendy Stołecznej Policji, Dz. Urz. KGP z 2007 r. nr 20, poz. 150 ze zm.

²⁴⁷ Decyzja nr 29 Komendanta Głównego Policji z 5 lutego 2015 r. do opracowania projektu programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców podoperacji antyterrorystycznych prowadzonych w ramach operacji policyjnych.

²⁴⁸ Decyzja nr 125 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla kierujących działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 35.

zdarzenia o charakterze terrorystycznym, a także oceny ich przebiegu. Jednym z celów przedmiotowych szkoleń jest zapoznanie z dokumentami sztabowymi wytwarzanymi w procesie realizacji operacji policyjnej oraz nauczenie słuchaczy przygotowania planu działania poszczególnych dowódców.

Tematykę sztabową realizuje się również na kursach specjalistycznych tj.:

- policjantów wykonujących zadania obronne²⁴⁹;
- policjantów-spottersów²⁵⁰;
- dla negocjatorów policyjnych²⁵¹.

Celem kursu specjalistycznego dla policjantów wykonujących zadania obronne jest ich przygotowanie do realizacji tych zadań w jednostkach organizacyjnych Policji. Policjant kierowany na kurs powinien posiadać minimum 5-letni staż służby w Policji, wykonywać zadania obronne w jednostce Policji i posiadać poświadczenie bezpieczeństwa uprawniające do dostępu do informacji oznaczonych klauzulą co najmniej „tajne”. Zakres tematyczny szkolenia dotyczy:

- regulacji prawnych z zakresu przygotowań obronnych;
- procedur podwyższenia gotowości obronnej w Policji oraz zadań z zakresu militaryzacji jednostki Policji;
- zadań operacyjnych realizowanych na rzecz Sił Zbrojnych RP i wsparcia działań Obrony Cywilnej²⁵²;
- szczególnej ochrony obiektów administrowanych przez podmioty systemu obronnego państwa oraz przygotowania stanowisk kierowania w Policji;
- realizacji szkolenia z zakresu procesu szkolenia obronnego w zakresie wykonywania zadań obronnych nałożonych na Policję.

Kurs specjalistyczny dla policjantów-spottersów przygotowuje funkcjonariuszy do wykonywania zadań służbowych, polegających na stałym kontakcie z kibicami, identyfikacji i przeciwdziałaniu zagrożeniom związanym z imprezami sportowymi, współpracy z podmiotami zewnętrznymi odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo imprez sportowych oraz współpracy z policjantami innych komórek organizacyjnych. Zakres tematyczny kursu obejmuje:

- wprowadzenie do instytucji spottersa;
- uwarunkowania prawne i praktyczne pracy spottersa;

²⁴⁹ Decyzja nr 228 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 czerwca 2016 r., Dz. Urz. KGP z 2016 r. poz. 34.

²⁵⁰ Decyzja Nr 337 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 listopada 2022 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów spottersów, Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 230.

²⁵¹ Decyzja Nr 83 Komendanta Głównego Policji z dnia 9 marca 2020 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla negocjatorów policyjnych, Dz. Urz. KGP z 2020 r., poz. 12.

²⁵² Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny anulowała zapisy o funkcjonowaniu Obrony Cywilnej w RP.

- praca spottersa;
- umiejętności społeczne;
- podmioty zewnętrzne a realizacja zadań spottersa;
- metody prewencji kryminalnej w pracy spottersa;
- zastosowanie policyjnych systemów informacyjnych w realizacji zadań spottersa;
- pierwsza pomoc.

Kurs specjalistyczny dla negocjatorów policyjnych skierowany jest do policjantów, którzy będą realizowali zadania negocjacyjne ze sprawcami incydentów, w celu rozwiązania sytuacji kryzysowych. Zdobywana wiedza i umiejętności w trakcie kursu mają umożliwić negocjatorowi wykonywanie jego zadań związanych z: rozwiązywaniem sytuacji kryzysowych przy minimalizacji strat, prowadzeniem negocjacji, prowadzeniem analizy informacji o incydencie oraz dokumentowaniem przebiegu negocjacji. Warunkiem uczestnictwa w szkoleniu jest uzyskanie pozytywnej opinii w badaniu psychologicznym określającym predyspozycje intelektualne i osobowe do podjęcia zadań negocjatora. Program kursu oparty jest na modelu sytuacyjno-problemowym i skonstruowany zgodnie z zasadami progresji oraz wiązania teorii z praktyką. Kształcenie poszczególnych umiejętności ma charakter praktyczny i jest realizowane na podstawie założeń, uwzględniających zdarzenia autentyczne.

Oprócz szkoleń specjalistycznych elementy tematyki sztabowej przedstawiane są również na szkoleniu zawodowym oficerskim²⁵³, aspiranckim²⁵⁴, podoficerskim²⁵⁵ i podstawowym, ale także w trakcie studiów skierowanych do funkcjonariuszy Policji, tj.: I i II stopnia na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne, II stopnia na kierunku kryminologia, I stopnia na kierunku bezpieczeństwo w administracji, I stopnia o profilu praktycznym na kierunku Nauka o Policji oraz studiów podyplomowych z zakresu zarządzania kryzysowego i studiów podyplomowych z zakresu bezpieczeństwa imprez i zgromadzeń publicznych.

Każde z powyższych szkoleń daje również możliwość wymiany doświadczeń zawodowych uczestników z różnych jednostek Policji. Jest to bardzo istotne ze względu na możliwość zdobywania informacji o sprawdzonych rozwiązaniach oraz ich późniejszego wykorzystywania w jednostkach macierzystych szkolonych funkcjonariuszy.

Szkolenia centralne, umożliwiają uczestnikom kursów wymianę doświadczeń w obszarze przygotowania, planowania i realizacji określonych zadań, a tym samym ich

---

²⁵³ Decyzja nr 379 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego oficerskiego Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 241 ze zm.

²⁵⁴ Decyzja nr 378 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego aspiranckiego Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 240.

²⁵⁵ Decyzja nr 377 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podoficerskiego, Dz. Urz. KGP z 2022 r., poz. 239.

standaryzacji w skali kraju. Prowadzić to będzie z całą pewnością do właściwej współpracy między różnymi jednostkami organizacyjnymi Policji. Zbliżony schemat przygotowywania i przeprowadzania zorganizowanych działań policyjnych w poszczególnych jednostkach policji wynika z wysokiego poziomu wyszkolenia kadry odpowiedzialnej za realizację akcji lub operacji policyjnych. Wysokie kwalifikacje fachowe funkcjonariuszy sztabów zdobyte podczas szkoleń teoretycznych i praktycznych, organizacja pracy, efektywne wykorzystanie technicznych środków łączności – stają się decydującymi czynnikami w przygotowaniu kadry sztabowej do pracy w trakcie różnych form prowadzenia działań policyjnych oraz właściwego, sprawniejszego i skuteczniejszego wykonania postawionych przed nimi celów zabezpieczeń policyjnych.

Właściwe przygotowanie kadr i funkcjonariuszy stanowisk wykonawczych biorących udział w operacjach policyjnych wymaga systematycznego szkolenia. Brak utrwalenia wiedzy czy umiejętności praktycznych przyczynić się może do nieskuteczności działań Policji. Profesjonalnie wykształcona i stabilna personalnie kadra sztabowa ma decydujące znaczenie dla prawidłowej realizacji nałożonych na Policję zadań, a tym samym wpływa pozytywnie na odbiór społeczny całej formacji.

Zakończenie

Przedstawiony w niniejszym opracowaniu sposób funkcjonowania sztabu jako komórki organizacyjnej jednostki Policji, a także jako komórki pomocniczej dowódcy akcji lub operacji policyjnej wskazuje na szeroki wachlarz jego odpowiedzialności w zakresie przygotowania i realizacji działań policyjnych na różnych płaszczyznach zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Intencją autora było również zaprezentowanie uniwersalnych rozwiązań praktycznych związanych z pracą sztabową, stosowanych w trakcie akcji i operacji policyjnych.

Sztab policyjny jest komórką, która na bieżąco zarządza bieżącymi informacjami o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz podejmuje działania w razie wystąpienia zdarzeń kryzysowych. Występujące na terytorium kraju zagrożenia, a w niektórych sytuacjach poza jego granicami, warunkują wszechstronne przygotowanie i realizację zadań policyjnych.

Planowanie i organizacja różnych form działań policji w ramach zaistnienia zdarzeń szczególnych, m.in. wydarzeń masowych (impres masowych o charakterze sportowym i kulturalnych, zgromadzeń publicznych, akcji protestacyjnych i manifestacji), wizyt osób podlegających ochronie oraz klęsk żywiołowych, czy stanów nadzwyczajnych, musi sprostać bardzo wysokim i rozległym wymaganiom im stawianym. Planowanie powinno uwzględniać wystąpienie wszelkich, nawet najmniej prawdopodobnych zagrożeń, a na ich podstawie należy przewidzieć i opracować najbardziej skuteczne warianty działań. Jest to czynność trudna, gdyż do jej wykonania potrzebne są sprawdzone informacje o zamiarach przeciwnika, na których podstawie należy skrupulatnie przygotować działanie sił policyjnych. Praca sztabowa w dużej mierze opiera się na doświadczeniu i wszechstronnej analizie informacji i szybkości jej przekazywania. Od jej jakości będzie zależało w dużym stopniu powodzenie działań policyjnych.

Wielowymiarowość zagadnienia zmusza do zapoznania z wieloma uzupełniającymi się obszarami, bez których znajomości zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego jest niemożliwe. Problematyka pracy sztabowej jest niezwykle złożona i wieloaspektowa.

Świadczy o tym ilość realizowanych zadań oraz ich duży ciężar gatunkowy. Od przygotowania merytorycznego funkcjonariuszy policyjnych komórek sztabowych i ich zaangażowania zależy bezpieczny i prawidłowy przebieg służby wszystkich policjantów oraz pozwala na minimalizowanie wpływu zagrożeń na stan bezpieczeństwa. Również prawidłowa organizacja i funkcjonowanie stanowisk kierowania, które stanowią „serce” jednostek, wpływa na sprawne i skuteczne zarządzanie i koordynowanie zorganizowanych działań Policji. Bez tego typu służby żadna jednostka Policji nie jest w stanie funkcjonować.

Opracowany w oparciu o przepisy służbowe i na podstawie pozyskanej policyjnej dokumentacji planistycznej zbiór wzorów dokumentów sztabowych może posłużyć do ujednoczenia planowania zabezpieczeń w poszczególnych jednostkach policyjnych. Pamiętać należy jednak, że wzory ułatwiają i przede wszystkim przyśpieszają pracę planistyczną, ale powinny być one sporządzane indywidualnie do każdego zdarzenia, które Policja obejmuje nadzorem. Tylko skrupulatna analiza konkretnych zagrożeń, przygotowanie założeń, wariantów działania, zadań dla poszczególnych sił policyjnych, pozwoli na osiągnięcie postawionych celów.

Autor wyraża przekonanie, że wcześniejsza możliwość oceny przygotowanego materiału przez ekspertów z komórek sztabowych oraz przeprowadzenia z nimi wywiadów pozwoliło na przedstawienie aktualnego stanu funkcjonowania komórek sztabowych oraz umożliwiło wskazanie potrzeb w tym zakresie.

Bibliografia

1. Aponowicz A., *Dowodzenie*, Warszawa 1961.
2. Bednarski A., Szendlarek J., *Wprowadzenie do teorii organizacji i zarządzania*, Toruń 1997.
3. Bernstein P.L., *Przeciw bogom. Niezwykłe dzieje ryzyka*, Warszawa 1997.
4. Białas J., *Kierowanie silami Policji w sytuacjach szczególnych*, Słupsk 1996.
5. Bogdalski P., Nepelski M. (red.), *Nauki społeczne na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego*, Szczytno 2014.
6. Boydell T., Leary M., *Identyfikacja potrzeb szkoleniowych*, Kraków 2001.
7. Bronsart v. Schellendorf H., *Der Dienst des Generalstabes*, Berlin 1995.
8. Buszko J., *Historia Polski 1864-1948*, Warszawa 1984.
9. Czermiński A., Trzcieleński J., *Elementy teorii organizacji i zarządzania*, Warszawa 1973.
10. Dąbrowski M., *Działania Policji podczas niebezpiecznego naruszenia porządku publicznego*, Szczytno 2004.
11. Dąbrowski M., Gampf J., *Wybrane zagadnienia pracy sztabowej w Policji*, Szczytno 2004.
12. *Encyklopedia organizacji i zarządzania*, Warszawa 1981.
13. *Encyklopedia PWN*, Warszawa 2005.
14. Ejsmont J.A., *Balistyka dla snajperów*, Warszawa 2012.
15. Feltynowski M. (red.), *Wykorzystanie bezzałogowych platform powietrznych w operacjach na rzecz bezpieczeństwa publicznego*, Józefów 2019.
16. Fila A., Marczak M., Znajdek J., *Kierowanie-dowodzenie operacjami policyjnymi, cz. I*, Szczytno 2000.
17. Fila A., Marczak M., Znajdek J., *Kierowanie-dowodzenie operacjami policyjnymi, cz. II*, Szczytno 2000.
18. Griffin R.W., *Podstawy zarządzania organizacjami*, Warszawa 2004.
19. Hittle J.D., *Sztab wojskowy. Zarys historyczny*, Warszawa 1961.
20. Izdebski H., Kulesza M., *Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne, wyd. 2*, Warszawa 1999.

21. Jakubczak R. (red.), *Obrona narodowa w tworzeniu III RP. Podręcznik dla studentek i studentów*, Warszawa, 2004.
22. Jałoszyński K., *Organy administracji rządowej wobec zagrożeń terrorystycznych. Siły Zbrojne wobec terroryzmu*, Bielsko-Biała 2011.
23. Jurgielewicz M. (red.), *Bezpieczeństwo zgromadzeń i imprez masowych w Polsce. Teoria i praktyka*, Warszawa 2021.
24. Kaczmarek T.T., *Ryzyko i zarządzanie ryzykiem*, Warszawa 2008.
25. Kąkol C., *Bezpieczeństwo imprez masowych. Komentarz*, Warszawa 2012.
26. Kieżun W., S. Kwiatkowski, *Styl zarządzania. Teoria i praktyka*, Warszawa 1977.
27. Kisielewicz M. i in., *Działania pościgowe i poszukiwawcze Policji. Praca zbiorowa*, Słupsk 2022.
28. Klein G., *Sztuka podejmowania decyzji*, Gliwice 2010.
29. Konieczny J. (red.), *Administracja ochrony i porządku publicznego w Wielkopolsce. Służby, inspekcje i straż*, Poznań 2010.
30. Koziej S., *Teoria sztuki wojennej*, Warszawa 1993.
31. Kozioł J., *Decyzje w dowodzeniu*, Warszawa 1998.
32. Koźmiński A.K., Piotrowski W. (red.), *Zarządzanie. Teoria i praktyka*, Warszawa 2004.
33. Krauze M., Szulc B. (red.), *Sztuka wojenna*, Toruń 2000.
34. Kręcikij J., *Analiza procesu decyzyjnego w organizacji zhierarchizowanej od kątem jego algorytmizacji*, Warszawa 2006.
35. Kręcikij J., Wołęjszo J. (red.), *Podstawy dowodzenia*, Warszawa 2007.
36. Krzyżanowski L.J., *O podstawach kierowania organizacjami inaczej*, Warszawa 1999.
37. Kuc B.R., *Od zarządzania do przywództwa*, Warszawa 2004.
38. Kuc B.R., *Zarządzanie doskonałe*, Warszawa 2008.
39. Kuptel A., *Siły powietrzne w operacjach reagowania kryzysowego*, Warszawa 2014,
40. Laprus M. (red.), *Leksykon wiedzy wojskowej*, Warszawa 1979.
41. Leon J., Frąckiewicz J., *Poradnik sprawnego i efektywnego kierowania*, Warszawa 2000.
42. Liedel K. (red.), *Terroryzm anatomia zjawiska*, Warszawa 2006.
43. Listwan T. (red.), *Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych podczas EURO 2012*, Wrocław 2011.
44. Luce D.R., Raifa H., *Gry i decyzje*, Warszawa 1964.
45. Majewski T., *Kierownik – dowódca w organizacji. Zadania, czynności, umiejętności*, Warszawa 2003.
46. Majewski T., Strzoda M., Zawadzki W., *Planowanie w organizacji*, Warszawa 2003.
47. Michniak J. (red.), *Efektywność kierowania (dowodzenia), Materiały z sympozjum naukowego*, Warszawa 2005.

48. Michniak J. (red.), *Metody i treść pracy zespołów funkcjonalnych na stanowiskach dowodzenia wojsk lądowych*, Warszawa 2000.
49. Michniak J., *Dowodzenie w operacjach antykryzysowych i połączonych*, Warszawa 2005.
50. Michniak J., *Dowodzenie w teorii i praktyce wojskowej*, Warszawa 2003.
51. Misiuk A., *Administracja porządku bezpieczeństwa publicznego*, Warszawa 2008.
52. Misiuk A., K. Rajchel (red.), *Podstawy organizacji i kierowania, wybrane problemy*, Szczytno 2007.
53. Nepelski M., Struniawski J. (red.), *Zarządzanie bezpieczeństwem imprez masowych i zgromadzeń publicznych. T. 1, Wymiar administracyjno-prawny*, Szczytno 2015.
54. Nepelski M., Struniawski J. (red.), *Zarządzanie bezpieczeństwem imprez masowych i zgromadzeń publicznych. T. 2, Wymiar organizacyjno-praktyczny*, Szczytno 2016.
55. Nożko K., *Walka o przewagę*, Warszawa 1985.
56. Ochendowski E., *Prawo administracyjne, część ogólna*, wyd. VIII, Toruń 2009.
57. Olejnik K., Maciejewski M., *Dyżurny jednostki organizacyjnej Policji*, Słupsk 2015.
58. Orzechowski J., *Dowodzenie i sztaby*, Warszawa 1974.
59. Orzechowski J., *Dowodzenie i sztaby. II wojna światowa i współczesność*, Warszawa 1986.
60. Orzechowski J., *Dowodzenie i sztaby. Okres międzywojenny (1918-1939)*, Warszawa 1980.
61. Pacek B., Piątek Z., Olearczyk S. (red.), *Współdziałanie Sił Zbrojnych z Policją i administracją samorządową w sytuacjach zagrożeń*, Białobrzegi 2012.
62. Pasieczny L. (red.), *Encyklopedia organizacji i zarządzania*, Warszawa 1982.
63. Penc J., *Kreatywne kierowanie*, Warszawa 2000.
64. Penc J., *Menadżer w działaniu*, Warszawa 2003.
65. Penc J., *Motywowanie w zarządzaniu*, Kraków 2000.
66. Penc J., *Strategiczny system zarządzania*, Warszawa 2001.
67. Pływaczewski W., Kudrelek J. (red.), *Przestępczość stadionowa. Etiologia, fenomenologia, przeciwdziałanie zjawisku*, Szczytno 2010.
68. *Podejmowanie decyzji w warunkach ryzyka i niepewności – materiały z konferencji naukowej*, Warszawa 2008.
69. Polak A., *Geneza i ewolucja zasad sztuki wojennej*, Warszawa 2003.
70. Posobiec J., *Organizacja dowodzenia w środowisku sieciocentrycznym*, Warszawa 2008.
71. Przybyła M. (red.), *Organizacja i zarządzanie*, Wrocław 2001.
72. Pszczołowski T., *Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji*, Wrocław 1978.
73. Reykowski J., *Teoria motywacji a zarządzanie*, Warszawa 1979.
74. Sadowski S., *Planowanie i organizowanie działań taktycznych*, Warszawa 1996.

75. Sienkiewicz P., Marszałek M., Górny P. (red.), *Ryzyko w zarządzaniu kryzysowym*, Warszawa 2010.
76. Sienkiewicz P., *Teoria efektywności systemów kierowania, Tom II, Problemy efektywności działania*, Warszawa 1979.
77. Sikorski C., *Sztuka kierowania*, Warszawa 1986.
78. Skorupka S., Auderska H., Lempicka Z. (red.), *Mały słownik języka polskiego*, Warszawa 1969.
79. Socha R., Letkiewicz A., Guła P., *Policyjne oddziały i pododdziały zwarte w Polsce – historia i terażniejszość*, Szczytno 2010.
80. Solarz J., Młynarczyk M., *Wybrane problemy prognozowania skażeń*, Warszawa 2009.
81. Stoner J.A.F., Freeman R.E., Gilbert D.R., *Kierowanie*, Warszawa 2001.
82. Strasburger D., *Zasady sztuki wojennej*, Warszawa 1996.
83. Struniawski J., *Dowodzenie w trakcie operacji policyjnych w zakresie imprez masowych i zgromadzeń publicznych*, Szczytno 2014.
84. Struniawski J., *Bezpieczeństwo zorganizowanych zbiorowości społecznych*, Szczytno 2017.
85. Strzelecki T., *Organizacja Pracy*, Warszawa 1995.
86. Strzoda M., *Wybrane terminy w zakresie dowodzenia i zarządzania*, Warszawa 2002.
87. Strzoda M., *Zasady i wymagania dowodzenia*, Warszawa 2004.
88. Suski P., *Zgromadzenia i imprezy masowe*, Warszawa 2010.
89. Szkudlarek H., *Dowodzenie jako rodzaj kierowania*, Warszawa 1981.
90. Szymaniak A., Ciepiera W. (red.), *Policja w Polsce. Stan obecny i perspektywy*, Poznań 2007.
91. Ścibiorek Z., *Zarządzanie zasobami ludzkimi w praktyce*, Warszawa 2001.
92. Ścibiorek Z., *Ludzie-cenny kapitał organizacji*, Toruń 2004.
93. Tuchaczewski M., *Pisma wybrane, t. 1*, Warszawa 1966,
94. Tyburska A. (red.), *Przygotowania obronne w Policji*, Szczytno, 2014.
95. Tyburska A., Babiński A. (red.), *Przygotowania obronne w Policji. Podstawowa wiedza i dobre praktyki*, Szczytno 2018.
96. Tyszka T., Zaleśkiewicz T., *Racjonalność decyzji*, Warszawa 2001.
97. *Udział Sił Zbrojnych w systemie bezpieczeństwa EURO 2012, materiały z konferencji naukowej zorganizowanej 26 marca 2008 roku*, Warszawa 2008.
98. Ura E., *Prawne zagadnienia ochrony osób i mienia*, Rzeszów 1998.
99. Urban A. (red.), *Zarządzanie kryzysowe wyzwaniem dla edukacji*, Szczytno 2007.
100. Wachowski I., *Operacje policyjne*, Legionowo 1994.

101. Weber R.A., *Zasady zarządzania organizacjami*, Warszawa 1882.
102. Widła P., Stawicki R. (red.), *Współpraca Policji, organów administracji i społeczności lokalnych w zapewnieniu bezpieczeństwa na imprezach masowych*, Katowice 2008.
103. Wiśniewski A. (red.), *Systemy wspomaganie dowodzenia operacjami policyjnymi w sytuacjach kryzysowych. Systemy i modele. Tom 2*, Szczytno 2005.
104. Wiśniewski B., Piątek Z. (red.), *Współczesny wymiar funkcjonowania Straży Granicznej*, Warszawa 2006.
105. Wołęjszo J., *Rozwój zawodowy w organizacjach zhierarchizowanych*, Warszawa 2010.
106. Zdrodowski B. (red.), *Zarys teorii zarządzania kryzysowego*, Szczytno 2014.
107. Zdrodowski B., Wiśniewski B. (red.), *Kierowanie bezpieczeństwem narodowym*, Warszawa 2008.
108. Zieleniewski J., *Organizacja zespołów ludzkich. Wstęp do teorii i kierowania*, Warszawa 1976.

Akty prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483.
2. Ustawa o stanie klęski żywiołowej z 18 kwietnia 2002 r., Dz. U. z 2002, nr 62, poz. 558.
3. Ustawa o zarządzaniu kryzysowym z dnia 26 kwietnia 2007 r., Dz. U. z 2007, nr 89, poz. 590.
4. Ustawa z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, Dz. U. z 2002 r., nr 171, poz. 1399.
5. Ustawa z 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, Dz. U. z 2013 r., poz. 611 ze zm.
6. Ustawa z 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym, Dz. U. z 2002 r., nr 113 poz. 985.
7. Ustawa z 24 sierpnia 1991 roku o Państwowej Straży Pożarnej, Dz. U. z 1991 r., nr 88, poz. 400.
8. Ustawa z 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, Dz. U. z 2001 r., nr 123, poz. 1353.
9. Ustawa z 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom RP, Dz. U. z 2002 r., nr 156, poz. 1301 ze zm.
10. Ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji, Dz. U. z 2007 r., nr 43, poz. 277.
11. Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, Dz. U. z 2022 r., poz. 2632.
12. Ustawa z dnia 11 marca 2021 roku o obronie ojczyzny, Dz. U. z 2022 r., poz. 655.
13. Ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości, Dz. U. z 2019 r., poz. 125 ze zm.

14. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 12 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu i sposobu współpracy Policji ze strażami gminnymi (miejskimi) oraz zakresu sprawowania przez Komendanta Głównego Policji nadzoru nad działalnością straży, Dz. U. z 2004 r., nr 187, poz. 1943.
15. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji, Dz. U. z 2007 r., nr 126, poz. 877.
16. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie szczegółowego trybu ustalania szkód powstałych w związku z działaniami w miejscu i czasie trwania imprezy masowej oraz trybu występowania o wypłatę odszkodowań, Dz. U. z 2009 r., nr 121, poz. 1006.
17. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 sierpnia 2009 r. w sprawie zakresu instrukcji postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie imprezy masowej, Dz. U. z 2009 r., nr 135, poz. 1113 ze zm.
18. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego: Dz. U. z 2011 r., nr 46, poz. 239.
19. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 września 2020 r. w sprawie rozkładu czasu służby policjantów, Dz. U. z 2020 r., poz. 1574.
20. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie szkoleń zawodowych i doskonalenia zawodowego w Policji, Dz. U. z 2022 r., poz. 2826.
21. Rozporządzenie Ministra spraw Wewnętrznych z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie Systemu Wspomagania Dowodzenia Policji, Dz. U. z 2013 r., poz. 1690.
22. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Dz. U. z 2007 r., nr 216, poz. 1604.
23. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie zakresu przedsięwzięć wykonywanych w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP, Dz. U. z 2016 r., poz. 1101 ze zm.
24. Rozporządzenie Rady Ministrów z 4 listopada 2008 r. w sprawie ochrony fizycznej materiałów jądrowych i obiektów jądrowych, Dz. U. z 2008 r., nr 207, poz. 1295.

25. Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach, Dz. U. z 2013 r., nr 96.
26. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2023 roku w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego. Dz. U. z 2023 r., poz. 1569.
27. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 2022 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa lub obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony, Dz. U. z 2022 r., poz. 880.
28. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 maja 2022 r. w sprawie sposobu i trybu nadawania przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych oraz sporządzania zapotrzebowania na uzupełnienie potrzeb jednostek przewidzianych do militaryzacji i zmilitaryzowanych, Dz.U. z 2022 r., poz. 1197.
29. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie militaryzacji, Dz. U. z 2022 r., poz. 1198.
30. Rozporządzenie wykonawczego ministra infrastruktury z 14 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania oraz sposobu organizacji Straży Ochrony Kolei, Dz. U. z 2004 r., nr 164, poz. 1718.
31. Zarządzenie nr 130 Komendanta Głównego Policji z 7 sierpnia 2012 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, Dz. Urz. KGP z 2012 r., poz. 34.
32. Zarządzenie nr 29 Komendanta Głównego Policji z 29 stycznia 2010 r. w sprawie organizacji i realizacji przedsięwzięć międzynarodowych, Dz. Urz. KGP z 2010 r., nr 2, poz. 4.
33. Zarządzenie 428 Komendanta Głównego Policji z 17 kwietnia 2009 r. w sprawie form i metod wykonywania niektórych, służbowych zadań przez psychologów pełniących służbę bądź zatrudnionych jednostkach organizacyjnych Policji, Dz. U. z 2009 r., nr 6.
34. Zarządzenie nr 1 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 stycznia 2017 r. w sprawie powołania Zespołu Zarządzania Kryzysowego KGP, Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 7.
35. Zarządzenie nr 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji, Dz. Urz. KGP z 2007 r., nr 18, poz. 135.

36. Zarządzenie nr 1114 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 grudnia 2006 r. w sprawie szyków, ugrupowań oraz przemieszczania oddziałów i pododdziałów Policji, Dz. Urz. KGP z 2007 r., nr 1, poz. 1.
37. Zarządzenie nr 1173 Komendanta Głównego Policji z 10 listopada 2004 r. w sprawie organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji, Dz. Urz. KGP nr 21, poz. 132.
38. Zarządzenie nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie Systemu Wspomagania Dowodzenia Policji, Dz. Urz. KGP z 2020 r., poz. 23 ze zm.
39. Zarządzenie nr 130 Komendanta Głównego Policji z 7 sierpnia 2012 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, Dz. Urz. KGP z 6 sierpnia 2012 r., poz. 34, ze zm.
40. Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 kwietnia 2016 r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji, Dz. Urz. KGP z 2016 r., poz. 13 ze zm.
41. Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 lutego 2017 r. w sprawie Centrum Operacyjnego Komendanta Głównego Policji, Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 7.
42. Zarządzenie nr 20 Komendanta Głównego Policji z 14 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych grup rozpoznania minersko-pirotechnicznego, Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 53.
43. Zarządzenie nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi, Dz. Urz. KGP z 2020 r., poz. 35.
44. Zarządzenie nr 21 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie utworzenia Centrum Zarządzania Kryzysowego ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Dz. Urz. MSW z 2012, nr 2.
45. Zarządzenie nr 27 Komendanta Głównego policji z dnia 5 sierpnia 2021 r. w sprawie powołania, funkcjonowania grup i zespołów antykonfliktowych, Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 58.
46. Zarządzenie nr 30 z dnia 22 września 2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach, Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 64.
47. Zarządzenie nr 33 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie procedury realizacji przedsięwzięć w ramach poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP w Policji, Dz. Urz. KGP z 2020 r. poz. 60.
48. Zarządzenie nr 34 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 października 2021 r. w sprawie metod i form przygotowania oraz prowadzenia krajowych i międzynarodowych, Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 146.

49. Zarządzenie nr 40 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 kwietnia 2018 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez służbę Lotnictwo Policji, Dz. Urz. KGP z 2018 r., poz. 57.
50. Zarządzenie nr 45 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie organizowania i prowadzenia przez Policję działań pościgowych, Dz. Urz. KGP z 2018 r., nr 75.
51. Zarządzenie nr 60 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 kwietnia 2022 r. w sprawie działań policyjnych związanych z bezpieczeństwem imprez sportowych, Dz. Urz. KGP z 2018 r., nr 176.
52. Zarządzenie nr 609 Komendanta Głównego Policji z 25 czerwca 2007 r. w sprawie sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów, Dz. Urz. KGP nr 13, poz. 100.
53. Zarządzenie nr 715 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych pododdziałów i oddziałów prewencji Policji, Dz. Urz. KGP z 2003 r., nr 22.
54. Zarządzenie nr 852 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów, Dz. Urz. KGP z 2011 r., nr 6, poz. 38.
55. Zarządzenie nr Z-19 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 sierpnia 2013 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez oddziały i pododdziały Policji w zakresie dynamicznego zatrzymywania osób w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego.

Prawo międzynarodowe

1. Konwencja wykonawcza do układu z Schengen z 14 czerwca 1985 r. między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, Dz. Urz. UE L239/ 19 z 22 września 2000 r.
2. Rezolucja Rady 2010/C 165/ 01 z 3 czerwca 2010 r. w sprawie zaktualizowanego podręcznika z zaleceniami w zakresie międzynarodowej współpracy policyjnej oraz w zakresie działań prewencyjnych i kontrolnych związanych z aktami przemocy i zakłóceniami porządku podczas międzynarodowych meczów piłki nożnej, które dotyczą co najmniej jednego państwa członkowskiego, Dz. U. C 165/ 1 z 24.06.2010.
3. Decyzja Rady Unii Europejskiej 2002/ 348/ WSiSW z 25 kwietnia 2002 r. dotycząca bezpieczeństwa w związku z meczami piłki nożnej o charakterze międzynarodowym, Dz. U. L121/ 1 z 8.05.2001 r.

Czasopisma

- „Archiwum Fotogrametrii, Kartografii i Teledetekcji” 2007, vol. 17a.
„Gazeta Policyjna” 2012, nr 12.
„Gazeta Policyjna” 2019, nr 176.
„Gazeta Policyjna” 2021, nr 3.
„Internal Security” 2021, nr 13(1).
„Kwartalnik Policyjny” 2013, nr 4.
„Kwartalnik Policyjny” 2014, nr 1.
„Kwartalnik Policyjny” 2015, nr 1.
„Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa” 2017, nr 2(35).
„The Bulletin of the American College of Surgeons” 2010, vol. 95.
„The Journal of Trauma and Acute Care Surgery”, 2012, vol. 73(3).
„Zeszyty Naukowe AON” 2013, nr 4 (93).

Internet

- https://journals.lww.com/jtrauma/abstract/2012/09000/full_scale_regional_exercises__closing_the_gaps_in.9.aspx
<http://epoznan.pl/forum-topic-33280>
<http://www.codziennypoznan.pl/artukul/2012-07-08/zespol-antykonfliktowy-nowa-formacja-policji>
<http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/86046,Zespol-Antykonfliktowy-w-akcji.html>
<http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/86046,Zespol-Antykonfliktowy-w-akcji.html>
<https://policja.pl/pol/lotnictwo-policji/57184,Lotnictwo-Policji.html>
<https://policja.pl/pol/lotnictwo-policji/flota/106719,Charakterystyka-smiglowcow-Lotnictwa-Policji.html>
<https://policja.pl/pol/lotnictwo-policji/historia/20214,90-lecie-lotnictwa-policyjnego.html>
<https://geoportal.infoteren.pl/>

Załączniki

Załącznik nr 1. Notatka urzędowa – lustracja

Załącznik nr 2. Opinia w zakresie spełnienia warunków bezpieczeństwa imprez masowych

Załącznik nr 3. Analiza ryzyka imprezy masowej

Załącznik nr 4. Wzór planu działania dowódcy operacji (akcji)

Załącznik nr 5. Wzór wariantów działania

Załącznik nr 6. Katalog zdarzeń

Załącznik nr 7. Wzór wniosku o planowe użycie śmigłowca (format A-4)

Załącznik nr 8. Wzór formularza – polecenie wykonania lotu (format A-5)

Załącznik nr 9. Wzór wielowariantowego planu zastępcy dowódcy operacji do spraw taktyki działań

Załącznik nr 10. Wzór rozkazu marszu kolumny

Załącznik nr 11. Schemat kolejności pojazdów w kolumnie

Załącznik nr 12. Schemat organizacji łączności radiotelefonicznej

Załącznik nr 13. Wzór instruktażu do rozkazu marszu kolumny

Załącznik nr 14. Wzór planu służby patrolu zabezpieczającego

Załącznik nr 15. Wzór notatki służbowej z przebiegu zabezpieczenia policyjnego

Załącznik nr 16. Zasady tworzenia znaków i symboli graficznych oraz przykładowe symbole właściwe dla działań Policji

Załącznik nr 1. Notatka urzędowa – lustracja

.....
(pieczęć nagłówkowa jednostki organizacyjnej Policji)

.....
(sygnatura sprawy)

NOTATKA URZĘDOWA

Działając na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2171 oraz z 2021 r. poz. 2490), dokonano lustracji obiektu/terenu*

.....
(nazwa obiektu /terenu, adres)

w zakresie spełnienia wymogów bezpieczeństwa, w związku z planowaną imprezą:

.....
(pełna nazwa imprezy, data imprezy)

Czynność wykonana przez: .....
(stopień, imię i nazwisko, komórka organizacyjna i jednostka Policji)

przy udziale:

1. ....
(imię i nazwisko, instytucja, charakter obecności)
2. ....
(imię i nazwisko, instytucja, charakter obecności)
3. ....
(imię i nazwisko, instytucja, charakter obecności)
4. ....
(imię i nazwisko, instytucja, charakter obecności)
5. ....
(imię i nazwisko, instytucja, charakter obecności)
6. ....
(imię i nazwisko, instytucja, charakter obecności)

Przebieg lustracji

I. Rozpoczęto dnia .....o godz. ....

II. Warunki w jakich prowadzono czynności

.....
 .....

(cd. karta nr ____)

III. Organizator imprezy masowej .....

(nazwa, adres, nr telefonu)

(cd. karta nr ____)

IV. Ocena stanu technicznego obiektu lub terenu, na którym ma być przeprowadzona impreza masowa i zachowania warunków bezpieczeństwa, w tym:

Poprawność oznaczenia i drożności wyznaczonych dróg ewakuacyjnych oraz dróg umożliwiających dojazd pojazdom Policji i służb ratunkowych.

Uwagi:

.....

(cd. karta nr ____)

Stan ogrodzenia obiektu – jego trwałość, poprawność oznaczenia bram i przejść dla uczestników imprezy, wyznaczenie odrębnych wejść i wyjść przeznaczonych dla uczestników (kibiców) antagonistycznie nastawionych.

Uwagi:

.....

(cd. karta nr ____)

Stan odgrozienia pola gry/ estrady od widowni – jego trwałość, stan i właściwości utrudniające jego przebycie przez osoby nieuprawnione, stan techniczny podłoża widowni, miejsc siedzących, itp.

Uwagi:

.....

(cd. karta nr ____)

Inne.....

Uwagi:

.....

(cd. karta nr ____)

V. Ocena przedsięwzięć organizatora związanych ze spełnieniem warunków bezpieczeństwa oraz służących zachowaniu porządku publicznego w trakcie prowadzonej imprezy masowej, w tym:

Sposób rozmieszczenia uczestników na widowni – utrudniający ich samowolne, niekontrolowane przemieszczanie się, w tym zamontowanie na widowni środków technicznych utrudniających takie przemieszczanie się (np. parkany, bufory techniczne itp.).

Uwagi:

.....

(cd. karta nr ____)

Stan wyposażenia obiektu w inne środki techniczne służące podniesieniu stanu bezpieczeństwa (np. łamacze fal, rękawy, bramy ewakuacyjne).

Uwagi:

.....

(cd. karta nr ____)

Wyznaczenie odrębnych sektorów dla antagonistycznie nastawionych do siebie uczestników imprezy.

Uwagi:

.....

(cd. karta nr ____)

Stan pomieszczeń, wyznaczonych dla służb kierujących zabezpieczeniem imprezy, w tym ich usytuowanie i wyposażenie.

Uwagi:

.....

System monitoringu: nie*zainstalowany, nie*sprawny.

Uwagi:

.....

(cd. karta nr ____)

* niepotrzebne skreślić

Dziennik Urzędowy Komendy Głównej Policji – 12 – Poz. 176

Inne: .....

Uwagi:

.....

(cd. karta nr ____)

VI. Wnioski, spostrzeżenia oraz zalecenia, w tym w zakresie poprawy bezpieczeństwa:

.....
(cd. karta nr ____)

VII. Oświadczenia, wnioski i uwagi osób biorących udział w lustracji:

.....
(cd. karta nr ____)

VIII. W trakcie czynności sporządzono:

- Szkice: Tak / Nie*; Wykonano ..... kart szkiców;
- Zdjęcia fotograficzne: Tak / Nie*; Ilość ..... wykonanych zdjęć;
- Nagrano wideo: Tak / Nie*; Nagrano ..... minut nagrania.

IX. Omówienie poprawek i uzupełnień:

.....
(cd. karta nr ____)

Na tym lustrację zakończono dnia ..... roku, o godz. ....,

a po przeczytaniu notatki i karty podpisano.

Podpisy osób uczestniczących w czynności:

1. Prowadzący: .....
2. Kierownik ds. bezpieczeństwa:.....
3. Organizator (lub przedstawiciel): .....
4. Właściciel obiektu (lub przedstawiciel): .....
5. Przedstawiciel organu administracji samorządowej: .....
6. Przedstawiciel Państwowej Straży Pożarnej: .....
- 7.....

* niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 2. Opinia w zakresie spełnienia warunków bezpieczeństwa imprez masowych

.....
pieczęć nagłówkowa jednostki organizacyjnej Policji

.....
(sygnatura sprawy), dn. (miejscowość)(dzień, miesiąc, rok)

OPINIA

Działając na podstawie art. 25 ust. 3/3b* ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych – wydaję pozytywną/negatywną* opinię w zakresie spełnienia warunków bezpieczeństwa przez: .....

(nazwa wnioskodawcy – organizatora imprezy, adres)

w trakcie:.....
(pełna nazwa imprezy, data imprezy/ lub zgodnie z załączonym terminarzem na terenie/ obiekcie*

.....
(pełna nazwa terenu/ obiektu, adres)

- Niezbędna wielkość sił i środków potrzebnych do zabezpieczenia imprezy masowej:

.....
(siły i środki organizatora imprezy masowej)

- Zastrzeżenia do stanu technicznego obiektu lub terenu:

- Przewidywane przez Policję zagrożenia:

.....
Biorąc pod uwagę przewidywane zagrożenia wnoszę o stwierdzenie w zezwoleniu na przeprowadzenie imprezy, że jest to impreza masowa podwyższonego ryzyka. Jednocześnie wnoszę o zawarcie w zezwoleniu na przeprowadzenie imprezy informacji o sposobie zapewnienia identyfikacji osób biorących udział w masowej imprezie sportowej podwyższonego ryzyka.*

W dniu ..... roku, na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 2/ ust. 1a* ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych..... (dane wnioskodawcy organizatora imprezy masowej) zwrócił się do Komendanta ..... Policji w.....
.....o wydanie opinii, o której mowa w art. 25 ust. 3/3b *cyt. ustawy.

W dniu ..... roku, ... (stopień, imię i nazwisko), z mojego upoważnienia dokonał lustracji obiektu / terenu*, na którym zaplanowano przeprowadzenie imprezy masowej.

Na podstawie złożonej przez organizatora dokumentacji oraz w oparciu o wnioski i spostrzeżenia z lustracji obiektu / terenu* ustalono następujący stan faktyczny:

1. Ocena stanu technicznego obiektu /terenu*, na którym ma być przeprowadzona impreza masowa i zachowania warunków bezpieczeństwa, w zakresie:

1) Poprawności oznaczenia i drożności wyznaczonych dróg ewakuacyjnych oraz dróg umożliwiających dojazd pojazdom Policji i służb ratunkowych stwierdzono, że

.....

2) Stanu ogrodzenia obiektu – jego trwałość, poprawność oznaczenia bram i przejść dla uczestników imprezy, wyznaczenia odrębnych wejść i wyjść przeznaczonych dla uczestników (kibiców) antagonistycznie nastawionych stwierdzono, że

.....

3) Stanu odgrodenia pola gry / estrady od widowni – jego trwałości, właściwości utrudniających przebycie przez osoby nieuprawnione stwierdzono, że

.....

2. Ocena przedsięwzięć organizatora imprezy związanych ze spełnieniem wymogów bezpieczeństwa w zakresie:

1) Rozmieszczenia uczestników na widowni, utrudniającego ich niekontrolowane przemieszczanie się, w tym zamontowanie na widowni środków technicznych utrudniających takie przemieszczanie stwierdzono, że

.....

2) Stanu wyposażenia obiektu w inne środki techniczne służące podniesieniu stanu bezpieczeństwa stwierdzono, że

.....

3) Wyznaczenia odrębnych sektorów dla antagonistycznie nastawionych do siebie uczestników imprezy stwierdzono, że

.....

4) Stanu pomieszczeń wyznaczonych dla służb kierujących zabezpieczeniem imprezy, w tym ich usytuowania i wyposażenia stwierdzono, że

.....
5) System monitoringu: nie*zainstalowany, nie*sprawny.

6) Inne..... stwierdzono, że.....

W zakresie dokumentacji przedłożonej przez organizatora stwierdzono:

- Graficzny plan obiektu / terenu*:

.....
• Regulamin obiektu:

.....
• Program i regulamin imprezy masowej / terminarz imprez masowych odbywających się według ustalonego terminarza lub według ustalonych zasad:

.....
• Informacja o liczbie miejsc dla osób w obiekcie lub na terenie, gdzie impreza masowa będzie zorganizowana, mogących wystąpić zagrożeniach porządku publicznego, w tym informacja o ewentualnym uznaniu imprezy masowej za imprezę o podwyższonym ryzyku, oraz informacja o liczbie osób, które mogą być obecne na imprezie masowej, o stanie liczebnym, organizacji, oznakowaniu, wyposażeniu sposobie rozmieszczenia służby porządkowej i informacyjnej:.....

- Wskazanie osoby reprezentującej organizatora w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osób uczestniczących w imprezie masowej (kierownika do spraw bezpieczeństwa):

.....
• Instrukcja określająca zadania służby porządkowej oraz warunki łączności pomiędzy podmiotami biorącymi udział w zabezpieczaniu imprezy:

.....
• Zasady postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia: .....

- Informacja o zainstalowanych urządzeniach, o których mowa w art. 11 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych: .....

- Ocena zagrożeń wg organizatora imprezy:.....

.....
(podpis kierownika jednostki organizacyjnej Policji)

Wyk. w 3 egz.

Egz. nr 1 – ..... – organizator imprezy masowej

Egz. nr 2 – SSK KSP/Wydział Sztab Policji KWP w .....*

Egz. nr 3 – a/a *niepotrzebne skreślić** w przypadku opinii pozytywnej dopuszcza się odstępianie od uzasadnienia.

Załącznik nr 3. Analiza ryzyka imprezy masowej

.....
 (oznaczenie jednostki organizacyjnej Policji)

Analiza ryzyka imprezy masowej

Charakterystyka imprezy masowej	Charakterystyka zagrożeń	Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń ¹			Skutki zagrożeń dla bezpieczeństwa imprezy ²
		Niskie	Zwiększone	Wysokie	
Opis zawierający charakterystykę imprezy masowej, w tym: – rodzaj imprezy masowej i data jej organizacji; – nazwa, adres obiektu (terenu) imprezy masowej; – ogólna charakterystyka imprezy masowej z uwzględnieniem opisu uczestników imprezy masowej; – syntetyczna ocena dokumentacji złożonej przez organizatora imprezy masowej; – inne istotne informacje lub uwagi dotyczące bezpieczeństwa imprezy masowej; – opcjonalnie zdjęcie lub graficzne zobrazowanie obiektu (terenu) imprezy masowej.	Bójki i pobicia na terenie imprezy masowej				
	Czynna napaść na funkcjonariusza na terenie imprezy masowej				
	Naruszenie nietykalności członka służby porządkowej lub informacyjnej				
	Niszczenie mienia na terenie imprezy masowej				
	Wnoszenie okrzyków rasistowskich na terenie imprezy masowej				
	Wnoszenie i posiadanie środków pirotechnicznych na terenie imprezy masowej				
	Wnoszenie alkoholu na teren imprezy masowej				
	Wdzieranie się na teren imprezy masowej				
	Rzucanie niebezpiecznym przedmiotem na terenie imprezy masowej				
	Prowokowanie uczestników imprezy masowej do działań zagrażających bezpieczeństwu				
Przebywanie w trakcie imprezy masowej w miejscu nieprzeznaczonym dla publiczności					
Inne zagrożenia właściwe dla miejsca organizacji imprezy masowej (wpisać ich nazwę)					

opracował: .....

(funkcja, stopień, imię i nazwisko policjanta sporządzającego analizę ryzyka)

¹ należy wstawić znak X w odpowiednią kolumnę na podstawie wszelkich dostępnych informacji, wiedzy i doświadczenia, w tym analizy zagrożeń.

² opis zawierający skutki zagrożenia dla bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Załącznik nr 4. Wzór planu działania dowódcy operacji (akcji)

.....
(miejsowość, data)

ZATWIERDZAM
DOWÓDCA OPERACJI

.....
L. dz. ....

PLAN DZIAŁANIA DOWÓDCY OPERACJI (AKCJI) POLICYJNEJ pod kryptonimem „.....”

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ

II. PODSTAWA PRAWNA

1. Art. 1 ust. 2 pkt 1-3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, ze zm.).

2. §.....zarządzenia nr .....Komendanta Głównego Policji z dnia..... I. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań Policji w związku ze zdarzeniami kryzysowymi.

3. Decyzja nr.....Komendanta .....Policji w ..... z dnia..... I. w sprawie zarządzenia operacji (akcji) policyjnej pod kryptonimem „.....”.

III. CEL DZIAŁAŃ

IV. SIŁY I ŚRODKI OPERACJI

SIŁY WŁASNE	LICZBA	ŚRODKI	LICZBA
		RAZEM	

ZESTAWIENIE SIŁ I ŚRODKÓW WSPARCIA

SIŁY WŁASNE	LICZBA	ŚRODKI	LICZBA
		RAZEM	

V. ORGANIZACJA DOWODZENIA I WSPÓŁDZIAŁANIA

DOWÓDCA OPERACJI (AKCJI) – (stopień, imię i nazwisko, stanowisko)

Do podstawowych zadań dowódcy operacji (akcji) należy: ...

ZASTĘPCA DOWÓDCY OPERACJI (akcji) do spraw taktyki działań – (stopień, imię i nazwisko, stanowisko)

Do podstawowych zadań zastępcy dowódcy operacji (akcji) należy: .....

SZEF SZTABU DOWÓDCY OPERACJI (AKCJI) – (stopień, imię i nazwisko, stanowisko)

Do podstawowych zadań szefa sztabu dowódcy operacji (akcji) należy: .....

ZASTĘPCA SZEFA SZTABU DOWÓDCY OPERACJI (AKCJI) – (stopień, imię i nazwisko, stanowisko)

Do podstawowych zadań zastępcy szefa sztabu dowódcy operacji (akcji) – (w przypadku jego powołania) należy: .....

UWAGA: W przypadku zarządzenia operacji (akcji) w planie działania dowódcy operacji należy umieścić skład i zadania zespołów funkcjonalnych

Biorąc pod uwagę prawidłową realizację celów operacji (akcji), działania w ramach operacji (akcji) pod kryptonimem „.....” należy podzielić na podoperacje (odcinki):

a) podoperacja „.....”,

b) podoperacja „.....”.

DOWÓDCA PODOPERACJI (ODCINKA) „.....” – podlega bezpośrednio dowódcy operacji (akcji) – (stopień, imię i nazwisko, stanowisko)

Do zadań dowódcy podoperacji (odcinka) w szczególności należy: .....

UWAGA: W przypadku podziału operacji (akcji) na podoperacje (odcinki) w planie działania dowódcy operacji (akcji) określa się siły i środki odrębnie do dyspozycji dowódcy każdej podoperacji (każdego odcinka) oraz zadania do realizacji w podoperacji (na odcinku). Szczegółowe zadania dowódcy podoperacji (odcinka) umieszcza się w planie działania dowódcy podoperacji (odcinka).

VI. PRZEWIDYWANE WARIANTY DZIAŁAŃ

VII. TRYB UŻYCIA LUB WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO

Tryb użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty w ramach prowadzonej akcji lub operacji policyjnej określa art. 42 i 43 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

VIII. ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI

Odpowiedzialnym za sprawne funkcjonowanie systemu łączności radiowej i telefonicznej jest (stopień, imię i nazwisko, stanowisko)..., który/ a opracuje plan organizacji łączności, stanowiący odrębnie sporządzony dokument (z uwzględnieniem hasła przejścia na kanały rezerwowe oraz hasła sygnału współpracy ze służbami operacyjnymi).

TABELA KRYPTONIMÓW I TELEFONÓW

Lp.	Funkcja w operacji	Stopień, imię i nazwisko	Kryptonim	Numer telefonu

W przypadku awarii środków łączności polecenia będą przekazywane za pośrednictwem wyznaczonych łączników.

IX. UMUNDUROWANIE I WYPOSAŻENIE

X. ORGANIZACJA ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO

Forma tabelaryczno-opisowa.

XI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

SZEF SZTABU
DOWÓDCY OPERACJI

.....

Wyk. 1 egz.

.../...

Powielono w ..... egz. i rozestano wg rozdzielnika

Załączniki:

- 1) plany działania dowódców podoperacji (odcinków);
- 2) plany graficzne (warianty);
- 3) wykaz podstawowych aktów prawnych.

Plan działania dowódcy operacji policyjnej zawiera również sposób zabezpieczenia logistycznego działań. Składa się na nie (zwłaszcza w przedłużającej się operacji) konieczność zapewnienia policjantom opieki socjalnej:

- zaspokojenie ich potrzeb osobistych;
- zapewnienie miejsc wypoczynku, zakwaterowania i wyżywienia;
- zabezpieczenie medyczno-sanitarne w czasie działań i w miejscu zakwaterowania;
- bieżące uzupełnianie zużytych środków;
- wymiana tych części wyposażenia, których wykorzystywanie powoduje ich zużycie (akumulatory, baterie);
- wymiana zniszczonych części wyposażenia indywidualnego.

Oprócz części opisowej planu sztab wykonuje również część graficzną. Informacje w formie tabelarycznej nanosi się na mapy, szkice, plany miast. Dotyczą one:

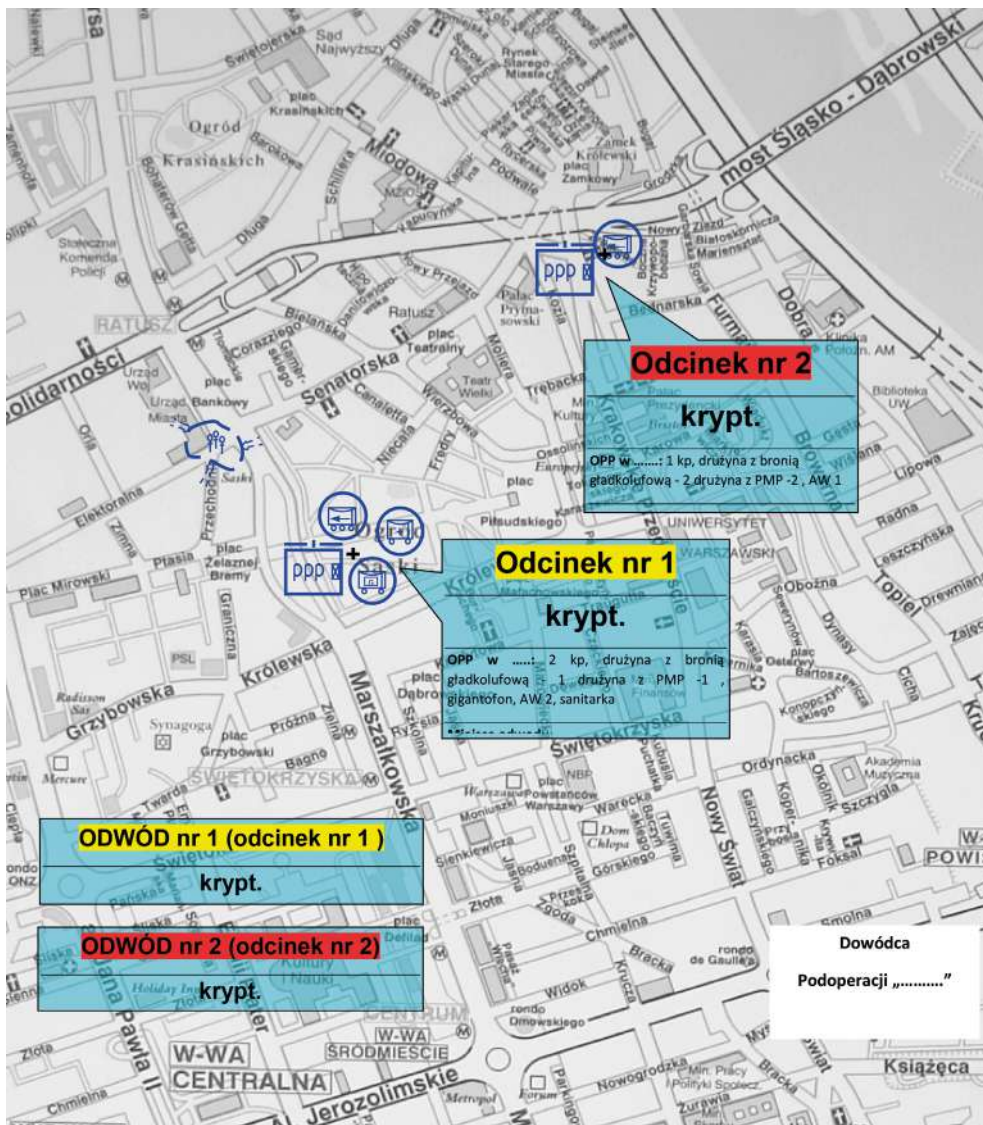
- podziału operacji na podoperacje, odcinki, itp.;
- dyslokacji sił;
- dyslokacji służby porządkowej organizatora;
- stanowisk dowodzenia;
- miejsc i odcinków wzmocnionych środkami technicznymi;
- rozmieszczenia środków łączności przewodowej i bezprzewodowej (schematy);
- tras głównych i zapasowych przewidzianych dla uczestników imprezy, a także tras i kierunków dojścia i rozśrodkowania;
- innych elementów, takich jak: parkingi, punkty pomocy medycznej, ruchome i stałe punkty policyjnych izb dziecka, zestawienia liczbowe sił i środków, tabele sygnałowe;
- załączników dotyczących działań, np.: dokumentacji dotyczącej przemieszczenia sił na większe odległości, dokumentacji graficznej przyjęcia i rozmieszczenia sił.

Załącznik nr 5. Wzór wariantów działania

ZATWIERDZAM

Egz. nr .....

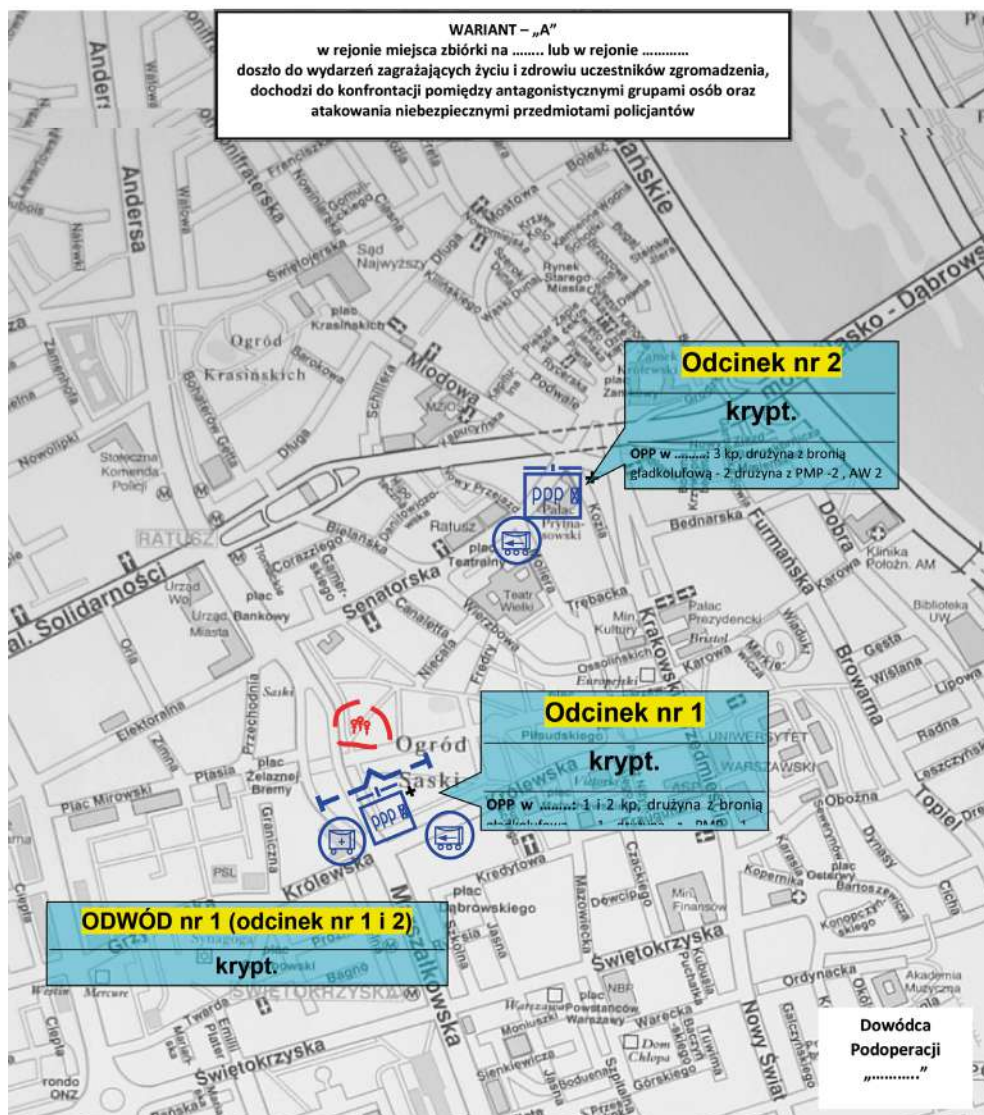
PLAN ROZMIESZCZENIA SIŁ
W RAMACH PODOPERACJI „.....”
PODCZAS OPERACJI KRYPT. „.....”
W DNIU 00.00.0000 r.

ZATWIERDZAM

Egz. nr .....

**PLAN DZIAŁAŃ
W PRZYPADKU ZDARZEŃ NADZWYCZAJNYCH
PODCZAS OPERACJI KRYPT. „.....”
W DNIU 00.00.0000 r.**

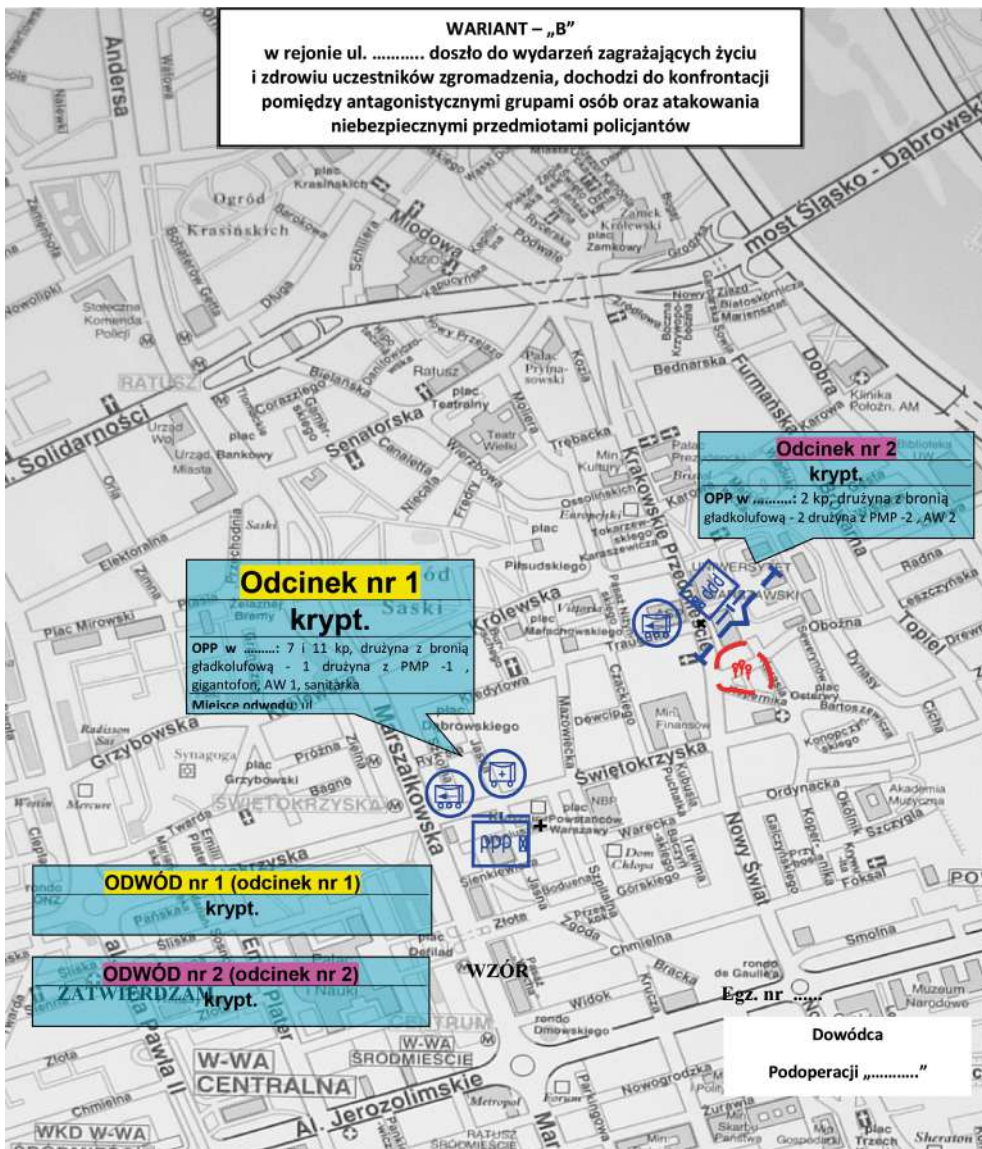

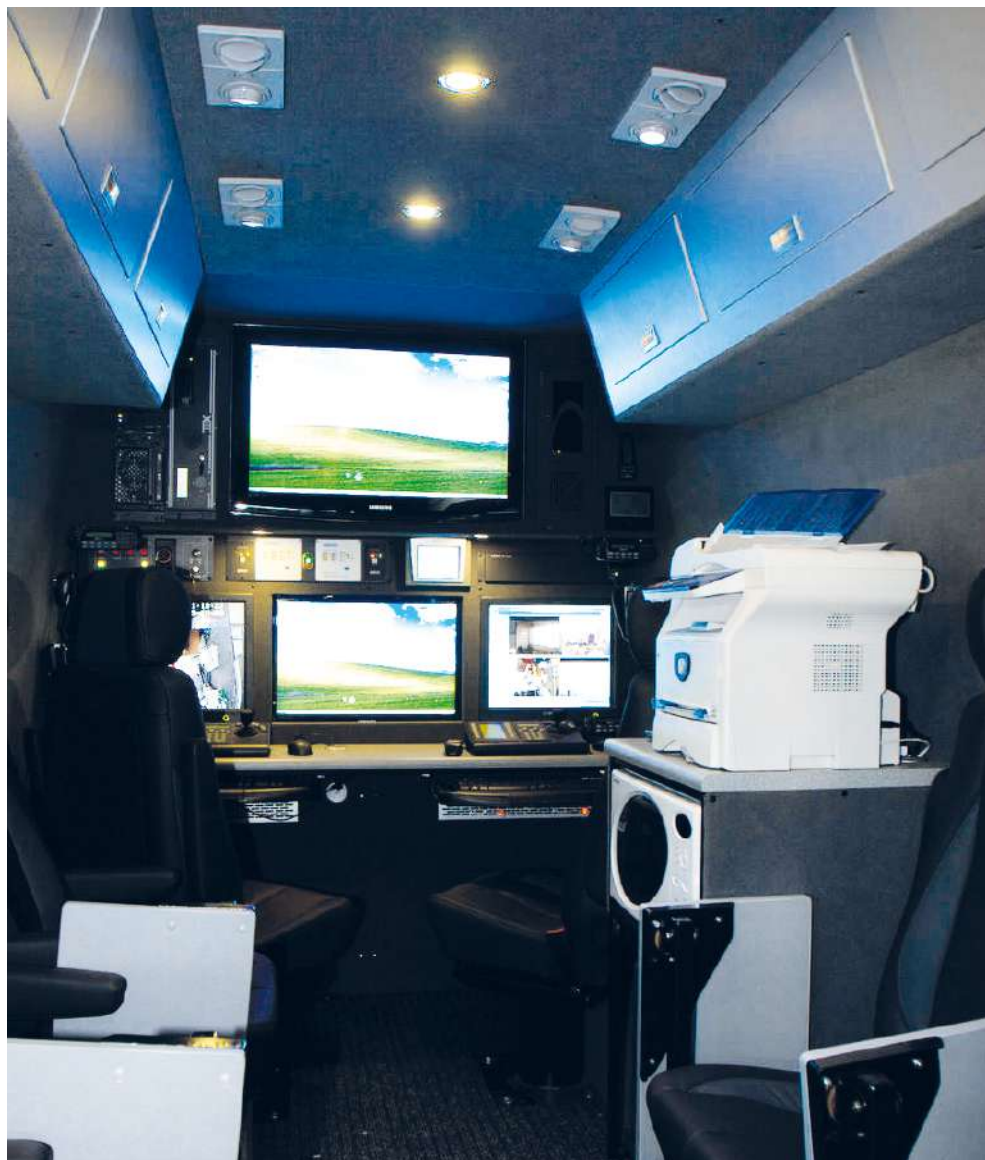
ZATWIERDZAM

Egz. nr .....

PLAN DZIAŁAŃ
W PRZYPADKU ZDARZEŃ NADZWYKAJNYCH
PODCZAS OPERACJI KRYPT. „.....”
W DNIU 00.00.0000 r.

PLAN DZIAŁAŃ
W PRZYPADKU ZDARZEŃ NADZWYCZAJNYCH
PODCZAS OPERACJI KRYPT. „.....”
W DNIU 00.00.0000 r.

Załącznik nr 6. Katalog zdarzeń

Katalog zdarzeń podlegających raportowaniu przez dyżurnego KGP, które przekazuje do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa:

1. Zakłócenia bezpieczeństwa i porządku publicznego:
  - a. protesty społeczne/ zgromadzenia:
    - nielegalne zgromadzenia, wiece, demonstracje, strajki, okupacja (zajęcie) budynków administracji rządowej i samorządowej, organizacji politycznych, społecznych lub innych ważnych obiektów, blokady dróg, szlaków kolejowych i wodnych, przejść granicznych lub uzyskane informacje o planowaniu takich działań;
    - związane z masowymi imprezami, zgromadzeniami, uroczystościami religijnymi, wystąpieniami publicznymi, jeżeli podczas tych zdarzeń: doszło do śmierci osoby, rannych zostało co najmniej 10 osób lub zatrzymano co najmniej 15 osób, lub zniszczono mienie znacznej wartości;
  - b. akt terrorystyczny lub uzyskanie informacji dotyczących zdarzeń i działań o charakterze terrorystycznym lub planowaniu takich działań:
    - informacje o bezpośrednim zagrożeniu atakiem o charakterze terrorystycznym lub atak o charakterze terrorystycznym;
    - zgłoszenie podłożenia urządzenia wybuchowego, materiału niebezpiecznego lub podejrzenia podłożenia urządzenia wybuchowego, skutkujące ewakuacją osób;
    - ujawnienie podłożonego urządzenia wybuchowego lub materiału niebezpiecznego;
    - uprowadzenie lub próba uprowadzenia statku wodnego, powietrznego lub lądowego środka przewozu publicznego;
    - sabotaż, szpiegostwo lub ujawnienie faktu wskazującego na działanie obcych służb, sił specjalnych, organizacji ekstremistycznej lub terrorystycznej, wykrycie okrętów wojennych obcych bander, samolotów wojskowych, statków powietrznych lub innych jednostek pływających, które mogą stanowić istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa;
    - zagrożenie użycia lub użycie materiału niebezpiecznego lub środków CBRN lub innych zagrażających życiu lub zdrowiu, również w zakresie neutralizacji substancji niebezpiecznych;
    - ujawnienie informacji o planowanym użyciu środków CBRN;
    - uprowadzenie lub przetrzymywanie zakładników;

c. przestępstwo:

- w wyniku którego zginęły co najmniej 3 osoby;
- dokonane z użyciem broni palnej, wykorzystaniem elementów umundurowania, wyposażenia lub emblematów służb mundurowych;
- kradzież broni palnej, materiałów wybuchowych, materiałów CBRN oraz dóbr kultury narodowej;
- włamanie do obiektów szczególnie chronionych na podstawie odrębnych przepisów, partii politycznych, biur oraz obiektów infrastruktury krytycznej;
- włamanie do obiektów centralnych organów władzy, administracji rządowej, samorządowej, partii politycznych, biur poselskich, prokuratury, sądu, przedstawicielstw dyplomatycznych;
- nielegalny transport, składowanie lub pozostawienie bez zabezpieczenia urządzeń wybuchowych i CBRN;
- profanacja cmentarzy miejsc i przedmiotów pamięci narodowej lub kultu religijnego;
- próby i włamania do obiektów, urządzeń, miejsc zamieszkania lub czasowego pobytu osób objętych ochroną BOR;

d. ujawnienie, zatrzymanie lub zabezpieczenie:

- nielegalnych składów broni palnej;
- materiałów promieniotwórczych lub trujących środków chemicznych (bez względu na ilość);
- narkotyków, środków odurzających i substancji psychotropowych (jednorazowo co najmniej 1 kg lub co najmniej 1000 sztuk);
- środków płatniczych w obrocie dewizowym z zagranicą o wartości przekraczającej co najmniej 200 tys. zł ponad ustawowe ograniczenia;
- towaru z nielegalnego źródła lub niewiadomego pochodzenia, o wartości co najmniej 500 tys. zł;
- dóbr kultury narodowej będących dziedzictwem narodowym lub mających szczególne znaczenie historyczne;
- niewybuchu lub niewypału w szczególności w aglomeracji miejskiej lub innym miejscu, gdy wiąże się to z bezpośrednim zagrożeniem dla życia lub zdrowia, potrzebą ewakuacji lub wstrzymaniem ruchu na przejściu granicznym.

2. Zakłócenia bezpieczeństwa powszechnego wywołane przez pożary, klęski żywiołowe i inne zagrożenia miejscowe:

- a. zdarzenie w ruchu drogowym, kolejowym, wodnym lub lotniczym:
  - doszło do zdarzenia drogowego i uszkodzenia co najmniej 10 pojazdów, nastąpiła blokada autostrady, drogi krajowej, mostu lub ważnego szlaku komunikacyjnego, skutkująca wyłączeniem z użytkowania na czas co najmniej 5 godzin;
  - wyłączono z użytkowania ważny szlak komunikacyjny na co najmniej 5 godzin, wstrzymano ruch pieszzy i pojazdów na kilku ulicach lub placach w dużych aglomeracjach miejskich.
3. Zagrożenia dla osób publicznych oraz osób, obiektów i urządzeń objętych ochroną SOP:
  - a. zamach na życie lub czynna napaść na:
    - przedstawiciela obcego państwa korzystającego z immunitetu;
    - zwierzchnika kościoła, związku wyznaniowego, stowarzyszenia lub organizacji mniejszości narodowych i etnicznych;
    - przedstawiciela organizacji międzynarodowej, organów UE, NATO i członka delegacji zagranicznej przebywających na terytorium RP na zaproszenie naczelnych i centralnych organów administracji rządowej;
    - posłów i senatorów RP i posłów do Parlamentu Europejskiego;
    - przedstawicieli naczelnych i centralnych organów administracji rządowej organów administracji samorządowej.
4. Inne:
  - zatrzymanie lub tymczasowe aresztowanie funkcjonariusza, strażaka lub pracownika służb i jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez MSW;
  - czynna napaść na funkcjonariusza lub strażaka;
  - użycie broni palnej lub środka przymusu bezpośredniego w trakcie służby lub poza nią, w wyniku którego nastąpiła śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu;
  - użycie amunicji niepenetracyjnej przez oddziały i pododdziały prewencji Policji;
  - wypadek w ruchu lądowym, powietrznym lub morskim z udziałem osoby ochronianej, funkcjonariusza, strażaka pracownika lub środka transportu należącego do resortu, którego skutkiem była śmierć, ciężkie uszkodzenie ciała lub straty materialne o wartości co najmniej 200 tys. zł;
  - utrata lub kradzież pojazdów służbowych oraz mienia służbowego o wartości co najmniej 200 tys. zł;
  - mające wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania sieci i systemów teleinformatycznych;
  - kradzież broni, amunicji, urządzeń wybuchowych, chemicznych i radioaktywnych oraz specjalistycznego sprzętu;

- ucieczka zatrzymanego lub konwojowanego;
- zorganizowana ucieczka przez grupę uchodźców;
- uwolnienie się niebezpiecznych zwierząt, które stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia;
- ucieczka osoby szczególnie niebezpiecznej;
- dokonanie napadu rabunkowego na bank lub konwój;
- zabór mienia o wartości co najmniej 5 mln zł;
- ujawnienie w przesyłkach objętych kontrolą bezpieczeństwa urządzeń wybuchowych i innych środków zagrażających życiu lub zdrowiu.

Na podstawie otrzymanych raportów oraz informacji pozyskanych we własnym zakresie Centrum sporządza załącznik do Raportu Dobowego RCB przeznaczony dla kierownictwa, Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zespołu Służby Informacyjnej MSW, kierowników komórek organizacyjnych MSW oraz organów i jednostek nadzorowanych i podległych MSW. Otrzymane raporty sytuacyjne są przesyłane do kierownictwa, Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zespołu Służby Informacyjnej MSW przez dyżurnego Centrum. Zależnie od potrzeb kierownictwa MSW raporty sytuacyjne mogą być uzupełniane, poszerzane i przetwarzane w Centrum. Wszelkie działania realizowane przez Centrum są dokumentowane w *Raporcie z przebiegu służby prowadzonym w Wydziale Operacyjnym Centrum*.

Wybrane algorytmy czynności dyżurnego

Nr algorytmu	Nazwa algorytmu
1.	Akt terrorystyczny.
2.	Akt terrorystyczny.
3.	Awaria techniczna.
4.	Bójka lub pobicie ze skutkiem śmiertelnym.
5.	Bunt lub zbiorowa ucieczka z ośrodka odosobnienia prawnego.
6.	Dezercja (żołnierza) z bronią palną.
7.	Działania pościgowe.
8.	Katastrofa komunikacyjna.
9.	Katastrofa naturalna (inna niż pożar).
10.	Kradzież.
11.	Kradzież z włamaniem.
12.	Nielegalne posiadanie, wyrób, handel i przemyt broni palnej, amunicji, urządzeń i materiałów wybuchowych.
13.	Nielegalny transport, składowanie lub pozostawienie bez zabezpieczenia materiałów promieniotwórczych, toksycznych.
14.	Podjęcie podejrzenia zakażenia się policjanta wirusem HIV, HBV, HCV.

15.	Podłożenie ładunku wybuchowego lub zgłoszenie podłożenia ładunku wybuchowego skutkujące ewakuacją osób.
16.	Postępowanie wobec uczestników ruchu drogowego korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych.
17.	Postępowanie wobec uczestników ruchu drogowego korzystających z immunitetów krajowych.
18.	Pożar.
19.	Protesty społeczne.
20.	Przejazd zorganizowanych grup uczestników imprez, uroczystości i zgromadzeń.
21.	Przemyt, nielegalne wytwarzanie, wprowadzanie do obrotu, udzielanie lub posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych.
22.	Przestępstwa na tle seksualnym.
23.	Robój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze.
24.	Urowadzenie osoby w celu wymuszenia okupu.
25.	Urowadzenie statku wodnego lub powietrznego, lądowego środka przewozu publicznego.
26.	Utrata lub udostępnienie broni osobie nieuprawnionej, nieostrożne obchodzenie się z bronią i materiałami wybuchowymi skutkujące ofiarami śmiertelnymi, rannymi lub zniszczeniem mienia.
27.	Utrata w inny sposób niż na skutek przestępstwa: broni palnej, amunicji, materiałów wybuchowych, promieniotwórczych lub toksycznych.
28.	Użycie lub wykorzystanie broni palnej lub środka przymusu bezpośredniego, w trakcie służby lub poza nią, w wyniku którego nastąpiła śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu.
29.	Wydarzenie nadzwyczajne podczas wykonywania konwojów lub doprowadzeń osób.
30.	Wydarzenie nadzwyczajne w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.
31.	Wydarzenie z udziałem obywatela obcego państwa, w tym posiadającego immunitet dyplomatyczny lub konsularny.
32.	Wypadek.
33.	Zabójstwo.
34.	Zabór broni palnej, amunicji, materiałów wybuchowych, promieniotwórczych lub toksycznych bez względu na sposób działania sprawców.
35.	Zamach na życie, czynna napaść lub znieważenie Prezydenta RP lub innego organu konstytucyjnego RP albo przedstawiciela obcego państwa, korzystającego z immunitetu, w myśl Konwencji Wiedeńskiej ONZ o stosunkach dyplomatycznych i konsularnych.
36.	Zapowiedź popełnienia samobójstwa.
37.	Zbiorowe zakłócenie porządku publicznego.
38.	Postępowanie w przypadku podjęcia czynności dotyczących zobowiązania cudzoziemca do opuszczenia terytorium RP.
39.	Postępowanie w przypadku podjęcia czynności dotyczących zatrzymania lub aresztowania obywateli USA lub gdy są oni ofiarami zdarzeń kryminalnych.
40.	Postępowanie w przypadku podjęcia czynności dotyczących zatrzymania lub aresztowania obywateli Niemiec lub gdy są oni ofiarami zdarzeń kryminalnych.
41.	Podejmowanie i przeprowadzanie interwencji wobec osób, których zachowanie wskazuje na zaburzenia psychiczne.
42.	Postępowanie w przypadku uzyskania informacji o okrutnym traktowaniu zwierząt.

Załącznik nr 7. Wzór wniosku o planowe użycie śmigłowca (format A-4)

„Wyrażam zgodę na lot”

....., dnia .....
(miejscowość)KOMENDANT GŁÓWNY POLICJI
KOMENDANT STOŁECZNY POLICJI
KOMENDANT WOJEWÓDZKI POLICJI
W .....**W N I O S E K**

O użycie statku powietrznego typu ..... w dniu (dniach) .....

I. Cel lotu:

.....

II. Zadania dla załogi statku powietrznego (planowane miejsce i godz. startu, planowane miejsce i godz. lądowania, rejon / trasa lotu):

.....

III. Lista planowanych podróży:

.....

IV. Dysponent statku powietrznego (telefony kontaktowe):

.....

.....
(czytelny podpis
kierownika jednostki organizacyjnej Policji)

Załącznik nr 8. Wzór formularza – polecenie wykonania lotu (format A-5)

....., dnia ..... (miejsowość) ..... (jednostka organizacyjna Policji)	
POLECENIE WYKONANIA LOTU	
Polecam wykonać lot statkiem powietrznym typu:	
w dniu (dniach):	
Planowany start z lotniska o godz.:	
Cel lotu:	
Dysponent statku powietrznego:	
Wykaz podróży:	
Kontakt z dysponentem (nr telefonu):	
Posiłki i nocleg zapewnia:	
Ochronę statku powietrznego zapewnia:	
Lot wykonać z limitu:	
Uwagi:	
..... (czytelny podpis osoby uprawnionej do wystawiania Polecenia wykonania lotu)	

Załącznik nr 9. Wzór wielowariantowego planu zastępcy dowódcy operacji do spraw taktyki działań

„ZATWIERDZAM” ..... dnia .....

Egz. Nr.....

WIELOWARIANTOWY PLAN ZASTĘPCY DOWÓDCY OPERACJI DO SPRAW TAKTYKI DZIAŁAŃ w dniu.....

OPERACJA KRYPT. „.....”

RIM-

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ

W dniu ..... na terenie .....

II. PODSTAWA PRAWNA

1. Art. 1 ust. 2 pkt 1-3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, ze zm.).
2. § 4 ust. 4 zarządzenia nr 23 Komendanta Głównego Policji z 24 września 2014 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji zadań Policji w związku ze zdarzeniami kryzysowymi.
3. Decyzja /2016 Komendanta Wojewódzkiego Policji z dnia ..... w sprawie zarządzenia operacji policyjnej kryptonim „YYYYYY”, powołania Sztabu Dowódcy Operacji oraz upoważnienia dowódcy operacji do wydania zgody na użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego na czas realizacji operacji.
4. Decyzja/2016 Komendanta Wojewódzkiego Policji w .....z dnia ..... w sprawie zarządzenia koncentracji NOP KWP ..... w dniu .....

III. CEL DZIAŁAŃ

Ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych na terenie m. st. Warszawy w miejscu organizacji zgromadzenia publicznego oraz zapewnienie prawidłowej organizacji i koordynacji przedsięwzięć związanych z przygotowaniem i kierowaniem działaniami policyjnymi.

SIŁY WŁASNE	LICZBA	ŚRODKI	LICZBA
RAZEM	0	RAZEM	0

IV. ORGANIZACJA DOWODZENIA

1. Dowódca Operacji – .....
2. Zastępca Dowódcy Operacji – .....
3. Zastępca Dowódcy Operacji ds. taktyki działań – Dowódca Oddziału Prewencji Policji
w.....
4. Szef Sztabu – Naczelnik Wydział Sztab Policji KWP w .....
5. Zastępca Szefa Sztabu – Zastępca Naczelnika Wydział Sztab Policji KWP w .....
6. Dowódca Podoperacji „.....” - .....
7. Dowódca Podoperacji „Odwód” – .....
8. Dowódca Podoperacji „.....” – .....
9. Dowódca Podoperacji „.....” – .....

Ponadto:

10. Dowódca NOP KWP – .....
11. Kierownik Zespołu Logistycznego – .....

V. SIŁY I ŚRODKI OPERACJI

ZESTAWIENIE SIŁ I ŚRODKÓW WSPARCIA Z KRAJU

SIŁY WSPARCIA	JEDNOSTKA	LICZBA	ŚRODKI WSPARCIA	LICZBA
KWP	OPP	0	-----	----
KWP	OPP	0	zespół medyczny	0
KWP	OPP	0	AW, LRAD	0
RAZEM	-----	0	-----	LRAD – 0, AW – 0 ZESPÓŁ MEDYCZNY – 0

PRZYDZIAŁ SIĘ W RAMACH OPERACJI:

1. Ze stanu Oddziału Prewencji Policji w .....:
  - od godz. ....
    - **O policjantów** do dyspozycji Dowódcy Podoperacji .....
  - od godz. ....
    - **O policjantów** do dyspozycji Dowódcy Podoperacji ..... (w tym O L-RAD),
    - **O policjantów** (w tym: O drużyny PMP, O drużyny strzelb gładkolufowych oraz O pojazdy AW, O Zespół Medyczny, O Gigantofon) do dyspozycji Dowódcy Podoperacji „.....”.
2. Ze stanu .....

VI. PRZEWIDYWANE WARIANTY DZIAŁAŃ

W trakcie zabezpieczenia przedsięwzięć dochodzi do zakłócenia bezpieczeństwa i porządku publicznego przez uczestników w miejscach zgromadzeń

WARIANT – „A”

Opis zagrożenia...

- **Dowódca Podoperacji „.....”** – podjąć wstępne czynności przywracające naruszony porządek prawny oraz utrzymać zabezpieczenie rejonu .....
- **Dowódca Podoperacji „.....”** – skoncentrować siły

WARIANT – „B”

w rejonie .....

doszło do wydarzeń zagrażających życiu i zdrowiu uczestników zgromadzenia, dochodzi do konfrontacji pomiędzy antagonistycznymi grupami osób oraz atakowania niebezpiecznymi przedmiotami policjantów

- Dowódca Podoperacji „.....” – podjąć wstępne czynności przywracające naruszony porządek prawny oraz utrzymać zabezpieczenie rejonu .....
- Dowódca Podoperacji „.....” – skoncentrować siły w rejonie zakłócenia porządku prawnego i przygotować się do wsparcia działań sił z Podoperacji „.....” w celu wyizolowania agresywnych ..... oraz odprowadzenia ich w bezpiecznym kierunku. Następnie przystąpić do legitymowania i zatrzymywania osób naruszających porządek publiczny. Prowadzone działania oraz legitymowanie i zatrzymywanie osób naruszających porządek prawny – dokumentować techniką video i procesowo.
- Dowódca Podoperacji „.....” –
- .....

WARIANT – „C”

.....

VII. TAKTYKA DZIAŁAŃ

1. **Dowódcom Podoperacji, przed przystąpieniem do działań przywracających naruszony porządek prawny, polecam:**
  - a. uprzedzić uczestników zgromadzenia/ kibiców/ osoby zakłócające porządek publiczny o obowiązku podporządkowania się do poleceń wydawanych przez organizatora oraz funkcjonariuszy Policji;
  - b. poinformować znajdujących się wśród uczestników zgromadzenia: posłów, senatorów lub innych osób posiadających immunitet, dziennikarzy, przedstawicieli mediów, osoby postronne, osoby z dziećmi, kobiety w ciąży – o konieczności opuszczenia przez nich rejonu działań Policji.
2. **Dowódcy Podoperacji** – zapewnić odstąpienie policjantów od dokonywania jakichkolwiek czynności wobec posłów, senatorów lub innych osób posiadających immunitet, którzy są powszechnie znani lub zostaną wskazani albo, którzy przed przystąpieniem Policji do działań lub w ich toku wylegitymują się odpowiednią legitymacją. Taką informację przekazać do Sztabu Operacji.
3. **Dowódcy Podoperacji** – kierować komunikaty (przy pomocy urządzeń rozgłaszających) do uczestników zgromadzenia:
  - o zachowaniu zgodnym z prawem,
  - o odstąpieniu od czynów niezgodnych z porządkiem prawnym (*niszczeniu mienia, rzucanie niebezpiecznymi przedmiotami, atakowania niebezpiecznymi przedmiotami policjantów, podejmowania prób wtargnięcia w strefę chronioną*);
  - ostrzegania o odpowiedzialności karnej za czyny niezgodne z przepisami prawa;
  - uprzedzenie – w przypadku niedostosowania się uczestników zgromadzenia do poleceń wydawanych przez organizatora – o podjęciu przez Policję działań przywracających naruszony porządek prawny;
  - w przypadku podjęcia działań przywracających naruszony porządek publiczny przez Policję, wzywaniu posłów, senatorów oraz innych osób posiadających immunitet, dziennikarzy, przedstawicieli mediów, osoby postronne, osoby z dziećmi, kobiety w ciąży;
  - o konieczności opuszczenia przez nich rejonu działań Policji.

VIII. RODZAJ I ZAKRES STOSOWANIA ŚRODKÓW PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO

IX. UMUNDUROWANIE I WYPOSAŻENIE

X. ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI

1. Łączność pomiędzy siłami biorącymi udział w zabezpieczeniu odbywać się będzie na następujących grupach radiowych:

	dla sieci r. / tel.	Dowódca Podoperacji .....
	dla sieci r. / tel.	Dowódca NOP KSP
	grupa rezerwowa	

Pozostałe, niewymienione wyżej siły, biorące udział w zabezpieczeniu pracują na własnych grupach trunkingowych.

Lp.	Funkcja w Operacji	Stopień, imię i nazwisko	Nr telefonu
1			

XI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Zastępca Dowódcy Operacji
ds. Taktyki Działań

Wyk w 2 egz.

Egz. Nr 1 – Zastępca Dowódcy Operacji ds. Taktyki Działań

Egz. Nr 2 – Szef Sztabu Dowódcy Operacji

Sporządził

• do wiadomości za pośrednictwem Sztabu Operacji:

– Dowódca Podoperacji „.....”, „.....”, „.....”, Dowódca NOP KWP ...

Załącznik nr 10. Wzór rozkazu marszu kolumny

„ZATWIERDZAM”

....., dn. .... r.

OPP-.....

ROZKAZ MARSZU KOLUMNY

Zgodnie z poleceniem Zastępcy Komendanta Głównego Policji ..... z dnia .....przekazanym pismem nr ..... w dniu ..... nastąpi przedyslokowanie ....(ilość) policjantów ze stanu Oddziału Prewencji Policji w .....z miejscowości ..... do miejscowości ..... transportem samochodowym.

ROZKAZUJĘ

1. W dniu ..... o godzinie ..... przedyslokować .... policjantów ze stanu Oddziału Prewencji Policji w ..... do miejscowości .....

Przedyslokowanie pododdziału dokonać zgodnie z Zarządzeniem Nr 1114 Komendanta Głównego Policji z dnia 19.12.2006 r. w sprawie szyków, ugrupowań oraz przemieszczania oddziałów Policji oraz Rozkazem Marszu Kolumny.

Kolumna składa się z ..... pojazdów.

- 1 pojazd ubezpieczenia przedniego nr rejestracyjny .....
- ..... pojazdów kolumny właściwej,
- 1 pojazd ubezpieczenia tylnego nr rejestracyjny .....

2. Przedyslokowanie wykonać w jednym rzucie w następującej kolejności pojazdów:

Ubezpieczenie przednie

- Mercedes nr rej. ....

Kolumna właściwa

- .....nr rej. ....
- ..... nr rej. ....
- .....
- .....
- .....

Zabezpieczenie tylne

- ..... nr rej. ....

Schemat kolejności pojazdów w kolumnie stanowi załącznik nr 1 do Rozkazu.

3. Na dowódcę kolumny wyznaczam: .....
4. Na zastępcę dowódcy kolumny wyznaczam: .....
5. Na dowódcę ubezpieczenia przedniego kolumny wyznaczam:
....., krypt. ....
Ubezpieczenie przednie wykonać siłami czterech policjantów.
Na dowódcę ubezpieczenia tylnego kolumny wyznaczam:....., krypt. ....
Ubezpieczenie tylne wykonać siłami czterech policjantów.
6. Regulację ruchu i bezkolizyjnego zabezpieczenia przejazdu kolumny wykonać siłami
.....(liczba) policjantów.
Siły i środki regulacji wchodzi w skład ubezpieczenia przedniego kolumny.
Zadaniem ich jest zapewnienie sprawnego i bezpiecznego marszu kolumny.
7. Trasa marszu.
Trasa główna – .....
Czas osiągnięcia miejsca docelowego ..... o godz. ....
Trasa zapasowa – .....
Czas osiągnięcia miejsca docelowego ..... o godz. ....
Plan graficzny trasy marszu stanowi załącznik do Rozkazu.
8. Punktu odpoczynku nie przewiduje się/ przewiduje się.
9. Powiadomianie jednostek terenowych Policji na trasie przejazdu realizować w oparciu o Krajową Sieć Powiadomiania i Alarmowania na kanale KSWiA. Sposób utrzymania łączności w kolumnie – drogą radiową na przydzielonym kanale pracy i za pomocą kryptonimów zgodnie z przydziałem służbowym.
W systemie dowodzenia korzystać z radiotelefonów – kryptonimy własne.
10. Dane radiowe i resortowe numery telefonów pomocniczych:
  - KWP w ..... tel. ...., kom. ....
  - KPP w ..... tel. ...., kom. ....
  - Dyżurnego ..... tel. .... lub .....
11. Wyposażenie i umundurowanie pododdziału:
Ćwiczebne czarne, wyposażenie w środki ochrony osobistej, przymusu bezpośredniego (w tym broń osobista, PMP, broń gładkolufowa,...) z etatowymi środkami transportu i łączności.
12. Zabezpieczenie przeciwpożarowe:
  - gaśnice samochodowe na każdym pojeździe szt....,
  - gaśnice proszkowe i koce po jednej sztuce na pluton,

- gaśnice wodne po jednej sztuce na pluton,
- ...

13. W czasie przedyslokowania dysponencji pojazdów meldować o:

- a. niebezpieczeństwie i przeszkodach na trasie marszu,
- b. wydarzeniach nadzwyczajnych,
- c. sytuacji operacyjnej na trasie marszu,
- d. przyjmowaniu i przekazywaniu sygnałów dowodzenia.

Sporządził:

Wyk. w 1 egz.

TABELE MARSZU KOLUMNY POJAZDÓW

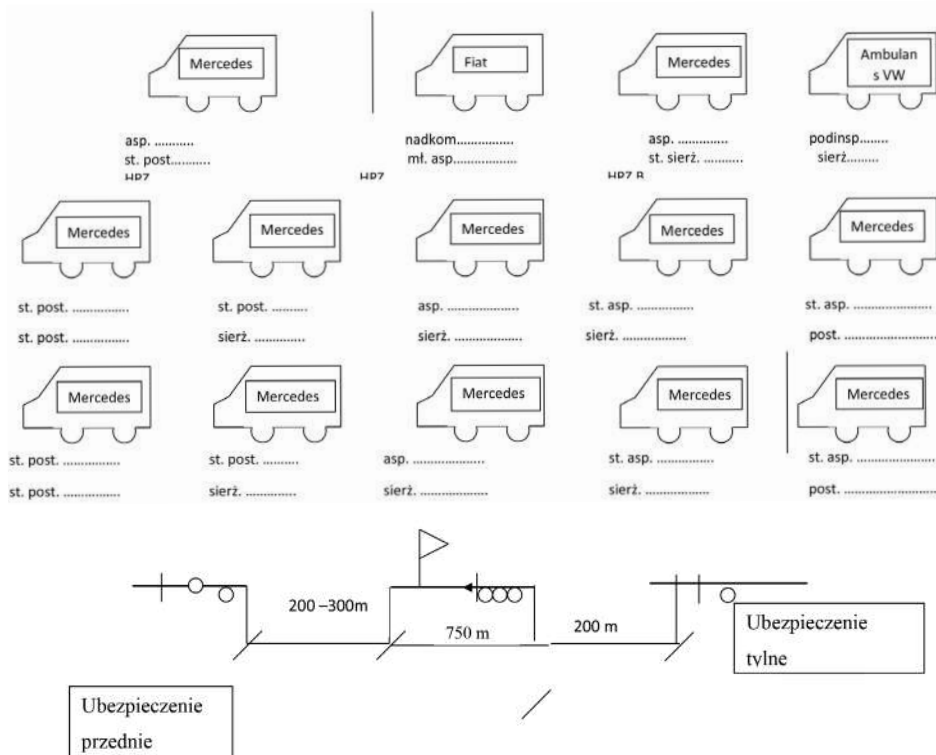
	TRASA GŁÓWNA				TRASA ZAPASOWA		
	Ubezpieczenie przednie	I Rzut			Ubezpieczenie przednie	I Rzut	
		czoło	ogon			czoło	ogon
Punkt wyjściowy	0'	2'	4'	Punkt wyjściowy	0'	2'	4'
Punkt wyrównania	120'	122'	124'	Punkt wyrównania	120'	122'	124'
Punkt wyrównania	203'	205'	207'	Punkt wyrównania	225'	227'	229'
Punkt Docelowy	270'	272'	274'	Punkt Docelowy	330'	332'	334'

POWRÓT

	TRASA GŁÓWNA				TRASA ZAPASOWA		
	Ubezpieczenie przednie	I Rzut			Ubezpieczenie przednie	I Rzut	
		czoło	ogon			czoło	ogon
Punkt wyjściowy	0'	2'	4'	Punkt wyjściowy	0'	2'	4'
Punkt wyrównania	46'	48'	50'	Punkt wyrównania	52'	54'	56'
Punkt wyrównania	120'	122'	124'	Punkt wyrównania Mława	150'	152'	154'
Punkt Docelowy	270'	272'	274'	Punkt Docelowy	330'	332'	334'

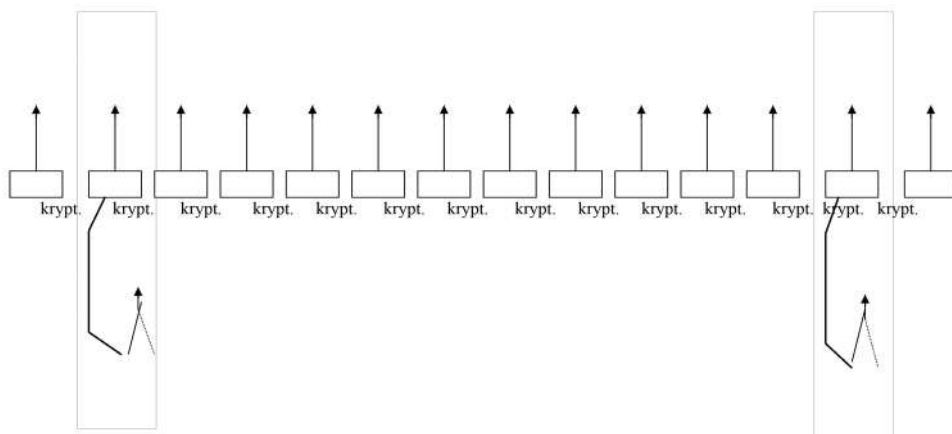
Dowódca Kompanii Prewencji
Oddziału Prewencji Policji w .....

Załącznik nr 11. Schemat kolejności pojazdów w kolumnie

Dowódca Kompanii Prewencji

Załącznik nr 12. Schemat organizacji łączności radiotelefonicznej

KSWA

Kanał

Dowódca Kompanii Prewencji

Załącznik nr 13. Wzór instruktażu do rozkazu marszu kolumny

INSTRUKTAŻ

do rozkazu marszu kolumny

Omówić zasady postępowania:

1. Wszystkie pojazdy w ruchu mają włączone światła mijania, pojazd filtrujący i ubezpieczenia przedniego dopuszcza się stosowanie przednich świateł przeciwmgłowych.
2. Samochody ubezpieczenia przedniego i tylnego oraz pierwszy i ostatni pojazd kolumny dodatkowo polecam wyposażyć w czerwone światło błyskowe umieszczone na przodzie i tyle pojazdu, ponadto pojazd otwierający i zamykający kolumnę winien być wyposażony w tablicę informującą o kolumnie pojazdów.
3. Sygnały uprzywilejowania mogą być włączone na rozkaz dowódcy kolumny.
4. Przy przejeździe przez miasto, światła błyskowe traktować wyłącznie w kategoriach ostrzegawczo uprzedzających o przejeździe kolumny.
5. Kierowcy i dysponenti oraz pasażerowie – zapięte pasy bezpieczeństwa.
6. Korespondencja radiowa tylko w sytuacjach wymagających konieczności zwłaszcza o ewentualnych przeszkodach, awariach pojazdów itp.
7. W przypadku zatrzymania kolumny wyjście z pojazdów tylko na rozkaz dowódcy kolumny.
8. Kierowców i dysponentów zobowiązuję do szczególnej ostrożności i świadomości o odpowiedzialności za bezpieczeństwo przewożonych osób.

Dowódca Kompanii Prewencji
Oddziału Prewencji Policji w .....

Załącznik nr 14. Wzór planu służby patrolu zabezpieczającego

„ZATWIERDZAM”

....., dnia ..... r.

OPP-...../...../.....

PLAN SŁUŻBY PATROLU ZABEZPIECZAJĄCEGO

w dniu ..... roku

na trasie ..... z kibicami .....

Na podstawie polecenia NACZELNIKA SZTABU POLICJI KWP w ..... w związku z odbywającym się w dniu ..... w ....., meczem piłki nożnej ..... Ligi pomiędzy zespołami ..... a ..... przejazd kibiców drużyny ..... powracających z meczu z ..... zostanie objęty zabezpieczeniem na terenie województwa .....

RIM- ..... IMPREZA SPORTOWA/ NIEMASOWA ZWYKŁA

W dniu ..... o godz. ...., w ..... odbędzie się mecz piłki nożnej ..... Ligi ..... kolejka pomiędzy zespołami ..... i ..... Z uzyskanych informacji wynika, że do ..... wybiera się około ..... kibiców ..... autokarem/ mi koloru ..... O nr rej. ...., kierowca ..... tel. .... Klub ..... posiada barwy ....., nie posiada/ posiada identyfikatorów/ ry. Sympatyzują z kibicami .....

1. USTALA SIĘ NASTĘPUJĄCY SKŁAD PATROLU ZABEZPIECZAJĄCEGO:

dowódca patrolu – .....

Siły OPP: .....

ilość policjantów: .....

ilość pojazdów i rodzaj: .....

2. ŚRODEK/ ŚRODKI TRANSPORTU:

- drogowy

3. WYPOSAŻENIE POLICJANTÓW WCHODZĄCYCH W SKŁAD PATROLU ZABEZPIECZAJĄCEGO: .....**4. OBSZAR PRACY PATROLU ZABEZPIECZAJĄCEGO:****Trasa patrolu zabezpieczającego na mecz.**

1. Miejsce rozpoczęcia patrolu zabezpieczającego: .....

2. Trasa przejazdu kibiców : .....

3. Miejsce zakończenia patrolu: .....

5. ZAGROŻENIA NA TRASIE PRZEJAZDU:

1. Możliwość wyjazdów kibiców kategorii „B” i „C”, czyli osób, które mogą wywołać i uczestniczyć w zakłóceniu porządku publicznego.
2. Możliwość dokonywania tzw. „promocji” na przydrożnych stacjach benzynowych lub w okolicznych sklepach i punktach gastronomicznych.
3. Możliwość zmiany zaplanowanej trasy przejazdu z nieuzasadnionych przyczyn, postoje w miejscach mogących powodować zagrożenie w ruchu drogowym.
4. Możliwość urządzania tzw. „zasadzek” przez wrogich przeciwników i doprowadzenia do bójek pomiędzy sobą lub czynnych napaści na interweniujących policjantów.

6. WYKAZ MIEJSC DOGODNYCH DO ZATRZYMANIA NA TRASIE PRZEJAZDU PATROLU ZABEZPIECZAJĄCEGO: .....

7. ZADANIA DLA POLICJANTÓW PEŁNIĄCYCH SŁUŻBĘ PATROLOWĄ:

1. Reagowanie na wszelkiego rodzaju dostrzeżone przestępstwa i wykroczenia.
2. Legitymowanie osób podejrzanie zachowujących się, oraz mogących mieć związek z planowanym zabezpieczeniem.
3. Patrowanie trasy przejazdu pod kątem zorganizowanych i niezorganizowanych grup kibiców.
4. Monitorowanie punktów handlowych, w tym stacji paliw pod kątem zorganizowanych i niezorganizowanych grup kibiców, prowadzić rozpytanie obsługi w.w obiektów.

8. ZADANIA DLA POLICJANTÓW PEŁNIĄCYCH SŁUŻBĘ W PATROLU ZABEZPIECZAJĄCYM (w tym zadania dla policjantów rejestrujących zachowania kibiców).

1. Rozpoznanie planów i zamierzeń kibiców podróżujących autokarem, itp.
2. Monitorowanie przejazdu kibiców oraz w miarę możliwości nawiązanie i utrzymanie kontaktu z kierującymi autobusami lub innymi środkami transportu osobowego.
3. Legitymowanie i rejestrowanie przy pomocy kamery wideo osób zachowujących się agresywnie.
4. Przekazywanie zatrzymanych osób policjantom pełniącym służbę na trasie przejazdu.
5. W przypadku, gdy patrol zabezpieczający zabezpiecza przejazd kibiców na całej trasie przejazdu, przekazanie grupy kibiców jednostce Policji organizującej zabezpieczenie w miejscu organizowania imprezy lub w innym uzgodnionym punkcie.
6. Policjant rejestrujących zachowania kibiców kamera video sporządzi notatkę z wykonanych czynności.

-
9. TAKTYKA PEŁNIENIA SŁUŻB PATROLU ZABEZPIECZAJĄCEGO, W TYM WEWNĘTRZNY SYSTEM DOWODZENIA I ŁĄCZNOŚCI, EWENTUALNE ZABEZPIECZENIE MEDYCZNE
1. Przed rozpoczęciem patrolu zabezpieczającego dokonać oceny sytuacji – liczebności, zachowania się kibiców.
  2. Nawiązać kontakt z zespołem monitorującym, organizatorem wyjazdu lub w przypadku braku możliwości kontaktu bezpośrednio zwrócić się do kierowców pojazdów celem przekazania warunków przejazdu przez teren woj. ..., możliwych miejsc bezpiecznego postoju.
  3. W przypadku awarii autokaru dowódca patrolu zabezpieczającego okaże wykaz transportu zastępczego (załącznik do planu) organizatorowi/ odpowiedzialnemu za wyjazd, bez sugerowania przewoźnika, w celu dobrowolnego wyboru.
  4. Zorganizować prewencyjne zabezpieczenie kibiców. Sprawdzić, czy znajdują się wśród nich osoby nieletnie, agresywnie zachowujące się, posiadające niebezpieczne narzędzia lub w stanie nietrzeźwości. Po ujawnieniu takich osób ustalić tożsamość.
  5. Pouczyć kibiców o obowiązujących zasadach zachowania się, a także uprzedzić ich, iż w przypadku podejmowania prób wywołania awantur będą zwracani do miejsca wyjazdu.
  6. W trakcie prowadzonych rozmów podjąć próbę ustalenia, czy na trasie będą wsiadać kibice (gdzie i ilu) i powiadomić dyżurnego KWP w ..... oraz zainteresowanych dyżurnych KPP woj. ....
  7. Rozmieścić policjantów podczas przejazdu w taki sposób, aby zapewnić pełną obserwację zachowań kibiców oraz uniemożliwić spowodowanie naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.
  8. W czasie przejazdu patrolu zabezpieczającego prowadzić obserwację na całej trasie przejazdu w celu zlokalizowania innych dosiadających się grup kibiców oraz obowiązkowo nawiązywać kontakt z dowódcami zabezpieczenia przejazdu wyznaczonymi na terenie poszczególnych jednostek na trasie patrolu lub z dyżurnymi KPP woj. ....
  9. Zadaniem patrolu zabezpieczającego jest ustalenie sprawcy przestępstwa lub wykroczenia, w miarę możliwości zatrzymanie go lub wskazanie innym policjantom oraz ustalenie świadków zdarzenia np. obsługi stacji benzynowych, sklepów, itp. Czynności te należy dokumentować notatkami urzędowymi przekazywanymi niezwłocznie dyżurnemu lub kierownikowi komórki dochodzeniowo-śledczej jednostki prowadzącej dane postępowanie.

10. Dowódca patrolu jest zobowiązany na bieżąco przekazywać informacje o przemieszczających się kibicach kierownikowi zespołu monitorującego.
11. Każdą informację, z której wynika możliwość wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego, w związku z przejazdem kibiców dowódca patrolu bezzwłocznie przekaże do dyżurnego Komendy Wojewódzkiej Policji w ..... przy użyciu dostępnych środków łączności.
12. Po przyjeździe do miejscowości ..... a później ..... dowódca patrolu nawiąże kontakt ze Sztabem KWP .....w celu przekazania wszelkich informacji dotyczących kibiców, przejazdu oraz atmosfery wśród nich panującej, następnie po zakończonym przejeździe powrotnym powiadomi Centrum Koordynacyjne Sztabu Komendy Wojewódzkiej w ..... tel. ...., kom. ....

10. ZAKRES UŻYCIA ŚRODKÓW PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO:

11. ZASADY WSPÓLDZIAŁANIA Z JEDNOSTKAMI POLICJI ZNAJDUJĄCYMI SIĘ NA TRASIE PRZEJAZDU ORAZ SYSTEM OBIEGU INFORMACJI W TRAKCIE REALIZACJI PATROLU ZABEZPIECZAJĄCEGO:

Łączność radiową z jednostkami Policji prowadzimy na kanale KSWA lub kanale roboczym jednostki w oparciu o wyciąg z danych radiowych.

Obowiązuje zgłaszanie dyżurnym poszczególnych powiatów wjazdu na teren jak i opuszczenie granic powiatu.

.....
(dowódca patrolu)

Załącznik nr 15. Wzór notatki służbowej z przebiegu zabezpieczenia policyjnego

Po zakończonym zabezpieczeniu sporządza się notatkę służbową z przebiegu zabezpieczenia policyjnego

....., dn. .... r.

Od: Dowódcy OPP .....

Do: Komendanta Miejskiego Policji w .....

OPP – .....

NOTATKA SŁUŻBOWA

z przebiegu zabezpieczenia policyjnego

w dniu.....od godz. ....do godz.....

na terenie KMP.....

opis zadania i rodzaj wykonywanych czynności

(np. zabezp. meczu pomiędzy ... – odwód d-cy zabezp.)

1. Zestawienie sił i środków:
  - a. ilość funkcjonariuszy / łączny czas służby:.....
  - b. użyte do zabezp. pojazdy służbowe:.....ilość/ marka/ przejechane kilometry
  - c. ilość radiotelefonów nasobnych:.....
  - d. ilość PMP:.....
  - e. ilość strzelb gładkolufowych:.....
  - f. ilość i rodzaj amunicji niepenetracyjnej w tym zużytej).....

2. Ilość chuligańskich ekscesów uczestników imprezy:
  - a. na trasie przejazdu:
  - b. przed imprezą:
  - c. w trakcie imprezy:
  - d. po zakończeniu imprezy:

3. Liczba policjantów, którzy odnieśli obrażenia:
4. Straty w mieniu Policji (podać wartościowo):

5. Liczba osób zatrzymanych do wyjaśnienia:
w tym nieletnich:
6. Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia:
7. Ilość spraw skierowanych do Sądu:
8. Ilość osób legitymowanych:
9. Pouczonych:
10. Ilość/ wartość nałożonych mandatów karnych:
11. Uwagi:

Podczas zabezpieczenia .....

podjęto ..... interwencje,

wylegitymowano ..... osoby,

nałożono .....MKK/ .....z art..... uowt, ... MKK/ ..... art.141 kw

Po zakończonym meczu z polecenia Dowódcy Akcji wprowadzono siły OPP w liczbie..... plutonów na stadion, celem stworzenia buforu, oddzielającego kibiców ..... od kibiców ..... ŚPB stosowała ochrona. Po wprowadzeniu sił policyjnych sytuacja uspokoiła się, nie było podstaw do stosowania ŚPB.

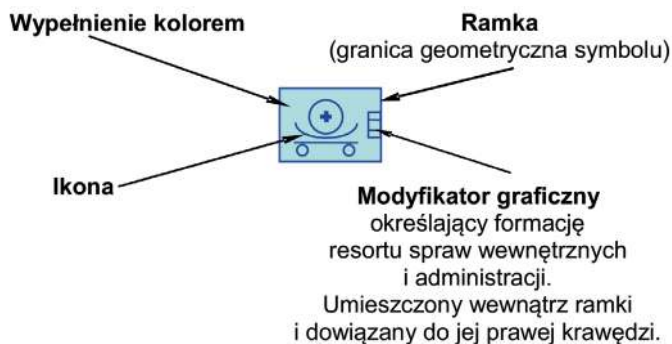
Załączniki:

1. Kopie notatek urzędowych
2. Kopia materiału zdjęciowego/ filmowego zarejestrowanego na płycie/ kasecie video – brak

Dowódca pododdziału

Załącznik nr 16. Zasady tworzenia znaków i symboli graficznych oraz przykładowe symbole właściwe dla działań policji

Symbol obrazujący jednostkę składa się z ramki (granicy, linii geometrycznej), wypełnienia kolorem, ikony (symbolu – obrazującego charakter lub rodzaj jednostki) oraz modyfikatora graficznego, określającego przynależność (rysunek 1).

Rys. 1. Elementy symbolu graficznego.

Ramka

Wypełnienie i sama ramka posiada określony kolor, co rozszerza możliwości przedstawienia informacji o przynależności obiektu i zostało ustalone, że:

- kolor żółty oznacza obiekt o nieokreślonej przynależności lub nieznan;
- kolor niebieski oznacza obiekt własny;
- kolor zielony oznacza obiekt neutralny;
- kolor czerwony oznacza obiekt przeciwnika lub element przestępczy.

Jeśli kolor wypełnienia nie jest używany, wypełnienie jest przezroczyste. Wówczas wyróżnikiem określającym przynależność jest kolor linii ramki i obrazowanego symbolu.

Przynależność – oznacza przyporządkowanie elementu przedstawianego za pomocą symbolu. Podstawowe kategorie przynależności to: nieznan, swój (własny), neutralny oraz wrogi (przeciwnika lub przestępczy). Przynależność obiektu określana jest oprócz koloru ramki i wypełnienia również i poprzez jej kształt.

Wymiar działań – oznacza określenie zasadniczego obszaru, w jakim przedstawiany obiekt jest usytuowany. Obszar wykonywanego przez obiekt zadania może znajdować się nad powierzchnią ziemi (tj. w powietrzu lub w kosmosie), **na powierzchni** lub **pod powierzchnią** ziemi (lub **pod wodą**). Obiekty działające na powierzchni ziemi i na powierzchni morza przedstawia się w sposób jednakowy (w ramce zamkniętej).

Status obiektu – pozycja (położenie) informuje o aktualnym lub planowanym położeniu przedstawianego obiektu. Pozycja może być aktualna (potwierdzona) dla obiektu, który obecnie znajduje się w pełni zidentyfikowanym położeniu albo planowana (przewidywana), w sytuacji gdy obiekt będzie znajdował się w tym położeniu w przyszłości. W pierwszym przypadku ramka symbolu rysowana jest linią ciągłą, a w drugim linią przerywaną. Ikona obrazująca sprzęt w obydwu przypadkach rysuje się linią ciągłą.

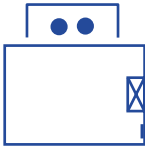
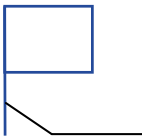
Ikona (znak) – jest wewnętrzną częścią symbolu. Element ten stanowi abstrakcyjny symbol obiektu przedstawianego w sposób graficzny i umieszczany jest wewnątrz ramki. Ikona obrazuje charakter i rodzaj jednostki organizacyjnej oraz sprzętu. Elementy symbolu oparte na ikonie dostarczają ponadto informacji o przynależności, wymiarze walki, stanie i wykonywanym zadaniu.

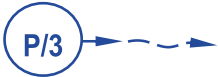

Dla rozszerzenia treści informacji przekazywanej przy pomocy znaku używa się także tzw. modyfikatorów symbolu. Modyfikatory symbolu umieszczane są wewnątrz ramki i na zewnątrz (poza ramką).

Modyfikator symbolu jest opcjonalnym polem tekstowym lub wskaźnikiem graficznym, który dostarcza dodatkowych informacji o przedstawionym symbolu. Rozmieszczenie i znaczenie poszczególnych modyfikatorów jest ściśle określone.

Wskaźniki wielkości jednostki (wykonywanej funkcji)

Wskaźnik	Opis
	Drużyna/ Sekcja/ Grupa
	Pluton
	Kompania

	drużyna sił Policji wykonująca faktycznie zadanie
	linia stanowiska kierowania (dowodzenia)

Opisy dotyczące liczebności elementów taktycznych	
	trzyosobowy pieszy patrol Policji przemieszczający się po określonej trasie
Opisy dotyczące czasu działania	
	dwuosobowy posterunek Policji wystawiony 11 sierpnia 2007 r. godz. 10.30 do 22.30

SYMBOLE WŁAŚCIWE DLA DZIAŁAŃ POLICJI

Siedziby komend Policji i stanowiska kierowania

L.p.	Opis	Znak
1.	Siedziba Komendy Głównej Policji	
2.	Stanowisko kierowania Komendanta Głównego Policji	
3.	Stanowisko kierowania Dowódcy Operacji	

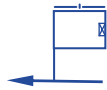

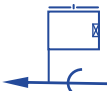

Jednostki Policji

L.p.	Opis	Znak
1.	Komenda Powiatowa Policji	
2.	Oddział Prewencji	
3.	Samodzielny Pododdział Antyterrorystyczny	

L.p.	Opis	Znak
4.	Wyższa Szkoła Policji	
5.	Antyterrorystyczna grupa szturmowa	
6.	Grupa operacyjno – śledcza	

Jednostki (pododdziały) w marszu

L.p.	Opis	Znak
1.	Kolumna pododdziału Policji w marszu pieszym (charakterystykę pododdziału należy umieszczać zgodnie z zasadami przewidzianymi dla sytuowania modyfikatorów znaku obrazującego pododdział)	
2.	Kolumna pododdziału Policji w marszu na samochodach	
3.	Kolumna pododdziału Policji w marszu na motocyklach	
4.	Przerzut sił Policji śmigłowcem w określonym korytarzu	

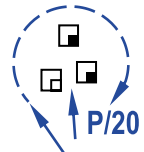

Uzbrojenie, transport i wyposażenie

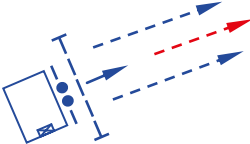

L.p.	Opis	Znak
1.	Samochód Policji – znak ogólny	
2.	Samochód ruchu drogowego	
3.	Wóz dowodzenia	

L.p.	Opis	Znak
4.	Śmigłowiec Policji – znak ogólny	
5.	Lądowisko śmigłowców	
6.	Lotnisko (lądowisko samolotów przygotowane doraźnie)	
7.	Automatyczna wyrzutnia środków łzawiących	
8.	Miotacz wody	
9.	Transporter opancerzony Policji	

Siły i środki Policji w działaniach

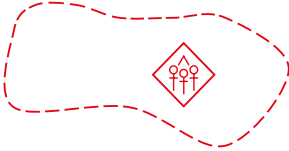

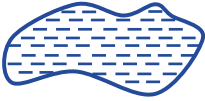
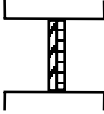
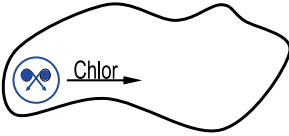

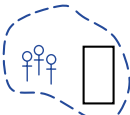
L.p.	Opis	Znak
1.	Funkcjonariusz Policji	
2.	Patrol pieszy Policji – znak ogólny	
3.	Patrol pieszy Policji z podaniem liczby funkcjonariuszy ze wskazaniem trasy przemieszczania się patrolu	
4.	Posterunek stały z podaniem liczby funkcjonariuszy	
5.	Funkcjonariusz Policji z psem służbowym	
6.	Policjant – dowódca drużyny	

L.p.	Opis	Znak
7.	Policjant – dowódca plutonu	
8.	Policjant – dowódca kompanii	
9.	Patrol operacyjny Policji z podaniem liczby funkcjonariuszy ze wskazaniem trasy przemieszczania się patrolu	
10.	Stanowisko strzelca wyborowego	
11.	Patrol zmotoryzowany Policji – znak ogólny	
12.	Rozpoznanie określonego rejonu przez siły Policji z podaniem liczby uczestniczących funkcjonariuszy	
13.	Przeszukiwanie obiektów przez siły Policji z podaniem liczby uczestniczących funkcjonariuszy	
14.	Zasadzka zorganizowana przez siły Policji	
15.	Kordon pojedynczy	
16.	Kordon podwójny	
17.	Odcinek zabezpieczony taśmą	
18.	Odcinek zabezpieczony za pomocą zapór przenośnych (kozły, płotki, itp.)	
19.	Kolczatka drogową	

L.p.	Opis	Znak
20.	Obiekt szczególnie chroniony przez Policję	
21.	Tyraliera sił Policji przemieszczająca się w określonym kierunku – znak ogólny	
22.	Rejon wyjściowy, rejon zbiórki, rejon wyczekiwania, rejon koncentracji itp. skoncentrowane siły przedstawiane odpowiednimi znakami z użyciem właściwych modyfikatorów określających wielkość pododdziałów	
23.	Grupa policjantów (z podaniem liczby funkcjonariuszy) w pościgu za przestępcą/ami/(wariant)	
24.	Zatrzymanie przestępcy (poszukiwanego) w kryjówce, po podejściu z jednego kierunku	
25.	Główny kierunek działania	

Zdarzenia i działania przeciwnika (przestępcy)

L.p.	Opis	Znak
1.	Przestępca uzbrojony w broń palną	
2.	Terrorysta	

L.p.	Opis	Znak
3.	Ustalone miejsce przebywania przestępcy	
4.	Rejon działania subkultury lub zagrożony patologiami społecznymi	
5.	Zakładnik	
6.	Rejon zalany w wyniku powodzi	
7.	Barykada	
8.	Rejon skażony niebezpiecznymi substancjami chemicznymi z opisem środka toksycznego	
9.	Pochód	
10.	Zbiegowisko	
11.	Zwarty tłum	
12.	Obiekt opanowany przez tłum	

Środki i infrastruktura łączności

L.p.	Opis	Znak
1.	Umocniony stacjonarny węzeł łączności (usytuowany w obiekcie wzmocnionym pod względem inżynieryjnym, odpornym na działanie czynników zewnętrznych) – w opisie nazwa organu obsługiwanego	
2.	Ruhome stanowisko dowodzenia	

Obiekty infrastruktury

L.p.	Opis	Znak
1.	Policyjna izba dziecka	
2.	Zakład karny	
3.	Szpital – znak ogólny	

FRAGMENT RECENZJI

Monografia stanowi wartościowe opracowanie twórcze. Obszar tematyczny przeprowadzonych badań przez Autora ma pierwszorzędne znaczenie dla jej wartości zarówno teoretycznej, jak też utylitarnej. Właściwa wiedza w połączeniu z umiejętnościami/predyspozycjami w realizacji funkcji dowodzenia stanowią podstawę sukcesu prowadzonych działań policyjnych. Jej wartością dodaną są wyniki badań uzyskane metodą sondażu diagnostycznego techniką wywiadu eksperckiego. Ich dobór oparto na – ocenie wiedzy i doświadczenia pracy w komórkach sztabowych/dowódczych Policji.

Publikacja z całą pewnością powinna znaleźć swoje miejsce na półce każdego policjanta, który realizuje zadania w ramach pracy sztabowej/dowódczej, czy też osoby, która może zetknąć się z działaniami policyjnymi podczas procesu zarządzania kryzysowego.

prof. dr hab. Kuba Jałoszyński

ISBN 978-83-67673-46-4

e-book

9 788367 673464

Akademia WSB

Dąbrowa Górnicza, Kraków, Częstochowa, Gliwice, Olkusz, Tychy

WSB University

Wydawnictwo Naukowe Akademii WSB

41-300 Dąbrowa Górnicza | ul. Ciepłaka 1c | www.wsb.edu.pl